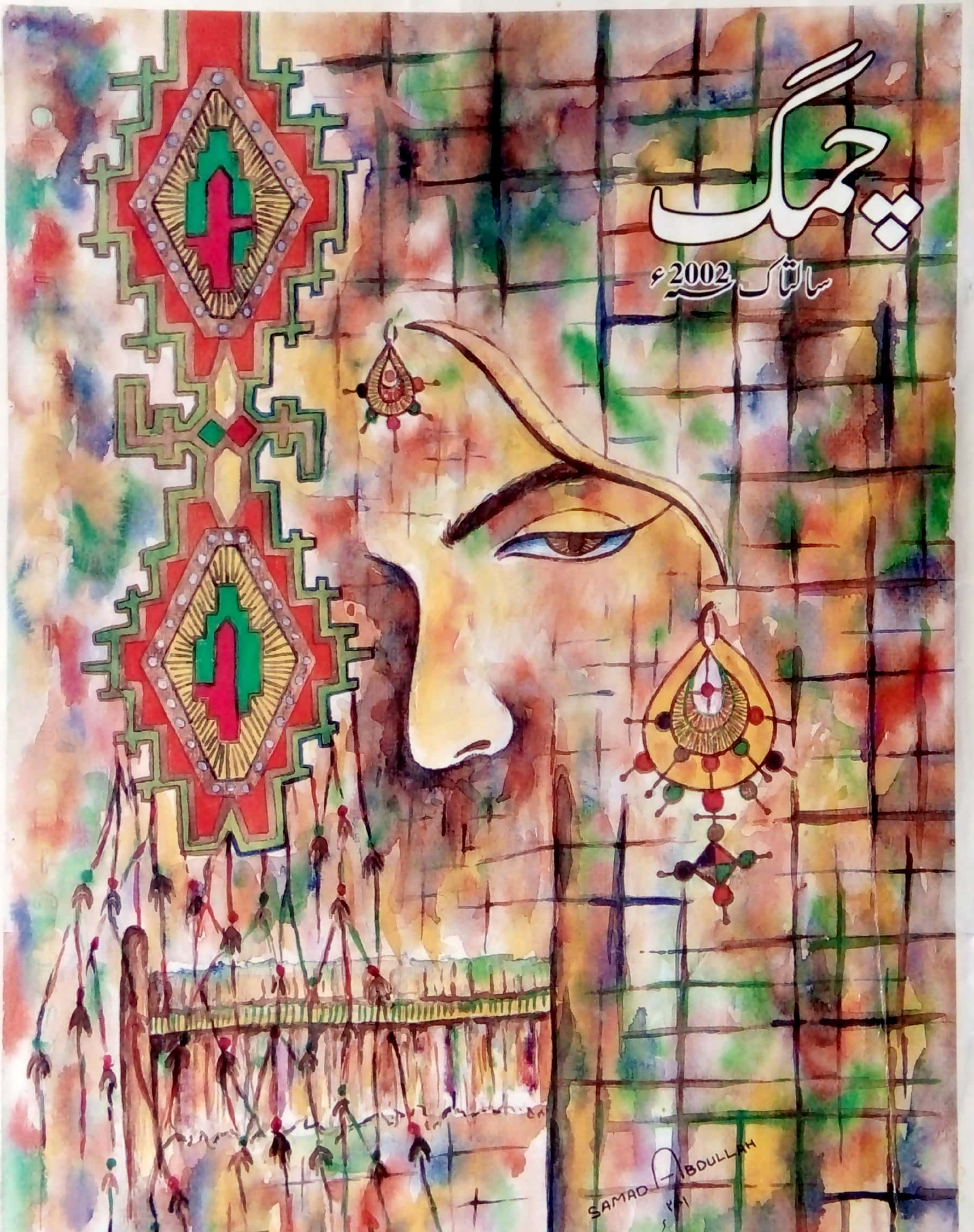

Scanned by CamScanner

سالتاک 2002

سے ماہی

ناصر آباد

چمگ

تاک:8	جنوری داں مارچ 2002	سال:3

شونکار: رفیق عاجز/سعید صدف

صلاح کار: مبارک قاضی

کمک شونکار: فدا احمد

شنگ کار: جان بلوچ

سرتاکءِ عمل:

صمد عبداللہ

ملک	بہا (دانگے)	سالینی	رجسٹری
پاکستان	30 کلدار	120 کلدار	170 کلدار
امارات/قطر	6 درہم	24 درہم	40 درہم
مشکت	1 ریال	4 ریال	6 ریال
کویت/بحرن	1 دینار	4 دینار	6 دینار
یوروپ	$5	$20	$25

ڈس ونشان:

چمگ سوسائٹی ناصر آباد، کیچ مکران

بلوچستان پوسٹ کوڈ نمبر 92900

ای میل ڈس:

chamagbal.ochi@hotmail.com

chammag@yahoo.com

بینک اکاؤنٹ:

فدا احمد اکاؤنٹ نمبر 6-2774

نیشنل بینک آف پاکستان تربت

اے تاکءِ بہا

پاکستان:-/40 کلدار

امارات:-/10 درہم

شنگ کار جان بلوچءَ احمد برادرز پرنٹرز کراچیءَ چاپ کتءُ چمگءِ کارگس ناصر آبادءَ چہ شنگ کت

Scanned by CamScanner

لڑ

شونگال 4

سچکان راست (5-54)

توارانی مرگ	محمد بیگ بیگل
نازک ءِ مہر ءِ ہوشام	اے آرداد
مرتگیں مرد ءِ پچیں چم ءَ.....	شرف شاد
سید ہاشمی ءِ شاعری ءِ.....	رفیق عادل
ملا فاضل ءَ آئی ءِ شاعری	غلام جان نواب
اشرف زہیر ءِ شاعری ءِ.....	علی گوہر
بستار ءِ باندات پہ باندات ءَ	عابد علیم
عشق، ارواہ ءِ کفن	صادق وفا
جون وار	انور صاحب خان
خاموش ءِ گمان	صدیق سراج
چمگ	خالد ارس
موم	عارف عزمل

کسہ ہلاس نہ بیت (55-102)

ووٹ ءَ منا بدئے	اکرم صاحب خان
ساچشت	گوہر اقبال بالی
آئی ءَ منا چی ءِ تہا توار کت ءَ...	حنیف شریف
اشکن	اے آرداد
زیبا من تنیگاں	یونس حسین
تیر کمان	مجیب مجاہد
وشتا میں لبز	عباس علی زیمی
سستگیں گلاب	ابنِ داؤد
باگ ءِ بلبل	ندیم بیوس
یا تانی ساہگ	جلیل فیض
ابکہ نہ اوں	عومر کیاؔ
حیال	غلام حسین آزا
واب	شریف قاضی
دنیا	نعیم رہچار
منی دوست ءِ برکت ءَ	ڈاکٹر غلام رسو
زردوست	نصیر مراد
شیطان ءِ بزگی	ارشاد عالم
من ءَ گناہ	قاضی اداس
تہاری، نصیب، وشبو	علی عادل
جنوزام	عمر عثمان
کاپر	عبدالصمد خلیق

سچکان راست (103-128)

مولوی عبداللہ روابند، غلام حسین شو
زبیر مختار۔ میر عمر میر۔ منیر مومن۔ ارشاد پرواز۔ اشرف، زہ
ساجد نور مجیب مجاہد۔ عارف عزیز۔ امبر سمین۔ نزیر
خان صابر، نثار یوسف۔ حمل امین، یار جان یاری، سلیم ساحر۔ ملا
شاہ جان شاہ، ن ومندی۔ امام راہی، خدا بخش صادق، سنگی سا کم

Scanned by CamScanner

ماجد زہیر، نزیر راضی، پیرل شے تگری۔غفور غازی۔سلیم مجاہد، نعیم
خمار، اصغر محرم۔فضل حیات، عبدالحمید بلیدئی۔ احمد علی عادل، سلیم یات،
عبدالواحد عابد

آدینک (146-129)

گندوندے گوں استاد عبدالستارءَ

ھنی رج (170-147)

آزادی — شمشاد احمد/ رؤف راز
عوام — ساجد سومرو/ پلان بلوچ
گریوگ ءِ توار — سلام بن رزاق/ غ ن گل
سقراط ءِ مرگ — ضیاء شاہد/شعیب شاداب
گلاب ءِ کوش — شیخ راز/عبدالحلیم امبر
نالکی ساپکل ءِ علم — شوکت تھانوی/ نثار احمد
ابولہب ءِ شادہءَ — ن م راشد/ عابد علیم

میاں استمانی لبزانک (184-171)

کافکاءِ کسہ — قمر جمیل/اے آرداد
ودار — خلیل جبران/ ڈی جے ندیم
پابلو نرودا — علی گوہر
لبز — ژاں پال سارتر/ عومر کیاَ
انگریزی ''نبشتانک'' — بشیر سیفی/ رحمدل رمضان
رہسر — اوکتاویو پاز/ اے آرداد

درگال (206-185)

کریم دشتی۔منیر مومن۔منظور بسمل۔میر عمر میر۔زبیر مختار، جہانزیب۔مجید
واھگ، نیاز زباد۔غلام حسین زدگ، شہزاد نور، سلیم حسرت باقی ارمان، قدیر عابد،
غفور شاد۔ برکت علی سجاد، سلیم ہمراز، دوست جان دانش۔
مجید عاجز، نسیم اکرم، راشد معراج۔سلیم ثابت، حفیظ رؤف، منصور
حیات۔ عارف علیم، ابراہیم حمزہ، بشیر احمد قاضی۔ عارف محمود،
ریاض یات، سہیل صالح۔رؤف حیدر، مسلم اسماعیل، فضل شوہاز،
فراز کریم۔اشرف رضا، علی عاجز، منصور ملور، آصف حسرت۔مراد
شاکر، منیر دشتی، رؤف فقیر، یونس پلان۔امداد دیدار، عصا نظر،
حاصل ناشاد، عزت بشیر۔صادق وفا، صابر ندیم، مقبول احمد،
مختار بخی۔شبیر حیدر، امیر بخش واڈیلہ، ظریف زدگ، ممتاز راہی۔
نزیر شاب، عابد شیرانی، منظور مراد، دوست جان بیدارکی۔

گدارے گوں عطاءَ (218-207)

عطا شاد ءِ ازم ءِ لہتیں تل و توک — غنی پرواز
ناچ ءِ مرگ — منظور بسمل
تو قہر ءِ آسمان ءَ — مجیب مجاہد
--- — عطا شاد

نازک (228-219)

سید ہاشمی ءِ نبشتگیں ناول ءِ اولی بہر

پلانی پیرگاہ ءِ ہوا (232-229)

عنایت اللہ قومی، مسعود، ماجد زہیر، جی دانش، شاکر شاد،
واجد حسرت، نور غمگین، حمل امین، علی جان مہر۔

نبشتہ کار وتی حیالءُ لیکھانی مانزمان وت انت (ادارہ)

Scanned by CamScanner

بلوچی نگدءِ بستار

نگدکار چی بکنت؟

بلوچی گوہمن تریں زبانانی رمءِ زبانے ایشیءِ مزن بالادیءُ شاہگانیءِ دامنءَ شیرکنءُ تہلیں لبز، بتلءُ ضرب المثال یک انچیں حزانگے کہ اے ہجبر ہچ کسی چمدار نہ بوتگ، ہے وت بلوچیءِ مزن بالادیءُ وتی جتائیں بستارءِ مستریں چیدگ انت گو بازیں زبانان وتار انگیمیں جاوران داشت نہ کتگءُ بیگواہ بوتگ انت۔ بلے تمردیں وہدءِ بارءُ ہیروپانی پتاران اے زبانءُ راج پہ بارردات نہ کتگ، وتی زیردستیءُ ابید تیارءُ تمردیں زبانانی نیامءَ ردوم زرتگءُ وتار اداشتگ یے۔ یک زبانے کہ اے دابیں گالانی حدابندے بیت پہ مئے حیالءَ وتی ہست بوگءِ مانزمان وت انت۔

من ہما انجیران چنن تاکیں / برز چماکوہانی شمءُ رستان

سرمنی ہچ گواتءَ نہ چنڈینتگ / بُنڈمنی ہچ ہورءَ نہ میسینتگ

مروچیگیں اے سائنسی دورءَ کہ دنیا یک کنڈ کےءِ دروانت، علم وزانت دیمروانت ہچ راج چہ دومی راجءُ ہچ سند دور، گستایاپہ آئیءِ درامد نہ انت ہے پیا ہچ زبان یالبزانک پہ دومی زبان یالبزانکءُ درامد بوت نہ کنت۔ پے باترا چوگشگ بیت ک ہسابگیں یا دیمروی کرتگیں زبانانی تہا کجام اوں دابءِ بدلی سدلی کیت یا نبشتہءِ نوک نوکیں تکنیک دیما کیت، آ الماً مئے وانوک نبشتکار، زبان یالبزانکءِ سرا اثر دوردات کنت چہ اے زبانانی لبزانک یا چہ نگد (نگد ہے ہاترا کہ بلوچی نگد گیشتر رنگ زور انت) ءِ رنگءُ بوءِ جلوہ نایاں مارک ات نہ کنیں، جوان...... بلے چوہم نہ انت کہ بلوچی نگد ایشانی گاجیل بہ بیت۔ ہمک زبانءِ وتی رنگءُ بو وتی تب ومیل یے چوہم نہ انت کہ ماوتار اچہ دنیاءَ بہ سندیں۔ بلے ہرچی پہ کساس پہ گنجائشت۔ اگاں گسے د درتگیں پوشاکءَ دگہ رنگءِ ٹکرے گدمان بہ دنت تہ آئیءِ براہداری نہ مانیت، زبان یالبزانک ہم ہے دابءَ۔ ہماچیز کہ بلوچی نگد جیگءَ جنگ بیت آ بلوچی چاگرد، زبان یالبزانکءِ آپ وگواتءُ تب ومیلءَ گوں ہمدپ، ہمستک بہ بیت۔ مئے لبزانکءِ گٹءَ بروت ہضم بہ بیت۔

نگدءِ پرءَ مروچیاں کمو باز کار بوگا انت ایشیءَ راچہ رنگءَ سانگ بیت یا اے کجام دابءَ رُدیت، سابگدارءُ شمردیوکیں درچکے بیت، اے درگتءَ مئے زبا زانت، گواسءُ نگدکار بائدیں وتی راہءُ دراں بہ گیشین انت تنکہ نگد مئے لبزانکءَ براہدار زندیں دروشمءَ بہ مانیت پہ چیکہ نگد، ساچشتءِ ارواہءِ ساٹوک انت، ایشیءِ منصب وکار ہمیش انت کہ ساچشتءِ ءُ وانوک درنیامءَ پہلءَ کارءَ بہ دنت۔ وانوک ہے پہلءَ گران بیت کیتءُ ساچشتءِ دنیاءَ تروتاب کنت۔

امیت انت کہ وانوک اے بابتءَ وتی لیکہاں درشان کنت۔

شونگ

سچکان

نگد/ نبشتانک

Scanned by CamScanner

توارانی مرک

محمد بیگ بیگل

عالمِ ھستی ءِ تہا اول اولیں توار کہ انسان ءِ گوشاں کپنت، آمات ءِ گُٹ ءَ چہ درآیوکیں ھمابارگ ءُ وش زیملیں ایکوانت کہ شکمِ مادر ءَ ردوم زوروکیں ننک اش ماریت۔

ماں کلیں جہان ءَ ھمے وشیں زیمل ءُ دل آرامیں توار ءَ چہ وش تریں توار دگہ نیست۔ بلے ارمان کہ عدم ءَ چہ وجود ءِ تہا آھگ ءَ رند انسان ھمے شھد ءُ شکلیں ایکواں پدا کدی ھم نہ اشکنیت۔ اگاں چہ من گور ءُ برزخ ءِ حالاں سرپد نیاں، بلے منی دل گشیت او داں ھم دگہ توار بلکن ءَ بہ بنت، البت ھمے نرم ءُ شکلیں توار نہ بیت۔

کودکیں آدم زادگ وھدے شکم مادر ءِ محکم ءُ محفوظیں پناہ جاہ ءَ چہ درکئیت، گڑا ایک اناگہ آگوں دومزنیں نلکیاں دیم پدیم بیت۔ یکے عدم تحفظ ءِ مارشت ءُ دومی چاگرد ءِ گوشاں کرّ کنوکیں توار۔ ھمے سبب انت کہ کودکیں زھگ وھدے عدم تحفظ ءِ مارشت ءُ چاگرد ءِ بلند آھنگیں تواراں چہ بے تاھیر بیت ءُ لکیت گریوگ ءَ، گڑا آئی ءِ مات آرا کٹ ءَ کنت ءُ زان ءَ سرینیت یا گوانزگ ءِ کنت ءُ چنڈینیت۔ ھمے نیام ءَ مات وتی گٹ ءَ بارگ کنت ءُ لولی یے الحان کنت۔ بس ھمے چنڈینگ ءُ لولی ءِ بارگیں الحان زھگ ءِ تہا شکم مادر ءِ محفوظیں ءُ پرآرامیں چاگرد ءِ مارشت ءَ ودی کنت ءُ آ قرار گیپت ءُ واب کپیت۔

گوستگیں کرن ءِ ھفتاد ءِ دھک ءَ ماں قبلئی ملکاں یک گراموفون Disk بزاں رکانٹے سک باز بہازورگ بوت، بلکہ یک حساب ءَ ھمے لانگ پلے رکاٹ ءَ گراموفون رکاٹانی آدور ءِ مچیں رکاٹ پروشت انت۔

اے رکاٹ ایلوس پرسلے، نورجہان، لتا منگیشکر یا محمد رفیع ءِ ھٹ (Hit) سوتے نہ ات۔ اے یک بے توار، بے زیمل ءُ بے لذتیں رکانٹے ات۔ بلے اشی ءِ ابید ھم مھلوک ءَ اے رکاٹ وتی وا بجاھانی تہا وپسگ ءِ وھداں پلے کت، چیئگہ اشی ءَ چہ درآیوکیں نرم

نزمکیں کِش کِش ءِ بےتواری ءُ مردم واب گیجینت انت۔

اصل ءَ مردم مزنیں شہرانی تہا تیوگیں روچ ءَ موٹر گاڑی، سپر سانک بالی گراب ءُ ایدگہ بلند آہنگیں توار ءُ کوکاراں چہ سک شزار ءُ دل سیاہ اتنت، ءُ اے بےتواریں رکاٹ ءَ آھان ءَ تاہیر، ایمنی ءُ وشیں واب بخشات۔

مروچی وھدے بچار کناں تہ زانگ بیت کہ اے رکاٹ دنیاءِ تہا گیش بیوکیں کوکار ءُ جاکانی خلاف اولی بےتواریں احتجاج ات۔ ءُ اشی ءَ چہ اے ھم پدر بیگ ءَ ات کہ نی نرم ءُ وشیں ءُ تاہیر بخشوکیں توارانی ایمنیں دور نیٹ آسر بیگی ات۔

ءُ بگند انچو بوت۔

اے ھبر ءَ نی سی سالاں چہ گیش انت، ءُ ھمے نیام ءَ پولانی چیر ءَ چہ باز آپ گوستگ ءُ اشی ءِ آسر ءَ سرڈ گار ءَ موٹر گاڑی، ٹرک، ٹرالی، بالی گراب، ریل گاڑی، ریڈیو، ٹیلی وژن ءُ ایدگہ کلیں کوکارکنوکیں چیزانی شمارہ سری ءُ بیست سری گیش بوتگ۔ نی جاور ھال اش انت کہ اگاں یک نیمگ ءَ فضائی آلودگی ءَ چہ بدنی نادراھی گیش بوتگ انت، تہ دومی نیمگ ءَ کوکاری آلودگی ءَ چہ ذہنی ءُ نفسیاتی بیماری ودا تگ انت۔

ھمے سبب انت کہ مروچاں برے برے وھدے دھر ءِ پریشر ھارن ءُ گوش دِرّیں کوکار چوا بیلاں منی سرءَ ارش کن انت، گڑا دل گشیت رِتّی یے کوپگ ءَ بہ کناں ءُ دیم پہ جنگل گیابانان در بیایاں، یا گڑا ٹائم مشین ءِ وسیلہ ءَ ھما وشیں دوراں پدا بہ رواں کہ اوداں ہر نیمگ ءَ وش ءُ نزمکیں توار، کشادگی، ایمنی ءُ تاھیرات۔ بلے ارمان کہ اے ھر دو کارگوں من نہ بنت۔ ہمیشکہ چشیں وھداں وتی ھونڈ ءِ در ءَ ڈکاں، پنکھا ءَ گشاد کناں، نپادے پردیاں، چماں بوتاں ءُ گمان کناں کہ من بہشت ءَ وپتگاں۔ اگاں اے گمان دارگ نہ بوت، گڑا جنگل گیابان ءِ گمان کناں دءُ اگاں اے ھم ممکن نہ بوت، گڑا قبر ءِ گمان کناں، ءُ چو کنگ ءِ شرط ءَ تہاری، بےتواری ءُ ایمنی من ءَ چاگرد کن انت۔

اے انسان ءِ فطرت انت کہ آئی ءَ بدیں روچانی تہا وشیں بارگیگ یاد کاینت، پیری ءِ [illegible] راں شکر ورنائی یادکیت، نادراہی ءِ در گت ءَ جان وشی ءُ گون ءِ جاور ءَ چہ چیں دپار یاد کاینت۔

مروچی منی ھم ھمے ھال انت۔ عصر ءِ وھد ءَ من چہ وتی کارگس ءَ دیم پہ میتگ پیداک اتاں۔ راہ ءِ نیم ءَ، بزاں گرو مندر ءِ چار راہی ءَ ٹریفک اناگہ جام بوت۔ من گوں وتی گُرّگ بزاں اسکوٹر ءَ جاک ءُ جلّل کنوک ءُ دُھوت شانیں بس، ٹرک ءُ رکشہ ہانی جنگل ءَ انچو جکت ءُ بےوار بوتاں کہ

''نہ جائے رفتن'' ات، نہ پائے ماندن

من حشر ءِ میدان وَ نہ دیستگ، بلے جزماں کہ کراچی ءِ ٹریفک جام چہ حشر ءِ میدان ءَ کم تر نہ انت۔ اے جام برے برے تاں دو یا سے کلاکاں شُول کش انت، ءُ ستک باور کن ات کہ ٹریفک جام ءِ یک یک کترہ یے سال سالے ءِ برابر انت۔

بہر حال دُھوت ءُ جا کانی ھمے گہگیر ءُ پس توسیں زندان ءَ چہ من چتورءُ پہ کجام کچک رزوائی دراتکاں، اے وت یک جگر سندءُ دل خراشیں قصہ یے کہ بیان نہ کرزیت۔ البت وھدے اللہ اللہ کنان ءُ وتی لوگ ءَ سر بوتاں، تہ نا آپی اتاں نا نانی۔ ہمیشکہ تچک ءُ تچک شت وتی ھونڈ ءَ پتر تاں ءُ چوگرانیں بُنڈے ءَ آریا بوتاں۔

نی جاور رھال اے وڑ انت کہ من بُن ءَ نیم توس اتاں ءُ برز ءَ برقی گواتو (پنکھا) چو نازک اندامیں معشوقے ءَ مدان مدان چرگ ءَ ات۔ ھمے گواتو ءَ نزاناں چون انت کہ وھدے کم گشادی ءَ چرا یت گڑا بارگیں توارے کنت، گشئے زانا بے سُریں سروزے کہ زیملاں گا جیل کنگ ءَ انت۔ بلے ژندی ءُ بے زکتی ءِ درگت ءَ گواتو ءِ ھمے بے سُرءُ بارگیں توار ھم پمن گنجے ات۔ ہمیشکہ ھمے بے تام ءُ ھوادگیں توار ءِ لذتاں گران من میزاں میزاں پنجاہ شصت سال پُشت ءَ یک پر کیف ءُ ایمنیں دورے ءَ شت سر بیتاں۔

اے ھما بار یگ ات کہ کراچی انگت یک گونڈءُ پلگاریں شہرے ات۔ ادءَ نا بلندءُ بالائیں ماڑی سک بازاتنت نیکہ مردمی سک باز مان ات۔ ہمیشکہ کوکار، جگاءُ واھی انکس نیست ات ءُ ملک وش ءُ ایمن ات۔

من ءَ ھما دور گیراتک کہ وھدے گرماگی شپاں ''ھوابندر'' بزاں کلفٹن، ''شمش پیر'' بزاں سینڈز پٹ ءُ دور گوریں ھاکس بے ءِ تیاب ءَ چہ گورمانی پرشگ ءِ دل آرامیں توار اشکنگا اتک انت حالانکہ اے تیاب دپ مئے ھلک ءَ چہ میلانی میل دور انت۔ ھمے ڈول، روچ بوتگ کہ شپ، کیماڑی ءُ گھاس بندر ءِ دِکہاں لنگریں میل ءُ آگبوٹانی بانگانی توار ھم ماجوانی ءَ اشکلت انت کہ آہاں بندن ءِ تہا پترگ ءُ درآہگ ءِ وہداں یا انچو پاس پہ پاس تواریتگ اتنت۔

دور ءَ چہ آیوکیں ھمے توارانی تہا یک سحرے ات، یک کیفے ات ءُ ایمنی ءِ سارتیں مارشتے ات۔ بلے ارمان، نی دیرانت کہ اے توار بیران بوتگ انت۔ کوکار ءُ جا کانی تہا گار بوتگ انت۔

اے ھما دورات کہ کراچی ءِ زمستان سک سارت اتنت۔ من ءَ یادانت کہ چلکیں شپاں مھلوک ءَ وتی کڈک ءُ بانانی تہا سگری (اشکردان) روک کنگ ءُ دست تاپ داتگ اتنت۔ ھمے زمستانی شپاں وھدے مردم بوپ ءُ گندلانی تہا اتنت، آھان ءَ پاس پہ پاس گاندھی گارڈن ءِ ببر شیرانی گُرگ ءِ توار گوشاں کپتگ ات حالانکہ گاندھی گارڈن مارا چہ میلانی میل دور انت۔ اجبیں ھبراش ات کہ جنگل ءِ بادشاہ ءِ بیم وتی جاہ ءَ اشی ءِ دل سندیں گرگ وت ملکمیت ءِ پاتراپ ءَ چہ کم نہ انت، بلے زمستانی شپاں پاس پہ پاس، دور ءَ چہ آیوکیں ھمے بیمنا کیں توار وش ءُ پر کیف ات۔

بلے ارمان، مروچی، بزاں پنجاہ شصت سالاں پد، اگں چہ گاندھی گارڈن ءَ ببر شیر انگت ھم است، بلے نی اشانی گرند تواریں گرگ مئے گوشاں نہ کپنت، چی ءَ کہ مئے ءُ ھمے توارانی نیام ءَ چوکوھاں برزیں ماڑیانی یک مزنیں جنگلے رستگ۔

اے ھما دورات وھدے چو کراچی ءِ جند ءَ لیاری ھم پراہ ءُ کشادہ ات۔ اشی ءِ دمک ءُ گلی چو مروچی ایں وڑ ءَ تنگ ءُ تہار نہ

اتنت ۔ برزیں بادگیرءُ ماڑی ھم کم اتنت ۔ مثلاً منی ھلک ءَ چہ درستاں مسترءُ برزتریں ماڑی واجہ حاجی موسیٰ ءِ بلڈنگ ات کہ منی دوستیں اکبر بارکزئی ءِ پیروک ات ۔ حاجی صاحب ءِ دگہ یک برزتریں ماڑی یے مولوی عثمان پارک (بھیاءِ باگ) ءِ پُشتی نیمگ ءَ ٹوھیں قلاتے ءِ پیاما مک ات کہ لیمارکیٹ ءَ چہ ھم گندگ اتک ۔ منی میتگ ءِ ایدگہ لوگ گیشتر یک طبقی یا دوطبقی بان یا گڑاپانی بندءُ ھرپشتیں لوگ یا دارءِ گل ءِ بان یا تگردءُ پیش بندیں کڈک اتنت ۔

میتگ ءِ دمک ءُ گلی چوکہ پراہ اتنت ، پمیشکہ گرماگی شپاں مردیں آدم گیشتر وتی لوگانی دیما تگر دیا تھتانی سرءَ نشت ءُ تاں بے وھد مجلس کت ۔ منءَ جوانی ءَ یادانت کہ چشیں وھداں چلیم ءِ کڑکڑی زیملانی نیامءَ چست بیوکیں سرحال ءُ بنکپ گیشتر مکران ، ھامین ، ڈکال ، ھور باران ، ھارھیروپ ءُ جنگ چوپانی بابت ءَ اتنت ، یا گڑا اسات مسافریانی ، دوریں راھانی لنگیں ھرانی ، رھواریں اسپانی ، بدیں دزانی ، ناھاریں ڈنگانی ، راہ ءِ بدانی ، شومیں گجرءُ آھانی ناھودگیں ھجباریانی ۔ بزاں آھانی بنکپ گوست ءِ کلیں وشی ءُ ناوشیانی باروءَ اتنت ۔

ھمے نیام ءُ برے برے دورءَ چہ آیوکیں گُردی ءِ دلسوزیں الحاناں چاگردگم زدگ کت ۔ اے مئے ھلک ءِ اولی دمک ءَ جہہ منندیں گُنگر نامی ورنا ھے ات کہ نوک نوک چہ بھمپورءَ اتگگ ات ءُ پہ وتی ملک ءَ سک ناسنلجک ات ۔ پمیشکہ زھیری وھدے کہ گیش بوت انت گڑا گوں کردی ءِ الحاناں تالانی کت انت ۔

ءُ برے برے چوھم بوت کہ ھلک ءِ تہا یک کپتوکی لوگے ءَ جنین آدم مچ بوتنت ءُ تاں شپ ءِ بے وھدءَ گوں ھم گٹی ءُ وش گٹی صفت اش الحان کت ۔ دورءَ چہ آیوکیں ھمے نرم ءُ وشیں توارانچو کیف آورءُ پرایمن اتنت گشئے زاناں بانگواہ ءِ بالی مرگ انت کہ مچی ءَ خداءِ صفت ءُ ثناءَ کنگ ءَ انت ۔

کدی کدی کسے ءَ اکس جوازت بوت گڑا آئی ءَ کپتوک ءِ ششمی شپ ءَ بزاں ششگان ءَ پتلی تماشہ والا لوٹا ئینت انت ۔ اے شپ ءَ ھمسا ہگ ، درھمسا ہگ ، دعوتی ، بے دعوتی ، بزاں مزن کچ کساس ءَ جنیں آدم ءُ زھگ اتک ، کپتوک ءِ لوگ ءِ پیشگاہ ءَ مچ بوت ءُ پتلی تماشہ اش چارات ۔

اے ھما دورات کہ گنگ ءُ بے آوازیں فلمانی وھد ھل اتگ ات ءُ ھبر کنوک بزاں ٹاکیز فلمانی بنداتی روچ اتنت ۔ پمیشکہ تھیٹر انگت ورنا ات ءُ جوانیں ڈرامہ پیشدارگ بیگ ءَ اتنت ۔ بندرءَ پتلی تماشہ ، اصل تھیٹر ءِ نقل ءُ گیگا ن ات ۔ البت اشانی کارست (کردار) زندگیں مردمانی بدل ءَ گونڈ گونڈ ءُ ڈولداریں بت اتنت کہ گوں بندیکاں بستگ اتنت ءُ بندیکانی دومی سرگوں تماشہ پیشداروک ءِ موردانگاں بستگ اتنت ۔ نی تماشہ پیشداروک ءَ گوں شینزار (سیٹی) ، مکالمہ ءُ سوتاں ڈرامہ ءِ قصہ ءِ روءَ ھمے بت سرینت ءُ حرکت دا تنت ۔ آزمانہ ءَ کہ فلم تکنیک انکس دیمانہ شتگ ات ، تھیٹر ءُ پتلی تماشہ ءِ ارزشت سک بازات ءُ مھلوک ءَ پتلی تماشہ ھم پہ مزن ھب ءُ واھگ چارت ءُ وتی بالا دوشنود کت ۔

Scanned by CamScanner

ارمان کہ بنداتی فلمانی سادگی، تھیٹرءَ آھانی زند ظاہریں کردارءَ پتلی تماشہءِ ڈولداریں بتءَ آھانی وشیں توارءَ زیمل کل بیگواہ بوتنتءَ نی ماشانی لذتاں چہ زبھریں۔

مروچی ماھتیں برات گشءَ راج دشمنانی چست کنگیں ذگری نمازی پندلءِ شکار بوتگءَ جاھے جاھے یک دومیءِ ھوتانی لوٹوکیں، بلے آوھداں کلری ءِ ذگرھانہءِ پیشگاہءَ ھمے مئے ذگری براتانی وھدے کہ چوگان کت، گڑا اشانی وشیں الحان لیاریءِ اے سرءَ بگرتاں آسرءَ تالان بوتءَ چاگرداش پر زیمل کت۔ ھمے چوگانءَ چہ چستءَ شنگ بیوکیں وش زیملیں الحانانی اشکنگءَ کسءَ ھم لاحول نہ ونت، چیءَ کہ ھرکس وتی حالءَ مست ات۔ اے مہرءُ دوستیءِ عہدات۔ اے لکم دینکم والیدین ءُ رواداریءِ دورات۔ ارمان کہ ھما تاہیر بخشءُ پر ایمنیں دورلڈ ات شت۔ ھماتپاکیءُ رواداریءِ وشیں وھد ھل اتءُ گوں وت چوگانءِ ھما پر زیملیں الحانی ھم برتنت۔

انسانیءِ حیاتیاتی دل آرامیں تواروتی جاھءَ، آوھداں یک مشینی توارے انچیں ھم است ات کہ پہ آئیءَ مردم ودار یگءُ گوش براواز اتنت۔ نیمروچ یا دیگرءِ وھدءَ مئے ھلکءَ سے چارمیل دور، ماری پورروڈءَ ھمروچ یک ٹرکے گوست۔ اشیءِ پڑگ ربڑءِ بدلءَ گرانیں آسن ئیگ اتنت۔ ہمیشکہ وتی وھدءُ پاسءَ ھمے ٹرک کہ ماری پورروڈءَ چہ گوست، گڑا مئے ھلکءِ بامءُ در جسکت انت۔ پرے ھاترءَ مردماں اشیءِ نام زلزلہ گاڑی ایر کتگ ات۔ آوھداں چو کہ لوگانی تہا گھڑیالءُ مردمانی دستاں گھڑی نیست ات، ہمیشکہ ھمے زلزلہ گاڑی وھدءُ پاس زانگءِ یک جوانیں وسیلہ یے ات ھم۔ مردماں وھدءُ پاسءِ زانگءِ ھاترءَ یک دومیءَ چہ جست گپت کہ باریں زلزلہ گاڑی گوستگ کہ نا۔

ارمان کہ ھمے مشینی توارھم نی ھچ جاہ نہ گواھیتءُ ماچہ ھمے دیوال جمیں تواراں ھم زبہر بوتیں۔

یک میکانیکی توارے آدوراں دگہ ھم است ات کہ ژلانگوکءُ وش زیمل ات۔ اے برزءُ بالائیں ٹاورانی گھنٹی اتنت کہ ھمک پانزدہ ملٹ، نیم کلاکءُ کلاکےءِ سرجم بیگءِ وھدءَ تواراش کت۔ ماں لیاریءَ مئے حدءُ سیمانی تہا سے ٹاوراتنت کہ نام اش اے وڑ اتنت، بزاں لیمارکیٹ ٹاور، جعفر فدو ٹاورءُ لکشمی بلڈنگ ٹاور۔ چریشاں لیمارکیٹ ٹاورنزیک، جعفر فدو ٹاور ماں کھارادرءَ ءُ چہ درستاں دورتریں لکشمی بلڈنگءِ ٹاورات کہ ماں بولٹن مارکیٹءَ ات کہ چہ درستاں برزترات۔ ھمے ٹاورانی وش زیملیں توارنیمروچءُ شپانی ھر چہاریں پاساں مھلوکءَ جوانیءَ اشکت انت۔ دورءَ چہ ٹاورانی ھمے آیوکیں وشیں توارنا ایوکءَ دل آرام اتنت، بلکہ اشاں مھلوکءَ را وھدءِ تہ کشیں رواجءُ عمرءِ ناپائداریءِ مارشت ھم دات۔

ھمے سئیں ٹاور تنے وھدی، بزاں نیم کرنءَ چہ رندھم، ماں کلفٹنءَ زیڈاے بھٹوءِ مک کنگیں سے تلوارانی پیا مکءُ موجود انت۔ بس فرق اش انت کہ ناورانی میکانیکی عمل بند بوتگ، گھنٹیان اش خاموش انتءُ جنداش چوموئن جوڑدءَ مرتگ انت۔

من انگت ھم برے برے بے وابیں شپاں وھدے ھماوشیں دورانی ترانگ ءَ کپاں، گڑا گوشان ءَ داراں کہ بلکن ھما گھنٹیانی دورءَ چہ آیوکیں زیملاں بہ اشکناں، بلے منی ھمے گنوکیں واھگ ھمک بر اشکند بنت، ءُ من نوکیں دورءِ بخشاتگیں جگاءُ کوکاران ءَ پٹان ءُ آسرواب کپاں۔

امروزءِ جنجال ءُ چاگردءِ کوکارانی نیام ءَ من ءَ دگر یک وش زیملیں توارے ھم سک گیر کیت۔ ھما دوراں، شپانی پاساں وھدے چاکیواڑہ ءِ شھ دگ یا ٹیمبری روڑءَ چہ اسپ گاڑی یے کہ گوست، گڑا اسپ ءِ سرمبانی ردھم ءُ گاڑی ءِ ٹلنگو ءَ چہ ھما زیمل کہ تالان بوتنت، آئی ءِ بیان لفظانی تہا کنگ ممکن نہ انت۔ خاص کن ھما پر زیملیں توار کہ ھر دیں Recede بزاں دور بیان ءُ مدان مدان fade بزاں گار بوت تہ اشی ءِ کیف ءُ لذت تاں دیرءَ منت۔ ارمان کہ نی ھمے وشیں توارءُ ھما کیف ءُ لذت ھم مئے چاگردءَ نہ گواہ انت۔

نی گڈسراں تو لگ لین یا تو لگی لین۔ اے میتگ منی ھلک ءِ شمال ءَ کساس یک میلے یے پندءَ انت۔ ھر داناءُ بینائیں مردم زانت کہ تو لگ ناوَ مسلمان انت ءُ نیکہ کافر۔ اے بیچارگ ھم چوا یدگہ ساھداراں واجہ خداءِ پیدا کتگیں یک او بالیں مخلوقے انت۔ یک امکانے اش انت کہ اے ھم پیمے ناپیمے خداءِ بندگی ءَ کن انت۔ اگاں بندگی ءِ سنج اش نیست، تہ کم چہ کم اے قدرت ءِ قانون ءُ اصولانی پابندی ءَ کن انت ءُ منی دل ءَ بنی آدماں چہ شرتر کن انت۔ بلے نزاناں چی ءَ مسلماناں تو لگ ءَ را کافرءُ بے دین قرار داتگ ءُ تو لگی لین ءَ نی تعلق لین گشگ بناکتگ۔

ھبر پادکیت کہ ھمے ''تعلق'' آخر کئے انت کہ پونزے چہ بلوچاں برزتر انت۔ آخر کجام شہ کردءِ بنیادءَ تو لگانی بدل ءَ اشی ءَ را شرفدار کنگ بوتگ۔ من گشاں تو لگ اگاں شمے نزءَ کافرءُ بے دین انت، گڑا بلوچ زانا مسلمان نہ انت کہ شما تو لگ ءِ بدل ءَ بلوچی نامے بہ زرتیں، چو کہ چاکری لین، گہرامی لین، بیگری لین۔ اگاں اے ھم شمارا دوست نہ بنت، گڑا شما مسکینیں تو لگ ءِ بدل ءَ منی نام بہ زرتیں، بزاں بیگلی لین کہ اشی ءِ جواز اش انت کہ چو تو لگ ءَ من ھم ھونڈ نشینیں مسکینیاں۔

ھیر، من ھبراتاں تو لگی لین ءِ۔ اشی ءِ وجہ تسمیہ اش انت کہ اے ھند مردمانی آمگ ءَ چہ ساری تو لگانی شکار جاہ بوتگ۔ رندءَ وھدے بلوچ اداتک ءُ آباد بوتنت تہ تو لگاں وتی پروش منّ ات ءُ پہ ھداروکی پُشت ءَ کنزت ءُ لیاری کورءِ اے کش آ کش ءِ لدءُ ویرانہاں شت ھونڈ نشین بوتنت۔

ھمے غریب الوطنیں تو لگانی دو چیز من ءَ سک دوست اتنت۔ یکے اش کہ تا زندگ ءُ ھست اتنت چہ وتی مکہ ایں وطن ءَ ہچبر بنھال نہ بوتنت۔ اشاں ھمک شپ چیر چیروکائی تو لگی لین ءَ پترت انت، آئی ءِ حاک اش بوہ چت، آئی ءِ دمکانی زیارت اش کت ءُ انچو کہ واراش وش بوت، دو سے لوگی مرگ اش دزات برت۔

مردماں ستر دفائی بست بند کت، وتی مرگ اش نوکریانی چیرءَ کت ءُ نوکریانی سرءَ گرانیں سنگ اش ایر کت، بلے گوریلائیں

تولگاں ھم وتی کار کت ۔ اگاں چارشپاں نامراد بوتنت، گڑا بزاں پنچمی شپ ءَ الم ءَ کامیاب کاروائی اش کت ۔ چی ءَ کہ ایدگہ صحب ءَ دد سے لوگانی بانگاں باھند کت:

'' غوث ھمے تولگاں بہ جنت.........''

بلے غوث ءَ کدی ھم اے معاملہ ءِ تہا مداخلت نہ کتگ ات، چی ءَ کہ آئی ءَ زانتگ ات کہ اے غاصبانی خلاف تولگانی آزادی ءِ جنگ انت ۔

من ءَ یادانت کہ چو ایدگہ گوریلا جنگاں، تولگانی ھمے گوریلا جنگ ءَ ھم تاں سالانی سال شُول کش ات ۔ ءَ انجام کار آزادی ءِ ھمے تولگ جنگ ءِ تہا وھدے آخری تولگ ھم شہید بوت، گڑا تولگی لین ءِ غاصباں تاں صحب دو چاپی ءِ تال ءَ ناچ ءُ صحبت کت ۔

من ھمے آخری تولگ ءَ سلام کناں ءُ عہد کناں کہ من ءَ اگاں موہ ءُ مستری یے رست، گڑا تولگی لین ءِ انجمن ءِ پیشگاہ ءَ ھمے گمنام تولگ ءِ نام ءَ یک یادگارے تعمیر کنائیناں، ہتنکہ آیوکیں پدریچ بہ زان انت کہ اے شہید کئے بوتگ ۔

من ءَ ھمے سرمچار ءُ سرباریں تولگانی یک دگہ ادایے ھم سک دوست ات ۔ بزاں وھدے کہ اشاں شپانی پاساں تولگی لین ءِ سر ءَ اروش کت، یا شکار ءَ رند وتی جند ءِ حد ءَ سیماں شت سر بوتنت، گڑا اشاں کدی پہ یک یک ءَ ءُ کدی باجماعت ءُ ھم گٹی ءَ ھُولاس ات ۔ لہتے مردم ءَ ھمے ھولاسگ ءِ سرا بلکن بدھم برت ۔ بلے ستک باور کن ات کہ ھمادوراں، دور ءَ چہ آیوکیں ھمے تولگی تواروھدے مئے گل محمدی لین ءِ چاگرد ءَ تالان بوت، گڑا یک اجب کیف ءُ سرورے ءَ مردمانی ژندیں بالاد وشنود کت ۔

مروچی، بزاں پنجاہ شصت سالاں رند، وتی ھونڈ ءَ وپتگ ءُ ھما پر کیف ءُ تاھیر بخشیں تواراں وھدے یاد کناں، تہ انچو ماراں گشئے زاناھا عہدی توارانی پرس ءِ پتر ءَ نشتگاں، ءُ ھمے پتر ءِ سر ءَ ببریں شیرانی، پرشکیں گورمانی، آسنی پر گانی، بے تواریں گھنٹیانی، اپسی سرمبانی، گاڑی ءِ ٹلنگوانی ءُ مرتگیں تولگانی ملوریں ارواح گوں من ھمزان ءُ ھم نیادانت ۔

گش انت دنیا ءِ وودی بیگ ءَ بگر تاروچ ءَ مروچ، بزاں از آدم تا ایں دم، ھمکہ مرئی ءُ غیر مرئی توار کہ انسانی، حیوانی، نباتاتی ءَ جماداتی وجوداں چہ دراتگ ءُ تالان بوتگ انت، آکل زمینی کشش ءِ زور ءَ مئے دنیا ءِ فضا ءِ تہا است ءُ موجود انت ۔ اگاں اے تھیوری یا لیکہ راست انت، ءُ نزیکیں باندات ءَ سائنسداناں انچیں Receiving Device بزاں آواز گریں کاربوجے اڈ کت ءُ تاں ھما نکبھتیں روچ ءَ من زندگ ءُ منتاں، تہ من وتی خویش عازیز ءُ رپتگیں بیلانی پر مہریں توارانی اشکنگا رند برز ءَ بیان کتگیں ھما زمزمہ ءُ ایمنیں آوازانی گوشدارگ ءَ ھم دلمانگاں ۔

بلے کئے بزانت!!

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

نازک ءِ مہر ءِ ہوشام

اے آرداد

بازتہراں ماتہی حساب ءَ چہ سرپد ءُ پوہ بہ ایں۔ اگاں چہ یک زمانگے ءَ پہ آہاں چیزے لوٹ الم ایر کنگ بیت بلے وہد ءِ گوزگ ءِ ہمراہی ءَ آہاں پہ کوہنیں لوٹ پشت کپنت۔ دورمرد آزمانک ءَ بگند زی کجا بیتگ ءُ مرچی کجا انت۔ مرچی آئی ءِ تہا سہرائیں پڑدرسازی ہلاس بوتگ، نوکیں وہد ءِ نوکیں لوٹاں آزمانک نبیس ءَ دگہ رنگے ءَ جیڑگا پرمات۔ ہے دگہ رنگیں جیڑگا آئی ءَ لاچار کت کہ پہ وتی درشان ءَ نوکیں تکنیک بہ سازایت۔ یک حسابے ءَ تب زانشت ءَ آدمی زات ءَ وتی تہا سُرک کنگ ءُ چارگ ءِ سکین دات۔ ہے زانشت ءَ ہزاراں داب ءُ تکنیک پہ درشان ءَ سازات ''حیال ریچ'' ءَ آزمانک ءَ راوہد ءُ پاساں چہ دورکشت ءُ آزات تلازمہ ءَ کارست ءُ پلاٹ ءِ بستار بلینت۔ اے تہی جیڑگ ءُ نوکیں ریک ءُ راہاں (تکنیک) نہ ایوک آزمانک ءِ زکیں شکل ءَ رابدل کرت بلکیں اے رنگ ءُ داب گیش ناول ءِ تہا سہرا بوت انت۔ اے نوکیں گپے نہ بیت اگاں من بگوشاں کہ نوکیں تہر ءُ نوکیں میل بندات ءَ پہ ہرکس ءَ اجکہی یے بیت، بلے اے گپ راست انت اوں پرچا کہ ہرچیز بناہی ءَ ہمک کس ءَ اجکہی یے بوتگ آ درچک بہ بیت کہ دریا یا آدمی زات ءِ وتی جند، ہے رنگ ءَ مرچی آزات لچہ ءُ ردانکی لچہ ءِ نیام ءَ پمارا کشکے رندگ گران انت۔ یکے وَ ایش انت کہ ردانکی لچہ ءِ چوشیں جوانیں تجربے نہ بوتگ۔ اگاں چہ آزات لچہ ءِ چندے جوانیں نمونگ مئے گورا است آنوں مئے وانوک ءُ زانندگاں پہ دل زرتگ انت بلے ردانکی لچہ دنیگا آشکل ءَ مئے گورا نیست کہ ماپے جت بہ کنیں یکبرے تجربت بہ بیت پدا ایشانی نیام ءَ کشکے ءِ رندگ انچو مشکل نہ بیت کہ مرچیگ انت پرچا کہ بازیں تہر چہ وتی فارم ءُ شکل ءِ منت ءَ زانگ نہ بنت بلکیں نکان ءُ آئی ءِ پڑدر ءِ منت ءَ زانگ بنت انچو کہ دراجیں آزمانک (طویل مختصر افسانہ) ناولٹ ءُ ناول ءِ جیڑہ انت زکیں ناول ءَ پہ مستریں سپت آئی ءِ پزوری بوتگ۔ انتظار حسین ءِ اے گپ منا دوست بیت کہ مئے ذہن ءَ ہے نادینگ بوتگ کہ ناول چو ''وار اینڈ پیس'' ءَ پیا پزور ءُ دانائیں گپاں چہ چکار بہ بیت۔ بلے منا ''آبِ حیات'' ءُ مرزا غالب ءِ نمدیانی تہا اوں ناول گندگا کیت (ماہتاک علامت لاہور ءِ شونگال ءَ چہ انتظار حسین ءِ جست کنگ بوت کہ چندے جوانیں ناولانی نام ءَ بہ گیپت) ہے رنگ ءَ ولجہ غنی پرواز ءِ وتی ہے گپ دوست بیت، ایشی ءَ نوکیں تجربے گوشیت کہ

منی ''مہرءِ ہوشام'' ءِ کارست ناول ءِ نیام ءَ قول نہیں ایت

جست: تو ایشی ءِ تہا نوکیں تجربہ چے کتگ؟

پسہ: منی جندءِ ھیال ءَ من ''مہرءِ ہوشام'' ءِ تو کا چیزے تجربہ یا نوکیں چیز دیما آورتگ مثالءِ حمرءَ اولی چیز نوکیں تکنیک ءِ تجربہ انت منی زانت ءَ اولی رندءَ ناول ءِ تو کا نوکیں تکنیکے دیما آرگ بوتگ آ نوکیں طرز یا اسٹائل (Style) انت اے ناول ءَ من اولی رندءَ چہ ہیرو ئیمگا چہ دگہ بنکپانی سرابازیں قولے کارمرز کتگ کہ آ اِش ماں مکالمھاں کارمرز نہ کنت بلکیں نوٹ بک ءِ تہا نبشتہ کنت۔

(سئے ماہی چمگ اگست تا دسمبر ۲۰۰۱، گندوندے گوں غنی پرواز ءَ)

بیانی چاریں اسداللہ ءِ کارست ءِ تہا پرواز وتی تب ءَ چوں گون کنت

☆ زیاتیں جوش ہوش ءَ گار کنت

☆ زندءِ ہر کترہ یک چکاسے

☆ شررنگی دراہیں حاصیتانی یک ہوریں تاثیرے

☆ مہر دل ءَ چمانی یک ہوار ءُ وشیں لہپے۔ بلے ہے لیب برے برے زندءِ گراں تریں چکاس ہم جوڑ بیت۔

اے قولانی تہا واجہ پرواز ءَ سرجم ءَ وتی لبزانکی لیکہ ءَ راپیش داشتگ۔ آ شررنگی ءَ چہ اوں نپ کشگ لوٹیت آ ایوک لذت پرستے نہ انت ہمیشکا آئی ءِ کارست وتی جنین ءَ ہے ہاترا نہ لوٹیت کہ ناواندگے۔ بلے شررنگے وَ است انت۔

ہے کارست اسداللہ یک نیمگے شاہدہ ءِ چکی ءَ جنینانی آزاتی ءِ ہاترا شیوار ءُ چالاک انت بلے دومی نیمگا وتی آسیہ کہ چہ آئی ءَ چارزہگ کشتگ یے نگاہے جست نہ کنت، ءُ وتا ہے گپ ءَ میار یگ نہ کنت کہ آئی ءَ دراہیں آسراتی اش داتگ انت بلے پروین شاکرءِ شعر زاناں آئی ءِ دیمانہ گوشتگ:

من ہما جنکاں کہ اولی شپ ءَ

کسے آئی ءِ سریگ ءَ

چست بکنت ءُ چو بگوشیت

منی دراہ تنگ انت

بیدئے دل ءَ

''چمگ'' ءِ گلکدار ءِ تہا پرواز چو اوں گوشیت کہ اے ناول ءِ تہا من سفرنامہ ءِ تکنیک کارمرز کتگ۔ منا ہچ گمان نہ بیت کہ ایشی ءِ تہا سفرنامہ ءِ تکنیک دیما آرگ بوتگ۔ اے یک بیانیہ تکنیکے ندکارءِ نیمگا چہ کسہ گوں کارستاں دیما جنزان انت۔ اگاں پرواز

Scanned by CamScanner

ہمیشی ءَ سفرنامہ ءِ تکنیک گوشیت کہ ناول بندات چہ گوادرءَ کرتگ یے ءُ آسر کیچ ءَ، گڑا اے گپے نہ بوت ۔ تکنیک وَ شکل ءُ نکان ءُ زبان ءِ دیما برگ ءِ نام انت ۔ اگاں ایشی ءِ تہا بنجاہی کارست وت کلمکارءِ جند بوتیں بگندے ما ایشی ءَ سفرنامہ ءِ تکنیک بگوشتیں ۔ ''مہرءِ ہوشام'' ءِ سراسر جمی تران لنگا پیسر کے ''نازک'' ءِ نیمگا روئیں ۔ درستاں چہ سرہے زانگ ءِ جہدءَ کنیں بلوچی ءِ ایندگہ کلمکاراں اے ناول ءِ درگت ءَ چی گشتگ:

''بلوچی لبزانک ءَ وتی جاورانی حساب ءَ شاعری کے دیماشتگ بلے ردانک ءُ حاصیں صورت ءَ ناول پُشت ءَ انت پور ہیں ناول وَتی وہدی ہچ نبشتہ کنگ نہ بوتگ البت چریشی ءَ پیسر لہتیں ناولٹ نبشتہ کنگ بوتگ کہ آہانی تو کا سید ہاشمی ءِ ''نازک''، فقیر محمد عنبرءِ ''نل ءِ توار''، ستار پردلی ءِ ''سوب''، محمد جان رضاءِ ''جہدءِ کاروان'' ہوار انت''۔

(منیر احمد بادینی ءِ ازم ۔ غنی پرواز، آساپ مارچ ۱۹۹۴)

غنی پرواز نازک ءَ ناولٹے سرپد بیت ۔ آئی ءَ اے گپ جتائیں نبشتانک ءَ گلکدارانی تہا جتگ بلے اے گپ دیما نیاوَرتگ یے کہ ماچہ رنگ ءَ ایشی ءَ ناولٹے سرپد بہ بئیں پمیشکا ۴۷ تاکدیمانی سرا انت؟ چوکو ہنیں ناول کہ پہ آئی ءَ پزوری ہژدری بوتگ اے نہ انت؟ یا پمیشکا کہ فارم ءِ لوٹ پورا کنگ نہ بیتگ انت؟ اے گپ پرواز ءَ دیما نیاوَرتگ ۔ البت ہے گوشیت ''سید ءِ ناول نازک ماں بلوچی زبان ءَ ناول نبیسی ءِ اولی ءُ بنداتی کوشست ءُ اولی کوشستے ردی صورت ءَ زیات سوب مند نہ بنت، نازک ءِ چیزے بابانی تکنیک ناول ءِ تکنیک انت چریشی ظاہر بیت کہ سید ہاشمی ناول نبیسی ءِ لوٹ ءُ غرضاں نا سرپد نہ بوتگ بلے دیمترا کہ بوان ئے گندگ بیت کہ آئی ءَ ناول ءِ تکنیک یلہ داتگ ءُ انچیں تکنیکے کارمرز کتگ کہ آ گوں آزمانک ءِ تکنیک ءَ نزیک تر انت ۔ انچو معلوم بیت کہ ناول ءِ اے بہرانی نبشتہ کنگ ءِ وہدءَ آسک اشتاپی بوتگ یا گڑا آسک نادراہ بوتگ چوشیں کہ ناول ءِ ہیروئن ''نازک'' یکّی مردءِ دیما سورءِ واستا ہے شرط ءَ ایر کنت کہ دریاءِ کارءَ یلہ بدئے تا کہ تو منی پیسری دوئیں مردانی ڈول ءَ دریاءِ طوفانانی آماچ مہ بئے ءَ مہ مرئے ۔ اگاں ترا منی اے شرط قبول انت گڑا من گوں تو سور کناں گوں ۔ وہدے ما گندیں کہ بندنی ھندءُ جاہانی مستریں کسب دریاءِ کار انت ءُ سید ایشی ءِ یلہ دیگ ءِ سکیں ءَ دنت ۔ گڑا مارا اے بنجاہی حیال یا ہلاسی پہ ناول ءَ سک نزورگندگا کیت مجموعی صورت ءَ من ہے زاناں کہ اے چو ایدگہ بازیں تخلیقانی ڈول ءَ یک ناولٹے''۔

(سئے ماہی چمگ اگست تا دسمبر ۲۰۰۱ ۔ گندوکندے گوں غنی پروازءَ)

بیانی چاریں سید نازک ءَ چی یے سرپد بیت

''ماں رم امبارءَ کیے نازک ات اے بیست تا کدیمی آزمانک یا داستانے ات کہ ۱۹۵۸ یا ۱۹۵۹ ءَ نبشتگ ات ءُ انوں ۱۹۶۹ ات چہ دہ سال ءِ راجیں مدت ءَ رند کہ من پدا یک چمے چارات گوش ئے زاناں دل ءَ یک نوکیں دوستی یے پہ ایشی ءَ چست بوت

Scanned by CamScanner

لوٹ اتوں کہ کمیں ایشی ءَ دراج ترءُ مستر بکناں ندوں دست ءَ ات ءُ ایشی ءِ درءُ بہرءُ بہرگاں ردوم زیراں کت رندا کہ پہک نیسوں کرت چاراں دانکہ جہدوں بے مزنہ انت''۔ (سید ماں وتی سیاہگاں)

آدینگا دلجم نہ ات کہ چی یے۔ ہے کہ کریم دشتی ءِ دیما آئی ءُ ونت گڑا آئی ءُ ایشی ءَ راناد ولے گشت۔ وہدے کریم ءُ محمد بیگ ءُ چیزے نبشتہ کنگا وتی واہگ سہرا کت گڑا سید دلجم بوت کہ اے ناولے۔ نازک ءِ بابت ءَ چو گوشیت:

''نازک چہ مئے تیاب کرءِ گونڈ گونڈیں بندناں یک بندنے ءِ ہزار بومیں زندمان ءِ گوناب ءِ یک کسانیں برمشے یک پتلا یے یک گدارے'' دگہ جاہے چواوں گوشیت ''منی دل ءَ ات کہ اے ''گدار'' ءَ انگت ہم مستر بکناں ءُ ایشی ءِ ہما پہنات کہ رواجی زیرگ بوتگ انت گیشتر پدرا بکناں ءُ ہما کہ آیانی بارہ ءَ من ءَ بیگ ءَ گوشتگ ات کہ من چہ یک یک ندارے ءَ رندریمینگ انت آیاں ہم چو ایدگہ باجکاراں جواں تریں رنگے ءَ کارمرز بکناں بلے چوش کنگ تہ بوت زندمانی نہ دروہ ایت اے تکست ءَ دگہ رندے سرجم کنگ ءِ جہد ءَ کناں''۔

(سید ماں وتی سیاہگاں)

بیگ ءِ دل ءَ اوں ہے گپ بوتگ چرئیشی ءَ ناول ءِ دراہیں لوٹ پورا بنت بلے سید ءِ آسسا ساچی تب پدا نہ بوتگ۔ غنی پرواز ءِ نازک ءَ ناولٹ گشگ ہے گپ ءِ سرا ایرانت کہ اے ناول ءِ تہا نیام ءَ آزمانکی تکنیکے کارمرد بیت۔ زانندگیں وانوک زانت کہ تکنیک نکان ءَ دیما برگ پہ کمکے ءُ آزمانک ءُ ناول ءِ جتاہیں تکنیک نہ بنت ہے تکنیک انت کہ آزمانک ءِ تہا کارمرد بنت ءُ ناول ءِ تہا۔ اگاں پرواز تکنیک ءَ چہ فارم ءِ (بزاں ناول تہر ءِ ازمی لوٹ) لوٹانی گپ ءَ انت گڑا بگندے آئی ءِ گپ ءَ معنا یے بہ بیت۔ نہ کہ نازک ءِ ناول نہ بوگا اے جواز ے کہ نازک یسی مرد (عومر) ءَ پہ ہے شرط ءَ ایرکنت کہ تراگوں ہماوہدی سور کناں تو دریا مکن ئے۔ اے ناولنی ہما جاہ ءَ رستگ کہ بایدانت کارستانی تب بدل بہ بنت، پہ وتا دگہ کشلکے بگرنت۔ ءُ دومی نازک ءَ چہ وتی پت ءِ نیمگا مزنیں رکت ءُ ساما نے اوں رستگ۔ آئی ءِ گورا انچواست کہ عومر حسک ءَ روزگارے بکنت۔ بندناں آبادیں بازیں کسے حسکی ءِ سرا وتی زند ءِ روچاں تیلا تک دنت۔ بگندے نازک ءَ پہ یسی مرد ءَ اے شرط ایرمہ کتیں اگاں آئی ءَ مردکش ءِ بہتام سرا مبوتیں۔ ہے گپ آئی ءَ کجینیت کہ سےکس ءِ حون آئی ءِ سرا انت'' وتی دل ءَ تلاریں اراد ہے بست یے کہ دگہ گیشیں حون وتی سرانہ زیرایت''۔ غنی پرواز ءِ ''مہر ءِ ہوشام'' ءِ کارست شاہدہ ءَ گوں سیرکنگا پدوتا باتیل ءِ سرا چہ دوردنت ءُ وت کشی ہے ہاترا کنت کہ داں آئی ءِ مہر ءِ ہوشام بہ مانیت۔ اگاں من گپ ءَ بکناں کہ چتورمنزل ءِ رسگا پدکے پشت ءَ بیرہ بکنت بلے من سرپد باں کہ پرواز ءِ ناول ءِ آسر ءِ ہے مرگ اے ناول ءِ وشتریں ندارگ انت پرچا کہ ناول زندانت زند ءِ بہ کتر ءُ ساعتاں چست وایر کاینت تب بدل بنت کسب ءُ کار بدل بنت، چوشیں دیوانگی اوں کنگ بیت کہ ہما سیہ آئی ءِ باترا کے وتی جنین ءُ چکاں یلہ بکات ءُ وشیانی زیگا پیسروت کشی بکات۔ زند ءِ کسہ یے بیت ہے ''مہر ءِ ہوشام'' ءِ

وشتریں درانت۔مہرءِ ہوشام ءُ نازک دوئیں گوادرءِ دو تیابانی نیام ءَ سازگ بوتگ انت۔غنی پروازءِ ناول پدی زرءِ پڑدرءَ نیسگ بوتگ ءُ سیدءِ دیمی زرءِ پڑدرءَ، نازک گوادرءِ کوہنیں زمانگ کوہنیں دودور بیدگ ءُ رہبندانی سراانت ءُ مہرءِ ہوشام گوادرءِ نوکیں زمانگ انت کہ'' بیگاہ ءِ وہدءَ وانندگیں بچک ءُ جنک دست مادست تیاب ءِ سیل ءَ درکایننت'' (پروازءِ گشگا)۔اسداللہ کہ ناول ءِ بنجاہی کارست انت آئی ءِ لوگ تیاب دپ ءَ انت ہر بیگاہ ءَ گور ءِ پچانی نیمگی دریگ ءَ وتی کرسی ءَ جنت ءُ تیاب ءِ نندارہ ءَ کنت ،نازک دریا وردانی زندءِ ہماتک انت کہ دنیگا آیانی نشان ءُ چیدگ گندگ بنت۔

نی کہ'' نازک'' ءِ تکنیک ءُ کسہ ءِ بابت ءَ گپ جنیں۔نازک گوادرءِ تیاب دپ ءَ آبادیں ہماجنین ءِ کسہ انت کہ آئی ءَ چہ وتی پت ءِ مرگ ءَ پد مزنیں رکت ءُ سامانے ، مال ءُ ملکتے نصیب بوتگ بلے مردی بخت آئی ءِ نام ءَ نیست۔جاہ ءُ ندارگ تیاب ءِ دامن ءَ آبادیں میتگے کہ اے وہدی نازک میرین ءِ لوگی انت۔ایشی ءَ چہ پدحاجی ءَ گپت ءُ آخرءَ عومرءَ گوں سیرءَ چیزے شرط ایر کنت۔ہمے بازارءَ گزا بیک نامیں واجہے است زاہرءَ گریبیں دریا وردانی مہروانے بلے تہاسکیں حرابیں مردے نہ ایوک ایشانی جنیا دماں حرابیں نگاہے ءَ چاریت بلکیں مدام نازک ءِ پاس ءَ انت بازیں کاسد ءُ مردم دیم دنت بلے آئی ءِ واہشت پیلہ نہ بیت آحر یکروچے عومر نازک ءِ دوئیں مردانی مرگ ءَ پد چہ کراچی ءَ بیرہ کنت ءُ کیت گڑا مردم آئی ءَ ریئنت کہ (عومر نازک ءِ پت ءِ براز تکے) وتی حقاں چہ نازک ءَ بچگر ہے ءِ گلگ ءَ آ گزا بیک ءَ سرکنت گزا بیک نازک ءَ لوٹائیت بلے ادا گزا بیک نازک ءِ بدل ءَ بیت آخر عومر قاضی ءِ گوراروت بلے قاضی نہ لوٹیت منی ءُ گزا بیک ءِ نزیکی ہلاس بہ بیت جدا چہ عومر شزار بیت ءُ ملک ءَ چہ درروت چیزے مدت ءَ پد کیت وت ءُ نازک وشان بنت۔

'' نازک'' اوں بیانیہ تکنیک ءَ سازگ بوتگ بلے نیام ءَ فیچر ءُ کسمانکی تکنیک اوں کارمرد بیت۔'' راستی نیمگ ءَ تگردی ہوٹل ءِ پاٹیانی سرءَ بازیں مردے نشتگ ءُ چاہ ورگ ءُ گپ ءُ تران ءَ انت۔بلے چہ ایشاں کمیں یکرّءَ دگہ لہتیں مردم انت کہ برزءُ کشادیں مردے ءِ چپ ءُ چاگردءَ نشتگ ءُ آئی ءِ گپاں للگ ءَ انت بیاکہ نزیک تر برویں۔اواے ڈ ناھدا ناگمان انت کہ چانگو دست ءَ رونت ءُ چینگو دپ''۔بلے اے نزوری یے نہ انت یک کسہ ءَ بازیں تکنیکے کارمرد بیت کنت۔بیانی کہ نازک ءِ پڑدرءَ سازا تگیں زندوڑ ءِ گپ ءَ کنیں۔

'' گوں روچ ءِ ٹک ءَ ماھل ءَ شت ءُ سپوری ءِ گوراشش تنیگ ءُ چار پیسہ ءِ بانکلینک گپت ءُ آورت ادار کے پیرل ءَ چہ لالوءِ ہوٹل ءَ سے کوپ چاہ ہم گپت ءُ آورت''۔اے سطر ناول ءَ پہ سازا تگیں حیالی زندے نہ انت بلکیں گوادرءِ تیاب دپ ءَ آبادیں دریا وردانی زندءِ ہماریئل عکس انت کہ دنیگا ایشی ءِ رنگ ءُ نشان است انت ،نازک ناول ءِ بارہ ءَ اگاں چہ سیدءَ گوشتگ کہ من کسانیں برمشے پیشدارگ ءِ جہدے کرتگ بلے من سرپد باں کہ برمش نادلئے ءِ لوٹاں پورا کنت۔من ایشی ءَ ناولے سرپد باں ہمیشکا کہ ایشی ءِ تہا زندءِ کسان ءُ مزنیں تمامیں عکس ءُ ندارگ است انت۔اگاں چہ گزا بیک ءِ کارست ءَ گوں ہے زانگ بیت کہ ناروا ھیانی اے چیدگ

Scanned by CamScanner

تیاب دپ ءِ راجد پتری کسہ یے۔ ابدک ءُ ازمک ءُ الووتا چوں رکین انت ___ وہد ءِ شہما تاں پیرداد ءُ جسی شنگینگ ۔ مرچی دَ گزابیک ءِ نشان پشت نہ کپتگ انت بلے ایشانی زندءَ (دریاوردانی) چیریں بازیں گزابیک است، نازک ءِ تہا دریاوردانی ءُ گیش ناحدایانی سرجمیں تبے دیما آرگ بوتگ۔

’’ نازک ءَ اے گپ ھم اشکلت کہ جانشواں گشت کہ مرچی سک سارت انت ءُ گواتے ءَ سر کتگ اگاں مرچی زرءَ نہ رویں شرتر انت اشانی گپ ءَ جامی زھر گپت ءُ گوشت یے’’ ناھدا اشمات کہ من؟ آ کسے ءَ کہ آ یگی نہ انت گڈا ھچ برمئیت زاناں من ءَ وتی ساد دوست نہ انت چوشیں گوات ھرشپ کش ایت زمستان ءَ بے گوات ءُ گورم ءُ ھورءَ بیت؟‘‘۔ نازک ءِ ہمے رنگیں نہ منگ ءُ آئی ءِ میرین ءُ جامی ءِ مزن مردی ءُ وتی ناحدائی ءِ سراپہر بندگ سرجمیں تیاب دپی زندءِ شاہگانیں عکسے، نہ ایوک میرین ءُ جامی ءَ گوں بندوک انت بلکیں دراہیں ناحدایانی تہا است ءُ آ اے گپ ءَ پہر ءُ شانے گوشنت کہ چریشاں جوانتر دریاءِ رازءَ کس نزانت۔ اے ناول ءِ تہا یک عیبے ہمیش انت کہ سید باز جاہاں کارستانی بدل ءَ وت گپ جنگ ءِ جہد کنت۔ اگاں ہمے گپت (مکالمہ) کارستانی وتی نیمگا بیان کرتین انت عیبے نہ بوتگ ات چوکہ’’ دریاءِ مردءِ کار چہ دوءَ درنہ بیت یا کہ ماھیگ کش ایت ءُ یا کہ ماں سپری بوجیگاں سپر جنت۔ اے گپ ءَ ہر کس منوک انت کہ چہ دنیاءِ نامدارتریں ءُ جواں تریں کاراں یکے ہمیش انت، ہمے سپر جنگ ءُ سپری بوجیگانی برکت انت کہ مرچی مردم ماہ ءِ سرءَ ایر کپتگ‘‘۔

’’ اے گپ ءَ ہر کس منوک بہ چہ دنیاءِ نامدارتریں ءُ جواں تریں کاراں یکے ھمیش انت‘‘۔ اے سطرءَ چہ ہمے سما بیت گشئے بشتا نکے نیسگ ءَ انت، کسہ بایدانت ہمے رنگ ءَ دیما جنزان بہ بیت کہ چہ آئی ءَ وانوک وت ہما زمین ءِ زند ءُ وشبو، چست وایر ءُ تب ءَ آشنا بہ بیت نہ کہ کلمکار تہا دوربکنت ءُ نقشہے بہ کشیت۔ یا اے بہرءَ بگند’’ تیاب ءِ سراتی نگن، بانکلینکی، ہٹی، تیجگی ءُ آپی درستاں پہ میداں گوانک پہ گوانک ات پرچا کہ اے زان انت کہ مید چہ دریاءَ کیت آ شدءَ چنگ انت ءُ اوپارکت نہ کنت کہ لوگ ءَ بروت ءُ ورگے بوارت۔ باز مردم ایشاں میاریگ کنت بلے اگاں ہمے مردم کہ میداں پہ اے رنگ ءَ تیاب ءِ سراورگ ءَ میاریگ کن انت چوکہ ہمے میداں گوں یک نعاری یے ءَ ماں دریاءِ گوات ءُ گورم ءَ وتی دل ءَ دانکہ بیگاہ ءَ داشت بکن انت گڈا من اش مناں‘‘۔

’’ مئے گورا ایوک یک ناولے کہ سید ءَ نبشتہ کتہ آ نازک انت۔ ءُ نازک ایوکا بلوچی ءِ اولی ناول انت چدءُ دیم دگہ ہچے نہ انت۔ آ ایوک سید ءِ ذہن ءِ پیداور انت۔ آئی ءَ گوں دری ہستی ءَ ہچ تعلق نیست۔ آئی ءِ تہا زمان اوشتاتگ راوی ءِ نقال کہ عقل ءِ کل انت آ چہ تیوگیں ناول ءِ کیریکٹرءَ داناتر انت ءُ ہر کسی دل ءِ حمرے ہم معلوم انت نازک ءِ دنیاءِ تہا گشئے زاناں دراہیں مصیبتانی سبب یک مردے۔ اگاں واجہ گزابیک بہ مرتیں یا آئی ءِ جاگہ ءَ شریں مردے بوتیں تا چا گردءَ ہچ جنجال نیست ات بلے حقیقی دنیاءِ کیریکٹر اے پیم سیاہ ءُ اسپیت بنت اے وڑا تو گشئے زاناں نبشتہ کنوک ءَ اے کس وتی ذہن ءِ تہا پیسرا جوڑ کتہ آئی ءَ گوں معاشرہ گوں حقیقت ءَ

تعلق نیست۔ (کریم باشندہ، گلگدار نومبر ۱۹۹۲ آساپ)

کریم باشندہ ءِ اے گپانی نبشتگ ءَ چہ منا ایوک یک معنا یے رسیت بلے بایدانت منی اے گپانی سرا کمے گپ بجناں۔ یکے ایش کہ "نازک ایوک سیدءِ ذہن ءِ پیداورانت آئی ءَ گوں دری ہستی ءَ ہچ تعلق نیست"۔ اے گپ ءِ جنگ ءَ پیش بایدانت واجہ ءَ تیاب دپی زندءِ بارہ ءَ پٹ ءُ پول کتیں بگندئے پدا آئی ءَ اے گپ مہ کتین انت ءُ دومی ایشی ءِ تہا زمان اوشتاتگ نہ کہ ایشی ءِ تہا راستی یے است، لہزا انک مدام راستی ءُ واب ءِ ہمراہی ءَ جنزیت رئیل ءِ تہاداں واب ءُ حیال نہ بیت سساساچے چوں بیت؟ ءُ سیدءِ اے ناول سلامتیں زندمانی یے ءَ سیادی کنت ایشی ءِ تہا وہد سہرائیں رنگے ءَ جنزگا انت بلے تہی حساب ءَ ہر کترہ چست وایرانی تہا انت البت اے گپ راست انت کہ چندیں کارستاں گوں سیدوتی نیمگا کست ءُ کینگ داریت کہ فکشن ءَ پہ جوانیں گپے نہ انت بلے ہمدا چہ گمان بیت کہ اے کارست رئیل ایں رنگے ءَ آئی ءِ دیما انت۔ ءُ آ کارستانی باپشت ءَ وتی بیرءَ گرگ لوٹیت۔

گزابیک تیاب دپ ءَ آبادیں کہدائیانی ٹک ءِ زوراکیں سمبلے۔ بلے کلمکارءَ باید نہ بیت وتی نیمگا چہ ہر کترہ ءُ سہت ءَ بدیں واہش بداریت گزابیک ءِ کردسازی ءَ بچار چون کنت:

"تہت ءِ سرا نشتگ جنین درست آئی ءِ دیم ءَ بن دیوان انت، سرجمیں گپ ءُ ھالانی گوشدارگ ءَ انت برے لنکاں لٹارایت دمپساچو ماراز بانک دنت ءُ چوکہ منڈی ایں لچک ءَ چماں زیت زیت ءَ ٹچ ءُ بند کنت، اناگہ پہ دزچمی نشتگیں جنیناں چاران انت سبک سبک ءَ شھکارایت کہ گوش ئے زاناں ھبرے ماں گٹ ءَ بندانت"۔ بچار قاضی ءَ پہ وتی نیمگا چونیں دواءُ بند کنت "شوم ءَ زاناں ناس سک شُونک اتگ انت گٹ ئے بے ڈول ءَ تُش بوت" نازک ءِ جوانتریں بہر آئی ءِ زبان انت ءُ ہے غنی پرواز ءِ ناول ءِ نہ پھوئیں تجربے۔ "چوشیں دہ مردمن سریگ ءِ لمب ءَ بندان ءُ کورءَ ہمادست باں"۔ اے سیہ دی جت ومردم ءَ وازگ ءَ ھم نیل انت، تو بچار ناھدا ءِ رشت ئے پروشت"۔

"ھوتو بچار مردم ءَ نیل ایت دمپسات دیم ءَ آزو بیت"۔ سیدءَ دریا وردانی ھیل ءُ تبانی پچی ءَ آہانی اسلیں گالوار ءُ لبز گنج اوں دیما آورتگ۔ "دھشکیں ءُ ارزنیں ریکانی دامن ءَ یدار ءُ راچن برزءَ انت۔ دریا ءِ کمانیں تیاب ءَ اے انچوش پہ رِدانت کہ گوش ئے زاناں پہ گروھتاچی ءَ سواراں وتی بور ءُ مھری ھمردءَ داشتگ انت"۔ سیدءِ کارست گم ءُ وشیانی سہت ءَ انچیں زبانے کارمرد کنت کہ چہ یشی ھچ گمان نہ بیت کہ گم ءُ مارشت دگہ جاھے ءَ انت۔ ءُ گپت (مکالمہ) دگہ جاھے۔ بلے پرواز ءِ گپتاں بگند ہے وہدءَ کہ شاہدہ کراچی ءَ روت ءُ گوں اسداللہ ءَ فون ءِ سرا گپ جنت۔ اے موسم ءَ بچک نادلے اوں نبیسگ ءَ انت جنک جست کنت کہ تو کجا سر بیگ ئے آہے گشیت کہ شمئے لوگ دپ ءَ، گڑا شاہدہ گُڑیت۔

"گڑا مئے لوگ ءِ ہما مجلس ءِ نام ءَ ھم گرئے گوں؟ آئی ءَ پہ لیرزگ جست کت "تو وت ءَ مزنیں آزاتی پسند یے ءُ جینانی

آزاتی ءِ بیرک دارے کنئے گڑا ہم ءَ ھبرءَ پریشان ئے؟'' اسداللہ ءَ پہ توون ءُ مسکرا درائینت۔ ''اگں ترا اے ھبر ناپسند نہ انت گڑا مناھم ناپسند نہ انت ھر چی مناسب زانئے نبشتہ بکن۔ ترا اجازت انت آئی ءَ وتی دل ڈڈکت ءُ گشت ''شاباش ھنچیں زالے بی مناں ہم ھبرءِ امیت است انت'' ادا ہچ سترے ءِ تہا بلوچی زبان ءِ وشی گندگ نہ بیت انچو گمان بیت واجہ ءِ کارستانی گوراگپ بازانت بلے زبان آئی ءِ دسترس ءَ نہ انت۔ اے گپ ءَ ھیال کن انت وہدے آشک وتی دوستدارءَ بگوش ایت ''شاباش ھنچیں زالے بی'' انچو گمان بیت کہ عاشق پیرمردے ءُ آئی ءِ تران اے وہدی وتی چکے ءَ گوں بوگا انت۔

''مہرءِ ہوشام'' ءِ کسہ اے رنگ ءَ انت اسداللہ نامیں مردے کہ ماہیگ ءِ بپار کنت آئی ءَ جنین ءُ چُک اوں ہست وت وانند۔ گے ایم اے بلوچی ءَ کرتگ ئے بلے آئی ءِ لوگی ناوانند گے کہ دوست اش نہ بیت آئی ءِ عادت انت کہ ہمک جھل بیگاہ ءَ گوریچانی نیمگی دریگ ءَ وتی کُرسی ءَ جنت ءُ تیاب ءِ ندارہ ءَ کنت ہم موسم ءَ آہانی نزیک ءِ لوگ کہ برے آئی ءِ تہا مردم ہست ءُ برے نیست شاہدہ نامیں ایس ایس ٹی ءَ کنئیت ءُ وتی کسانیں برات ءُ کماشیں پاناپاھے ءِ ہمراہی ءَ ہمدا آباد بیت۔ ہمدا اسداللہ ءَ گوں آئی ءَ مہر بیت بلے جنک آئی ءَ ایوک وتی دوستے سرپد بیت بلے اسداللہ چہ آئی ءِ زاندگی ءَ اثر مند بیت ءُ گوں آئی ءَ سیر کنگ لوٹیت بلے جنک اے گپ ءَ تیار نہ انت پرچا کہ آئی ءَ ساری ءَ دشتارے بوتگ کہ کراچی ءَ جنگانی آماچ بوتگ ءُ مُرتگ۔ اسداللہ ءُ شاہدہ سرجمیں گوادر ءِ جاہ ءُ بازاراں، کوہ ءُ سیل جاہاں تر انت ءُ گپ وتران کنئت۔ شاہدہ وتا جینانی آزاتی ءِ بیرکدارے گشیت اے درگت ءَ آ گوادر کلب ءَ کسمانکے اوں کننت۔ جینانی جیڑ ہانی خا کہانی کُمک ءَ پشدارگ ءِ جہد ءَ کننت آخر ءَ اسداللہ شاہدہ ءَ راضی کنت ءُ آئی ءَ سیر کنت بلے سیر ءِ دومی شپ ءَ پدآ وتا باتیل ءِ سراچہ دوُر دنت ءُ وت کشی کنت داں آئی ءِ مہر ابد بہ بیت۔

اے ناول ءِ آخر ءَ کارست ءِ ہم وت کشی پرواز ءِ رنگیں لیکہی نویسند گے ءَ چہ اے امیت بندگ نہ بیت کہ آ اوں واب گندگ زانت۔ بلے ہم کرد ناول ءَ پہ جوانی یے یک انچیں بے تواریں راستی یے کہ ناول ءِ وانگ ءِ ھت ءَ کدی اے گمان بندگ نہ بیت کہ اسداللہ وتا کشیت ہم رنگ ءَ ''نازک'' ءِ شرط، بلے پرواز ءِ زبان ہچ ندارگ ءُ کارستانی بے تاہیری ءَ لبزی صورت ءَ درانگاز کنگا سوب مند نہ انت۔

''اسداللہ ءِ جنیں گوں آئی ءَ گلگ کنت کہ چرے جنین ءَ (شاہدہ ءَ) گوں چومہ بیت تئی زند ءُ لوگ تباہ ءُ برباد بہ بنت'' بلے اسداللہ پسو ءِ بدل ءَ چو گوشیت ''شرانت تئی نصیحت من اشکتاں نی من وتی گیگ ءَ چاراں'' انچو کہ اے کسہ ءِ تہا دلپرد دیں ھتے کہ جینے وتی حقانی برگ ءَ ترسگ ءَ انت بلے دومی نیمگا گشئے زاناں اسداللہ ءَ چہ کارے ءِ دسبندی کنگ بوگا انت ءُ آوتی گیگ ءَ چارگا انت۔ ادا بچار پرواز ءِ زبان ءَ نہ مارشت سرجمی ءَ سہرابنت نہ کارست ءِ آزاتی دیما کیت گشئے پیسراچہ گشتگیں گپت (مکالمہ) انت ادا آرگ بوتگ انت ''منی گوہار ءِ شورچی انت'' انا گہ ءَ مصطفیٰ ءَ بے ترک ءُ تواری پروشت ءُ پہ گلہ جست کت ''اے چے مطلب؟'' آئی ءَ وتی وسرک

Scanned by CamScanner

حبر کمک پہم ات ءُ کمک نہ پہم ات ءُ کمک حیال کت ءُ پرس ات ۔ اگاں پرواز ادا یکیں لبزے ءَ سیتاری (تکرار) زبانی تجربہے پیشدارگ لوٹیت بلے آبزانت کہ کمک پہم ات ءُ کمک نہ پہم ات ءُ کمک حیال کت ، چودرا مدیں مردمے ءِ زبان گمان بیت ءُ گشئے بلوچی نزانت ۔ اے ندارگ ءُ بچار '' آسیہ ءُ وتی چکاں گوشت بیائے وتی گدءُ کتاباں سہریں پوتیں پیتی ءُ بکن ات ءُ بیارات ءُ آسیہ سیاہیں پوتیں پیتی ءَ وتی گداں مان کنت '' من نزاناں اے فرق ءُ چہ واجہ پرواز آئی ءِ سیری ءُ پیشدارگ لوٹیت یا آئی ءُ جیڑاتگ کہ بایدیں چکانی دگہ پیتی یے بہ بیت ءُ جنین ءِ دگہ ۔ اے رنگیں فرق ناں ناول ءِ زندوڑا شاہگان کنت ءُ نہ دگہ معنایے دنت ۔

۲۲ باب ءُ اے ہمے روچ انت کہ شاہدہ اسداللہ ءَ پسودنت کہ من گوں تو سیر کناں کہ ناں کسہ ساز ءِ نیمگا چہ ہمے سہرا بیت جنک چوسالی نادراہ ءَ انت بلے آئی ءِ گپاں چہ ہچ چوشیں حیالے سرنہ کشیت کہ وانوک ہم ادا گمیگ بہ بیت پرچا کہ ادا نادراہ بوگ آئی ءِ یک حسابے ءَ تہی جیڑہ یے کہ گوں آئی ءَ راست بوگا انت ۔ بچک جست ئِے کنت :

'' تئی طبیعت شرانت ؟ اسداللہ ءَ پہ پریشانی جست کت '' اگاں ادا اسداللہ ءِ پریشانی آئی ءِ درشان (اظہار) ءَ گوں پدر بوتیں گڑا جوان ترات جنک پسودنت '' حاص حراب نہ انت بلے شرہم نہ انت ۔ شاہدہ ءَ نزورنزورءَ پسودات '' اے زبان کہ پرواز ءَ اے ناول ءِ تہا سازاتگ اے کارستانی اصل دردءُ رنجاں ، آہانی تہی جیڑ ہاں اے رنگ ءَ سہرانہ کنت چو کہ اے ناول ءِ لوٹ انت ۔ دومی گپ اے ناول ءِ ایش انت کہ باز جاہ ءُ بازار سرءُ رند کا ینت ۔

فاضل چوک ءَ گاڑی ءِ دارگا رند کہ بازار ءِ تہا ایر کپنت تہ ساری ءَ کریمک ءِ ہوٹل کیت نی پدا حدابخش حلوائی ءِ دکان کیت نی پدا علی مُرُک ءِ ہوٹل کیت بلے پرواز گوشیت '' اے حدابخش حلوائی ءِ دکان انت '' نی پدا گوشیت کریمک ءِ ہوٹل انت ۔ باید انت واجہیں پرواز ءَ کے الکاپ ترءَ پٹ ءُ پول کتیں ۔ البت دوئیں ناول '' نازک '' ءُ '' مہرءِ ہوشام '' ءِ سرا دگہ بازیں جوازے پشت کپیت کہ ترانے بہ بیت بلے یکبرے مارا ایند گہ ناولٹ یا ہما کہ ناول اش گوشنت دیما بہ بنت بگندئے بلوچی ناول ءِ بانداتءَ پہ جیڑ گانی درے پچ بہ بیت ۔

☆☆☆

تربت کیچ ءَ چہ ماہتاکے '' **زمرد** '' ءِ نام ءَ شنگ بوگا انت ۔ تو امیں نبشتہ کاراں گوں دزبندی انت کہ وتی ساچشتاں پمادیم بدینت ۔

شونکار : منیر مومن ۔ کمک شونکار : حنیف شریف

ڈس ونشان : ماہتاک '' زمرد '' آتراپ کمپوزنگ کارجاہ غلام نبی مارکیٹ دکان نمبر 2 مین روڈ تربت ، کیچ

Scanned by CamScanner

”مرتگیں مردءِ پچیں چم“ ءُ غنی پرواز ءِ آزمانکاری

شرف شاد

مرتگیں مردءِ پچیں چم غنی پرواز ءِ آزمانکانی چارمی کتاب ءِ نام انت۔ کتاب ءِ نام، کتاب ءِ تہا ہواریں اولی آزمانک ءَ چہ زیرگ بیتگ۔ آزمانکار مدام وتی کامیاب ءُ گچینی ایں آزمانکے ءِ نام ءَ پہ وتی کتاب ءَ گچین کنت۔ حدابزانت کہ غنی پرواز ءَ کجام خیال ءُ فکرءَ وتی کتاب ءَ اے نام گچین کتگ ءُ کتاب ءِ اولی آزمانک ہم ہے کتگ۔ پرچا کہ اے آزمانک ناں کہ ازمی دروشم ءَ کامیاب انت ءُ نیکہ تخلیقی جہت ءَ اینچو جوازت داریت کہ گچینی آزمانکے لیکگ بہ بیت۔ زبان ءُ بیان، پلاٹ ءُ جوڑشت، کردارانی سرءُ پر، آزمانک ءِ روانی ءُ آزمانکارءِ مشاہداتانی غیرفطری انداز ءُ وڑ آزمانک ءَ رانا کامی ءُ کمزوری ءِ نیمگا برنت۔ منی حیال ءَ غنی پرواز ءِ حراب تریں آزمانکاں چہ یکے ہمیش انت۔

آزمانک ءِ کسہ چوش انت کہ ”من شپ ءِ پدماں پد بیوکیں زمین چنڈءَ رندسہب ءِ سراوتی کارگس ءَ روگا انت کہ دکے ءَ مردے گنداں کپتگ، مُرتگ بلے چم ئِے پچ انت“۔ ”من“ آئی ءَ سہجہ کاریت۔ ءُ زانت کہ اے مردءِ چم وتی زندءَ مدام بند بیتگ انت۔ ”من“ سہ چار رندءَ آئی ءِ پچیں چماں بند کنگئے کوشش کنت بلے ناکام بیت۔ گڈءَ ”من“ مرتگیں مردءِ لوگ ءَ روت آئی ءِ زال ءُ چکاں حال دنت۔ آ کاینت لاش ءَ لوگ ءَ برنت۔ کفن ودفن ءِ تیاری بیت پہ شودگ ءَ آپ ئِے پر ریچگا بنت کہ مرد اُفار گے جنت، باھند کنت ءُ نندگا گوں پچیں چم ئِے پدا بند بنت۔

چہ آزمانک ءَ ہے پدرانت کہ اے یک مردے ءِ قصہ انت کہ چہ بازیں غرورءَ آئی ءِ چم بند بیتگنت۔ بلے آئی ءِ فطری عادت ے کہ وپسگ ءِ وہدءَ آئی ءِ چم پچ بیتگنت چوکہ ”من“ سرپدنہ انت کہ واب ءِ وہد آئی ءِ چم پچ بنت ءُ اے روچ ءَ کہ آئی ءَ دکے ءَ گندیت واب انت ءُ چم ئِے پچ انت آ ہے سرپد بیت آمرتگ۔ پرچا کہ گیشتر مرگ ءَ رند باز مردم ءِ چم پچ بنت۔

بلے اے گپانی تہا جھول است۔ ”من“ فرض کنت کہ مردمرتگ بلے نزیک نندگا ابید آئی ءِ گین کشگ ءَ مارا ت نکنت ءُ نئیکہ دانندہ ءُ سرپدیں مردم ءِ بئیگا ابید (آئی ءِ وانندہی ءِ اندازہ ءَ ما آئی ءِ کارگس ءَ کارءَ بازیں ملک ءُ مردمانی مثالاں کہ دنت اش جت کنیں) ناں آئی ءِ ”پلس“ ءَ چیک کنت ءُ ناں دگہ پٹ پول کنت کہ باریں آمُرتگ یا اناں۔ حیر! ”من“ پُھتہ کارے نہ انت، اے ساعت ءَ آئی ءِ عقل ءَ کار نہ کتگ بگندئے چدو پیش مُردگانی نزیک ءَ نہ شتگ۔ اگاں شتگ آمردگ اے حالت ءَ نہ بیتگنت بلے

وہدے آئی ءِ جنین ءَ چک کا ینت آ ہم نزانئت کہ آ نہ مُرتگ، واب انت؟ ہما جنین کہ چہ آئی ءَ مردءَ یک ورنا ہیں چکّے است ءُ گوں آئی ءَ وتی عمرءِ پیر کتگ، آ نزانت کہ واب وہدءَ منی مردءِ چم پچ بنت؟ آئی ءِ ھیل و عادتاں سر پد نہ ان؟ اے نہ ہیتگیں گپ ات۔ اے وڑیں گپاں کش ءِ ہمسا ہگ سہی بنت چہ جائیکہ لوگ ءِ مردم۔

غنی پرواز ءِ اندرءِ آزمانکار، اے آزمانک ءِ نبشتہ کنگ ءِ وہدءَ گوں آئی ءَ ہمراہ نہ بیتگ، ہما آزمانکار کہ تجربہاں گوزاں مشاہدہ کناں زندءِ اسلیں دروشم ءَ گوں ازمی ہنرمندی ءَ آزمانک ءِ قالب ءَ کمائیت۔ من اے گپ ءَ پہ جزم پمشکہ گشت کناں کہ آزمانک ءَ "مجموعی تاثر" آزمانک ءِ وانگ ءِ وہدءَ شنک اتکیں شکلے ءَ انت۔ بیت کنت چو پہ واستہ انت کہ آزمانک ءِ وانگ ءِ وہدءَ ہر سہت ءَ مردم ءَ گمان بیت گشئے جاھے چیزے کم انت ءُ جاھے چیزے گیش انت۔ پہ درور، آزمانک ءِ اولی پیراگراف دلگوش کرزیت۔

"مرچی آئی ءِ چم پچ اتنت۔ بلکیں پُورے ءَ پچ اتنت۔ انچو ھلکٹ بوت گشئے پہ دلگوش چارگا انت۔ منا چم ہم پہ دلگوش چارگا انت چو ہم گمان بوت گشئے چیزے کشگ لوٹیت۔ منا ہم چیزے نہ چیزے کشگ لوٹیت۔ من شرّی ءِ سرا چارات آئی ءِ چم پہ دل پچ اتنت۔ پُورئی ءَ پچ اتنت۔ گشئے زاناں گوں من الوت ءُ سک سک کنگا اتنت۔ چہ من پھلی لوٹگا اتنت۔ چیا کہ چدو پیسر آئی ءِ چم ہچبر پچ نہ بوتگنت۔ بلکیں پور ہی ءَ چُپت بوتگ انت ءُ بس یک نیمگے کلاہے شملگ بوتگ انت تا کہ آتروتاب ءِ واستا کشک ءَ دیست بکنت"۔ راجندر سنگھ بیدی وتی کتاب یے ءِ پیشگال ءَ گشیت "نز من آزمانک چہ یک تاثرے ءَ گیشتر نہ انت"۔ ایشی ءِ یک شلی برحق بلے اولی سطرءِ اَوّلی لبز ہم انچو بہ بیت کہ وانوک ءِ دل ءَ بہ چکیت کردارانی سر پر ءُ گڈ سر چہ ایشاں گیش یک لبزے ہم نبشتہ کنگی نہ انت۔ اگاں زیبداریں بہرے کہ آ مجموعی تاثر ءَ گورگند بکنت، سندگ ءُ دور دیگی انت"۔

بلے غنی پر ۱۹۹۱ءَ اے اصولانی ہچ پاسداری نہ کتگ ءُ اے آزمانک ءِ بنداتی پیراگراف ہمے وڑا انت کہ وانوک ءَ چہ آزمانک ءِ وانگا بدراس کنت ءُ مفتیں لبزاں گوں نصیب یے شمار بنت۔ یکیں گپ ءِ پریسگ ءُ تکرار وتی جاگہ ءَ مشاہدہ ءِ مزن مزنیں حرابی ہم پدرانت، مثالِ حسبرءَ یک مردے مرتگ بلے چم ئے پچ انت، آئی ءِ باروا اے گشگ کہ پہ دلگوش چارگا انت یا آئی ءِ چم چیزے گشگ لوٹنت، غیر منطقی گپے۔ اگاں یک مردے چیزے ءَ یا نیمگے ءَ دلگوش بہ بیت گڑا ہما چیز یا ندارگ کہ گندگ بیگا انت آئی ءِ سرا لھتیں اثر دور دنت۔ ہمے اثر ءِ سوب ءَ آئی ءِ چمانی تہا یا دیما جذبات یا ردِعملے ودی بیت۔ چہ ہمے جذبات ءُ ردِعمل ءِ ظاہری کنگا گوں دومی مردم اندازہ جت کنت کہ پلاں مردم چیز یا نیمگا پہ دلگوش چارگا انت بلے یک مردے مرتگ ءُ آئی ءِ دماغ چہ ہر وڑیں جذبات ءُ ردِعمل ءِ پیشدارگا عاجز انت آئی ءِ باروا چون گشگ بیت کنت کہ پہ دلگوش چارگا انت یا چیزے گشگ لوٹیت؟

چمانی سک سک ءُ ہلوت ءِ گپ ہم ہمے وڑیں گپے چونکہ چماں آواز کشگ ءِ قدرت نیست انت پمیشکا وہدے چم بہ سرانت یا مخصوصیں اشارہ بکن انت گڑا مردم گشت کنت پلانی ءِ چم سک سک ءُ ہلوت کنگا ینت۔ پدا چمانی سک سک ءُ ہلوت ءِ گپ ہما وہدءَ

Scanned by CamScanner

گشگ بیت وہدے جنکے ءُ بچکے مجلس ءُ محفلے ءِ تہا نندوک بہ بنت۔ مردمانی ترس یا لج ءِ سوب ءَ وت ماں وتا گپ جت مکن انت ءُ چیر وکائی یک وددومی ءِ نیمگا گوں دوستی ایں نگاہاں بچارانت۔ بلے مرتگیں مردے ءِ چمانی باروا اے گپ ہچ وڑا ''فٹ'' نہ بیت۔

پورہی ءَ چپت بیگ یک نیمگے کلاہے شمک بیگ پہ راہ ءِ گندگا آزمانکار ءِ مشاہداتی کمزوری ءِ نیمگا اشارہ کنت۔ پرچا کہ اگاں چم پورہی ءَ چپت بہ بنت، یک نیمگے کلاہے شملگ بیت نہ کن انت ءُ پدا چمانی گندوک چمانی سیاہی ءِ تہہ ءِ ''ننک'' (Pupil) انت۔ اگاں چم یک نیمگے کلہے شملگ بہ بنت ہم ننک ءِ رسائی داں ہما شملگ ءَ بیت نہ کنت۔ رسائی ءِ واستا لازم انت کہ چاروک وتی چماں چوٹ بکنت۔ پہ راہ ءَ روگ ءِ ہاترا وتی گردن ءَ ہم چوٹ بکنت بزاں اگاں آئی ءَ قبلہ ءَ روگی انت گڑا وتی دیما گوریچان یا زربار ءَ بکنت ءُ اے حالت ءَ چمانی جند ہم داں دیراں سگ ات نہ کنت ءُ درد کنت ءُ پدا ہما مردم ءِ جند ہم سک مضحکہ خیز گندگا کیت۔ حالانکہ آزمانکار ءَ اے مرد مغرور پیشدارگی ہچگ۔

آزمانک ءِ تہا درستاں گیشتر کردارانی چست وایر اہمیت دارانت آہانی انداز، سرپر، رویہ ءُ نفسیات ءِ، آزمانک ءِ تہا مزنیں Contribution یے ات بلے اے آزمانک ءِ تہا کردار سکیں غیر فطری وڑے ءَ پیش کنگ ہچگ انت ءُ کردارانی سرپر غیر حقیقی گندگا کاینت۔ ہمے سوب ءَ آزمانک ءِ کلیں ماحول درامد، غیر جذباتی ءُ غیر حقیقی گندگا کیت۔ آزمانک ءَ، تہا چار کردار ظاہری کنت۔ ''من'' مرتگیں مرد، آئی ءِ جن ءُ آئی ءِ مستریں چک۔ ''من'' یک دکمے ءَ لاش یے گندیت نز یک ءَ روت پچاہ یے کاریت بلے پجارگ ءَ باوجود ناں کش وگور ءِ مرد ماں حال دنت ءُ ناں کہ آئی ءِ لوگ ءِ مرد ماں۔ بس نندیت آئی ءِ پچیں چماں بند کنگا مشکول بیت کہ دست ءِ دیر کنگا گوں پدا ہچ بنت۔ آئی ءِ گوست ءَ گیر کاریت ءُ عیبان یے پدر کنت، پہ آئی ءِ رعب داریں چماں دنیا ءِ بازیں مردمانی مثالاں دنت ءُ داں دیراں ہمدا زلیت، وس کنگا رند گندیت چم گوں من بند نہ بنت نوں روت آئی ءِ لوگ ءِ مرد ماں حال دنت، گشئے درستاں اہم تریں کار ہمیش انت کہ آئی ءِ چم بند بہ بیت۔

مرتگیں مرد، کہ دراصل ءَ شپ ءِ زمین چنڈ ءَ واب نہ کپتگ بانگواہ یا سہب ءِ وہد ءَ دکمے ءَ وپتگ۔ لوگ ءَ پمیشا نہ وپتگ کہ بلکیں زمین چنڈ ءِ سوب ءَ کپیت ءُ دگہ دکمے ءَ کہ دو دیوال یا دو لوگ ءِ میانجین انت، جاگہے وش کتگ، گشئے نزانت کہ یک لوگے یا دیوالے بہ کپیت وتی کش ءُ گور ءِ چیزاں چیر ترینت کنت۔ اے گپ ہم دلگوش کرزیت کہ یکبرے ''من'' آئی ءَ سرپٹ بیت، پدا چک ءُ جنین ءَ کاینت ءُ گریونت ءُ پریات کنت۔ رند تر ابڑ وسر کنگ ءُ لوگ ءَ برگ بیت، اودا بازار ءِ کلیں مردم آئی ءِ سرا مچ بنت ءُ آڈ ہور کنت بلے گندہارے مرد آگہ نہ بیت؟ اگاں چوشیں گراں واب ات گڑا شپ ءِ نیم ءِ زمین چنڈ ءَ چوں آگہ ہچگ؟ زمین چنڈ ءِ وہد ءَ مردمانی جاک ءُ سلواتے چوں اشکتگ انت ءُ ماں دمک ءَ چتوراتگ ءُ وپتگ؟ اے دراہیں جست آزمانک ءِ وانگ ءِ وہد ءَ وانوک ءِ دل ءَ کاینت بلے آزمانک ءُ آزمانکار اے جستانی پسو دیگا ناکام انت۔ مرتگیں مرد ءِ جنین ءُ چک آزمانک ءِ تہا یکیں وہد ءَ ظاہری دینت ءُ

ہردو کانی مارشت ہم یکیں وڑا ئینت ۔ وہدے ''من'' آہاں حال دنت ، ہردو پہ دل تپر کہی ہیسکارانت ءُ لاش ءِ چارگ ءِ لوٹ ءَ کنت ۔ وہدے لاش ءِ گورا کائینت چک ، پت ءِ چماں بند کنگا مشکول بیت ءُ زال پُشت ءَ پر کنت ءُ گریوگ ءُ زارءَ لگیت ۔ مئے چاگرد ءَ اگاں کسے ، لوگ ءَ درنا گہانی مرگے ءِ آماچ بہ بیت ، آ لوگ ءِ جنین ، لوگ ءِ تہا مزنیں گریوگ ءُ واءُ زارے کنت ۔ بلے مردینانی ہمراہی ءَ لاش ءِ گورا نیا ئینت بلے چونکہ آزمانک ءِ جاہ ءُ مقام گیشینگ نہ بیتگ انت ءُ ضروری ہم نہ بیتگ ہمیشا ما اے گپ ءَ سرگوز کنیں ءُ کردارانی عمل ءَ گوں وتی گپ ءَ دیما بریں کہ چک پت ءِ میت ءِ نز یک ءَ رسیت ہچ وڑیں جذبات ءُ عمل ئے پیش نہ داریت ءُ آئی ءِ چمانی بند کنگا دلگوش بیت ءُ زال اوں سکیں غیر جذباتی وڑے ءَ گریوگا لگیت ۔ منی حیال ءَ ما چوش بکشیں شرتر انت کہ آزمانکار یک لوگے ءَ بیتگیں ناگہانی مرگے ءِ لوگ ءِ مردمانی ردِعمل ءِ چک ءِ درد یگے ءِ ءُ زال ءِ گریوگ ءِ '' بے اختیاری'' عمل ءِ عکاسی کنگا پہک ناکام بیتگ ۔

جاور ہنگامی انت ۔ دراہیں شپ ءَ زمین چنڈ بیتگ ، یک مردمے چہ وتی لوگ ءَ گارانت ، بے کس ءُ بے وارث ئِے ہم نہ انت بلے لوگ ءِ مردم ہچ ءَ سہی نہ انت وہدے ''من'' حال دیگا روت ، لوگ ءَ نہ مرتگیں مرد ءِ شوہاز ءِ جاورودی انت ءُ ناں جنیں ءُ چک ءِ رو یہانی تو کا بے سکونی ءُ بے آرامی گندگ بیت ۔

یک لاشے دمکے ءَ کپتگ دمک ءِ کرّ وکش ءُ لوگ انت ۔ ظاہرانت کہ لوگاں مردم ہم مان بلے لاش ءِ کرا کس ظاہری نہ کنت ، چک ءُ زال ءِ آ یگ ءُ گریوگ ءُ زاریاں پد ہم کس نئیت ، آزمانک ءِ ماحول چہ ہمے گپاں ظاہر بیت کہ غیر حقیقی ءُ درامد درامد انت پرچا کہ عموماً زمین چنڈ ءُ ہنگامی حالتاں مردم Care full بنت ءُ وتی مردمانی حیال اِش گور بیت بلے اے آزمانک ءَ لوگ ءِ مردماں سد ئِے پر نیست یا کہ ماں دمکے ءَ لاش ءُ آئی ءِ زال ءِ گورا گریوگ ءُ زاری بہ بیت ہم آئی ءِ گورا پرّ چ کائی بیت کش وگورانی مردم ہمداچ بنت ، آزمانک ءِ تہا چوش ہم نہ انت ۔

اے آزمانک ءِ دگہ نزوری یے ایش انت کہ آزمانک ئے کم تکرار ءُ غیر ضروری ءُ وضاحت طلبیں گپانی گرنچ ئِے گیشتر گندگا کیت ، یک آزمانکارے ہمنچو کمتر لبزاں وتی مطلب ءَ بیان بکنت آزمانک وش تر ءُ شرتر بیت بلے غنی پرواز ءَ اے رہبند ءِ حیال نہ داشتگ بکند ئے چہ اے جملہاں من وتی گپاں شرتر پدر کت بکناں کہ ''من گوں راستی دست ءِ دولنگک ءَ آئی ءِ چمانی کونس بند کنتت بلے دست ءِ دور کنگ ءِ شرت ءَ چم پدا پچ بوت انت ۔ من پدا ہما ڈول ءَ گوں راستی دست ءِ دولنگک ءَ آئی ءِ چمانی کونس بند کنتت بلے گوں دست ءِ دور کنگا چم پدا پچ بوتنت'' ۔ اے جملہ ءِ تو کا یکیں گپ یکیں جاہ ءَ دور ند انبشتہ انت اے وڑا اے آزمانک ءِ تہا بے پکاریں تکرار ات ۔ یا اے جملہ'' آئی ءَ گوں وتی چم بندی ءَ بازیں مردمے گلگدار ءُ آزار کتگ ءُ نوں آدرستاں چہ وتاوش ءُ رازی کنگ لوٹیت'' ، ہمخیال جوڑ نہ بیت اگاں یک مردمے چماں بند کنت ءُ چکر یت دومی ءَ چے نقص ءُ تاوان رسیت کہ آزار ءُ گلگدار بنت ؟ اگاں آئی ءَ وتی زند ءَ کسے آزار کتگ ہم گڑا چمانی پچی ءَ آزاریں مردم وشان بیت ؟ گپ ءِ مطلب ایش انت کہ اے یک انچیں جملہ یے کہ آزمانک ءِ ہچ

کارءَ آیگانہ انت ءُ چوشیں جملہ ایوکا اے نہ انت بلکیں دگہ یک سرجمیں پیراگرافے کہ آئی ءِ تہا آزمانکارءَ مردءِ چم گوں دنیاءِ مزن نامیں مردماں مثال داتگ انت ، ہم دراج کش ءُ غیر منطقی انت۔اے گشگ کہ اے مرد مقدونیہ ءَ پیداک بوتیں سکندر اعظم ، منگولیاءَ چنگیز خان ، برطانیہ ءَ کرامویل ، فرانس ءَ نپولین بوناپارٹ ، اٹلی ءَ مسولینی ، جرمنی ءَ ہٹلر ءُ اسپانیہ ءَ فرانکو بیتگ ات ، آزمانک ءَ راپہ زور دراج کش دیگا ابید چی انت۔ پہ مثال ءَ یک و دو نام بس انت اگاں آزمانکارءِ مراد کلیں عظیمیں مردمانی مثال دیگ بوتگ گڑا کلیں عظیمیں مردم ہم ایش نہ انت۔ پدا آخرا اے مثالانی '' آزمانکی ضرورت '' چے بیتگ ؟ گشئے آزمانکارا اے تاثر ءَ دیگا انت کہ اے کلیں مردم ہمیشکا نامدارا انت کہ چم ایش رعبدار بیتگ انت حالانکہ اے وڑ نہ انت اے دراہیں مردم وتی قابلیت ءُ محنت ءِ سبب ءَ زندگ ءُ نامدار انت۔ برطانیہ ءُ مقدونیہ ءِ دگہ شرچمیں مردم بازانت بلے آ گمنام انت پرچیکہ آہاں دگہ ہچ وڑیں کرد نیست۔آزمانک ءِ تہا بے نپ ءُ وضاحت طلبیں دگہ جملہ ہم بازانت چوشکہ '' مناں ہم پہ دلگوش چارگا اتنت '' ، '' منا ہم چیزے نہ چیزے گشگ لوٹگا اتنت '' ، '' چمن پہلی لوٹگا اتنت '' ، '' من سدک بوتاں کہ اے مردءِ چم ، گوں من بند نہ بنت ، بلکیں ہمیشکا گوں من زندءَ ہرچ نفرت ئِے کہ بوتگ یے ، آئی ءِ اثرماں آئی ءِ چماں پشت کپتگ ات '' ، '' جاگہ نزیک ات ، نزیک گوراں گاڑی نیست ات ہمیشکا ما پادان ءَ شتیں ''۔ اے جملہ آزمانک ءِ تہا وقفہ وقفہ ءِ سرا کاینت بلے مرتگیں مردءِ چم '' من '' ءَ پرچہ پہ دلگوش چارگا اتنت چیزے نہ چیزے پرچا گشگ لوٹگا اتنت ، چہ '' من '' ءَ پرچی پہلی لوٹگا اتنت۔ '' من '' ءَ گوں آئی ءَ وتی زندءَ چیا نفرت بوتگ ءُ آ جاگہ دور بہ بیت گڑا مردم گاڑی یے چاریت ، جاگہ کہ نزیک انت گاڑی ءِ چارگ ءِ چہ فائدہ ؟ اے جستانی پسوءَ آزمانکار خاموش انت۔گشئے آزمانکارءَ '' من '' کمک ہائی لائیٹ کنگی بوتگ ءُ بس ، ہمیشکا اے بھرتی ءِ جملہ یے آورتگ انت بلے یک کردارے مدام ہائی لائیٹ پہ '' آزمانکی ضرورت '' ءِ سبب ءَ کنگ بیت کہ آ ضرورت آزمانک ءِ تہا شوہازءَ ہم تہ ظاہر نہ بیت۔

غنی پرواز ءَ وہدے وتی کتاب ءِ نام ءُ کتاب ءِ اولی آزمانک ءِ نام '' مرتگیں مردءِ بچیں چم '' کتگ ات من ہے گمان کت کہ اے آزمانک آئی ءِ شرتر ءُ جوان تریں آزمانک ئِے بیت بلے اے آزمانک ءِ وانگا رند من سک ناامیت ءُ دلپروش بیتاں ءُ منی دل ءَ اتک بایدانت غنی پرواز ءَ اے آزمانک نبشتہ مکتیں ، نبشتہ کتگ ات چھاپ مکنائینت ایں ، چھاپ کنائینتگ ات ، وتی کتاب ءَ ہوار مکتیں ، اگاں کتاب ءَ ہوار کتگ ات گڑا کتاب ءِ نام چہ اے آزمانک ءَ ہچ وڑا ءُ ہچ حال ءَ مہ زرتیں۔

☆☆☆

سید ہاشمی ءِ شاعری ءِ تک و پہنات

رفیق عادل

سید ہاشمی ءِ شاعری اگاں شری ءَ چارگ ءُ تپاسگ بہ بیت تہ آ گوں وتی رنگ ءُ گوناپ ءَ جوانیں راہبند ءُ روانی وتی کرتگیں وش بیانی ءُ وش کلامی ءَ وتی مٹ ءُ درورت انت ۔ آ نہ ایوکا وتی دور ءِ مزنیں شاعرانی ردا اوشتوک انت بلکیں وتی تچکیں ءُ راستیں مہر ءِ سبب ءَ یک جتائیں ھندے ءِ واہند انت:

پہ ترا بوتار ایت نزیکیں دل
چوت ءَ زاناں آ جز ءُ پیراں
پہ امل ءَ درداں زری ہوشام
واہگ ءِ نیلبو میں زراں تنگاں

سید ءِ شاعری ءَ بلوچی ءِ لاس ءُ گوہر پہ گوے کماتگ ءُ بیان کنگ بوتگ انت جاہے جاہے شعرانی تہا چہر وشبین ہم کار مز کنگ بوتگ انت کہ سید ءَ بازیں جاگہاں کساں کسانیں بندانی تہا ہم ڈولداریں شعر پر بستگ ءُ شعر ءِ ڈولداری ءُ شررنگی ہر چ وڑا بر جاہ داشتگ:

چنکے گلہ ءِ دیم ءَ زندمانی ات رھن انت
کے گوش ایت میار یگ ئے! جی میار باراں من
جوانیں ھملے لوٹاں پلیں ھمسرے لوٹاں
انگت گوں ترا تاچاں بلے ناسواراں من

اے کسانیں بندانی تہا حقیں ءُ راستیں مہر ءُ دوستی ءِ پر کیفیں عکسانی ندارگ انچوش پشدارگ بوتگ انت کہ ہر چاڑیں دل ءَ بیچار کنت بلے دومی نیمگا نیم شلونگیں واہگانی دلبند ءِ سراہا تیر کو پردارگ بوتگ انت کہ آ داگانی چڑ چڑ ءُ ترک ترک ءِ توار ہر چاڑیں دلاں پہ ماندار کا ترا اولی کنت:

چوں دل ءِ پابار درکاینت سید
چونزوراں من کہ اپارگ نہ بیت

یا کہ:

بلکیں بے واھگ ءَ بیلے بگوزیت شادانیں
پہ دل ءَ دوستی ءِ ڈکال ءَ پدءَ گوانک جناں
ھرشپ اندوہ ءِ سرءَ نکیں ساھیلاں ابید
گیشتریں تا مورءَ درداں گرءَ گرندگ ات

اے ردا آئی ءِ گوراز گریں بلوچی ءَ ابید فارسی ءُ عربی لبزانی چج دَرّی یے نہ بوتگ سید ءَ گوں وتی بیچاڑیں دل ءِ واھگانی درانگازی ءَ دگہ زبانانی لبزان ءَ کارمرز نہ کتگ ،سید ءَ بس تہنا بلوچی ءِ وش زیریں گالانی رداوشتاریتگ کہ مردم ءِ بالا دءَ وشنود کنت:

نوں میار ات نیست بیرگ ءَ دور کپتگ سید
گندگ ات ھائل وھداں پہ وک ءَ پلگ ات

سید ءِ شاعری بلوچی ادب ءِ گران بہائیں زندءِ مزی انت کہ ایشی ءَ تہا بلوچ راجی زندءِ کلیں تک و پہنات گوں جوانی ءَ دیما آرگ ءُ پیشدارگ بوتگ انت:

جتک بندءَ جگیں راج ءِ بدیں جاور ءُ سمب ایت
پہ منی سرجگراں کیلد ءِ گونزل آزات
کسے بےتواریں جیسک ءَ جنگ پروشتگ دودیں
کسے منزل ءَ جنان انت پہ ھسد ءُ کست ءُ کینگ

سید ءِ شاعری بلوچ راج ءِ تاریخی زندمان ،آئی ءِ چاگرد ،دودو ربیدگ ،کلیں جاوراں گوں جوانیں وڑے ءَ پدر کنت ءُ پیشداریت:

کوھیں راج ءِ گھیں شھسواراں
پہ امیتے شارا تواراں
جھ جن ات گوں سلاہ ءُ کتاراں
آدروہ ات دژمنانی دیراں

اے رنگ ءَ سید ءِ شاعری ءِ تو کا زندہ دلی ،دزبرادری ،سنگتی ،مہرومحبت ،امن وایمنی ،پنت ءُ نصیحت ءُ دگہ بازیں رنگ ءُ درور دست کپیت کہ دراھیں چیز یک دورچارین ءُ سوگہ ءُ شیواریں شاعرے ءِ منیوک ءَ مانزمان انت۔

Scanned by CamScanner

سیدءِ شاعری آئیءِ زیمریں گال چہ لبزانکی بلوچیءَ انت کہ بے درورءُ بے مٹ انت۔ سیدءِ شاعریءِ تہارا جی کردارءِ کچ و کساس آگہیءُ سوگہی شعرانی تہا بلوچی ننگءُ ناموس، زھم جنی سومری داد، براتیءُ سیالداری لبزانکی فکرءُ لیکہ زندگیں مثال انت:

پہ سگارانی پلپیں ورنایاں
بیرءُ باھندیں گال پر بنداں
کنیں بےسوب ملکءِ بدواھاں
تھنا وشءُ ایمنءَ نندیں

سیدءِ شاعریءِ بازیں سال گوں انچیں رنگءُ گوناپےءَ مئے دیما انت کہ تکنیکی سنگانی ردا آزات شاعری گشگ بیت کنت بلکیں یک انچیں رنگءُ گوناپے دارانت کہ آئیءِ جندءِ رنگ گشگ بوت کنت:

گورم نیلبو میں زرءِ سیاھمار پچیں کہ پرش انت
ماھیلءِ شیپءُ اریجھلیں زمینءِ دامنءَ
میزان میزانءَ وتی لنٹاں تنکءُ زگیں
پہ ادب مال انتءُ ارساں پہ شلے ریچان کن انت

والجہءِ شاعری بلوچی کوہنیں شاعری یے کہ ہمروچی کارمرز بوکیں لبزانت کہ گوں انچیں ڈولداریں رنگےءَ کماگیگ بوتگ انت کہ تچکیءُ سادگیءَ ابید یکشلءُ روانی گوں دیما کاینتءُ وتی معناءُ مقصدءَ پدر کنت:

دیاں مرچی من بجکیں دلءِ گالاں کتار
کہ آوش زیمریں مھلنجءَ پر کرتگ توار
وکاب شیل، ھکہ نالیں، سرمچنڈءُ گرھبریں
ھزاری واھگنءِ شورگپتگءُ من ناسوار

سیدءِ شاعری چو کہ وتی یک جتائیں رنگءُ گوناپے داریت کہ پہکءَ آزات بزاں چوشکہ بلوچی کوہنیں شاعریءِ تہا وزن ردبندءِ پابندی گوں جوانیں رنگےءَ دیما کاینت:

پدءَ پرگشتگ انت شپ ماھکانی
پدءَ یات آتگ ھرنگیں دنانی

سیدءِ شاعریءِ تہا درستیں راہءُ راھبند گوں جوانیں وڑےءَ گندگ بنت چوشکہ سنگءُ پارسنگ ردو بندجھلءُ برزی حیالانی

وت ماں وتا ہمکڑی بوگ ءُ نہ پرشگ آئی ءِ مستریں جوانی ءُ شعری کمال یے:

دل گشئے سستگ ارگیں داساں

اِیر انت ماں سھریں انگرءُ آساں

سید ءُ باز جاگہ گوں سرجمی ءَ ردیف کافیہ ءِ پابندی نہ کتگ بلے پدا ہم آئی ءِ سنگ ءُ پارسنگ راہبند ءُ روانی برزی ءُ جھلی بہ نہ پرشتگ بلکیں آ ہما پیم ءُ یکشل ءَ دیما روان انت ءُ یک سرجمیں حیال ءُ لیکہ یے دیما کاریت:

گوں من ءَ کیگدھرچی بکنت انت

زنگ ءَ ئے نہ جناں من کہ نہ بیت انت

یا کہ:

پہ ترا گریتگ پریں دوسال ءَ

پرچہ نہ پرس ئے بزگ ءِ حال ءَ

سید ہاشمی ءِ شاعری وت یک جتائیں شاعری یے کہ لہتیں ایشی ءَ راسلہیں جوک ءُ مثنوی ءَ گوں نزیک گشیت بلے اگاں تکنیکی سنگانی رداگوں ہورتی ءَ چارگ بہ بیت تہ بلوچی کوہنیں شاعری سرجمی ءَ آزات شاعری گشگ نہ بیت:

زردوں دوستانی گوارچاں/ رپیتگ دوسد برباتاں/ چونیں ترانگاں گیر آرتگ/ دوچ انت ماں دل ءَ سیکارچاں

یا کہ: آسکی دیدگ ءُ گل رکاں/ برواناں کماں پروشیناں/ مھر اباں میت سوچیناں

سید ءِ شاعری بلوچی کوہنیں شاعری تہا گندگا ئیت کہ جاہے دو بند ءُ جاگہے شش بند ءُ بازیں جاگہاں شعر ہما یکیں ردیف ءِ تہا دیما کیت ۔ بلے چونا ہی ءَ اگاں سید ءِ شاعری ءِ بنگیجی پہنات ءِ سراگپ پادبئیت تہ سید ءِ شاعری لہتیں ڈلگیں رنگ مئے دیما گندگا کیت چوشکہ جنگی داستان ءِ پڑدر، رزمیہ شاعری، عشقیہ شاعری، اے درستانی وتی یک شاہگانیں پٹ ءُ میدانے ۔ ایشی ءَ چہ ابیدوتی جند ءِ یک الکاپیں رنگ ءُ گونا پے است کہ ایشانی تہا بلوچی چاگرد ءِ زندگوازینگ ءِ وڑ و ڈول ءُ زند ءِ ایدگہ چست و ایرانی بابت ءَ گون جوانیں وڑے ءَ گوں تران ءَ نگ، جاگہ جاگہ ءِ داستان ءِ رنگ ءَ جاہے جاہے مہرودوستی ءِ شیرین ءُ بازیں رنگ ءُ دروشم ءُ سرحالانی سرا دیما کائینت ہمیشا سید ءِ شاعری تاں حدے ءَ متنازعہ زانگ بیت بلے البت اے بابت ءَ گیش پٹ پول پکار انت تانکہ سید ءِ اے شعروتی مانزمانی ءَ گوں گیشینگ ءَ جتا ءَ نگ لوٹنت تا کہ نوکیں راہبند ے گوں وت بکنت ۔

☆☆☆

ملا فاضل ءُ آئی ءِ شاعری

غلام جان نواب

هرزمانگ ءُ وهدءَ مهر و دوستی، بے وفائی، وفاداری، ایمنی ءُ جنگ و چوپ، وشنامی ءُ بدنامی، بالادستی ءُ زیردستی، یک دومی ءِ سرا کینگ دارگ، دومی ءَ راکمترءُ وتارا مزن لیکگ، دومی ءِ مال ءِ برگ ءُ زیان دیگ، دومی ءَ را غلام دارگ ءُ وتارا واجہ کنگ ءُ دومی نیمگا سخی، بزرگ ءُ نیکیں مردم، ولی شاعر، مردم دوست، میارجل، ناتپاکیں مردمانی جیڑہاں ہلاس کنگ، اے قرناں چہ ہمراہ انت ءُ پیداک انت۔ یک شاعرے ءِ زانتءُ مارشت، مہلوکات ءِ چپ و چاگردءَ ہر روچگیں اڑ و جنجالاں، مہلوکات ءِ درد ءُ رنجاں گیشتر ماریت۔ شری ءُ حرابیاں گیشتر زانت۔ ہمے شری ءُ حرابیانی نیام ءَ وتی زانت ءُ سساءَ کارمرز کنت۔ منی ہنکپ ملا فاضل ءُ آئی ءِ شاعری ءِ بابت ءَ انت۔ ملا فاضل ءِ قبر ءِ سرا آئی مرگ ءِ سَندء ۱۲۷۰ھ نبشتہ انت، انو ۱۴۲۰ھ انت اے حساب ءَ آئی ءَ یک سد و پنجاہ سال ہانت کہ بیران بوتگ۔ ملا فاضل یک انچیں دورءُ بارگیے ءَ ودی بوتگ کہ آوہدءَ رسم و رواج وتی کدو بالادءَ برجاہ بوتگ انت۔ کسان کسانیں گپانی سرا ز ہم کشی بوتگ ہرنیمگا سیاہ ءُ تہاریں جمر ساہیل بوتگ انت۔ آوہدءَ شاعری کنگ ءِ جند یک مزنیں جنجالے بوتگ۔ ہما مردم شریں عزت داریں مردے لیکگ بوتگ ات کہ تپنگ، زہم ءُ کاٹار بوتیں۔ ہما مردم دلیر ءُ تمردزانگ بوتگ انت کہ مردم ءِ لٹ و پل ءُ کشگ ءَ زرنگ بوتیں، نان دہ ءُ میارجل یے بوتیں۔

ہردور ءِ لہتیں شری ءُ حرابی بنت۔ آدور زمانگ ءَ وانگ زانگ ءِ شریں مکتب نہ بوتگ، فارسی ءُ عربی دیما بوتگ انت پدا مند ایران ءِ سیمسراں بوتگ، ملا فاضل ءِ گیشتریں روگ آیگ شعر و شاعری ہماھنداں بوتگ کہ آوہدءَ شاعری ءِ گیشتریں حب ءُ واہگ اودءِ حاکماں بوتگ۔ ملا فاضل ءِ لوگ قاسمی چات ءُ مند گیاب ءَ ہم بوتگ۔ باز مردم گشیت کہ ملا فاضل چہ شیہوزئی ٹک ءَ بوتگ کہ ردانت۔ ملا فاضل چہ ڈگارانی ٹک ءَ انت۔ ملا فاضل ءِ پت چاوش ءِ دگہ دو برات بنت یکے ءِ نام دھگ دومی ءِ نام گزابیک۔ چاوش ءِ سے چک بنت ملا فاضل، ملا قاسم ءُ دلمراد۔ دھگ ءِ چک کلملیان ءُ گزابیک ءِ چک شاہل بیت۔ شاہل سکیں دزے بیت۔ انوں ہم شاہل زئی است انت۔ ملا فاضل ءِ شاعری چو یک کسہ یے ءِ وڑا بندات بیت ءُ پدا ہلاس بیت۔ راست گشی آئی ءِ مستریں صفت انت آ سکیں حاضر دماغ یے بیت۔ آ ترتاب کنوکیں مردے بیت۔ برے بچار گوادرءَ انت برے ایران ءَ، برے بچار دشت ءُ گیابان ءَ انت۔ آئی ءِ شاعری ءِ تہا حداترسی بازگندگا کیت۔ آئی ءِ شعر گیشتر حدا، رسول ءِ ستاءَ بندات بنت کہ اے آوہدگیں شاعری ءِ رنگے

Scanned by CamScanner

بوتگ ۔ ملا فاضل ءِ شعرانی تہا تشبیہ باز مان کہ وشتام انت ۔ آ دراج بریں شعر انگت پہلواناں دل یات انت ۔ فاضل ءَ ہمنچو شعر گشتگ

آیانی بابت ءَ حبر کنگ ءِ واستا پورہیں کتابے درکار بیت ۔

من آئی ءِ یک انچیں شعرے ءِ بابت ءَ حبر کنگ لوٹاں کہ آئی ءِ جند ءَ گوں وابستہ انت ۔ یکر وچے ملا فاضل ءِ پت چاوش مند

بازار ءَ کیت ، مجلس ءَ دیوان بیت ۔ آ وہد ءَ گزی کنڈی وتا اے دگہ رنداں شرتر زانت ، انگت بازیں مردم است کہ گشنت کہ پلاں

شرتر انت ۔ ہما وہد ءَ گزی کنڈی چاوش ءَ گشیت کہ شما اصلیں رند نہ ئے ، یک دومی سکوڈل کنت برز کپنت ۔ چاوش وہدے دیم

لوگ ءَ دنت لہتیں مردم آئی ءِ راہ ءِ سرا بندیت ۔ یکے چاوش ءَ حال دنت کہ تو راہ ءَ تاب بکن چاوش گشیت کہ زاناں ایشانی مردم بہر تگ

انت ہمدا چاوش ءَ بے عزت کنت ۔ اے حال ءَ شاہل سہی بیت ۔ ایشانی لوگ گیاب ءَ بیت ، دھگ ایشانی مستر بیت ، شاہل روت گز

کنڈیانی امبار ءَ بن دنت ۔ آئی ءِ رندا کپنت ، شاہل میر دھگ ءِ امبار ءَ پتر یت ۔ گزی کنڈیانی جنیاں دم قرآن ءَ سرا کنت کہ جنگ

چوپ مہ کنئے ۔ دھگ ءَ حال رسیت کہ شاہل گوں تئی امبار ءَ گزی کنڈیاں بن داتگ ۔ دھگ گوں وتی ہمراہاں کلات ءَ کپیت انت

جنگ و چوپ شروع بیت ۔ گزی کنڈیانی تہا دلیریں مردم ولی محمد بیت یکر ندے جنگ ءِ تہا آئی ءَ ہشتاد زہی ٹپ لگیت مردم گشنت

ولی محمد ءِ سرا بورین بلے ایش یے نیلنت کہ ولی محمد لائق کشگ ءَ نہ انت ، وہدے پکیاں آئی ءِ ٹپاں دینت لوگ ءِ برنت آئی ءِ مات

دلیریں زالے بیت ، ولی محمد یک اے فے جنت آئی ءِ مات گشیت تو پہ گشت دمپارا ہچی نہ گشیت ۔ آئی ءِ مات چلیم پر کنت مسواکے پر کنت

مرد ماں ورگ چرگ دنت ۔ مس اے شعر واجہ بشیر احمد بلوچ ءِ نزآ ورتگیں کتاب ''شپ چراگ'' ءَ چہ زرتگ:

خالق شہ وت انت زوراکیں/عیب ءَ تا نعاں بیاکیں

بندہ عاجزی وت حاکیں/گہہ شاد ءَ گہے غمناکیں

اے یک راستی یے کہ بید خالق کہ وتی حاکی ءِ تہا ہچ کمی نہ کنت ، عیباں چہ پلگار انت ۔ بنی آدم کدی بزگ ءُ عاجز انت بر۔

وشی یے رسیت بر ے رنج ءُ غمانی تہا گار انت ۔ ملا فاضل آ وہد ءِ نامی ایں پہلوان صادق ءَ نپر کنت ، آسکیں وش گپتارے بیت ، چوش گشیت

صادق بیا سخن اشرافیں/طوطی گلبدن پوشاکیں/کمیلے بزور سوزاکیں/زریں گروہگاں برزاکیں

برے وتی دژمناں ساڑائیت ءُ برے ایر جنت اداعومر کہ آئی ءِ دژمن انت صادق ءَ پہ رازداری دیم دنت کہ کس سرپد

بیت ، چوش گشیت

گوں من ہلو تے بے جاکیں/ برگوں عومر ءَ جامین ءَ/ راجی واجہ ءَ خانین ءَ/ جیہند ءَ مزن نامین ءَ

سرحال کت ولی محمد ءَ را/ انگشت ءِ نگین ءَ شدرا

گزی کنڈیانی ساند ءَ مستر ولی محمد بوتگ ۔ ادا ملا فاضل آئی ءَ راتون جنت ءُ گشیت کہ تئی وڑیں مردم ادا ہم باز انت:

Scanned by CamScanner

زوراک چو تویں ہر چندا/ بازانت من گیا ہیں مندءَ

وت گند ءُ ستائے خودرا/ نہ شناس ئے زبان ءِ قدرءَ

دیمترا ملا فاضل گشیت:

دروہباز نجادیں جٹ ءَ/ ساناڈے کشتگ انت بےمٹ ءَ/ گرک ونیطلے من ہٹ ءَ/ درکپت نہ بئے ازگٹ ءَ

اداچے زانگ بیت کہ ملا فاضل وت ہے جنگ ءِ تو کا ہوار بوتگ ۔ اے گپ ءَ کس گشت نہ کنت کہ اے جنگ ومڑ ملا فاضل ءُ ملا قاسم ءِ مردماں بہر نہ زرتگ ،اے گپ وتی جاگہ ءَ راستے کہ اے فسادی مردم نہ بوتگ انت بلکیں لاچار بوتگ انت ۔ دیمترا ملا فاضل، ملا قاسم ءَ اے رنگ ءَ گلائیت ءُ راستی ءِ شون ءَ دنت:

رستم تو کلیں سرمست/ دعوا ایوکا مان بستگ/ تہنا گوں وت ءُ راہوارءَ

جلوان داتگے بازار/ چماں دیست کتگ دَیندارءَ/ تہوری گرند کتگ آسکوارءَ

دیمترا ملا فاضل وتی مردماں گشیت دزی شریں کارے نہ انت ہر چی کنئے بکن ئے بس دو کار مکن ات ۔ اولی دزی ءُ دومی بدکاری ۔ آزمانگ ءِ مردماں چیزاں پہ تمردی دیم پہ دیم برگ ءَ رادلیری کشگ ہمیشا ملا فاضل تون جنت:

گیجیت حلھاں چوتیرءَ/ چکاسیت وتی زرزیر/ شیر خان ماں رگاں دراہ انت/ رنداں کلملی ہمراہ انت

واجہ بشیر احمد بلوچ ءُ کلملی ءِ معنا اے وڑا داتگ کہ اے رندانی کٹے ،کرم علی ءِ بلوچی توار (شپ چراگ تا کدیم ۱۳۵) اے معنا ردانت مردم شعرءُ شری ءِ سرا ابوانیت تہ سرپد بیت ۔ رندان، کلملی ہمراہ انت بزاں رندان گوں ہمراہ انت ۔ رندان رند ءِ جمع انت ۔ اے رندانی کٹے نہ انت کہ بازمردم گشیت ۔ لہتیں پہ مقصد عشتہ کنت ،کیازئی ،عومرزئی ،گزی کنڈی ،فیروزئی ،ڈگارانی ،شاہل زئی ءُ دگہ بازیں ۔ کلملی بزاں کلملیان رنداں گوں ہمراہ انت ۔ کلملیان ولد دھگ ،ملا فاضل ءِ ناکوزتگ ات ،منی پیرک بزاں نواب ءِ کلملیان ۔ گزی وہدءَ کہ ایشانی پسلہ بوت یک جنین ءِ کلملیان ءَ ءُ یکے ملا قاسم ءَ دینت ،اے وہدءَ ملا فاضل ءِ مردمانی پنچ مردم کشگ بیت ،ایشانی تہا دھگ ہوار بیت ۔ دومی نیمگا ولی محمد ءِ مردمانی سے مردم کشگ بیت ۔ ایشانی لشکر ءِ سردار دھگ بیت کہ سکیں جنگولیں مردے بیت ۔ یکروچے ،مردے کہ نامے جان محمد ات ،سکیں تک تیریں مردے ات ،ایشی ءَ گشنت کہ تو دھگ ءَ بجن ماترا مزنیں مال و ملاے دئیں بلے آ گشیت کہ منا کار نیست ۔ زیادہیں مال و ملام ءِ لالچ ءَ رد کپیت گڑا گشیت کجام انت؟ مردم گشنت کہ شال یے ماں پوشتگ ،مدام سرکشیت تیر جنت ،وہدے سر کشیت ،پیشانی ءَ تیرے وارت ،بچکند یت ءُ شال ءَ سرینیت کہ من تیر وارتگ ۔ ملا فاضل گشیت:

میر دبے وت ءُ یک شوریں/ شرطانی ولی محمد خان/ ہچوش نہ کنت پھر دشاں/ نیست انت گوں بدیں مرداں ترانءَ

لانچیت گوں سدو پنجاہ ءَ/ نز یک گرایت پاسگاہ ءَ/ ہرچنداں کتگ گمراہ ءَ/ درکپ کہ کناں داواءَ

من پیسر انبشتہ کتگ ات کہ شاہل دزی ءَ نام ات ـ ملا دزی ءَ راشرنہ گشیت بلے دیم پہ دیم ءِ برگ ءَ راتمردی گشیت :

دہمی بارو گوں آئی ءَ/ شاہل گون ات گوں شاہی ءَ/ ملا محمد گوں ہمائی ءَ/ نز یک کشار جاہی ءَ/ رمبینگ اتگ رمگ ہارلیں

رہ کپتگ نواب شہ جلیں/ دست وچوٹواں پرہلیں/ دنزنت کہ بختت لاٹوری/ مٹگ پرشاٹاکوری/ لانچیت جور جواب پرگیگ ءَ

پنجاہ وشش ءَ ہر بیگاہ/ تا بتاں اگر چہ سردی/ نیمروچ وجل روز زردی

ادا ملا فاضل وتی مردمانی تمردی زورمردی ءُ دلیری ءَ چہ وڑا درشان کنگا انت آہانی ''ہٹ دھرمی'' ءُ وت مزنی ءَ راچوں رد

گشیت ـ باید کہ یک شاعرے ریارومکنت بلے گپ کہ وتی ذات ءِ سراکیت اے وڑ بیت ـ اے گپ وتی جاگہ ءَ راست انت ک

میر ولی محمد ءِ ڈولداری ءَ زورا کی ہم گشیت بلے پہ ردءُ ترون وتی دلیری ءَ اے وڑا درشان کنت :

رمبان روان انت مردی/ گوات ءَ مان گوئزانت گردی/ آ گوں رنگیں نوک چیرءَ/ یاوت منگھیں یاشیرءَ/ شاہنی ابرنک چیرءَ

گشنت کہ ڈہل ءِ توار دوروش انت، جنگانی کسہ پہ دپ وش انت وہدے کہ جنگ گوں وت بیت گڑا مردم زانت کنت ـ ہ

چیز یلہ دیگ کپیت ـ مال، دولت، مردم ءُ ہمبل درست چہ دست ءَ رونت ـ اے وہد ملا فاضل ءِ سراا تگ ہمیشا گشیت :

شہروں ملگزاریں سوتگ/ دروازگ مُرلاں دوتگب/ بیلاں جاہ بہ جہہ توار جتگ/ سدمردے تنا سوار جتگ

فاضل وتی مردمانی بیراں بوگا گی انت آہانی دلیریں گمشاد ءَ ارمانی انت، عومرہم آئی ءَ گیر آیگا انت کہ راست گشیں مرد ـ

ات ءُ بیران بوتگ ات، نوں چوش گشیت :

ارماں پہ یلیں غمشاد ءَ/ عومر پچو سوگات ءَ/ قادرداد نہ کت زیارت ءَ/ میانجین ءَ کن ات ماں شرطاں

درمیان ءَ گیرِت شیر پتاں/ پوست ءُ بجنگ ونوھتان/ دیماچو حصار ءَ اوشت ات

وہدیکہ جنگ بیت تر ءُ حسک نزانت ـ ملا مردماں گراں بہائیں سوج دنت بلے ناسرپدیں مردماں سوج کجا کارکنت :

مچ ونیگ ءُ ترواری/ پرگول ءُ نہیب باری/ بیلاں کرتگنت سرکاری/ گوشدار کہ خبردار بئے

ہشت ئے کہ گڑا چار بئے/ پولات ورئے سارئے تیر/ اندوہ ءُ گماں بار بئے/ رنداشر خبردار بئے

اے دراج کشیں جنگ گشت کہ شش ماہ ءَ برجاہ مانیت ولی محمد زئی بزاں گزاں کنڈیانی سے مردم کشگ بیت، ٹپی حساب

بنت ـ چاوش ءِ کٹم ءِ پنچ مردم جنگ بیت ـ گشنت عبداللہ نامیں یک بزرگیں مردے ملا قاسم ءِ کرا روت کہ سلاہ بکن ات شمارا سا

دئیں ـ ملا قاسم ءُ کلملیان سانگ کنت، ہمدا چہ اے دراج کشیں داواسلاہ بیت ءُ وت ماں وتا پیسلہ بیت ـ

☆☆☆

Scanned by CamScanner

اشرف زہیرءِ شاعری ءِ تب ءُ رنگ

علی گوہر

۱۹۸۰ ءِ گڈسراں ادب ءِ رنگ ناصرآباد ءِ آزمان ءِ سرا ساہیل بوت ءُ آئی ءِ ساہگ ءَ نوکیں نوکیں ناماں گینسارت کشگ بندات کت۔ چونا ہا ملاموسیٰ ءَ ناصرآباد ءِ شاعری ءِ اولی شاعر بگشاں تہ ردنہ باں بلے آئی ءَ تاں دراجیں مدتے ءَ کورتیج نہ رسگ ءِ سوب ءَ بے گواہی ءِ مزن بالادیں کوہ ءِ پُشت ءَ کپگ کپت ءُ مئے بلوچی ءِ توک ءَ کلاسیکل شاعری ءِ شاعرے دنزوتا موریانی تہا بیگواہ بوت۔

ہمے سوب ءَ من ۱۹۸۰ ءِ دہک ءِ گڈی سالانی نام ءَ آرگایاں کہ اے سالانی تو کا ناصرآباد ءَ یک ادبی سُر پرے بناہ بوت ءُ ہمے سرپر ءِ برکت ءَ لہتیں نام مئے دیما زاہرانت کہ آہانی تو کا اشرف زہیرءِ نام دیما ترانت۔ آئی ءَ ۱۹۸۷ ءَ بگرتاں روچ مروچی وتی دمگ ءُ زبان ءِ نمائندگی کتگ ءُ انگت کنگا انت ئیے۔

زہیرءِ شاعری ءِ عمر تنیگہ سک کسان انت بلے آئی ءِ حیال ءُ مارگ ءِ بالادسک مزن ءُ توانا انت پہ دروراے شعرءَ بچارات:

شپ ءِ غلامی ءَ آزات بوتگیں ارسے
منی گمان تئی یات بوتگیں ارسے

آئی ءِ شاعری آئی ءِ جند ءُ تب ءَ ہم منیل انت ءُ چہ آئی ءَ سدگ ءِ نام ءَ نہ گیپت۔ ہمے سوب انت کہ آئی ءِ شاعری ءِ توکا تصوف ءِ رنگ زیات گندگا کئیت پرچا کہ زہیرءِ تب ءُ حیال صوفیانہ انت ءُ آگوں فطرت ءِ گومانز یک انت:

تئی پیا موسم براہدارانت/ ہرنازتئی ناز ءِ راہچارانت/ مہلب دنت منا درھبات ءِ غم/ ہرغم تئی پمن دلدارانت

زہیرشاعری ءِ تو کا حاکمی ءِ پہموکیں شاعرے ءُ آزانت کہ کجام داب ءِ شاعری ءَ چہ شاعری ءِ دنیا ءِ تو کا بادشاہی کنگ بیت ءُ اے ریک وہنر آئی ءِ چہ سطا شاد ءُ منیر مومن ءِ وانگ ءَ پددر برتگ انت پرچا کہ شاعری ءِ دنیا ءِ تو کا آہانی بستارچوں بے ریائیں بادشاہے ءِ پیاانت:

ارساں بہ ریچ ایت زیر پچمانی ساہگ ءَ
ترانگ بزوریت پلپے حیال ءِ حزانگ ءَ
موسم تئی چراگاں بچاریت ساز بیت
رسم انت گشئے زبادیں زہیرانی نالگ ءَ

Scanned by CamScanner

زہیر آس ءُ موسم ءِ آماچیں شاعرانت، آئی ءِ شاعری ءِ تو کا موسم ءُ آس زیات کارمرز بنت چہ ایشی ءُ زانگ بیت کہ آہر موسم ءُ ماں آس ءِ تو کا انت۔

آواز ءِ گلاب ءُ کہ نبشتہ کتگ موسم
درھبات ءِ زرپتاس ءُ اوں دست ءُ کتگ موسم
چاگرد سدکہ تئی حاجت تبیں آس ءِ
نازرکیں حجاب ءُ کہ بہشت ءُ کتگ موسم

موسم ءِ بابت ءُ گیشتر گشیت کہ:

تئی حجابانی داب دست ءُ انت
موسم ءُ راگلاب دست ءُ انت

زہیر انچائیں لبز جوڑی ءِ منوکیں شاعرے نہ انت، بلکنا آ مقصدیت ءُ معنویت ءِ ردءُ شاعری کنگ ءِ منوک انت ءُ آئی ءِ گیشتریں شعر چہ ے چیزاں سر چکارانت، چیا کہ آ یک کسانیں ءُ انچائیں حمرے ءُ معنادار کنت ءُ پیشداریت ءُ یک انچیں ڈولداریں اسلوبے دیما کاریت کہ وانوک ءُ راحیال کنگا مجبور کنت کہ ناصر آباد ءِ وڑیں پشت منتگیں ھگ ءِ تو کا پچشیں رژناھ فکریں شاعراوں مانیت۔ پہ درورا ے شعر چارگ کرزیت:

پارسائیں شپ ءِ رکانی گلاب ءِ وانگ
من بزانتیں تئی ارسانی کتاب ءِ وانگ
شارءِ وشبو ءُ نبشتہ کتگ یاتے انچیں
دل نہ لوٹیت دگہ دنیائی حجاب ءِ وانگ
چہ کئی حاجت ءِ ٹن ءُ تودراتک ءُ اتکئے
تو کئی ساہگ ءِ اوستانی جواب ءِ وانگ

زہیر ہجبر چہ وتی بنگپ ءُ نہ سدوکیں شاعرے ءُ آئی ءِ اے اسٹائل آئی ءُ را چہ وتی ہم عمریں توامیں شاعراں دیر و گستا کنت:

شپ ءِ غلامی ءُ آزات بوتگیں ارسے
منی گمان ءُ تئی یات بوتگیں ارسے
دل ءِ نوان ءِ طلب موسمی چراگ ءِ پل
مجاز ملگ ءِ حیرات بوتگیں ارسے

Scanned by CamScanner

حجاب دئے وتی اندام ءِ برتلکگیں نازاں
مئے تنگی، تئی پریات بوتگیں ارسے

زہیرءِ شاعری ءِ تو کا زیمرءُ موسیقیت ءُ نازرکی شریں رنگے ءُ گندگا کاینت۔ آئی ءِ شاعری برزیں کوہے ءِ ٹُل ءِ سرءِ اُپر تیچے ءِ وڑا انت کہ گوں شیرکنیں زیمرے ءُ جہل ءُ رچیت۔

آئی ءِ شاعری ءِ لذت ءُ شیرکنی چہ بینگ ءِ تام ءُ کمتر نہ انت ءُ آئی ءِ شاعری ءِ تو کا جمالیات وتی پوریں ءُ کاملیں بالادے ءِ گوما گندگا کیت، پہ دروراے لچہ ءُ سیل کن ات:

اوشیرسبزیں جنک ہلک ءِ/ نہ ترک انت پل باگانی/ نہ شنزاں نو دزلپانی/ نہ شنگ انت بوز بادانی/ اہتک انت دل نیادانی
گمیگ انت گپ لنٹانی/ کہ نہ بستگ من کسی تراتگ/ وتی دزمال ءِ اندام ءُ/ ترااے گپ کیا گشتگ؟/ اگاں گشتگ پہ بدگشتگ

لبزانی تو کا ساہ مان کنگ ءُ آہاناں آواز پر مانگ زہیرءِ شاعری ءِ طاقتورتریں بہرانت چیا کہ اے گپ آئی ءِ سربرءِ لچہ ءِ تو کا پہ جوانی زاہرانت کہ ''آدزمال ءُ را یک اندام ئے'' بخشگا انت ءُ اے یک نوکیں تجربہے ءُ ہے مارگ بیت کہ ''دزمال ءِ اندام'' وانوک ءِ چمانی دیما دم کشگا گندگ بیت۔

زہیر بازبراں مردمانی گوما وتی دل ءِ ھبراں درشان ءُ درانگاز کنگ لوٹیت بلے تلگ حیالیں دگنیاءِ مردمانی گوما آئی ءِ گپ ءُ گالانی دربرگ مشکل بیت ءُ سک بازگران۔ پمیشا زمانگ آئی ءُ رابٹاءُ گنوک گشیت تہ درائیئیت:

گنوکانی شہرانت/ گنوکانی گپ انت/ گنوکاں، گنوک انت/ کیا پہ زروک انت؟/ کیا پہ ہدوک انت؟
گنوک انت کہ لوٹنت/ وفاءِ گلاساں/ نگاہانی آساں

ءُ جاگہ جاگہے زہیر وتی جندءُ شاعری ءِ کینوس ءِ تو کا وتی بالادءُ اندام ءُ رار جیت ءُ وتی تحصیت ءُ راماں وتی شعرانی تو کا سہرا کنت۔ ے چیز آئی ءِ اے شعر ءِ تو کا است انت ءُ اے گوں آئی ءِ تب ءُ حیالانی ہمدپ ءُ جندءِ گوں مابندوک انت۔ اے آئی ءِ جندءِ راز اہر کنگا انت:

تن ءُ شدنہ داب ءُ نازی حاجتے
پادئیت ابدال روچ ءِ ساہگ ءُ

اندری مارشت وَ زہیرءِ شاعری ءِ تو کا باز گندگا کیت بلے آدری مارگ ءِ اوں اثرءُ چہ پشت نہ کپتگ ءُ آوتی چم دیست ءِ ہرچی ءُ را پہ ڈولداری گشگ ءِ طاقت ءُ داریت ءُ اے رداوروگ کہ مرچی مئے چاگردءِ تو کا حراب تریں ویلاں یکے بلے زمانگ ءُ ایشی ءُ راوتی جمانی روک ءُ دل ءِ دریگگ جوڑ کتگ گڑا شاعرا اے بابت ءُ گشیت:

دروگ گلابانی دست ءُ/ دروگ انچو تامدارانت/ دروگ چمانی کنجل/ دروگ لنٹانی سرکی/ دروگ زلپانی مہلب

Scanned by CamScanner

دروگ بالادءِ مستی/ دروگ گامانی احوال/ دروگ انچو براہدارانت/ چو کہ دتک ءَ سینگارانت

زہیرءِ لچہ اوں بے مٹ ءُ بے درورانت ءُ آ گوں وتی لچہانی گومانچو پرلچیت ءُ شاعری کنت چو شکہ مورگوں شیرکنی ءَ، سرگوات گوں جمبر ءَ، ہورگوں زمین ءَ، دل گوں دریگ ءُ مرگ گوں زندءَ۔ اے لچہ آئی ءِ اے چیز ءِ وت نشانداری ءَ کنت:

تئی پہمگ منی بستارءَ چہ آدیم انت

تو سہرائے

بلے انگت نزاناں من تئی بالادءِ انگوریں نبشتانکاں

ہمیشا رژن پولنگ انت منی عہدءِ

ودارءِ ٹہت دست ءَ انت منی چماں

ہمیشا تاس روک انت

موجریں تنگارے ءَ گوات ءِ

منی نزءَ

منی نزءَ اے روچ ءِ پارسائیں رژن گیمر تگ

تہاریں آسے ءَ کپتگ

منی پہم ءَ چہ درتئی نالگ ءِ وڑبو

چو آس ءِ باطن ءِ پل ءِ وڑا تالان

شپ ءِ واب ءِ تہا آگاہی ءِ رنگ ءَ تئی موسم

منی اے بے انانی انت

یا کہ بدگمانی انت

کہ تئی من واب ءِ آزاتیں گشان ءِ

دامن ءِ پیڑا تگیں ارساں فراموشاں

منی دلگوش بے آئی

(من بے وانکاں چوسنگِ سیاہ: لچہ ءِ نا

زہیرءِ اے شعرءِ تو کا گندگ ہے بیت کہ آدراجیں مدتے ءَ چہ شدیک ءُ تنیگ انت ءُ آئی ءَ رامہگونگ ءِ زلف ءِ نود ہم

ساچگ ءَ انت ءُ آئی ءَ راچو انگرءِ پیمابرجان انت:

آپشار منی تن ءَ شود

Scanned by CamScanner

انگر انگر زلف ءِ نود

عہد ءِ گون ءِ دیوانگ

ہر جاہ چارے گند ہمود

زہیرؔ ماں شاعری ءِ تو کا عطاشات ءُ چہ بازا مپریس انت بزاں متاثر انت ءُ آئی ءُ عطاءِ شاعری ءُ شاعری بالا دءِ گو مابلاہیں مہر و محبت یے است ءُ ہر وہد ءُ پہ عطاءُ زہیر وارانت۔ ''ترانگ ءِ عطا'' لچہ ءِ تو کا گشیت کہ:

تئی ترانگ چو دادین ءِ سروز ءِ ساز ساچ ءُ انت

ءُ انچوش ساکمی ءِ درد یں آواز ءِ گلیں درور

چو موتی ءِ دل ءِ پاہار

ماں کیچ ءِ باطن ءُ دردے

ءُ بولان ءِ انارکانی سراارسے

اشرف ماں وتی شاعری ءِ تو کا شعریت ءِ سک منوک انت ءُ جمالیاتی حس بزاں وشرنگی مارشت آئی ءِ شعرانی تو کا سک زیات انت ءُ آئی لبز سک ڈولدار ءُ پلگار انت اگاں پہ درور آئی ءِ اے غزل ءِ چارگ کہ ایشی ءِ تو کا زہیرؔ ءِ شعریت ءُ جمالیاتی مارشت ءُ راباز براہداری ءِ گو مادر شان کنگ:

ارس ءِ سینگار تگیں نود سیاہ ءُ گندے

لال ءِ چمانی تہار وح ءِ حدا ءُ گندے

چچو پارسا انت ہے ترانگ ءُ درد ءُ سوگات

چنکے ارسانی تہا عکس ءِ وفا ءُ گندے

نمب چوگان کنت گوات ءِ ملاریں لنفاں

تران سینگار کنت پل تماہ ءُ گندے

زہیرؔ اگاں اے داب ءُ ڈول ءُ وتی گاماں بداریت تہ آوتی یک جتائیں اسٹائل یے ماں شاعری ءِ تو کا آورت کنت ءُ آئی ءِ شاعری بلوچی زبان ءِ میزریں زمین ءِ سرا چو گلاب ءُ گوازگ ءِ رنگ ءُ وتی ڈولداری ءُ ابدمان کنت ءُ وتی وڑبوءُ چہ تیوگیں دگنیا ءِ چماں خمار کنت ءُ اے ھبر ءِ مانزمان اے لچہ انت:

گوات ءِ سنج ءِ جنگ
وڑ بوانی جڑاں آزمان ءِ گمان
چپ ءُ چاگرد کتگ
پاتوانی مڑاہداریں ٹولی یے

نوشگان انت وتی دلبریں حاجتے
گنجیں واب ءِ گہیں آسری شیرگاں
یات ءِ گنج ءِ شنگ شیکلیں ترانگ یے
شاہوکار انت عجب ملگزاریں غم یے
دتگیں تن ءِ تب
داں کدیں بوئے آس ءِ نبشتہ بکنت
داں کدین ءِ تئی مہرانی دل ءِ
مہلبیں دروت ءُ دابانی موجر بکنت
واب روک انت شپ ءِ باطن ءِ کوٹی ءِ
واب سہرانہ بوتگ دل ءِ مطلب ءِ
حاجتانی سفر بے تیاب انت دل ءِ
بیدے تئی ملگ ءِ زیمر ءِ لذتاں

☆☆☆

بستارءِ باندات پہ باندات ءَ

عابدعلیم

سفر بندات بیت، نہ اوشتیت ۔ بلے اے سفر وتی عہدءَ اوشتا تگ تاں ہما وہدءَ اوشتا تگ کہ ارواہ آس ءِ دریا آں مہ امبازیت، پدانی شوز بستگیں کاروان تالا بے ءِ پرسانی آ دینک بیت ۔اے گپ راستے موسم بدل بنت، درچکانی تاک بدل بنت بلے اے سفراوشتا تگیں آ پے کہ منیرءَ وتی کسہ پہ ارواہ ءِ اریکنگا کہ کسہ ابد مانی بہ بیت، کسہ ابد مانیءَ تالان بکنت کہ شہرءِ آپ وہوا بدل بیت بلے منیرءِ کسہ ءِ تہا آپ، درچک، مرگانی زباناں انچوش مڑاتگ کہ ودارانی کدوءِ آس آزمان ءِ استالءُ ماہاں اوں ملامت کنت ۔اے عہدءِ گپ کہ بنی آدم ہردیں نیتانی ساتگیں زہراں اوں گوں درماناں ہوار گچیت ،وتی تب ءَ رنگیت ، زیدءُ کوہسارانی تپاوت نہ دشت ءَ ناکہ دریاءَ پشت کپیت ۔ کہیر ہم چہ ایوکیءَ راہ ءِ وڑا زہیر نالیت ،ملوریں شانتلانی دیدگاں ہچ نشان پشت نہ کپیت پر چہ کہ سفراوشتا تگیں آپے ۔کپوتانی تب زندان ءِ ہشتاں اوں گوات ڈِرینیت، نہ دیستگیں گلاب زکیں درچکانی حون پہ سبزگ ءَ بنی آدم ءِ واہشتانی سرزمین ءَ پشت نہ کپنت ، وہدیکہ وہد جنزگا بندات کنت گڑا بازیں مرگ ءَ درچکے شموشیت ، بازیں چیز حصار جوڑ بنت کہ وہدءِ پچی ءَ دراہیں زندگ بوکیں جن ءُ فرشتہ بدل بنت زبان یا وتی دودوربیدگ مرچی باندا چوشی سمانہ کپیت کہ زکیں راہ ءِ گوزوکیں مسافر کجام دزانی تہا بیگواہ انت مئے زندگی کہ پچو مسافتانی تہا بہرانت باندا آ وکیں مسافر مئے نشان ءَ دنت کہ مادیستگاں یا ناں ۔زبان ءِ شہدیں ارواہ ءِ ہلوت دودانی مانش ءَ کاینت گڑ البزلبز پشت کپیت ، چو ہم بوت کنت برے برے رزم ءِ آپ ءِ روان ءِ کوہاں کسے نشان کنت بلے آک ءِ ریزگ ءِ بسات لوٹیت ۔ بازاپسوزانت کہ ناں کشک تئ اَنت ناں پادتئ انت ۔ بلے انگت تو روان ئے ، دراہ انی دیدگانی دوستیں واب ءَ گندگا ئے ، ہچ نہ جیڑگا ئے ، مدام گوں ہمساہگیں زبانے عکساں دل ءَ ترہین ئے کہ آپ ءِ آدینک ءَ شوز بستگ دلانی زنگاناں پہ آس شودئے انگت منیرءَ مياری کنئے کہ منیرا ردوترکیب نبشتہ کنت ، منیرءَ رنگ نیست بازاپسوزانت نگاہ ءِ دزاں حونیں ارسانی آبشارءَ ندارگی کنت ۔ پہ منیرءَ زندگ بوگ سیدءِ نہ منگ انت ،منیر گنہگارانت ، فاضل ءِ درچک ءِ ساہگ ءَ دمے اوشتات نہ کنت ، زہر دیگی انت کہ عطاءِ گلباگ ءِ ناز بوانی ساہگ ءَ زرگ لوٹیت ۔اے لچہ ءِ تہا مارا یک انچیں رژن ءِ شوہاز و کارءَ گوں آس ءِ زہراں رژن ءِ مہلباں میئیت ۔

☆☆☆

عشق، ارواہ ءِ کفن

صادق وفا

زندگی وہدءِ دزانی تہا بیگواہ انت ءُ بنی آدم وتی ساہگ ءِ شوہازگا سرگردان انت۔ ہے سرگردانی ءُ سرجتگی ءِ تہا یک یکے پہ وت نیکیں راہے روپیت کہ چہ آ دگہ راہاں جتا انت۔ اے راہ ءِ راہگیر درد وار، انسان دوست جمراناں چم ءُ دل بخشوک، گوات ءِ زبان بخشوک، آزمان زمین ءُ شپ ءُ روچانی ساڑاہوک، موسم، سباءِ سمین ءُ نودانی شیدا بزاں حداءِ جوڑ کتگیں قدرتانی درداش چو درچک ءُ دل ءُ رستگ ءُ سبز تاک انت کہ آہاں شاعر گشنت۔ بقول عطا شاد:

چے انت زمین ءُ چے زمان، چے ماہ ءُ روچ ءُ کلکشان
شادات کہ چہ تئی قدرتاں، تاں زندگ ات دیوانگ ات

ہما پاکیں سرزمین کہ عطا شادءِ زندءِ اولی قدم اِیر بوتگ اتنت ہمائی ءَ دگہ بے زبانیں ورناہے رودینت ءُ شاہگانیں پگرے ءِ واہند کت ءُ بے زبانی ءَ رازبانے بخشات یے:

بس انت کہ من سنگے آں گوں ہمگوں سنگیں حیالاں
بس انت کہ من پرشتگاں
گوں ارمانی ایں مہراں
بلے
گوں تو منی عرض انت منی مہگونگیں لیلیٰ
سنگانی سرءِ آہگ ءِ امیت ءَ بدل کن

عزیز کسانیں مدتے ءَ اے دورءِ شریں شاعرانی رم ءِ تہا شار کنگ بیت۔ مہگونگ ءِ جتائی ءِ درد، زمانگ ءِ رستری ءِ درد وداراءِ دراج کشتیں عمر ءُ کہربائیں بدن ءِ دید بخشیں یا تانی زرءَ ترپل انت اگں دوری ءُ بچارات گشئے ''روچ'' چہ روچ ءِ زیادہیں تگ تاچ ءَ تُستگ ءُ زرءَ کپتگ بلے ہما پیم گلزمین ءَ رژن بخشگا انت۔ اگں نزیک ءَ چارگ بہ بیت تہ دل ءُ دیدگاں پہ ارس گواری، موتک آہ وزاری ءَ لاچار کنت ءُ بالادءَ جلکمیت:

رحم دلیں زالے بروت پہ حائی ءَ حال ءَ بہ بارت
شئے مرید گوں تنیلاں بستگ چاکر ءَ روچ ءِ سرا

☆

گنگیں زبان ءِ درد پہ ہوشاے مرت ءُ شت
چمانی راز دارے ءَ ارسے بدل نہ دات

☆

تو انچیں پاک دامنیں امیتے ءِ منی
چمے نہ کپتگ دوست تنیگہ تئی ساہگ ءَ

عارف عزیز شاعری ءِ رگ وریشگاں شرسر پدانت ۔ ہرحیال، ہرلبز وتی کالب ءَ انت ۔ نوکیں رنگے ءِ مانزمان انت بلے لبز گیشتر سندگ ءُ چگل دیگ بوتگ انت ۔ اگں چہ کمپوزنگ ءَ ردی بوتگ، وانوک یک ءُ دو نہ انت کہ دیم پہ دیما سرپد کنگ بنت کہ اے وڑ بوتگ ۔ اگں چہ کمپوزنگ ءَ ردی بوتگ پدا ہم دوبارہ چارگ بوتیناں ۔ چوناہا اے ہوپ بلوچی ءِ ہرکجام شاعر ءِ کتاب ءَ مان انت بلے ہما رنگ ءَ کہ آ ہورت چاری ءَ ہم گندگ نہ بنت ۔ ''عشق، ارواح ءِ کفن'' ءَ رااے ہوپ ءَ گشئے گیشتر گورجنگ، آ شعر ایش انت:

منی دوستی انت تئی گفتار شیر ءُ شکر ءُ شہد/ تئی دوری کہ تہلیں صحبت منی نصیب

دل ءِ ہوشام ءَ کوہ پروشتگ/ میاری اوں نہ انت ارواہ/ کہ ارس ءُ حون ءِ زانت فرق ءَ

منی مول و مراد شرگداری نہ انت بلکیں ہرچی ماراتگ ہمایاں بیان کنگا اوں ۔ لہتیں شعر چہ شعری رہبند ءَ درانت:

ارواہ ءِ درد چہ باطن ءِ امروز ءَ جتاانت/ اے زند گشئے پرتشکیں قبرے ءِ وڑاانت/ تو اوں بہ ماراتیں منی شعرانی گرانیں درد

(من اوں بزانتیں عشق ءِ کسہ کجام وڑاانت

یا کہ اے شعر:

بکنز مہکچ ءِ دستاں بگر پہ ارمانے/ عزیز اے زندیں ترا موکل بار بار نہ دنت

اے شعر ءِ تہا موکل مزن انت ۔ روانی ءَ نئیت، اگں موکل ءِ جاگہ ءَ موہ بہ بیت شعر بگندئے وتی اصلی صورت ءَ درا بکنت ۔ اگں اے وڑیں ردی کمپوزنگ ءَ بوتگ تہ بائدیں اے وڑیں زنڈیں ردی گرگ بہ بنت ۔

☆☆☆

جون وار

انور صاحب خان

آسمان اندیم بوان ات سبک چاڑیں زرگوات جمبراں یکشل کنان ات، مولم ءِ رنگ زرتگیں ساچ ءَ منا سیلی بوگا ہدوک کت۔ وہدیکہ آسمان ءِ چاگردءَ جمبر ساچان بنت منا شہرءُ بازارءِ نندگ تپ انت دل پہ ویل بوگا گرکے جنت۔ مروچیگیں موسم جنگل ءِ تروتاب ءَ پمن ءَ براہداریں سکینے ات۔ چشیں وہدءَ دو چیز منی ہمراہداری ءَ کنت یکے دورگند دومی سگریٹ، مستیں موسم ءِ قدحاں تنگان حیالانی بورءَ سوار دیم پہ جنگل ءَ گامیگیج بوتوں۔ گواتءِ سارتی ءُ گرندءِ گرگ ءَ من دمانے ماتل (مہتل) بوتوں چک پداکت چارات بے انانی ءَ من چہ شہرءَ دوردرآتکوں جمرانی مجتگیں مورک ءُ شنز ءَ کلوہ دات کہ ہور رس اتگ۔ من اشتاپی ءَ گام کشان دیم پہ رنگیں کوہ ءِ رودیں تلارانی نوان ءَ وتارارسینتگ ات کہ ہور ترمپ ترمپ ءَ گوارگا لگ ات۔ وتارا چہ ترمپاں رکینگ ءُ ہورءِ نندارہ ءَ وتارا ترشتیں تلمبے ءِ چیراجاگہ دات، ایمن بوتوں کہ ہورمنی گداں میچل نہ کنت جنگل ءِ زیبداریں زیدانی نندارہ بنا کت۔ ترامپ کنیں ترمپانی ساز، جنگل، کپوت ءُ شانتلانی آوازءَ کینفے ءَ سرامنشانتگ ات۔ اناگاہ ترمپاں رگامی شار مانپوش ات ءُ گرندءَ نال ات، زوراکیں گروک ءَ شہمت ءُ توپانی ءَ جانکش ات۔ جنگلی مرگ پہ ذوانیں درنگ ءَ بال بال اتاں۔ تریں زمین ءِ مہلبیں وشبوءَ پشار داتگ ات من دورگند زرت جنگل ءِ چاگردءَ چمشانک دیان کت۔ آپ جہلادی گنڈءَ کابیلاں شیپگران ات۔ پہ جمرانی نندارہ ءَ کش ءُ پہناتاں کہ چارگا اتوں من دیست اے ترندیں موسم ءَ یک مرگے بال انت ءُ آئیءَ راشرتگ ءَ ہیراپ ءِ ہچ پکر نیست انت۔ آں یک شامیر بازلیں جون وارے ات جون وارءِ سرجہل ات ءُ زمین پہناتاں ٹپاسگ ءَ ات۔ آئی وتی بالاں نزآورت کاٹاریں تجیں پنجگاناں جہل کت گوں ہیوابےءَ دہ پانزدہ گواز دورمنی راستیں نیمگا چکّر ات۔ من اوں ہورءِ ترمپانی پرواہ نہ داشت تلمب ءَ چہ سرکش ات ءُ جونوار Focus کت من دیست کہ برزتریں جاگہے کہ آپ ءَ نہ گپتگ ات دہ ءَ کساس ءَ جونوار نشتگ اتنت۔ نندوکیں جونواراں پہ وش اہت ءَ وتی بانزلاناں کمیں پچ کت دراج ءَ بےپٹیں گردناناں برزءُ جہل کت۔

آ ءَ کیں جونوار بے رم ءَ گوراتک ءُ نشت۔ وتی پٹ ءُ بانزلاناں چنڈات دراہیں جونوار ہمیشی چاگردءَ اتکاں، درستاں وتی گردن برزءُ جہل کت گوارگوار کت ءُ بانزلاناں سرینت۔ منی گمان راست بوتگ ات ہے بال ءَ چہ آ ءَ کیں جونوار الم وتی پارٹی ءَ

سروک ات ۔ راج ءِ لاپ ءِ حیالداری ءِ جوکم ءِ بیڑہ سروک ءِ ذمہ ءَ انت ۔ سروک ءِ آ یگا کابینہ ءِ مجلس بوت ۔ وت ماں وتی فیصلہ بوت ءُ سروک ءِ ہمت ءُ محنت ستا کرزانت کہ آئی ءَ پارٹی ءِ خاطر ءَ پہ جون ءِ شوہاز ءَ گوں توپان ءَ میڑ داتگ ات ءُ مروچیکیں موسم ءَ تازہیں جون ءِ نہ رسگ حیرانی گپے نہ ات ۔

سروک ءَ گردن چست کت سنٹ آسمان ءَ کت دو سۓ آواز کش ات پداوتی سرپنجگانی سرا اریکت، ٹک ءَ وتی گردن نز کرّ ینت ءُ بانزلانی تہا کت کے حاموشی بوت ۔ سروک ءَ وتی گردن چست کت درستاں وتی گردن چست کت ۔ ہور ہلاس بوتگ ات ۔ لیڈر دیمات ءُ راج آئی ءِ رند ءَ ات، دراہ سٹک جنان ورودیں کھورانی نیمگا شتاں ۔ اوداں دلوتے ءِ ہڑ کپتگ اتنت آیاناں آپ ءَ کپتگ ات ہڑانی سرا گوشت نامیں چیزے پر نہ ات جاگہ جاگہے پوست ظاہرات دراہ ہموداعوت ءَ مشکول بوتاں ۔

خدمت، ہمت ءُ تپاکی ءِ زندگیں مثال منی دیمااات ۔ چہ سروک ءِ بے تماہیں حذمت ءَ پارٹی ایمن ات ۔ داں راج ءِ حذمت ءِ جذبہ سروک ءِ دل ءِ تہا مہ بیت آ ہچ وڑا سروکی ءِ لائق نہ بیت ۔ اے چونیں اپسوزی گپے کہ ہماں شریانی شوہاز کہ من وتی لیڈرانی تہا کتاں، شری منا جونوارانی لیڈر ءِ تہا گندگا اتگ ۔ ہے وڑا پارٹیانی تہا ہمدردی، تپاکی ءُ وت ماں وت میاں گلی ءِ حذمت ءِ جذبہ گندگ بیت وہدے سرکاری جونے (فنڈے) سروک شوہاز بکنت ۔ داں شکام ءُ رگام مہ بیت سروک وشنام نہ بیت، مۓ نامداریں سیاسی سروکانی نام ءُ دپ کنوک پارٹی ءِ تہی بے لگامیں جونوار انت ۔

یکبرے پدا دراہیں بالی جونوار یکجاہ بوتاں، دیم پہ دیم بوتاں نہ کوکار ءُ سلی بوت ءُ نہ جنگ و چوپ بوتگ ات، نہ زندہ باد مردہ باد ءِ نعرہ جنگ بوت ۔ سروک ءِ سروکی گوں گل ءِ رضامندی ءَ فیصلہ یے بوت اول لیڈر ءَ، رند ءَ ٹک ءَ بال کت داں منی دور گند ءِ Range ءَ دراتکاں ۔ منی دل اے باورکنگا دمانے ماتل نہ بوت کہ اے چہ مۓ سیاسی جونواراں ہزار درجہ گہتر انت ۔ اے نہ بہا بنت نئے وفاداریاں بدل کنت ۔ اے پہ وتی راج ءِ گہبودی ءَ جان ءِ پرواہ ءَ نہ کنت ۔ بلے مۓ سیاسی جونوار وتی جند ءِ الکاپ کنگ ءِ خاطر ءَ ناکردگاریں ءُ ناروائیں کجام کار ءَ نہ کنت ؟ راجی جونوار پہ راجواری ءَ ماتل نہ بنت ۔

وشحالی ءِ آرگ ءِ کواپکیں نعرہ کوہن بوتگ انت ۔ راج زانتکار انت، چکاستگانی چکاسگ پہ زانت ءُ پہم ءَ دژ مانے ۔ آ چونیں لیڈر ءُ پارٹی انت کہ قوم چہ آیاں وتا پہریزیت ؟ آ چونین انت کہ جنوزام، چورہ ءُ گریبانی دپ ءِ دپار ءَ پلگ انت ؟ آ کۓ انت کہ شہر بدر ءُ ملک بدر انت ؟ آ چونین انت کہ سرکاری فنڈ اش وارتگ ءُ جیل ءِ لٹ ورگ انت ؟ آ کۓ انت کہ راج ءِ اٹ ءُ پچانی دیمپان انت ؟ دراہ جونوار انت !۔

Scanned by CamScanner

خاموشؔ ءِ گمان

صدیق سرا

گمان ءِ ٹیٹلیں ٹائٹل ءِ عکس یک گداری ندار گے پیشدار گاانت بلے عکس وتی بندریں نیمون ءِ طلب ءُ اسحاق ءِ ۱۹۸۷ ءِ مسکیر
بیگاہ ءِ مستریں سکین ءِ حیالانی درانگازی انت۔ گمان ءِ باطن ایں ساچشتاں ہما پرشکیں درچکی شاہ پوہ ءُ سرپد بیت کہ آئی ءِ دراجی گم
بادشاہی ءُ چہ آسر نہ بووکیں چوسادانت، ہے آسری یک آبادیں برنجی ڈگارے ءُ سرکشگاانت ءُ ہے آبادیں ڈگار ءِ حدابندو
واہشت ءِ پداملکوراں گوں آہنی سررند ءُ رندگاانت، پہ دتکے ءِ رکست یے ءِ نیمون ءُ ناراستیں راہانی سرامیزان میزان ءُ جنزان انت
ہر بنی آدم اوں ہے جنزگ ءِ مارشت ءُ وتی باطن ءُ داریت، منزل ستر دور بہ بیت۔
''گمان'' اسحاق خاموشؔ ءِ شعرانی اولی دپتر انت۔ گمان ءِ بنداتی دروشم وتی تن ءِ ودینگ ءُ سہرا کنگاانت وانوک
واہگ ءُ وتی دل ءُ داریت انگت من دیما جنزان بہاں باریں تا کجا سرباں، بلے انومنا تن ءُ گیتگ۔ بیاات اسحاق چے گشیت:

تن ودیت دور بیت ساہگ
ہوٗ! منا الم ءُ رسیت ساہگ

☆

مارا تئے کشیت دیار ءُ تئی
درچک ءُ داراں اگاں مہ بیت ساہگ

گمان ءِ تاکدیم ۱۳ ءُ نبشتہ انت، ہیناری ودیت بلے منا ساہگ الم ءُ رسیت پہ دم ءِ بالاکنگا ساہگ ءُ نداں من اے تن ءُ چو
کناں منی لنٹ اش حسک کتگ انت چیا کہ منا آپدانے گون نیست۔ من انچیں وڑے ءُ سرگیتگ ءُ پیداکاں منی سرگرگ ءِ کسہ اوں نہ بیت
منا، ترا، آئی ءُ، درستاں چن ءُ یکجاہ مچ کن نوں گڑا مارا گشگ باطن ءُ چہ درکیت ءُ آشکار بیت۔ شہر ءُ میتگ ءُ ہلکاں اگاں
سبزیں درچکے است انت آئی ءُ را آپ مہ رسیت آئی ءِ سبزی گیمر یت تاکاں چنڈیت، حسکیں ٹال آئی ءِ امبازاں بنت، ساہگ نہ بیت
محرمیں صابل ءِ گم، جتائی ءُ آئی ءِ دوری یک ہیناری یے ءُ اوں کمتر نہ انت۔ ہے ہیناری ءِ پروشگ ءِ واستا خاموش ءُ رامحر

صابل پکارانت کہ آئی ءَ راوشی پے امبازءَ دنت۔ اے گپ ءَ ہر کس زانت ءَ پہمیت مردم ءَ راہما وہدءَ بستار رسیت کہ آئی ءِ گم تا ہیرءَ میلیت۔ انچو منظور بسمل جا گہ ءِ گشیت:

تو چونیں دوستے ئے، ہمساھگے ئے، دردوارے ئے

تئی پیوگاہ ءِ درچک ءِ ساہگ ءَ ام پمن کنگ پر

خاموش ءِ برز ءِ جیڑگ گوں بسمل ءِ ہے جیڑگ ءَ چوں ڈیک وارت کہ خاموش ءِ حیالے دگہ، بسمل ءِ حیال ءُ درورے دگہ۔ منی جندءَ گمان ہمک شپ ءَ بیت: ''من پتو بادگیرگوں ہنیاں رجینگ'' نزاناں ہے گمان ءِ آسرچے سہرا کنت؟ من ہمیشا حیال ءِ شارءَ سرا کناں سماءِ راہسر اں ودار کناں دانکہ ودارءِ چراگاں'' وائے گدان ءِ سنگکیں گوات'' کشیت ءُ تاموری سہرا کنت۔ چوشکہ خاموش ءِ شعرءِ جہل ءِ دوئیں بنداں:

انتزارءِ چراگاں دمبرتگ، چوگشئے رژن پہ ابدمرتگ

محرمیں کاڑیتگ انت دزگل، بل اے گپ ءَ اسحاق راہ ءَ گر

محرمیں کاڑانی دزگلی خاموش ءِ گمان ءَ پیسر بیت پر چا کہ چراگ پہ روکی ءَ دمبرانت ءُ مرانت، تہاری مانشانیت، محرمیں کاڑءَ ڈتک دزگل بنت ہمیشا آوتا راوت گشیت: ''بل اے گپ ءَ اسحاق راہ ءَ گر''۔ من پہ جلاں منا حال سر بیت باطن ءِ مارشتاں گڑا من تہنا برداشت کت نہ کناں، آشکار کناں گہتر ہمیش انت تو وتا رابل ءُ برو۔ وتی راہ ءَ بگر، تراچوشیں کارءَ چہ کار، جہان وت برہنگ انت، منی بستار چے؟ من بس وتی دامن ءَ بداراں گواتے چست مکنت۔ چوشکہ گشیت:

دل ءَ چیر دے، اسحاق جندءِ نوان ءَ

زمانگ چو کہ ماہ ءَ جاندرءَ انت

اسحاق وتی عہدءِ تہاچچو زانت ءِ بستارءَ داریت؟ ایشی ءِ پسہ ءَ خاموش ءِ گمان بدنت یا کہ اے بے حاجتیں وہد۔ اسحاق وتارا وت گندیت ءُ درشان کنت، دل ءَ چیر بدئے بے تیلیں سینگ ءِ مہپر اں کئی طوقیں گوری ءَ درنزئے۔ اگان ہے پدری ءَ یک بدیں چمے بہ کپیت تہ باریں زمانگ چے دل ءَ کاریت وتی مارشتاں پدر کنت پر چا کہ من نہ لوٹاں کسے چماں دل تنگ بہ بیت، من حیران بہ باں ءَ چے بکناں چیا کہ حسکیں حیرانی منازیب نہ دنت۔ گمان ءِ تہاچوش نکشیت:

من حیراناں ہے گپ ءَ نزاناں

منی دل گوں من انت یا گوں تراانت

ہے گپ ءِ پسہ ءَ من چوں بدیاں کئی درا میلاتک بباں گڑا گہتر ہمیش انت من وتارا اندر بکناں۔ انچوش کہ استیں دور ءِ

زانتکاریں مردمانی گشگ انت اگاں یک جاگہ یے تو ہجبر ندیستگ آئیءِ درگیجگ ءَ ارزانیں کارایش انت کہ تو بجائے ''روچءِ شپ کنگا'' گہتر ہمیش انت تو ہزار مردم جست بکن الم آئیءِ ڈس ترا دست کپیت۔

گمان ءِ ساچشتاں ہمک کس اثر مند بیت ءُ وتی حیالانی مرکب ءَ سوار بیت، گلہ مکنت اے بے حاجتیں وہد کسی واستاودارنہ کنت۔ انچوش کہ آئیءِ جندءِ زات ءِ ساہگ گوں آئی ءَ وفاداری ءِ بستار ءَ نداریت ءُ ہمے پیم وہداوں درچکی ساہگے ءِ وڑا بچلند گاں لنٹانی سراسہرانہ کنت، ہمے گلہ ءِ سرٹال ءَ بیاگندیں اسحاق چے گشیت:

زنگ ءُ گلہ مادلانی شتگ انت پہ ارس ءُ حون
انگہ گشتگ دوست ءُ یاراں اے چوشیں گپے نہ انت

اگاں اے شعرءِ تہا آئیءِ چوشیں جہل حیالی یے مردم ءَ راگندگا نئیت بلے پہ نادان ءُ حلواءِ ورگ گران انت، شاعر گشیت آخر ماکجام کار ءَ بکنیں مئے دوست ءُ ہمبل مئے سراوش بہ بنت، مئے بستار ءَ بزانت، چم بگندیت ءُ دل بماریت ماگلہ دلانی تہا شتگ ءُ پشلاپتگ انت تاپ ءَ دیگا ہتل انت۔ بلے انگت ہور ءِ سر ءُ نوک ءِ چیر۔

اے دہرءِ تہا مردم ہر پیم بکنت مردم ءِ بستار کسی چماں نئیت ءُ ہمیشا استیں دورءِ زانتکار گشنت دگہ یک کسے ءَ یک ہتمی چلگے ءِ معنا ءَ اوں مہ گش اگاں مردم ہمے ترکیب ءِ معنا ءَ بگشیت آئیءِ بستار ہم اے پیا انت:

غریب انت دل ءُ سفر ناتوانی ءِ چاگرد
وفاءُ واہگ ءِ ناراستیں دگ ہماپیم انت

راستے کہ غریبیں مردم ءِ بسات کسی دیدگاں نیا انت ہستی مندیں مردم ءَ راہر کس عزت ءُ شرپ بخشیت، آئیءِ ترانگاں دائم کپ انت پرچا کہ آئی ءَ ہستی است انت بلے اے گپ ءَ ہر کس زانت وفاءُ مہر ءِ لوٹگ ءَ واہشت ءِ حدابند غریبے بہ بیت یا کہ امیرے ہر کس سر کشیت تری منزل ستر ناراست بہ بیت، یک انچیں دلیل یے سازیت آئیءِ مادن کنگ ءِ واستاالم وتاراسوبین کنت، آخر ہما منزل کہ ہمائی ءَ پکارانت، آئیءِ اوتاگ ءَ سر کشیت۔ اوتاگ ءِ حدابند آئی ءَ رادم ءِ بالاکنگ ءِ سلاہ جنت:

بستہ سفر پہ واہگے من دوریں منزل ءِ
کایاں پدا چتو اگاں تئے مجنت منا

گپ ایش انت بزاں منی مول ومرادیکیں ہنکین ءُ دوار ءِ بندر کنگ نہ انت منی سرا اے لازم نہ انت کہ من داں حیات ہمے دوار ءَ بہ نندان دگہ ہچ جاگہ ءِ جنزگ ءِ جواز ءَ مداراں۔ من وتی فکر ءِ مرکب ءَ سوار بہ باں تہ حدے ءَ تاچینت یے کت کناں۔ منی واستا ارواہ ءِ ساز کنگ زیمر ءِ منت آساپ نہ انت ءُ نیکہ بالادءِ بچلندگ ءُ نازھیر سہب ہمین ءِ پلو ءِ بندگ ءَ۔ بس گپ نادلگوشی ئیگ انت ءُ

Scanned by CamScanner

منی مارشت ءِ انان ءَ گران انت ۔ من پہ واہگے مسافتے ءَ سرگراں ستر راہ پہ منی واستا وتی کنٹگاں ناچ بہ پرمائیت من یکبرے الم وتی منزل ءَ رسگ ءِ جواز ءَ داراں بشرطیکہ منا تنے مہ جنت ءُ وتی نام ءَ مکنت ۔ من پداالم تئ اوتاگ ءَ واتر سرکشاں تو منی واتر بوگا چہ پیسر پہ دل ءِ جیڑگا زہیر ءِ زیمر ءَ سازبکن ءُ جریدگ کن، منی بنامی ءِ واستا تش ءِ دپ ءَ تیز کن چومہ بیت منی آہگا تو بیچاڑی تصور بکن ئے ۔ وتی لچہ "بنام" ءِ تہا چوگشیت :

من ہلک ءِ بنامیں بچک

تو ماڑیانی بانک ئے

من گوں گماں جیڑاں مدام

زہیرانی کرتاسیں شپاں

بے مہری ءَ چہ تلوساں

ہے لچہ ءِ زیل ءُ آہنگ بندات ءَ چہ وتا ہلک ءِ بنامیں بچکے گوانک دنت، محرمیں صابل ءَ ماڑیانی دتگ قرار دنت ءُ آئی ءِ گماں شپ داں سبا جیڑ یت ءُ دمبارت آخر وتی جیڑگانی نیام ءَ گریوگی سہرا کنت وتی دیدگانی شمپیں ارساں چکاں کنت ءَ دل ءِ ملگوراں شودیت ۔ ہے لچہ ءِ وانگ ءَ گلیں وانوک دیما جنزان کنت اوست ءِ مہکمیں قرنگیں کلات ءَ ہم پروشنت ؛ قحط ءِ ھش ءَ بیقراری ءِ جوہ ءِ سرا کپگا گندانت ءَ چست ءَ بڈّ اکنگ ءِ نیمون ءُ طلب ءَ داراں ۔ ہے "بنام" ءِ سا چشت ءِ حدابند ہے نیام ءَ صابل ءِ دیدار ءِ گماں اپنیکیں راہانی سرارا ہچار بیت انا گت ءَ دیما چک جنت ءُ حیال کنت جیڑگا لگیت من یک گنوکے آں، شپچا لے آں، راہسر اں نشتگ ءَ سنگ حساب کنگایاں آچوں وتی دوستیں سیاد ءُ عزیزاں یل دنت ءُ شوکیں دزگہارانی کڑّک ءَ چہ پادکیت ءُ منی دیدار ءِ طلب داریت ۔ بلے چوں بکناں گنوک من نیاں، گنوک منی دل انت کہ آئی ءَ مدام___ !ہو دل منی انت منا دل ءِ قدر ہر حال ءَ کنگی انت ماں ہزار ءِ تہا دل ءِ پنجاہ گپ بائدیں بزوراں ۔ ہے پنجاہیں گپانی تہا آئی ءِ ہردانک ءَ جی جان بکشاں ۔ ہے حیال ءَ لچہ ءِ تو کا چوش درشان کنت :

دانک تئ گشتگیں پہ سر ءُ چم منا

بے وفایے گشئے یا کہ بے زانگے

ہروڑا تو گشئے منگی انت منا

☆

من نہ گشتہ منا دیدگاں جاہ بدئے

من نہ گشتہ منا ساہ ءُ ارواہ بکش

من نہ گشتہ منی مہراں رنگے بہ مش

من نہ گشتہ منا گنج ءُ دنیا بدئے

Scanned by CamScanner

اسحاق ہمے نیام ءَ گمان کنت ءُ گشیت عشق ارزانیں کسے نہ انت گوں ہر کس ءَ عشق ہم نہ بیت، عشق ءِ ناراستیں زاہانی سرا کئے وتا سفر کنائینیت ءُ پہ عشق ءَ ہمک کس وتی باطن ءَ پچ کت نہ کنت اے مناں پتورنجگایاں، تئی گرانیں گمانی باہوتاں۔ تو منا بہ چکاس منی تہا چنکسے استی است انت پہ ترا، منا چکاس من ترا کجام ندارگاں پیش کناں بلے تو منی یک گپے ءِ اوں پسہ ءَ ندئیے۔ من ترا گنج ءُ دولتے درانگازنہ کناں تو منی گواچن ءَ نزان ئے۔

بلے انگت اسحاق ءَ محر میں صابل ءِ دید ءِ طلب گیشتر بیت، پرائی ءَ وتی سنگیں دل ءَ چہ بہتام ءُ پیگوراں پروشیت ءُ ہروڑیں ھبر ءُ ھلت وتی نازرکیں بالاد ءِ تہا سکیت وتی او پاراں دلاں ھیل کنت ءُ کہریں گمانی آماچ زدگی ءَ وتارا عادت دنت بلے انگت آئی ءَ شموشت نہ کنت۔ آئی ءَ رادوست ءِ آہک ءِ شینگ بیت سرگوات ءَ گوانک دنت بیا منی دل ءِ شررنگ ءِ ملگوراں بہ شنگین من وتی کل پہ تئی اوست ءَ سینگاراتگ۔ تو اگاں میائے منا گم آرام ءَ نئیل ایت ءُ جتائی ءِ حیال زیمیں دل ءِ ٹپاں پدا کد ینگ ءَ بندات کنت تو پرچا نیائے تو گوں من ہماوہدی قول کتگ، نوں بیا وتی قول ءِ پدا۔ من زبان ءَ یک گلہ یے نیاراں:

نیائے وعدہ ءِ پدا زبان ءَ نیاراں گلہے

بلے بباں من بے وفا تو باز بیقرار بۓ

اگاں وہدیکہ من بے وفا بباں ترا منی وفائی ءِ گم بیقرار کنت پرچا کہ تو وتی دل ہر کس ءَ راداتگ، بے بدل تہنا منی سرا بیسہ نہ کتگ من چوں بہ مناں ءُ من چوں بماراں تو تہنا منی رازدار بۓ۔

ایشی ءَ چہ پدگمان ءِ زیبائی ءُ دل بریں ترانگاں پیسٹنگ والہ اوں یک راہسرے ءَ گار بوتگ پمیشا تا کدیم نمبر ۵۴ ناراستیں راہ ءَ مان گیشتگ ءُ سرے جہل ءُ پادے برزا۔ چوشکہ: دل کجا باریں گار انت ءُ ہوش کجار پتگ۔

ہمے بے ہوشی ءِ سوب ءَ کمپوزر ہم گمان ءِ ندارگاں گوں تروتاب ءَ دگہ نیمگے ءَ سر کشیت، ہما قندیل ءِ واستا یک وٹّے ہما ندارگ ءِ سرتلاں زوریت ءُ دگہ یک وٹّے ہمے قندیل ءِ واستا دومی نیمگا بدل زوریت چوشکہ ہمے یکیں: ''اے تئی غم انت کہ چو سرپتہ بچار بے برمش ءَ'' دو نیمگا بزاں تا کدیم ۱۳۰ ءَ اوں وامدار انت ءُ تا کدیم ۱۳۶ اوں یکیں وٹّ ءِ واستا وامدار انت۔

☆☆☆

چمگ

خالد ارس

ہر دیں کہ منی حیالانی چمگ ترانگانی شہ کورءَ تچیت دل پہ ناصر آبادءِ سئے ماہی تاک چمگءِ بن زہءِ رکینگءَ باہند کنت بلے نے عمر پہ رہچاریءَ گوست کنت ءُ نیکہ بَ بَ پ یک دستءَ توار کنت۔ کسانیءَ مس مدام دیستگ کہ برے برے مئے لوگانی دیمءِ کہنءَ بازیں مردے اتلگ۔ مس کسان بیتگاں ہمے واستا وتی واجہیں پت ملا احمد علیءَ جست کتگ ابا! اے مردم مدام کاینت آپءَ لرد کنت ءُ رونت چیا؟ گڑا منی واجہیں پتءَ منا گشتگ کہ ''اے ہمک سہبءَ اے آپءِ گیش کنگءِ واستا کار کنت، اے پیم چہ میتگءَ دور ڈلدیما چاہانی توکا پیداک انت۔ چاہانی توکا بازیں چمگ بے استءُ اے ہما چمگانی گیش آپ دیگءِ واستا مدام کار کنت، اگاں چوش مہ بیت اے آپ ہلاس بیت، ہُشنت''۔

چمگ ہروڑیں چمگ بے بہ بیت۔ انسان گوں آئیءَ الم ءَ نزیکی کنت۔ دنیاءَ ہمک چیزءَ یک چمگ بے است انت، آپ بے چمگءَ درنئیت، زانت بے چمگءَ برجاہ نہ مانیت۔ گیسءُ پٹرول ہمے چمگانی برکتءَ دراہگا انت اوستءُ امیتءِ چمگءَ کئے شموشکار بوت کنت، مہروو فاءِ چمگ دنیاءَ دوستیءِ پیام برانت۔ زبانءِ چمگ شرکنی دنت۔ سیاستءِ چمگ کہ دیمرویءِ ضامن انت۔ ہمک چمگءَ پہ دنیاءَ بلاہیں کردارے است۔ چمگ پہ ہمک چیزءَ المی انت ابید چمگاں دنیا نیست و نابود بیت۔ مثالءِ حبرءَ آپءِ چمگ دنیاءِ برجاہ دارگءِ واستا لوری انت پرچا کہ بے آپءَ انسانءَ، حیوانءَ، درچک وداراں، ماہیگءُ بالی مرگانءُ دگہ بازیں چیزاں یک بیلےءَ اوں نہ بیت۔ دنیاءَ آ چیزءَ مکن پرائیءَ ترا اوستءُ امیت مہ بیت، آئیءَ چمگ بے مہ بیت۔ بید چمگءَ ہچ چیز تئی جانءَ نہ کپیت دل پہکیں عاشقءُ زانتکاریں مردم گشنت کہ مہروو فا ہمک انسانءِ واستا المی انتءُ مہروو فاءَ چمگ لازمی انت۔

مہروو فا، حبءُ دوستی پہ ہر چیزءَ المی انت۔ ہمک کارءُ چیزءَ، چوکہ پہ وتی ماتی زبانءَ، پہ ملکءَ، پہ ماتیں وتنءَ، گوں وتی کارءَ، گوں وانگءُ زانگءَ، ماتءَ، پتءَ، براتءُ گہارءَ، گوں کسءُ عزیزاں، سنگتءَ ہمراہاں، ہمسایگءُ ہمدلاں، گوں وتی مذہب، گوں وتی چاگرد، بزاں ہمک انسانءَ دارگی انت۔ بے جہد، بیکارءَ ہچ چیز دیمروی نہ کنتءُ چمگ وَ مدام کارءِ چمدار انت۔ پٹرولءُ گیسءِ چمگ کہ انوگیں دورءَ انسانءِ وشحالی، ملکانی دیمرویءِ واستا المی انت۔ ایشیءِ رکینگءِ واستا، ایشیءِ چمگءِ برجاہ دارگءِ واستا ملک بازیں جہدے کنت کروڑانی کلدار حرچ کنت بلے وہدے ایشانی چمگ کہ برجاہ بنت گڑا آ ملکانی وشحالی آزمانءَ روت سر بیت۔ چوشکہ خلیج انت پٹرولءُ گیسءِ چمگءِ بابتءَ مئے زانتکاریں سنگتءُ کہنات (Dreller) عبداللہ دشتی گشیت کہ ''من

Scanned by CamScanner

کتاباں وتنگ کہ لکھاں سال ساری دنیاءِ تو کا کہ مردم ءِ زات نہ بوتگ، گیشتر دریائی کچک (Shell) ءُ زمینی حیوان ءُ لولک، درچک ء دار کہ زبردستیں گوات ءُ ہور ءُ ہارانی سبب ءَ زمین ءِ چیرا شتگ انت ءُ زمین ءِ بازیں وزن ءِ سبب ءَ شیر چنگ ءُ موم بوتگ انت۔ حداء قدرتاں مرچاں مئے دیما پٹرول ءُ گیس ءِ شکل ءَ آہگا انت"۔ حداوند ءِ وتی فرمان انت کہ زمین ءِ چیرا ہر وڑیں چمگ است ءُ موجو انت۔ چمگانی سبب ءَ دنیا وشحال ءُ شاداب انت اے زمین ءِ گیشیں گرمی ءِ سبب ءَ بوتگ انت۔ اے چمگ ہزارانی سردے کنگار ندست کپنت۔

زبان ءِ چمگ پہ قوم ءُ راج ءَ اوں المی انت۔ ایشی ءِ برجاہ دارگ ءِ واستا اوں بازیں جہدے درکار بیت۔ بے زبان ءَ چ قوم زندگ نہ بنت دانکہ آ وتی زبان ءِ چمگ ءِ واستا جہد مہ کنت۔ آ قوم ءِ چمگ ہچبر آ ءَ کیں نسل ءِ زبان ءِ کلمپر ءَ نہ تچیت دانکہ بنزہ ء چمگانی دلگوشی ءَ پہ دل ءُ ستک مہ کنت، آ وتی منزل ءُ ہچبر نہ رسیت۔ چمگ پہ انسان ءَ ہمنچو زلوری انت چو شکہ ساہ پہ گنٹ ءَ!

چمگ ابید حیالداری ءَ ہم دائم ءَ برجاہ نہ بیت چمگ ءِ رکینگ ءِ واستا شپ ءُ روچانی جہد پکار بیت۔ ہر کجا کہ چمگ ء حیالداری کنگ نہ بوتگ، ہر کجا کہ چمگ ءِ چار ءُ گزار ءُ دلگوش نہ بوتگ آ جاہ ءُ چمگ حسکی ءِ ارجان بوتگ۔ یک مزنیں مثالے مئے ناصرآباد ءِ مچکدگ ءِ بنزہ، کلمپر "ٹنڈر" ئیگ انت وہدے ءُ زمانگ ءَ ٹنڈر ءِ کلمپر ءَ وتی سرچست کتگ ءَ پہ شان ملّ اتگ۔ ٹنڈر ءِ سر ناصرآباد ءِ واجہ، دہقان، شریکاں پہر بستگ بلے چیرے وہد انت کہ آئی ءِ چمگ نادلگوشی ءِ ارجان بوتگ انت ءُ آئی ءِ مچکدگ حسک ء ویران انت۔ ٹنڈر ءِ سرا کس ءَ جہد نہ کت، آ سرا اے بوت کہ مرچی "ٹنڈر" ٹنڈر انت۔

چیرے وہد ءَ پیسر بلوچی دنیا ءِ لبزانک ءَ چیرے تاکبند، چیرے ماہتاک، سےَ ماہی تاک درکت۔ ہر شاعر ءُ لبزانت ءَ ایوکا ہے جہد کت کہ مئے نام ایوکا ہے تاکانی تہا گندگ بہ بیت، تاکانی چمگانی بابت ءَ کس ءَ جہد نہ کتگ۔ ایشانی بنزہ، ایشانی چمگ حسک ء ہلاس بوت انت۔ ماہتاک زندمان، بیگواہ بوت، ماہتاک آساپ ءِ نقش گار انت، سےَ ماہی مچکدگ ءِ چمگ حسک بوگی انت۔ بلوچستان اکیڈمی ءِ تاکبند آدینک ءِ چمگ ترمپ ترمپ ءُ پٹ پٹ ءِ وازمندگ انت۔ ایشانی سبب نہ ابراہیم عابد انت نہ غنی پرواز، نیکہ عبید شاد انت ءُ نیکہ حیات شوکت۔ ایشانی گاربوگ ءُ ایشانی چمگانی حسک بوگ ءِ ذمہ وار من اوں کہ اے نبشتانک ءَ نبشتہ کنگا اوں، ایشانی بیگواہی ءِ ذمہ وار توئے کہ اے نبشتانک ءَ وانگا ئے دگہ کس نہ انت من، تو ءُ بس۔ چوشیں بازیں کتاب دراتگ انت ءُ بند بوتگ انت چیا؟ چیا کہ من ءُ تو ایوکا وتا ءُ وتی نام ءَ لوٹیں۔ ایشانی چمگانی سیرآپ کنگ ءِ جہد ءَ نہ کنیں۔ ہچ کتاب ٹیکے سالے ءَ داں پنچ سال ءَ گیش دیما نہ روت، چیا؟ ایشی ءِ فکر تراکنگی انت، منا کنگی انت دگہ کسے ءَ راناں۔

چیرے وہد انت کہ ناصرآباد ءِ ورناہیں شاعر لبزانت ءُ فکرمنداں رفیق عاجز، سعید صدف ءُ فدا احمد ءَ چمگ ءِ نام ءَ سےَ ماہی تاکے درکتگ۔ اے ورنا وتی زیمنانی سرا بے حساب جہد کنگا انت بلے ابید منی ءُ تئی کمک ءَ چمگ ءِ چمگ داں کدیں برجاہ دارگ بیت۔ چمگ ءَ را کنڈ کنڈ ءَ دوست دارگا انت۔ بلے گشنت کہ چاپیک دست ءَ توار نہ کنت۔ ترا چمگ دست کپیت اول سرا تو وتی نام ءَ شوہاز کنئے اگاں تئی نامے مان نہ بوت تو پدا املا احمد ءَ ہے تاک ءَ واتر دیئے چو چیا کنئے۔ بوان سرپد بو، وت زانتکار بے۔ تئی حق ہمیش انت کہ آئی ءِ شگرانہ ءَ چک مجن بدئے تانکہ دومی تاک پہ وہد در بئیت۔ ابید چمگ ءَ ماشما درست ناتوام ایں ★....★....★

موم

عارف عزمل

منا انچیں عادتے گون انت اگاں من شپ ءَ گوں کتاباں گلائش مباں گڑا منا واب نئیت ، ہمے واستا من ہر شپ دو بج داں سے بج ءَ گوں کتاباں گلائشاں ، دانکہ واب بہ کپاں ۔ چوشکہ مئے کراِ لین ءِ جیڑہ انت ہمیشا لینانی روگا پد موم منی ہمراہ انت ۔ شپے من وتی نپاد ءِ کتت ءُ کتاب وتی سرون ءَ ایر کتت گلاس ءِ آپ ءُ کوپے چاہ وارت ءُ وتی نپادانی سرا درآج بوتاں ، منیر مومن ءِ نگاہ ءِ باطن ءِ سفر دست ءَ کت ۔ نوکی دلما تنگ اتاں کہ کتاب ءَ ہچ کناں کہ لین شت انت ، من پدا کتاب ایر کت ءُ باکس زرت موم ءِ بن دات ۔ پدا نگاہ ءِ باطن ءِ سفر دست ءَ کت ، کتاب ہچ کت اولی تاکدیم ءَ ہچ نبشتہ نہ ات ، دومی تاک لیٹینت اودا نبشتہ ات نگاہ ءِ باطن ءِ سفر ءُ جہل ءَ منیر مومن ءُ ایشی ءَ جہل میراث پبلی کیشنز، پسنی بلوچستان ۔ من کہ سہی تاک لیٹینت گڑا نبشتہ ات کہ'' بے جست ءَ کس کتاب ءَ چاپ ءَ شنگ کت نہ کنت'' ۔ چارمی تاک ءِ سرا نبشتہ ات'' بلوچی ءِ اولی شرگدار ءِ نام ءَ کہ انگت ودی نہ بوتگ'' ۔ من کہ پنچمی تاک لیٹینت اودا رد بنداتنت ۔ گڑا من رد بنداں چارگا اتاں کہ تاکدیم سی ءُ سے ءِ سرا زندگیں درد ءِ مرتگیں وارث کش ات ءُ وانگ بنا کت :

زندگیں درد ءِ مرتگیں وارث
اتنگ انت درد ءِ نوکیں سوداگر
سہباں آدیم ءُ بیگہ ءِ پارءَ
چاڑ ءُ زہیرانی شاہی دربارءَ
دستاں بندیت ءُ دیدگاں موٹیت
دل منی اوشتیت چو گنہگارءَ
ارس چم ءِ بہامہ بنت شالا
غم مئے ہچ جتامہ بنت شالا

من کہ'' غم مئے ہچ جتامہ بنت شالا'' ءَ رس اتاں کہ لین پدا کایَنت ءُ منی لوگ رژنا بیت ، لینانی رژنائی ءَ موم ءِ رژنائی گشئے

Scanned by CamScanner

کہ اشترے برزیں کو ہے ءِ چیرا اوشتاتگ ات۔ من کے اجکہ بوتاں، اجکہ اے واستا کہ لین پدا اتگلگ انت، موم ہم روک ات گڑا من
چارات کہ لین اتگلگ انت موم ءِ بکش ءُ پدا زندگیں دردءِ مرتگیں وارث ءَ بنگیج بکناں من نوکی لوٹ ات کہ موم ءُ ھپ بکناں کہ آواز
اتک۔ اے آواز ءَ گوں منی دل ءَ ترسے پیداک بیت پر چا کہ من لوگ ءَ تیوک اتاں۔ من ترس لرزا اینگو آنگو چارگا لگ اتاں کہ پدا آواز
اتک اینگو آنگو مچارا ے منی آواز انت۔ من اینگو آنگو چارات پدا آواز اتک کہ تو چونیں سنگت یے ئے کہ تئی تہا پچار نیست، من موم گوں
گپ ءَ یاں ترا سا نیست، من وہدے موم چارات آسک گمیگ ات آئی ءِ ارس ٹپ ٹپ ءَ رچان اتنت، پدا منا جست کت ئِے کہ
گوں تو چی سیادی است؟ وہدے آئی ءَ اے جست کت گڑا من آئی ءَ گشت کہ سیادی ءِ نام تو وت دات، تو منی دوستیگیں سنگت ئے
سنگتاں گوں کس چوش نہ کنت۔ من چی کتگ زاناں تو زہر گپتگ ئے؟
پدا منا گشت ئِے کہ تو منا وتی دوستیگیں سنگت زانتگ دوستیگیں سنگتاں گوں دومی سنگت انچوش کنت؟ مرچی منی تئی سیادی
سالے پورا بیگا انت بلے من نزاناں کجام ردی ءَ تو چہ منا وتا گستا کنگا ئے، مرچی تو اینچو بے یال مہ بئے کہ من وتا مثال ءِ سرا آپ کتگ
بلے وتی رژنائی ترا داتگ، زاناں ترا منی رژنائی ءِ تہا لبزگندگ نیاینت منا بکش آخر گپ چی انت کہ تو منا مرچی وتی سفر ءِ ہمسفر نہ
کنگا ئے۔ وہدے آئی ءَ وتی گپ ہلاس کت انت گڑا من آئی ءَ گشت کہ تو چی گشگ لوٹ ئے، تئی پسو ءِ معنا چی انت من آئی ءَ راگشت
کہ منی پسو ءِ معنا ایش انت کہ وہدے لوگے ءِ تہا ٹیوب لائٹ یا بلپ ئِے روک بہ بیت ءُ دومی نیمگا توئے موم روک بہ بئے گڑا ئیی رژنائی
بستارے داریت۔ آئی ءَ زانت کہ من رداں ہمیشا چو سنگ ءَ خاموش بیت من آئی ءَ راگشت تو منی سفر ءِ ہمسفر ئے من تئی ارساں چو
شموشکار باں کہ مثال ءِ سرا تئی ارس رچان انت بلے وتی رژنائی ءَ منا دیگا ئے۔ تو زہری ءِ گپ جت منا سک درد بیت من پدا ترا گشار
کہ تو منی سفر ءِ ہمسفر ئے، منی دوستیگیں سنگت ئے اے لینانی سرا ہچ باور مکن، بیت کنت من گوں تو گپ ءَ یاں ءُ بروانت۔
من گوں آئی ءَ لینانی روگ ءِ گپ ءَ اتاں کہ لین شت انت من پدا آئی ءِ رژنائی ءَ گوں کتاب دست ءَ کت ءُ تا کدیم سی ءُ
ئے کش ات ءُ زندگیں درد ءِ مرتگیں وارث ءِ وانگ بنا کت۔

☆☆☆

دلپدردی

ماورنا ءُ نامداریں شاعر سنگت ارشاد پرواز ءِ لوگبانک ءِ انا گتیں مرگ ءَ سک دلپدردیں ءُ گمانی گرانیں ساعت ءَ
آئی غماں گوں شریداریں۔ دعا انت کہ ولجہ حدا، حدا مرزی ءَ راوتی رحمتانی ساہگ ءَ جاگہ بدنت۔
غم شریک: مجید واہگ، سلیم ہمراز، لطیف لطا، زبیر شفیع (ناصر آباد) الٰہی بخش ساجد ریاض راشد، فضل فدا (ہوچات بل نگور)

Scanned by CamScanner

کسه هلاس نه بیت

Scanned by CamScanner

ووٹ ءَ منا بدئے

اکرم صاحب خان

بهر زوروك

زہرو	راجدوستیں اولسی سروک
امیتان	زہروءِ سنگت
لاگری	میتگ ءِ مہترءِ جہکیر
عابدخان	تھانیدار
اتوارخان	پولوس ءِ سپاہی
تنویر	پولوس ءِ سپاہی
وڑدل	درت پچیں جاہ متد
شکتی	اسپیت پس بزاں گرانڈے

(اولی ندارگ) مہلوک ٹیلی ویژن ءِ دیما نشتگ ءُ ملک ءِ پاگواجہ ءِ گشتانک ءَ گوشدارگ انت۔ امیتان نشتگ برے وتی دست ءَ
حالتاک ءُ برے ٹیلی ویژن ءَ چارگ انت کہ زہرو ہم کیت ءُ دوئیں سنگت وت ماں وت گپ جن انت۔

امیتان: تیوگیں ملک ءَ گیشتر مہلوک آ کَیں چکاس ءَ ہے گریجویشن ءِ پیسلہ ءِ پدا زورگ ءِ گپ ءَ جنگ انت۔ بایدانت سرکار

ہے پسلہ ءَ پدا بزوریت۔

زھرو: اے گریجویشن چہ بلا ہے؟ کہ گوں چکاس ءِ ہمگرنچ کنگ بوگ انت؟

امیتان: تئ اولسی سروکی ءِ کارپکا انت۔ اڑے کہرنپس اگاں ہے گریجویشن ءِ سادلونجان دارگ بہ بیت گڑا تئ وڑیں بے وانندہ دیمترا بئے چکاس ءَ بہرزرت نہ کنت۔ زہرو! سرکار لوٹیت کہ ہما مردم راجی راہشون ءُ جہگیر بہ بنت کہ آواں چاردہ کتاب وتنگ۔

زھرو: چوش چوں بوت کنت کہ گیشتر یں راجی راہشون منی وڑیں لنلک جنگ انت۔ اگاں چوشیں کارے بہ بیت گڑا پہ ووٹ ءِ اوشتگ ءَ مئے ہند ءَ کس لانک ءَ بست نہ کنت۔ باریں کجام شوم ءَ سرکار ءَ راا سوچ داتگ بلے اے ملک ءَ ووٹ ءَ را گوں وانگ ءَ چے کار!

امیتان: بلے تو وتی چیردان ءَ مالی آپ ءَ بکن چوش مہ بیت لاگری جاہ بجنت۔

زھرو: من شرط بنداں کہ سرکار چوش نہ کنت ءُ مئے وڑیں لنلک چاپ دیمترا اہم راج ءِ جہگیری ءَ کنت بزاں اسمبلی ءَ رواں انت۔

امیتان: شرتو ملک ءِ پاگواجہ ءِ گشتانک ءَ گوش بدار من رواں........(زہرو ہم روت)

دومی ندارگ: (پولیس تھانہ ءِ تہا تھانیدار عابد خان نندوک انت ءُ وتی دپتری کاراں دزگلائش انت سپاہی اتوار خان دفتر ءَ کیت ءُ پاداں درپیّیت ءُ سلوٹ ءَ پد حال دنت کہ میتگ ءِ مہتر ءُ اولسی جہگیر لاگری گوں تو نیادے ءَ اتکگ۔ تھانیدار سپاہی ءَ راگشیت واجہ ءَ بگش بیا۔ لاگری کیت ءُ گوں تھانیدار ءَ دست ءُ دروت کنت۔)

تھانیدار: بگش واجہ لاگری مئے لائق چہ کار انت۔

لاگری: عابد صاحب! چشیں حاصیں کارے وَ نیست بس شمئے گند گا اتکگاں۔

تھانیدار: (وتی ٹیبل ءِ سرءِ ایریں گھنٹی ءَ توار گیجیت ءُ سپاہی تنو ریکیت، تھانیدار آئی ءَ راگشیت) بروپہ واجہ لاگری ءَ شریں ''دودھ پتی'' چاءُ بسکٹ ءَ زوت بیار۔

لاگری: عابد صاحب تکلیپ مکن۔

تھانیدار: تکلیپ ءِ گپ نہ انت۔ ماسک وش بیں وبدے تئ پیمیں مہتر ءُ معتبرے مئے کرا کیت۔

لاگری: نوں ملک ءَ پدا ووٹ ءِ چن ولانچ انت۔ مہلوک بایدانت اے بری پہ وت نوکیں جہگیرے بہ نامین انت ءُ منایل بکن انت۔

Scanned by CamScanner

تھانیدار: ناں واجہ..... چوش چون بیت....تو المہ چکاس ءُ بہر بزور۔ واجہ حداءَ ترا رازر، ملکت ،قوم ءُ مردم داتگ پر چے دلپروشے واجہ!

لاگری: من زاناں کہ مہلوک ءِ حذمت کودکی کارے نہ انت بلے مروچی ہر نیمگا یک سیاسی پارٹی یے ءِ بیرک جک انت ءُ چیز کے کتاب وانوک وش نہ بینت کہ مئے وڈیں کوہن ءُ قدیمی راجی راہشونے جھگیری بکنت ،واجہ! ہے وانند ہیں سیاسی وتاراراج ءِ دیما ساپ ءُ پلگارشون دینت ءُ ماراد زءُ فنڈ وروک ، بلے راستیں گپ ایش انت کہ اے لوٹ انت نوں سرکاری فنڈ ءُ زراں ہے بُور بکن انت۔ تھانیدار صاحب! تووت بکش سرکارءَ مارازاناں گوں سہرءَ تو رتگ کہ انوگیں سیاسی مردم مئے سراز ہرانت۔

تھانیدار: لاگری توبوئیگ مہ بو سیاست ءِ تہا ''مخالفت'' المی انت۔

لاگری: ہرسرکاری اگدہ دارچوتئ ءَ ہے گشیت کہ من وتاراچہ ووٹ ءُ گچین کاری ءَ جتا مہ کناں گڑا من المہ یکبرے پداووٹ ءَ اوشتاں۔

تھانیدار: تئ حیال ءَ ہے ہندءَ کہ تو ووٹ ءَ اوشتگ لوٹ ئے دگہ کئے اوشتگی انت؟

لاگری: اشکنگا ہے بے وانند ہیں زہروءَ چیز کے سیاسی مردم پہ زور ہے ہاترا اوشتاریتگاں کہ دیماز ہرو بہ بیت ءُ عیش آ بکن انت بلے زہروءَ من انچوش دربازی کناں کہ.......

شرواجہ نوں من رواں!

تھانیدار: لاگری تئ منت وار، امیت انت کہ وہد و ہد ءِ سرا مئے کراکائے۔

(لاگری تھانیدارءَ چے موکل گپت ءُ چہ تھانہ ءَ در کیت)

(سہی ندارگ) زہرو ءُ ایتان ماں بازارءَ یک جاہے ءَ اوشتاتگ ءُ ووٹ ءِ بابت ءَ گپ وتران ءَ انت

زہرو: ایتان من سہتے پدہمداگوں راج ءَ تران کناں تو بچار کہ راج منی رندا انچوش کتار بیت چوشکہ مور چہ پی ءَ گندانت۔

امیتان: زہرو لاگری وتی کامیاتی ءِ رداز ررپچیت وہدے کہ تئ کراز نیست ءُ پدا درسیں سرکاری افسر لاگری ءِ سنگت انت۔

زہرو: ایتان اے خبرءَ شرگوشدار کہ اے بری لاگری ءِ جم کتگیں حرام ءِ زر آئی ءَ کامیات کت نہ کنت مہلوک آئی زرانی ونڈ ءَ ہم زورانت ءُ وتی ووٹ ءَ منا دینت۔

Scanned by CamScanner

امیتان: چوں باریں؟

زھرو: تو ہمداکمیں پہ جل من انوں کایاں ءُ ترااملوم بیت کہ من چوں آئی ءَ راج ءِ دل ءُ بنداں چے ابدمانی درکناں۔

(زہروروت! سہتکے پدزہروگوں اسپیت پسے بزاں گرانڈےءَ کیت گرانڈ ءِ گردن ءَ لوپ ءِ سرے زہروءِ دست ءَ انت ءُ آ بازارءِ تہا یک برزیں ڈکی یے ءِ سراا وشتیت ءُ تران ءَ بنا کنت۔ دمانے بازیں مہلوک جم بیت ءُ زہرو وتی ہنگپ ءَ بنا کنت)

زھرو: منی بزگیں مید، دہکان ءُ مزوراں ملک ءَ ووٹ ءِ بیرک یکبرے پداجک بوتگ یکبرے پداہما مردم پہ ووٹ ءَ پداشمئے بڈ گا کاینت ءُ شمئے ووٹاں پہ زروتی کنگ لوٹاں ءُ اسمبلی ءَ روگا پدشمارابے یال ءُ وتا آبادکنگ لوٹنت بلے ہروہدءَ رردورگ دانائی یے نہ انت۔ من گریبیں گسے ءَ ودی بوتگاں چہ وتی نیزگاری ءَ ونت نہ کت بلے راجی حذمت ءَ راگوں وانگ ءَ کارے نیست۔ من شمئے حذمت ءَ کنگ لوٹاں۔ منی واجہاں! اے گرانڈ ءَ شما گندگ ات۔ اے منی ذاتی انت ووٹ ءِ روچ ہم آ ہگی انت ءُ عئید ءِ وشیں روچ ہم۔ من زاناں کہ شمئے تہا بازیں مردم انچین انت کہ آ باریں چوں وتی روچاں گواز ینگ انت ءُ آ ہاناں پہ قربانی ءَ جوازت نیست ہمیشکہ من وتی اے رودینگیں گرانڈ ءَ لیلام کناں تاکہ شمئے تہا یک نیزگارے اے گرانڈ ءَ کم نہادءَ بزوریت ءُ قربانی بکنت ءُ پہ وتا پلِ صراط ءِ سفرءَ ارزان بکنت۔ من اے گرانڈ شکتی ءِ بولی ءَ چہ بیست کلدارءَ بنا کناں بیاات........ بولی بدیئت.... بیاات منی بزگیں راج ءِ اوبادگاں۔

(آ گرانڈ ءِ لیلام ءَ بنا کنت، بیست کلدارءَ چے بولی بنا بیت۔ اوشتاتگیں مردم بولی دیان بنت۔ مہلوک ءِ تہا یک درت پچیں وڑ دل نامیں پیریں مردے دیمترا کیت ءُ بولی ءَ چہ یک سدوچل کلدارءَ یک سدوپنجاہ ءَ بارت)

امیتان: زہرو! وڑ دل ءَ یک سدوپنجاہ گشتگ

زھرو: بس....بس........یک دوسئے....اے گرانڈ دوستیں شکتی وڑ دل ءَ وتی کت بیاوڑ دل شکتی ءِ لوپ ءَ بگرءُ برو۔

(وڑ دل گوں جریں دپ ءَ کنداں ءَ کیت ءُ چہ وتی گوڈ (بینڈگ) ءَ چیز کے پتاتگیں نوٹ درکنت ءُ آہاں حساب کنت ءُ یک سدوپنجاہ کلدار زہروءِ دست ءَ دنت ءُ گرانڈ ءَ زوریت۔ اوشتاتگیں مہلوک چہ زہروءِ غریب دوستی ءَ وش بنت کہ اے گرانی ءِ دورءَ کہ گرانڈے ءِ بہاسئے ہزارءَ بگرداں سی ہزارءَ انت زہروءَ وتی گرانڈ یک سدوپنجاہ کلدارءَ داتگ۔ اگاں مردم چشیں راج دوستے ءَ را ووٹ ءَ مہ دیئنت گڑا دگہ شوم روچی کجام بیت۔ ہے دمان ءَ لاگری گوں تھانیدارءُ دوپولوس والہاں کیت)

لاگری: تھانیدارصاحب! ہمیش انت اے منی گرانڈانت زہروءَ دزاتگ

تھانیدار: (پہ ترندیں گالوار) اتوارخان.....تنویر.....بگرات گرانڈ ءَ پُل ات۔

Scanned by CamScanner

(پولوس وڑدل ءِ دست ءَ چے گرانڈ ءَ پُل انت)

وڑدل: واجہ! من اے گرانڈ یک سد و پنجاہ ءَ زرتگ

تھانیدار: بس بےکوب! یک سد و پنجاہ ءَ گکڑے بہانہ رسیت....تو دزاتگ

وڑدل: واجہ! من اے گرانڈ چہ زہرو ءَ گپتگ۔

تھانیدار: اتوار خان! زہرو ءَ دزگیر بکن ات

(دوئیں پولوس زہرو ءَ دزگیر کنت ءَ آئی دستاں گوں سنکلاں بندانت ءُ دیم پہ تھانہ ءَ رہادگ بنت (اوشتاتگیں مردم حیران ءُ ابکہ شنگ بنت)

زہرو: لاگری تو وتی کتگ انت بلے اللہ ءِ لٹ ءَ توار نیست....تو شرزان ات کہ "شکتی" تئی نہ انت

تھانیدار: بس کن......تھانہ ءَ گپ بکن....

لاگری: گوں من سرماں سری ءِ حال ہے بیت شکتی ہم شت جند ہم بنام

زہرو: منی سراچوشیں بہتام جنگ ءَ تو دوٹ ءَ باج نہ برے

تھانیدار: زہرو! تو وتی دپ ءَ بند بکن....واجہ ءِ گرانڈ دزاتگ انگت گپ کنئے!

زہرو: تھانیدار صاحب! دپ ءَ سُد بکن تئی ایمان لاگری ءِ ماہیگ ءُ بتہ ءَ برتگ۔ تو تفتیش بکن کہ ہے گرانڈ کئی انت۔

لاگری: تھانیدار صاحب! گرانڈ دزانگت گشیت کہ گرانڈ آئی وتی انت لج یے نہ کنت۔

زہرو: لج ترا نہ کنت کہ حرام ءِ زر چِ کتگ۔ لج ترا نہ کنت بزگیں مہلوک ءِ ووٹاں پہ بہاز ورگ ءِ کاردستاں زرتگ۔ لج ترا نہ کنت کہ بُو چدانی ءُ پوی (لیٹرین) ءِ زرانی سراگردن رودینگے۔

تھانیدار زہرو ءَ را تھانہ ءِ تہا چہ لاگری ءَ پہلی لونگ ءِ لوٹ ءَ کنت۔ بلے زہرو چ پیا تیار نہ بیت کہ اے منی سرا ناانصافی انت ہمیشکہ آئی حلاف ءَ گرانڈ دزی ءِ ایف آئی آر بستہ کنگ بیت ءُ لاگری کندان ءَ چہ تھانہ ءَ در کیت ءُ وتی لوگ (گس) ءَ رہادگ بیت۔

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

ساچشت

گوہر اقبال باآلی

اولی روچ ات ___ من وتی مات ءُ پتانی کرانشتگ اتاں کہ اتک، یکبرے گوں زہر کنگی مناچارات، پدا دنیا ءِ حسرداتنت ءُ پُشت ماندات، پت ءِ چم بدبدءَ، مات ءِ چم پہ بزگ بزگی مناچار گاتنت، منی چم زمین ءُ مورانی ہونڈے ات کہ نزیک مرتگیں موکوئے تلام کتگ ات۔

اندگہ روچ ءُ مناراہ ءِ سرا دیست ئے، من وت نہ لوٹ ات کہ آمنا بگندیت یا من آئی ءَ بگنداں، اے وہداں منی دل ءَ پہ آئی ءَ ہچ وڑیں مارشت نیست ات، دل ءَ گشت، اگس آ گوں من شربوت، من شرباں، اگس ناں من ہم ہماوڑا۔

من دیست کہ آ پمن پیداک انت، گڑا من وتی جاہ ءَ اوشتاتاں۔ آ پر مہری اتک، وتی پشومانی درشان کت ءُ چہ من پہلی لوٹ ات، وت منی دست ئے گپت پڑتک ءُ یلہ دات۔ پدا انچو زوت شت کہ مناہچ ءِ واہی نہ رست۔

اے گپ باز بری، من چہ وتی پت ءُ اشکتگ کہ اے ازمکارتب مرید ءُ دل گنوکیں مردم بنت، اشانی شرّ یاں چہ شیکر بونہ چہ گندگیاں دلگران۔ اگس آ انچوش ات، اے آئی ءُ براہ ات کہ ازمکارے ات، بلے من چیا چوش اتاں؟ ہمیشکا سرگوں ازمکارے ءُ کپتگ ات؟۔

دگہ روچے آوتی ازمی تب ءِ تہا ات، گوں وتی ازمکاری ءُ ہول اتگ ءُ ملمہ ات، آئی ءِ اندری جلوہ چہ آئی ءِ چماں سہرات، چوشیں سہتاں آمنا سک دوست بوتگ ءُ ہمے کشست ءُ مناوتی نیمگا کش اتگ، نیم چمی چارات ءُ توار جت ئے: بیا گنوک! تو چے زانئے کہ ازم چی یے؟

ازم ءُ ازمکارے بزانت ___ منی وڑیں ہچے چے بزانت ___

ازمکارءَ ___ گڑا کئے بزانت؟

آئی ءِ ازم ___

تو وَ گپ ءُ دمان ءُ دل ءُ کارءَ ___ راست بگشاں! منا ازمکار ___ تو کتگ ___ منی ازم تو ئے ___ باریں کدی تو مارازانئے ___؟۔

Scanned by CamScanner

منا انچوش گمان بوت کہ من آئیءَ راہچمر نزانتگ، چرے مارشتءَ من چہ وتا پشل بوتاں: اگں ازے وتی ازمکارءَ نزا

بلے ازمکاروتی ازمءَ بزانت۔

یکروچے آئیءَ وتی چیزے "ازمی شہ پارہ" منارا پیشدا اشتءُ گشت: تو ایشانی تہاوتا درگیج۔ من ایشاناں یکّر کتنتءَ آ

چمانی تہا چارات ءُ آئیءِ کوپگانی سراوتی دستاناں اریکتءُ گشت: من ایشاں۔ آئیءَ ہم گوں ہمے تبءَ جست کت: گڑا من؟

آئیءِ دستاناں چست کتءُ وتی کوپگانی سرا اریکتءُ گشت: تو ایش ئے۔

توؤ ازمءُ ازمکار ہور کتنت۔

اگں دوئیں ہور بہ بنت ____ گڑا چے ودی بیت؟۔

" ____ "

وہدیکہ آئیءَ منی لنٹانی سرٔ بگ، چمانی ترٔ پگءُ بروانانی چمگ دیست انت ___ آ ____ آپءَ کپت ___ آ

ازمکاری گواتءَ برت ____ ءُ ____ من ____ باریں چنت قرنءَ پد، ہماراہءِ سراوتی جستءِ پسہ وت بوتاں ____۔

☆☆☆

واہے بیات میروءِ انگرتگیں لڑءَ

گورے نہ گواہیت بالکترءَ سال گوستگ انت

ورنائیں شاعر زبیر مختارءِ شعرانی اولی دپتر

آپءِ سرا گواتءِ نبشتہ

ہمے زوتاں چھاپ وشنگ بوگانت۔

شنگ کار: روچ زاد پبلی کیشنز پسنی مکران

آئیءَ مناچی ءِ تہاتوارکتءُ.......

حنیف شریف

آئیءَ وتی پشک کش ات تھت ءِ سرادوردات، چراگ ءِ رژن ءَ آئی ءِ پزوریں بالا دترپگات۔ آئی ءِ بالا دءِ سرا مودی ٹالے ہم نیست اتءُ کمیں دیرساری وھدے من غسل خانہءَ شتاں گڑا بال سپاءِ نیم اریں ڈبی منی ہاترا نوک اتءُ انوں منی چم آئی ءِ سحرءِ بندیکءَ بستگءُ تاپا اتنت۔

واقعی پزوریں جنین ءِ وتی کشش یے، من بچکندات ءُ پدا ٹیبل ءِ سراایریں چراگ ءِ کش ءَ یک چلی ایں گوربندے کپتگ ات کہ آئی ءِ رنگ زمانگےءَ بلکیں تیزسہر بوتگ بلےنوں ھیدءُ چلاں آحاک چک کتگءُ پدا من مارات کہ گوربندءِ کچءُ آئی ءِ سینگ ءِ قدءِ تہابازفرق انت گوربند چہ آئی ءِ سینگءَ باز کستراتءُ پہ زوربندگ ءِ سببءَ آئی ءِ بٹن چھڑگی ات، بلےبٹن ءِ دارگ ءِ ہاترا جگکیں رنگ رنگیں بندیکانی ترک آئی ءِ سرابوتگیں بازیں وہدءِ کارانی چغلیءَ اتنتءُ من اے ہم دیست کہ کسانیں گوربندءَ آئی ءِ سجہیں بدن نشان کتگ ات مناانچوگمان بوت کہ کسےءَ دوئیں کوہاناں گوں چوناں نشان کتگ اتءُ زمین ءِ بندگ ءِ ہاترا اسنگ ایرکتگ انت، بلےمن زانت کہ زمین ءِ بندگ ءِ ہاترا اجازت نامہ آئی ءِ جندءِ دستءَ انتءُ رندا آئیءَ موکل نامہ ہم دستخط کتءُ وھدے آئیءَ وتی دست آنجگا برت گڑا من ہم بیوس بوتاں کہ گداں بہ کشاں۔

مادوئیں برہنگ اتیں۔ چراگ روک ات، کوٹی کسانیں فلیٹ یےات۔ نپادہم بےڈول اتءُ پلنگ ہم یک مردمی یےات ہمیشکہ من نپادجہل ءَ کش اتءُ دوردات نپادہم جنڈےات کپگاگوں ٹکی یک یک بوتنتءُ آئیءَ سک کنداتءُ من ہم پشلیءَ بچکندات۔

آبرہنگ اتءُ پہ منی ہاترادلاپ اتءُ من گوں نپادءَ رگروچیل اتاں۔ غریبی بلکی شگانانی ڈولءَ ظاہرات بلےمن سجہیں چیز سرگوز کتنت پرچاکہ من زانت غریبی باندا پداکیتءُ دروازگءَ ٹکیت، بلےاے جنک باندا باریں کیت یانئیت زانگ نہ بیت۔ ہمیشکہ من نپاد یلداتءُ آئی ءِ لنٹ وتی دپءَ کتنت لنٹانی دپءَ کنگا من آئی ءِ لنٹءُ پونزءِ نیام ءِ کسان کسانیں زردزردکیں مود دیست انت۔ دلکشیں جنینی مودانی لکیرےاتءُ آھانی تام ہم منی نکءَ ایراتک اے مودآئیءَ یاپ نہ کتگ اتنت یا آئی ءِ کرازاناں انچو وہد نیست ات یا آچہ وتی جنینی بروتاں بے یال اتءُ پدا منی دلءَ اتک کہ من اے روچ جگکیں رنگءَ زبہریں موداں دپءَ بہ کناںءُ یک یکءَ گوجان نئے بہ باں، بلےآئیءَ منا موہ نہ داتءُ آمنی سرا سوار بوت آئیءَ منا فلیٹ ءِ سردیں سیمٹ ءِ سراایرکتءُ رندا ما یک دومیءَ رانپادکتءُ شنگءُ شانگیں ٹکیءُ ہمگانی دانگ چہ گلاب ءِ پلاں کمتر نہ اتنت۔

بلےاناگہءَ منا گمان بوت کہ دروازگ کبل نہ انتءُ سینھءَ کشتگ ات کہ انچو کہ بجلی جنوک رست آ، آئیءَ گیپتءُ کاریتءُ بجلی آں شر کنت من کے لپرزگ بوتاں، بلےآئیءَ منی لنٹ پداوتی دپءَ کتنتءُ منی دماغ ءِ سجہیں کلیت داں سہبءَ چوسینھءُ آئی ءِ بجلی جنوکءَ گار بوتنت۔

Scanned by CamScanner

نوں وَ بگش گوں۔

چے؟

تئی نام کئے انت، کجا نشتگ ئے؟

اے گپ ءِ سرا آئی ءَ سک ءَ کندات ءُ گوں وتی گور بند ءِ بٹن ءَ گروچیل بوت۔ گور بند حق و دل سک کسان ات۔ آسک

جنگاات ءُ منا بزگ بوت۔

تئی گور بند پہ تو کسان انت۔

او..... اے منی نہ انت۔

گڑا کئی انت؟

کستریں گہار ئیگ انت۔

منی چم رژنا بوتنت دل ءِ کپوت ءَ ڈب ءِ تہا چم پچ کتنت ءُ من حیال کت کہ بوت کنت کہ یکروچے اشی ءِ گہار ءُ ہے گو. بند

منا نصیب بہ بنت ءُ تسرا وت منی دپ ءَ دراتک۔

شریں تئی گہار ءِ نام کئے انت؟

آئی ءَ پدا کندات۔

منی گہار چو شیں جنک یے نہ انت۔

تو زانا ں چونیں جنکے ئے کہ تئی گہار چوش نہ انت؟

آئی ءَ ہچ جواب نہ دات ءُ پہ مشکلے وتی گور بندے بست ءُ منا انچو گمان بوت کہ آئی ءَ کوہانی سراپُر ریتک ءُ کوہ پُرانی چیرا بارداتنت

شرانت تئی گور بند ءِ نمبر چی انت؟

چے کنئے؟

زوریں تئی ہاترا، چو وَ عذاب ئے۔

او ہاں..... تو سیریں مردے ئے؟

سیر وَ نہاں بلے گور بندے زرت کناں۔

گور بند ءِ سوچ۔ تو اگاں زوروکے ئے بروناپادے بزور۔ اے ناہاریں سیمنٹ سلگ بیت؟ گور بند زوروک.......!

ءَ آئی ءَ سک کندات منی سرجالتی ءَ جہل بوت ءُ منا اے گپ ءِ سرا ہم بداتک کہ اے جنک ہرچ گپ ءِ سرا چی ءَ کندنت ءُ ا

جنین پہ کئے ءَ کندنت ءَ پدا من مارات کہ منی سرین ہم سک درد ءَ ات ءُ منی لنغانی سراز ردیں مودانی زپتیں تام انگت ایرات۔

من چہ وتی درتگیں نپاد ءَ دست من ءَ ایرکت، سیمنٹ ءِ فرش چو برف ءَ سرداتءُ سبب ءِ آ وَ کیس دہ بجی روچ ءِ برانزاں کمارنہ کنگاات

☆ ☆ ☆

اِشکن

اے آر داد

چی بیت زاناں پلانی منا نہ منیت چریشی ءَ وَدرشک نہ بچنت ،آسمان وَ نہ کپیت ،من دگرے ءِ واستا زندگ نیاں ،من آزاتیں شُکم ءِ راہاں چہ پیدا اکاں ،من وتی عیباں گوں ہستاں ،ہست باں ،کسے ءَ چی؟ من وتی کرتکیناں بجالت نیاں__ من وتی جست وتاں ءُ پسو وتاں__ کسے ءِ پادانی برمش انت ، کئے بیت کنت ،اے وہدی جہل ءَ ایر بہ کپیت ،دمبرتگیں آس ءِ کسہ ءِ تہا پشکپتگیں صورت بہہ سزک نہ کنت ءُ نہ چاریت ۔مرچی دل ءَ کیت دراہیں شپ ماہ ءِ ہمراہی ءَ بگرداں ،دم کہ براں ہمودا سرءَ ایر بکناں ، کسے ءِ در ءِ دپ بیت کہ بازار ءِ چانٹ یا تیاب ءِ دامنے ،من وش نہ باں کہ کسے گوں من ہمراہ بہ بیت ،تاہیر گرگ ءِ دراہیں راہ ءُ در بندانت ، کسے رؤت کجا برؤت؟ ، بہ جلّیت کجا؟ پدا یکے ءِ در ءِ دپ بیت ،دکانے ءِ دیم ،ہوٹلے ءِ دپ ،___

___ ”مرچی چداں لذّیت کہیانی پری یے___ اے حال منا داتگ زر ءِ سارتیں سمین ءَ“ ، ہما انت اداتگ ءُ واب اش چماں نیست__ جانشود ءِ تہا اوں وتی ورنائی ءِ آس ءَ چہ بڈیت ،بگندئے کسانی ءَ گوں آئی ءَ بدی یے کنگ بوتگ ۔

اے وہدی آ بازار ءِ پُشتی نیمگا دکانے ءِ بیت ، کسے نندوک بیت کہ سیہ مارے آئی ءِ چماں ڈنگے جنت ءُ رہادگ بیت ، سپاہیگانی لشکر ءِ تہا یکے دم بارت ءُ ہمودا انندیت___

گپ اے نہ انت کہ تو زانتگ بلکیں زمانگاں چہ کسہ وتی پشکپتگیں کارست ءَ گوں وفا نہ کنت ،مرچی من نہ لوٹاں کہ درگیگ ہچ بہ بنت ۔کسہ ءِ تب اوں ہمے رنگ ءَ انت کہ تہاری بہ بیت ،باریں چاریں وہد تا کانی سرا چوں جنزیت ، ہمے کئے ات گشگاات کہ لبز تراشگ لوٹنت ۔معنا چی ایت زاناں؟ لبز نبیسگا پد وتی وہد ءُ جاہاں چہ جنزیت ، پلانی ءَ نہ گشتگ گنگی ءِ تہا بزانتے است !۔

اے زمین نداں یکیں کشک گپتگ ءُ رہادگ انت ،ایشانی چاگلانی آپ پہ منزلے ءَ انت ءُ اے دیمتر روگ اوں نہ لوٹنت ۔ بلے ناں ،گوں من بیت نہ کنت ہر روچ ہمے روتاب ءَ بہ نندیں ۔منا آ رنگ ءُ صورت اوں چارگی انت کہ من اش نزاناں__ ہمیش انت پدا جہل ءَ ایر کپگا انت ،چیچو توارینیت وتی کوشاں ، نہ لوٹیت من دمانے تاہیر بگراں ۔اے نبیسگ ءِ کار اوں عذابے ،ہمنچو نبیس ہمنچو بے تاہیری گیش بیت ۔من کس ءَ گندگ نہ لوٹاں ،من نہ گشتگ ! ہر دیما کایاں دراہیں دراں بند ،من لوٹاں گوات ،روچ ،موسم ءُ رنگ مہ زانت من بے سوب بیتگاں__

چون کرتگ وتا تو کے بچار !__ چی بیتگ زاناں؟___ پدا بچار ایر کپگا انت ۔منا بد کیت وہدے وتی پاداں تو ارینیت ۔ گشئے زانت زاناں من ہمدایاں ۔ ہمے کہ چماں بند کناں گشپ گشپے پرنت ئے ،___

شپ نی دمبرتگ ،وپس گوں__ ہر چی بیت باندا بیت__ پدا کسے جہل ءَ ایر کپگا انت ۔ پدا گرانیں پادانی چڑ کہ یے ،من زاناں ہما بیت دگہ کس نہ بیت ۔اے وہدی وَالم ہما بیت ★ ★ ★ ★

Scanned by CamScanner

زیبا من تئیگاں ہم

یونس حسین

''من نزانت مرچی من چولا چار باں''

آئی ءَ وتی کسہ چہ ہے لبزاں گوں بنگیج کتگ ات۔ پدا آ نبشتہ کنگا ات'' منا وتی سرا ستک ات کہ من دگہ نیمگے سرا نہ کشاں''۔ من وتی مہرءِ بستگیں ماڑی ءِ ساہگ ءَ واب اتاں کہ منا سمابیت یکے گشگا ات۔''بروباگ ءَ بچار چونیں چونیں پل رستگ''۔ من ''باگ گردی'' دیرانت کہ یلہ کتگ ات انا گہ باگ ءِ نیمگا روگ ءِ پیسلہ کت نہ کت۔ پدا منا واب ءَ دروہ ات۔ نی گوشانی تہا بلبلانی توارراگ دھانی ءِ سُراں لگت دیگا اتنت۔

''دھکمیں مہرءِ آدینک دست ءِ دل ءَ ات ءُ پادبے گمانی باگ ءِ نیمگا روان اتاں''۔

آزمانکار نبشتہ کنگا ات:

''باگ ءِ تہا پلانی سرگوات ءَ لاتیں جنک نندوک اتنت آہم یک وہدے ات کہ من جنکانی سری نیمگا گون اتاں بلے مرچی آدینک ءِ واہندمنی حیال ءَ دگہ نیمگے ٹگلگ ءَ نئیلیت۔ پل دابیں جنک کندگا اتنت ءُ یکے شیکوگ ءِ سرا نشتگ ات ءُ چم ئے مازمین ءَ سک اتنت ءُ چہ شیلگ ءَ پادے داشتگ اتنت آبے سما یک گرانیں فکرے ءَ کپتگ ات۔ آئی ءِ دیم ءَ مید چہ گشان ءَ دراتلگ اتنت ءُ گوں رکاں لیب ءَ اتنت۔

داں دیرءَ من آئی ءَ راچارات بلکن ءَ ہے باترا کہ چہ شیلگ ءَ آئی ءِ دیم ءَ میداں گوات چست بکنت ءُ من آئی ءِ لقاہ ءَ الکاپ ءَ بکنداں۔ پداداں دیرءَ آئی ءَ یک شیک یے ہم نوارت کہ دل ءَ اوپارے بروت۔ آئی ءَ حاموشی آئی ءِ وشرنگی ءَ ودینگا ات۔ پدا وہدے مس کلیں جنکانی دروشم چاراتنت آئی ءِ رنگ ءَ جلوہ وتی مٹ وت ات دل ءَ یکبرے گشت بروآئی ءِ دیم ءِ لونجانیں میداں زلف بگش ءُ چیر دیگا پرمائے۔ پدا کندگانی تواراں منی حیال وتی نیمگا گور کنائینت۔ پدا وہدے من آئی ءِ نیمگا چارات آئی ءِ پُشت پرات ءُ وتی

ہمسروانی سری نیمگاروگات۔

ہورکیں شیکوگ شیک ورگات ءُ انا گہ گمان گوزیت کہ آ انگت شیکوگ ءِ سرا نشتگ ءُ آئی ءِ چم مناسک انت۔ ''اناں'' اے کل منی برکشتگیں حیال ات۔ بلے نی باگ اپتیک ات آئی ءِ پچار یک جستے ات ءُ منا مہر ءِ آ دینگ دست ءِ دل ءَ ات''۔

آزمانکار ذیمترا نبشتہ کنگات:

''اے کئے ات؟....اے کئی حیالانی زرءَ اَیر کپگات کجام وش بھت ءِ باروافکر ءَ ات؟۔

پدا دل ءَ گشت ترا دگرانی کارءَ کار نیست۔ وتی مہر ءِ باندات ءِ فکر ءَ بہ بئے، دگہ کس ءَ ہم اے دل ءِ تہا جاہ نیست۔ بس ہما یک......ہما بس ہما......چم بند کتنت گنداں باگ انت پاتوانی رنگ انت کہ شنگ انت۔ پلانی بوبلبلاں سکین دیگا اتنت کہ من پاداتک نشتاں گشئے زاناں منی ساہ گڑگات۔

''تراچون انت مرچاں؟''

''ہچ نہ انت....وپس....''

ہیم ءِ پادبرمش ءِ عکس آئی ءَ چہ منی دیم ءِ سراونت پمیشا جست ءُ لگت ''کئی باروافکر ءَ ئے؟''

من زاناں آسگ ات نہ کنت۔ دروگ ءَ راست ءِ دست ءُ پادبست انت ءُ وت دیمترا کنزات ءُ گشتے منی نام راست انت۔

''منا ایوک تئی غم پرانت۔ ہرکس زانت توئے کہ کے چماں اندیم بئے من بے آرام باں''۔

آزمانکار گشیت منی حیالانی تہا ہما باگ ءِ ندار گاجاہ کتگ۔ یک جستے مدام چہ منا پسولوٹیت پدا مدام چہ وتا جست کناں:

''آئی ءِ تہا کجام حبرات کہ منی حیال یے وتی نیمگا گورکنائینت دگہ ناں منادیرانت چوشیں مرد ماں گوں دچارکپاں ءُ بے حیال باں۔آ کئے انت کہ بے حیال کنگ نہ بیت؟''

آزمانکار وتی حیرانی ءَ درشان کنگات:

''من ہماروچی سک حیران بیتاں کہ منی بانک ءَ آ ہمراہ ات۔منی دیمانا دینت ءُ گشتے ''اے منی نوکیں دزگہارے، ایشی ءِ نام زیبا انت۔ایشی ءَ مئے دوستی ءِ بارواوش کتگ ءُ گوں مادچارکپگ ءِ واہگے مادل ءَ بیتگ۔ دوروچ انت منی گوراروَ آ کنت۔مرچی گشیت من تئی بچک ءَ گندگا نہ آں.....اش انت منی بچک شری ءَ بچارے''۔

آ منی چمانی تہا پدامنی پیشانیگ ءَ پدامنی بروتاں پدا منی جیگ ءَ چارگا لگ ات۔ پدا منی جیگ ءَ دل ءِ میداں پدا منی چمانی تہا چارات یے، من آئی ءِ لنٹاں چارگا لگ اتاں کہ چیزے گشگا دلما تنگ اتنت۔

''منا ہوش نہ کنت منی حیال ءَ من تئی بچک جاہے دیستگ''۔

بانک ءَ درائینت ''اے وتی مات ءُ پت ءِ یکیں چک انت دگہ ناں من ہمے گشتگ ات کہ تو ایشی ءِ برات دیستگ''۔

بلے من دل ءَ زاناں ایشی ءَ منا باگ ءَ دیستگ ءُ پدا منا حساب ءَ ہم نیاورت یے ءُ نچارت یے۔ پیش ءَ مدام کہ کسے ءَ گشتگ من شمے مہر ءِ بارواش کتگ ءَ شمے چارگا اتکگاں گڑا منی سر پہ پہر برزیتگ بلے مرچی نزاناں چیا منا سما بیگا انت کہ من مہر ءِ تیاب ءَ دنیگہ مان نہ نداتگ۔

بانک آئی ءِ سرِ ین ءَ اوشتاتگ ات منا ترس ات ہمیشا بانک ءِ چماں سک دات انت۔ زبان ءَ میہہ یے یکے ءَ ٹک اتگ ات پدا بانک ہم نشت۔ چمانی دزی بانک ءَ وَ نہ دیست بلے آئی ءَ سما بیت کہ منا لاتیں جست پہ آئی ءَ است انت پدا آئی ءِ چمانی پسو ہمیش ات مردماں دروگ بستگ کہ ترا بانک سک دوست انت پدا منا سما بیت من آ دیوان ءَ نندوک نیاں ہمیشا پاداتکاں منی گون ءَ یک جسے ہم پاداتک اوشتات ''ایشی ءَ یک حمرے ہم نہ کت ... بلکن ءَ تو مکن کتگ؟''

''اناں وے ....''۔

پدا کندگانی تواردان دروازگ ءَ منی پشتی نیمگا گون اتنت۔

آزمانکار دیمترا انبشتہ کنگات:

'' آ ہمروچ بانک ءِ ہمراہ ات۔ بانک ءِ گشگ انت آئی ءِ دشتاری ماہے پیش بیتگ۔ آ گشیت من چہ شما چیزے دربرگ لوٹاں۔ باندا آ گوں تو لاتیں جست گرگ لوٹیت''۔ آئی ءِ گالوار ءِ تہا لج سرک کنگات۔

''گوں منا دوسے انچیں جست یے گپت منا سک لج بیت۔ جنین چک بایدانت چوشیں جست ءُ پرس مکن انت''۔

''تو منا ہم بگش گوں داں من ہم آئی ءِ تب ءَ بزاناں''۔

''ہمے کہ شما پر چا چک بند کتگ .....ءُ.....''۔

''ءُ.....؟ ....ءُ چی بگش؟''

''اناں نہ گشاں....''۔

پدا آئی ءَ چکانی بیچ زرت انت ءُ آہانی شودگا گسی بیت۔

'زمانکار گشیت '' من مرچی یک جرت یے ءَ کپتاں آئی ءِ جست چہ منا آئی ءِ جندءَ دور مہ برانت۔ دل گشیت آئی ءِ دربرگ ءِ روچ سرجم مہ بنت ءُ عمر ءِ سرا سپیت ببات۔ آئی ءِ گندگا گوں دل ءَ انچیں آرامے رسیت کہ پیش ءَ چوشیں آرام دل ءَ پہ چم نہ دیستگ ات۔

''تو بانک ءَ چہ کدیگ ءَ بچہ کارے؟''

Scanned by CamScanner

''آچہ کسانی ءُ منی نام ءُ چنک ۔ مئے بلک گہارانت''۔

''اگاں آ تئی نام ءُ مہ بیتیں ہم تو گوں ہمائی ءُ سا نگ کتگ ات؟''

''بچارآ منی نام ءُ ات پمیشکا من ایوک ہمائی ءِ بارو افکر کتگ ۔تو کئی نامزدئے؟''

''من؟''

''آں تو...؟''

''یکے است ۔ بلے من وت دنیگہ نہ دیستگ''۔

''تئی حیال ءُ تئی زند ءِ ہمراہ چتورین یے بیات؟''

''من ہے جست ءُ پرس ءُ کسی آں ۔ سار یکیں ماہ ءُ من دگہ میتگے ءُ شمے وڑیں مرد جنانی پتر ءُ روُ آ کت ۔آہانی لاتیں چیز ءُ شمے لاتیں چیز یک انت بلے.....''

''بلے چی؟''

''بلے آسیا دنہ انت''۔

''اے ضلوری نہ انت زند ءِ ہمراہ سیادے بہ بیت''۔

''من ہم انچوش گشاں ۔من ہم چارگ لوٹاں یک ہمراہے ءِ چے شری بیگ لوٹت''۔

''تو پہ وتا ہمراہے پٹگائے یا ہمراہ ءِ شری آں؟''

''من دیکتر ءِ روچاں شرکنگ لوٹاں''۔

''تئی ہمراہ تئی گون ءُ بیتیں گڑا اشرات داں آئی ءُ ہم چیزے در بر تیں ۔انی تو پہ وتا لاتیں گپ رِکشک کت کنئے بلے آئی ءِ تب چوش زانگ نہ بیت''۔

''مہر کنو کانی تب ءُ سر پدئے؟''

''من مہر ءِ سراحا کمی کنگ نزاناں ۔مہر ءُ نشانیں رنگے نیست ۔مہر چہ کچ ءُ گواز ءُ درانت ۔مہر دل ءِ ستک ءِ مارشتانی نام انت ودیت عشق ءِ پوشاک ءُ گورا کنت پدا ستک ءِ مارشت تری وتی دست ءُ بہ کش ایت بلے آوہدی آوتی سیمسر اں سرانت پدا آئی ءُ کس ملام ہم کت نہ کنت''۔

''تو وت عشق ءِ بارو افکر کتگ؟''

''منی حیال ءُ عشق گوں ہمائی ءُ بیت کہ دست رس ءُ چہ دیر بہ بیت''۔

Scanned by CamScanner

''بانک ءِ گون ءَ عشق بیت نہ کنت؟''

''عشق ءِ جھنڈی ءَ کمک کنگ ءِ ہاترا میان ءَ یک مہکمیں دیوالے لوٹیت۔ مئے میان ءَ دیوال دنیگہ نیست''۔

''اے راست انت کہ مردیں آدم ہرچ جنیں آدم ءَ وتی کنگ ءِ باروا فکر کنت''۔

''انسان ءِ سرشت ءِ تہا لالچ مان انت۔ ہرچ چیزے کہ ڈولدار ءُ شر بہ بیت آئی ءَ ہرکس لوٹیت تو ہم پہ وتا شری شوہاز گائے''

''تو ابید چہ بانک ءَ دگہ کسے ءِ باروا فکر کتگ؟''

''ہوَ''۔

''کئے انت؟''

''گشت نہ کناں''

''سیرءَ سری یا سیرءَ پد؟''

''فکر سیرءَ ساری کتگ دیستگ سیرءَ پد''۔

''شما دچار کپتگ ئے؟''

''ہوَ... باز برا''۔

''بانک سہیگ انت؟''

''ہوَ... بلے بانک منی دل ءِ حالاں سہیگ نہ انت''۔

''ہمائی ءِ جند سہیگ انت؟''

''اناں''

''گڑا چتور؟''

''تو ہمے حست کت کہ تو بانک ءَ ابید دگہ کسے ءِ باروا فکر کتگ گڑا من راست گشت ہو من فکر کتگ اے ضلوری نہ انت کہ سہیگ بہ بیت یا بانک سہیگ بہ بیت''۔

''من اگاں گوں بانک ءَ گپ بجناں؟''

''بانک تئی حبراں باور نہ کنت''۔

''تو پرچا چہ بانک ءَ چیر دیئے؟''

''اے انچیں چیزے کہ بانکے سگ ات نہ کنت''۔

''شما مردیں آدم چوش کن ات پر چیا؟''

''منی میار نہ انت آئی ءِ زور چہ بانک ءِ مہر ءَ گیشتر ات کہ منی دلگوش پے وتی نیمگا گور کنا ئینت''۔

''من گوں ہمائی ءَ دچار کپت کناں؟''

''ہو''۔

''کجاءَ کدی؟''

''ایشی ءَ من زانت نہ کناں''۔

آزمانکار گشیت آئی ءِ جستانی برف آپ چیگ ات۔آئی ءِ سفر ءَ نیمراہ ءَ ساہ دات۔آئی ءِ مات ءَ پت پدرد یگ انت کہ آ بانی یکیں چک سیر ءَ اناں کنگا انت ءُ آداں چنت روچ ءَ گوں بت ءُ سرجاہاں لیب بکن انت۔

آزمانکار وتی آزمانک ءِ گڈسرا چوش نبشتہ کنگا ات:

''من کہ ہمانی باروا مدام فکر کنگ آ منی دست ءِ دل ءِ آدینکانی تہا آں یکے ءَ مہر ءِ پوشاک گورا انت ءُ دومیگ ءَ عشق ءِ چادر ما نپوشتگ۔آ ہر دو ہمے سر پد انت من ایوک پہ ہمائی ءَ جہان ءَ اتکگاں بلے منی حیال ءَ وشیانی منگیر ءَ شپانی دل تچیں نالگ ہماکس ءَ کہ شات بہ بنت آ منی نیمرا نیں آزمانکانی کردار بنت ءُ دائم زندگ بنت''۔

☆☆☆

چربک للین ءِ سنگتاں ہندی دیمروی ءِ باترا ''سنگت ترقیاتی تنظیم'' ءِ نام ءِ سرا گلے جوڑ کتگ۔گل ءِ اگدہ دارانی نام اے وڑا انت:

صدر: فدا احمد۔ نائب صدر: عبد الصمد۔ جنرل سکرٹری: محمد سلیم۔ جوائنٹ سکرٹری: نزیر احمد۔ فنانس سکرٹری: عبد الطیف۔

رابطہ ءِ واستا: ٹیلفون نمبر: 08618-586/ 08619-407

ادارہ چمگ گل ءِ درستیں باسک ءُ اگدہ داراں مراد بات دنت۔

Scanned by CamScanner

تیر کمان

مجیب مجا

ہر کس قربان گاہ ءِ نیمادو گا وبد ءِ بیم ناکیں ساعت ہمنچو نز یک آیان ات۔ منی تہنائی ءِ دمان ہم بے آسراتی ءِ پہل صراط ءَ کپت۔ ہر کس قربان گاہ ءِ نیمادو گا اے ترندیں توار ءِ واہنہ ات ”اے کئے انت؟“ کسے ءِ دست منی نیما ٹال ات، اے کئے بوت کنت، ادارے ءَ پد منا ہے گمان بوت کہ اے ترندیں توار ءِ واہنہ ہے قربان گاہ ءِ منجار انت کہ ہر کسے گوں بیہاراں مان ئِے بستگ۔ آئی ءَ پدا ہگل کت ”وتی ساہ ءِ دست ءَ گر ءُ زوت بریں“۔ من حیران پریشان آئی ءِ رندگیری ءَ لاچار بوتاں، انچو گمان بوت کہ گشئے ساہ چو داشگیں کچک ءَ منا مہار ءَ انت پدا کمیں دیراں پد من وتی گردن پشت ءَ دردے مارات، چک تر ینت داں حیران منتوں کہ گشئے منا بلے گٹ ءَ انت ءُ کچک پہ وت دیم منا ژیگا انت۔ گشئے اے جاگہ من پیسرا ہم دیستگ، بلے اے وڑی ءَ ناں ہتہنا اے درچک نوک انت ءُ درچک ءِ چیرا انندوکیں پیرزال ہم۔ ”است کسے کہ سدگنج ءِ براق بیاریت؟“ منجار پدا گوں من دلگوش بوت ءُ من آئی ءِ پسو ءِ بدل ءَ وتی چم جہل جتاں، ”منی چک! گوں من چدو گیش نشت نہ بیت، منا ات، من ادانباں“۔ پیرزال گوں پرامتیں دلے ءَ گوں من دسبندی ءَ لگ ات ءُ آروچ ءِ وڑا من چم جہلی ھیل کتگ ات۔ منجار ءِ سر سوج پد من پا کیں جمپ ءِ نیما رباڈگ بوتاں، جمپ ءِ راستی نیما مزنیں گاڑو کے ات، من آئی ءِ سر برا تیر کمانے دیست، گوں ترس ءُ لرز ءَ تیر کمان زرت ءُ بیرہ کت، نیم راہ ءَ منا پنڈو کے ءَ مان تر ینت وتی کچکولے منا پیشداشت ءُ منی کیسگ ءِ نیما دلما نگوات، من وتی کیسگ چارات، شری ءَ چارات، دومی سہی کیسگ چارات داں ”آس ءُ نیب انت“۔ پدا انا گت دوئی کش ءِ کیسگ ءَ چہ سئے سنگ دراتک، سے ڈولدار یں سنگ۔ من ہے سنگ آئی ءِ کچکول ءِ تہا چگل داتاں ءُ دیم پہ بزیں درچک ءَ، ہمودا کہ سدگنج وتی براق ءِ ودار ءَ انت ءُ منجار منی دلگوش ءَ گوں من کن ات! تیر کمان ءِ تہا ہما زکت است کہ سدگنج ءَ زوت پہ منزل ءَ برسینیت“۔ منجار پدا نہر دان ات۔ قربان گاہ ءِ سر انگت ہما حساب گوں یکشاں پے ءَ جنزان ات۔

من اول رند ءَ گلاب پلانی بست ءَ بار ءِ ندارگ گوں وتی چماں دیست، جمپ ءِ پشتی نیما کل مردم رمبگ ءَ انت، ہر کس گوں واہگ ءَ کہ گلاب پلانی واب ءَ آگہی ءِ سفر ءَ آچدو نزیک دیست بکناں۔ چونیں دلکشیں ندار گے حون ءِ شپ پتکیں دیار ءَ گلابانی سرپگ گیمر گ ءِ جگر بریں ندارگ، گلابانی سفر کہ ایوک گوں تیر کمان ءَ آسر کنگ بیت۔ منجار ءَ دست ماں کمان ءَ برت، ہے ساعت ءَ سدگنج گلاب ءَ وتی ارسانی شپ نمباں سیل ءَ اچ مئے نگاہاں دور بوت۔ ”سدگنج گس ءَ رس اتگ“۔ منجار ءِ توار ءَ کش ءُ گور ءَ وہ ہم جگر اتنت۔ من پدا پیشی ایں وڑا ساہ وتی دست ءِ دل ءَ بست ءُ نوکیں فرمانے ءِ جواب ءَ نشتاں، کمیں دیراں پد من ہے مارات کہ منی گردن دردءَ انت، چک پر تر ینت عجب حیران بوتاں کہ کمان چو بارگ بندیں راچن ءَ جمپ ءِ پشت ءَ ساڑی انت ءُ منجار ماں دریا ءَ بدل بوتگ ات۔ گل اشتاپ اشتاپی ءَ راچن ءَ مان رتک انت چوش مہ بیت کہ وبد بلیت ءَ کسے پشت بکپیت (گلبے ہے یات انت کہ موسم ءُ آسمان دیم زرد انت) کس سکیں نہ انت ”ہر کس پہ راہے“۔ وبدے ماکندی ءَ رس اتیں تہ موجانی گرو ناکیں آواز ءَ منا چپ لرزینت، ہمک گور ہے داب ءَ پرشگ ءَ لگ ات کہ گشئے منجار ءَ کمان دستان انت ءُ ہر کسے گوں بیہاراں مان ئِے بستگ ☆ ☆ ☆

وشتامیں لبز

عباس علی زیمی

آ وتی گس ءَ چہ گداں زبہر یک وشرنگیں گالی یے ءِ سرا نشتگ ات، بوتلے آئی ءِ دیما ات، پیکی جوڑ کتگ ات ءُ وہد پہ وہد گلمب گلمب یے گرگات، آئی ءَ یک وانگی یے دیما ات ءُ وانگی ءِ وشرنگیں عکساں مہر پُری چارگات، آئی ءِ وشرنگیں لوگ بانک ماں چُلّ ءَ پرائی ءَ گوشت پچگ، کباب کنگ ءُ آئی ءِ دیما ایرکنگات، اے دوئینانی سانگ ءَ کساس پنچ شش ماہ گوستگ ات بلے آ دوئیں وتا نوک سورلیکگا اتنت ءُ دائم ہماوڑیں مہر و محبتانی چاگرد ءَ اتنت، چوش گشئے نوکیں سالونک ءُ بانور بہ بنت۔ اے ورنا ءِ لوگ بانک آئی ءِ چہ ے عادتاں سر پدات بزاں شراب ءِ ورگ، گوشت ءُ کباب ءِ لوٹگ ءُ گوں ہمے بانور ءَ شرشریں ءُ مہر پُریں گپانی جنگ ءُ دیمترا مہر ءَ راپر لذت ءُ وشیں دروشم ءُ آسر دیگ آئی ءِ زند ءِ بہرے جوڑ بیتگ ات۔ ماہکان ءَ شپ وتی امبازاں زرتگ ات ءُ گھڑیال ءَ شپ ءِ دہ بج ءِ اشارہ داتگ ات کہ آئی ءَ وتی ننڈگ گوں ترند آپاں بندات کتگ ات، دردانگ وتی ہمے ورنا بزاں لوگواجہ ءِ چہ ے عادتاں دلگران نہ ات ءُ چہ وشیاں ٹہلیں گونا بے چوگلاب ءَ پیچ پلّ اتگ ات، آوتی لوگواجہ ءِ ہمے دیوکیں مہراں سک گل ءُ شادات ءُ ہمے ورنا وتی بانور ءِ وشیں رنگ ءُ صورت ءِ کولیگ ات ءُ آئی ءِ چہ کاشیں ملگوراں بگرتاں وش ڈولیں پاد ءِ پنچاں وتا راندر نِے کتگ ات۔

آ نوکیں ورنا ہے ات، وانند ہے ات دنیا ءِ دیمروی ءِ منوک ات کوہن ءُ زنگ کپتگیں دود و ربیدگانی حلاپ ات، آ نوکیں دور ءِ نوکیں دودانی ہمراہی کنگات ءُ وتی نوکیں بانک ءِ گوں ہمک ٹہل ءُ نازانی ہمدستی ءَ دنیا ءِ ہمک نوکیں وڑ ءُ مہرانی نوکیں پیم ءُ رہبندانی کشکانی باروا وتی ہمے بانک ءَ ہمروچ سرپد کنگا ات ءُ وتی راہ ءَ آ ؤرتگ اتے۔ آئی ءِ بانک ہم آئی ءِ کشک ءَ ات، وتی ورنا ہیں سالونک ءِ ہمک تب ءِ ہمراہداری کنگات، حاص کن شپ آہانی نوکیں رہبند ءُ وڑ ءُ پیمانی وشی ءُ مہر محبتاں گوستگ اتنت ءُ ہمے درداںگ چہ وتی لوگواجہ ءِ نوکیں وڑ ءُ پیماں سک وش ءُ واہیگ ات ءُ اے آئی ءِ ہروہد ءَ واہش ات کہ بلّے شراب وارت پرچا کہ چریشی ءَ پد آئی ءِ لوگواجہ مہرانی گوں تہر تہر ءُ وڑ وڑیں پیم ءُ رہبنداں گوں آئی گورا مباز بیتگ ات کہ درداںگ ءِ تیوگیں بالاد ءَ ہمک رنداچوش گترانگیں براں

جھہ جنگ ات۔

ورناہ ءِ پیک کیش بوان اتنت ءُ آمھری گلائش ءُ امبازیانی جوہان ءِ مشگ ءَ ساڑی ات ءُ ہمے وانگی کہ آئی ءِ دست ءَ ات آئی ہمک عکس ءَ پٹک ءُ چارگاات۔ گوشت ءِ پچگ ءُ کباب کنگا پد دردانگ آئی ءِ دیما اتک ءُ وتی بالادے تچک کت۔ آئی ءِ دوددانگ چوشیر وہداں مدامی آئی ءِ دیما اتگگ ات ءُ وتی ورناہیں بالادءِ وانگی یے پچ کتگ ات ءُ اے ورناہ ءَ آئی ءِ بالادءِ وانگی ءِ ہمک لبز وتنگ چاراتگتت۔ انشی ہم دردانگ ءَ ہمے وڑ کتگ ات ورناہ آئی ءِ پچیں وانگی ءَ گوں دلگوش ات کہ اے آئی ءِ ہیل ءُ عادت اتنت ءُ چہ یشی آئی ءِ ملاری ءَ دوسری آؤرتگ ات۔

آئی ءِ گڈی پیک نوں ہلاس ات، آئی ءَ ہمے دست ءِ وانگی ءِ یک عکسے کہ آسرجمی ءَ آزگ ات وتی ہمے دردانگ ءَ راپیشد ارگ دیما کنزات ءُ گشتے ''قربانوں ایشی ءَ بچار!'' بلے دردانگ وتی واہش ءِ تلمب ءِ چیراچیر ترّ اتگ ات۔ دردانگ دل پہ لاپ وپتگ ات سرے یک برزیں ءُ بزیں بالشتے ءِ سراایرات ءُ دوئیں دستے وتی سرءِ چیرا اتنت ءُ پہ یک زندوشیں مھرے ءِ لوٹ ءَ گشئے دزبندی ایر چماں ورناہ ءَ چارگاات ءُ ورناہ وتی دلبریں بانک ءِ لوٹ ءِ پدا آئی ءِ پچیں وانگی ءِ لبزے ءَ مرزگا بوت۔ چہ ے مرزگا دردانگ ءَ آبریشمیں بالادءِ ہمک تک ءُ پہنات ءَ ہژم زرتگ ات، سردیں گین کشّی یے گون اِتتے ءُ چمے ترءُ سہر چک اتنت۔ ہمے واہش ءِ گروکشانی ہمراہی ءَ آئی ءَ وتی دوستیگیں لوگواجہ ءِ گشگ ءِ ردءَ ہمے عکس ءِ لبز ءَ چمے سک داتنت کہ آئی ءِ لوگواجہ ہمے عکس ءِ بابت ءَ گپ ءَ ات ءُ گشگاات کہ ''من ندروں منی جان! اے عکس ءِ چہ ے لبز ءَ قسم پہ حداتئ اے لبز (ہمائی ءَ کہ مرزگا ات) زیادہ وش رنگ ءُ ڈولدار انت ءُ چوش گشئے شیرکنیں نیوگے ءَ زندے وشتام کتگ''۔

☆☆☆

رند ہوٹل ناصرآباد

پہ شمئے حذمت ءَ ساڑی انت۔ وشیں وراک ءُ ادب داریں حذمت کارشمئے ودار یگ انت۔ زالبولانی واستا جتائیں بندوبست است اِنت۔

رند ہوٹل مین روڈ ناصرآباد

حدابند: شیر محمد رند، ناصرآباد

سستگیں گلاب

ابنِ داؤد

انسان کدی کدی آگہیں پچماں واب گندیت۔شپ ءِ دیستگیں واباں حقیقت ءِ رنگ دیگ لوٹیت۔آ لوٹیت منی پچمانی دیم ءِ عکس یادروشم ہب ءَ پچمانی چچ بیگا پیشتر سرجم بہ بنت بلے اے ہم واب ءِ سرجم نہ بیت...

من دیستگیں وابانی امیت ءِ باندات ءَ جنت بازارءَ وتا پولنگ کت۔اے ہما پولنگی انت منی شپ ءِ وابانی......!

تو پولنگ ءَ ....چتور....؟

آسہت ءَ منی دانشت ءَ گیش منی نادرانی ہمراہ بیتگ۔

تونی چے کنگ لوٹ ءَ....؟

تئی زلورت انت!

منی...؟

اگاں ایشی ءَ تو وتی بکن ءَ

تئی گناہ ءَ من وتی.......؟

زاناں تو منا چہ دلگران ءَ، من تئی واہگ...! تئی دل ءَ منی مہر کم بیتگ۔

گپ مہر ءِ نہ انت.....!

تراتر سگ ءَ انت؟

من ترسگ ءَ نیاں....! تو منا راگشت کنئے اے کئے ءَ کشار کتگ؟

آئی ءَ یلہ کن۔منا رند ءَ معلوم بیتگ آئی ءِ جند ءِ گہار ہے آس ءِ تہا کپتگ۔آئی ءِ گہار ءِ گشگ ہمیش ات کہ آ تو رد داتگ....!!

من .....؟ من چیا....؟

تو بزان.... منا گمان بیت آئی ءَ بیرے گپتگ، آزانت توءَ من وتیگ ایں ذمہ وار تو ئے۔

من ....؟ آزاناں آئی ءِ گہارانت؟ تو توامیں رازاں بکش....؟

''یکرو چے فون ءِ رنگ ءَ توار کت من ریسیور چست کت۔ آئی ءَ منا جست کت تو گلناز ئے؟

ہوءُ من گلناز آں!

تو دوچی گداں گوں سک زیبائے، کیچ ءِ جنیا دماں بچار آہانی تہا لہتیں رنگ ءَ دروشم ءَ ڈولدار نہ انت بلے دوچی گداں چوزیباءَ شر رنگ کتگ انت۔

اے منی جیرہ ءُ مسلہ نہ انت...!

تئی اگاں نہ انت بلے من رنجیگ باں...!

تو چیا؟

من ترا ڈولدار گندگ لوٹاں

کیچی گدانی تہا...؟ من وتی دل ءَ تیاب دپی گداں گوں شوقاں۔

ایشی ءَ ہم من انکاری نیاں....

بیت کنت تئی وہد قیمتی نہ انت بلے دگرانی وہد قیمتی بنت۔

اے روچ ءَ پد آئی ءَ فون نہ کت من اوں آئی ءِ حیال ءَ نہ اتاں یکرو چے آئی ءِ گہار ءَ منا پیکٹ یے دات۔ من پیکٹ ءِ بوجگ ءَ گلائش بیتاں، منی حیال ہما بچک ءَ شت۔ من پیکٹ پدا آئی ءَ رادات ءُ جست کت اے ترا کئے ءَ داتگ؟ آئی ءَ کندگ گشت ''تئی محبت ءَ'' منی محبت ءَ، من پہ زہر آئی ءِ سرا ائیلگ کش اتاں۔

ترا آوت فون کنت

منا آئی، فون ءِ زلورت نہ انت منا رند ءَ معلوم بیتگ منی نوکیں دز گہارے ءِ برات انت۔ آئی ءَ پدا یکرو چے فون کت۔

''تو شر نہ کتگ، داتگیں سوگات منی دیما جنگ''۔

''منا دگرانی چیز نہ لوٹیت، من وت بہا زرت کناں''

''مہر و دوستی ءَ کلدارانی تہا مہ تور ءُ وزن مکن''

من فون ءِ ریسیور ایر کت...

Scanned by CamScanner

سوگات چی یے بیتگ...؟

کپچی گد

آئی ءِ گہار مۓ گو سکیں Relation ءَ زانت....؟

تو منا کمک کنئے !

دیمترءِ گپاں تو ام بکن، گوں آئی ءَ ترا مہر چوں بیتگ ؟

'' آئی ءِ گہارءَ منا یکروچے دعوت دات بیا مۓ لوگ ءَ قرآن وانی انت، من اے گشت ءُ انکار کت کہ من قرآن ءِ لبزاں نابلداں من بیایاں چی کناں، بلے آئی ءَ منا رالا چار کت، ہے روچ انت من مہر ءِ زرءِ چنگل دیگ باں''۔

شمئے محبت ءَ چنت ماہ انت؟

چار ماہ لہتیں روچ بیتگ یے!

گناہ....؟

بیست دسئے روچ انت

کس یے زانت؟

اناں....اولی مردم تو ئے، دومی برات ءُ گہار انت۔

گناہ ءِ وہدءَ آئی ءِ گہار ہمراہ بیتگ ؟

ہو! مستریں کردار ہمائی ءَ ادا کتگ۔ یکروچے Marie Stopes ءِ کار جاہ ءَ پد آئی ءِ گہارءَ منارا وتی لوگ ءَ برت۔لوگ ءَ آئی ءِ کس نیست ات، من جست کت لوگ ءِ مردم؟ جواب یے دات آ نکارہ ءِ ڈیم ءَ شتگ انت۔ سہتے ءَ پد جنت مارکیٹ ءَ بہا زرتگیں پکوڑاءُ سمبوسر وارتاں۔آ گوں من تران ءَ ات'' گلناز تو زانئے ہما کوہ بن وارڈ ءِ جنیاں دم مدام چیزے گرگا بازارءَ کیت ءُ بازیں تھیلا دست ءَ انت یے۔یکروچے منی لوگ ءَ اتگ پداوتی ہما دل ءِ زنگے ریتکاں۔بیچارگ غلط علاج ءَ آنا دراہ کتگ۔Marie Stopes ءِ سراسک نارزاانت آ گشیت من نیشنل ہسپتال ءِ درمان جاہ ءَ برزیں بچکے چشمہ یے چم ءَ انت، ہمائی ءِ کرا گولی درمان کپتگ وش بیتگاں۔گلناز آ ہم......اے عمرءَ؟

اے لہتیں انچائیں گپاں تر اگشت نہ کناں، آ جنیاں دے۔

آئی ءَ ٹی وی on کت v.c.d ءَ فلم مان کت۔من ترایات کت۔

منا؟

ہوں، آ تئی وڑا کنگاات

آ ئی ءِ برات.....؟

''اے سہت ءَ اناں ... آ ئی ءِ گہار ہما کرداراں ادا کنگاات کہ تو منا گوں پیسرا کتگ اتاں۔

ایشی ءِ ہے کردار ءَ منا شک کت۔ آ ئی ءَ تئی بار وادروگ نہ بستگ۔ فلم ءِ تہہ ءِ دوئیں کردار یک دومی ءِ پچّاں کشگ ءَ اتاں، آ ئی ءِ گہار ءَ شیشگ ءِ آ ورت منا گشت ئِے اے رنگیں فلم چارئے تشے تشے الم ءَ ورگوں۔'' یکبرے پدا تو منا گیراتک ئِے۔ من اناں کت بلے داں دیر دیر ءَ اناں کت نہ کت''۔

بوتل پورا ایتک...؟

''اناں، نیم مان ات، دو تلوار ءِ نشان پراتے ءُ سک ترندات ہما شپ ءَ تو داتگ ات۔ آ اسپیت رنگ ءَ انچو ترند ہم نہ ات۔ گوں Double Cola ءَ وارتگ انگت ترندات''۔

تو چینچو وارتگ؟

ئے...!

Shet......!

''وہد تیز گام ءَ روان ات۔ فلم ءِ تہہ ءِ کردار ءُ سین ہم بدل بیگا اتاں۔ دلائی چیر یں اشکر میزان میزان ءَ روک بیگا اتاں۔ ہے۔ہت ءَ آ ئی ءَ، برات زاہر بیت۔ آ ئی ءَ زوت زوت ءَ ٹی وی بند کت۔ گلاس چیر داتاں ءُ ڈن ءَ در کپت۔ آ ئی ءِ برات منی نیمگا آہگاات ءُ آ ئی ءَ، گہار چہ ترس ءَ در کپت..... یا.....؟

من زانت نہ کت!! من آپ واب اتاں.....! حیران بوتاں ءُ انگت حیراناں چو چیا آ ئی ءِ گہار پدا واتر بیت....؟

''اناں، آ ئی ءِ برات ءَ منا آس ءِ تہا دور دات، من سر تا پاداں سچان اتاں۔ آ ئی ءَ گوں وتی نزوریں وس ءَ منا را سوتک۔ اے روچ ءَ پدا بیگواہ بیت گشئے زاناں آ ئی ءَ وتی منزل گیپت۔ لہتیں روچ ءَ پد من آ ئی ءَ فون کت۔ منا ہے مشورہ داتے تو وت ہموداکار کنگا ئے پہ وتا ہموداچیز ئے بکن۔ آ ئی ءَ منا رایلہ کت۔ تئی ءُ آ ئی ءِ تہا ہے تپاوت ات۔ آ ئی ءِ گہار گوں منا انچو بیت گشئے آ ئی ءَ ہچبر منا رانہ دیستگ''۔ تو وتی گپ ءَ بلّ منا راچہ ئے گناہ ءَ رکینت کنئے؟

ہئو.....! بلے.....؟ دماغ ہچ کار ءَ نہ انت۔ ترا من گشتگ وتی جاگرد ءَ بچار مرداں بزان آیاں بچار، آیاں چمانی تہا ایر کپ، آیانی باطن ءَ بوان......!!!

من تئی واستا مزنیں ٹینشن ئے ءَ آں بلے چہ کناں دگہ راہ نیست، من تنیگاں تئی نیاں۔ تو میگ ئے منی نہ ئے اے

تچکیں گپے۔ مئے راہ جتا بیتاں یکجائی دروگ انت۔ تو آخری ٹینشن ءَ سگ ...... پدا......!

من دوگٹ شراب وراں چو دماغ کار نہ کنت تو زانئے منی حرا ئیں ھیل یے بے ایشی ءَ من ہچ کت نہ کناں.....!

ہوَ! تو راست گشئے ....!

دگہ..........!!..........!!!

بیا کئے نزیک بئے...؟

دیری پہ مناشر ترانت...!

بیا چو مکن، منی گوشکیں وابانی بانور....!

آ، دیرانت بیران بوتگ

چوش مہ گش دل ڈ ور کنت ....!

مرچاں نہ کنت .....! زمانگ بدل بیتگ۔

من ہما، ہما زمانگ، ہما تو، ہما رنگ انت موسیانی، ہما شراب ءُ من، ہما خمار وابی

درستیں ہماہاں شموش.....!

بیت نہ کنت، بیا تئی دست ءِ لکیراں چاراں بدل بوتاں اگاں ناں منی ......بیا دست ءَ دئے

آں زیر، وتا ہم شوہاز......!!

وتا......؟ وتا بل، گاریں، یک لکیرے چوٹ انت۔

گناہ ءِ احساس دیگ لوٹ ئے، تو ہم شگان....!

منی مقصد ایش نہ انت بدمہ بر.....!!! چاراں تئی لاپ ءِ گلاب ءَ.... نرمیں.... چوش ہم بیت.....!!! مناں...گم مکن...!!

کش منی درد ءَ انت... ایر کپ....تو درداں گیش کنگائے ..دیر ءَ۔

من ہم دردیگاں....مرچی ہچ مہ گش۔

باگ ءِ بلبل

ندیم بیو

منا گوں پل ءُ باگاں مزنیں دوستی یے است، منی عادت انت کہ ہب ءَ مہلہ پاد کایاں ءُ وتی کرو گورءِ باگانی سیل ءُ تاب ءَ رواں، کسانیں تروتابے کناں ءُ چم ءُ دلاں تازہ کناں۔

یک سہبے من پاداتکاں کرو گوراں تراں بوتاں ءُ یک باگے ءَ اِیر کپتاں اے ہما باگ انت کہ وہدے یک سہبے من ایشی ءِ گدار ءَ مکناں تہ بجہیں روچ بیچاڑ باں ءُ بے آرام۔ گڑا من دیست یک بلبل یے باگ ءِ تہا گوں وتی وشیں توار ءَ سوت جنگا ات۔ کنت برے اے پل ءِ سرا اندیت ءُ برے آ پل ءِ سرا اندیت۔ بلے ہر یک درچکے ءِ سرا چہ وہدیکہ پاد کیت گڑا اے تاک سرا جہل کہ گشئے ارس ریچگ ءُ گریوگا انت۔

بازیں وہدے اوداوشتاتاں بلبل ءِ ءُ باگ ءِ ءُ پل ءُ درچکانی ندارہ کت۔ ہے چارکائی ءَ من دیست کہ بلبل سرا کپت باگ ءِ بُن ءَ دراتک ءُ یک یک ءَ دراہیں پلے چاراں کتت بلے گشئے آئی ءِ دل انگہ سیر نہ ات۔ ہے نند ءُ پاد آ ءِ تہا بلبل ءِ چم منا کپتہ بالے کت چہ باگ ءَ دراتک، ہے ندارہ ءِ تہا من انچو بے سدا تاں کہ گشئے حیال باگ ءِ تہا نہ ات یا کہ وابے گندگا ہاں۔

منی حیالاں من یک درچکے ءَ ڈیک ورگا اتوں، من دیست کہ دراہیں پل ءُ درچک چپ ءُ حاموش اتنت نہ برمشے توارے۔ انوں ساعتے ءَ ساری دراہیں پل بچکندگ ءُ درچک سرگ ءُ لڈگا اتنت، ایشاں چون بوت؟ نوں من انچو سرپد بوتاں کہ درچکانی سمبہگ ءُ گل ءُ شادہی گوں بلبل ءُ مُلاہکان انت۔

اندگہ ہب ءَ پدا من ہے باگ ءَ شتاں، بلے مرچی من دیست کہ دراہیں پل بیچاڑ ءُ ملور انت۔ چہ قدرت ءَ پلاناں آشہ ڈولداری کہ گون انت آ وَ است ات بلے آ پیم ءُ آوڑاں نہ اتنت کہ بلبل ءِ دیما اتنت۔ آہانی دیم پچ اتنت بلے آ بچکندگ اتنت، انچیں تاموری یے گندگا اتک گشئے ماہ ءِ دیم جمراں کپتگ ات۔ بلبل ءِ دراہگ ءُ روگا ایوکا پل ملور نہ اتنت بلکیں دراہیں در اوں بے تاہیر اتنت۔ آہانی چم ءُ دیما گندگ بوت کہ گشئے آ گوں مزنیں ارمانے ءَ یک چیزے ءِ ودار ءَ اتنت ءُ بازیں گریوگ ءُ زاری ءَ آہانی نازرکیں تاک ءُ شاہ زرد زرد اتنت، دراہیں باگ ءُ پل گوں گوات ءِ آواز ءَ شیک شیک کنگا اتنت ءُ بلبل ءَ یات کنگا اتنت

گوں سارتیں گوات ءُ وتی تا کانی سرینگا لگ اتنت بلے یک دمانے پد پدا گشئے زہیرانی جنگل ءُ گیابان ءُ ترگ ءُ گردگا اتنت، گوں حاموشی ءُ ریزگیں ارساں چوہورئیگ ءُ گوارگا لگ اتنت۔

باگ ءُ راچو بے تاہیری ءُ ملوری ءُ دیست تہ منی دل سکامات نہ بوت، اے ہمے باگ ءُ پل اتنت کہ ہروہد ءُ وش ءُ شادان اتنت بلے نوں انچو ملور ءُ پریشان کہ گشئے ہجبر بہار ءِ موسم ءُ سرنہ کش اتگ ات۔ من گوں صبر ءُ اوپار ءُ دل ءِ دارگا دمبرت گڑا اشتوں پلانی گوراءُ پکا آوانی حال ءِ پرسگا لگ اتوں، ہکش ات! شمئے وشبوئی است انت بلے ناگیگ ءُ زہیریگ ئے چیا؟ پلاں درائینت، مردم مئے دیم چپی ءُ بے سریں کندگا گندنت گشنت ماسک وش ءُ شادانیں، بلئے شما مئے دل ءِ چے حال ءُ زانئے؟ اگس شما شر بچارئے، ارمان! کس کسی دل ءِ حال ءُ نزانت بلے بازرند ادل ءِ گپ چہ دیم ءُ چماں زانگ بنت، ہمے وڑا مئے غم ءُ نلکیگی چہ مئے زردیں ءُ حشکیں تاک ءُ کنٹگاں گندگ بنت، اگس تو زانگ بلوٹ ئے تہ مئے آزگیں ٹپانی دوا بلبل انت ءُ بلبل ءِ وشیں گال انت، مئے تسلی ءُ دلبڈی دیوک بلبل انت ءُ بس، چیزے وہد انت کہ آچہ ما گلگ ءُ آزار انت۔ دریکیں ماچوش مہ گشتیں، دریکیں ماچوش مہ گشتیں۔

باگ ءِ ہر نیمگا ہمے توار چست ات ہرپل ءُ گوں ارساں ہمے گپ ءُ راجت۔ من پدا جست کت، شما زاناں بلبل ءُ راچے گشتگ؟ چہ ہجالتی ءُ آہاں وتی سر جہل کت، یک دمانے ءُ حاموش بوتنت من دوبر جست کت آہاں جواب تر ینت، دگہ پرے ماچوش نہ کناں۔ ماجنتی حوریں، مئے کاربس جہان ءِ سمبہینگ ءُ دولدار کنگ انت، مارالوٹیت کہ دراہیں جہان ءُ چہ وشبوہاں آتار بکنیں بلے ماوتی قول ءُ رابرجاہ نہ داشت، ما گوں بلبل ءُ دگا کت، ما گلہ کت کہ تو دگہ پلانی گورا چیا روئے؟ آہاں گشت کہ تو آہانی کرا چیا روئے۔ مئے یکے دومی ءِ کینگ ءُ حسدے دیست بلبل ءُ مارا ایلہ دات ءُ شت۔

پلانی چرے گپاں منی دل بازوش بوت منا چہ پلاں سوج ءُ پنت ے رست ءُ دومی نیمگا آوانی دل ءِ حال ءُ عاقبت ءُ سک بیچاڑ کت۔ من گوں ارس ءُ اولسباں چہ باگ ءُ درکپتوں۔

☆☆☆

کتــاب زنــد ءِ مڈی اَنــت۔ وت بـوان ات ءُ دگراں وانگــ ءِ سکینءَ بدی ات۔

Scanned by CamScanner

یا تانی ساہگ

جلیل فیض

ماسےَ براتانی وڑا ہبتگیں من، منیرءُ مجید مدام ہور بیتگیں، سہباں ہوری ءَ ہاسٹل ءَ چہ دراتکگیں یونیورسٹی ءَ شتگیں یکیں کلاس ءَ وانگا ہم بیتگیں سبارگ اوں ہوری ءَ کتگ ءُ عصرءِ وہداوں یکجاگہ گوازینتگ ءُ شپاں ہاسٹل ءَ ہبجیگا شتگیں۔

جوانی انت ءُ ہزار فکرءُ حیال ءُ واب، نصیب چی نہ کنت۔ وہدیکہ زاہدان یونیورسٹی ءَ پہ وانگا شتاں ہچ کس منی ہمراہ نہ ات ایوک ءُ تہنا مزنیں شہرے ءَ چندے روچ گوازینگا پد مئے وانگ ءُ زانگ ءُ ایوکی ءِ زندگی بنگیج بیت، ماں ہاسٹل ءِ کمرہ ءَ ہمابنگیجی وہداں ما سےَ ایں ہور بیتیں۔ روچ پہ روچ مئے دوستی ءِ تیاب جہل تر بیان ات ءُ بید ہاسٹل ءُ یونیورسٹی ءَ مئے ہمراہی ءُ سنگتی مئے ذاتی زندگیاں کشگ بیت۔ مئے دوستی داں ہما حدءَ رست کہ یک دومی ءَ ابید زند گوازینگ نی مشکل نہ بلکیں نبوتگیں حبرے ات۔ ہے وڑا مئے پجاروکی مئے لوگاں داں کشگ بیت۔ اگاں من نیمگے، منیر یک نیمگے ءُ مجید ملک ءِ دگہ نیمگے ءِ نندوک ات بلے وہدے مہر و محبت کسے ءِ دل ءُ جان ءَ ہنڈال بہ رودینیت دگہ حدے پہ آہاں ہچ جاہ پیش نہ کپیت ہما بلاہے کہ مئے سرا کپتگ ات۔ مئے وانگ ءِ گڈی سال ءَ لیلیٰ، مجید ءِ گہار پہ وانگ ءَ زاہدان ءَ اتک ءُ ہے وڑا مئے وانگ تمام بیت مجیدءَ پہ وتا کارے شوہاز کت ءُ زاہدان ءَ منت۔ من ءُ منیرءَ ہم چیزے وہد گوز گارند کارے درگیتک ءُ ما اوں زاہدان ءَ نندوک بیتیں۔ ہے پیما مئے دوستی برجاہ بیت ءُ ما دائما مجید ءِ لوگ ءَ شت اتکیں، مجیدءَ، کہمارا وتی براتانی پیما دوست داشتگ اتے ءُ مارا پہ زوروتی لوگ ءَ برتگ اتے، داں اے حدءَ کہ پہ قول ءِ فارسی شاعرے کہ "رنگ رخسارہ خبرمی دہد از سرِ درون"۔ وہدے من پہم ات کہ لیلیٰ ءِ حیال ءُ واہگ منیر ءِ دل ءَ نشتگ ءُ وئیل ئِے نہ کنت۔ حداءَ چہ چیر نہ انت شمارا چے چیر، بائدیں قبول بکناں کہ منا اوں لیلیٰ سک پسندات منی دل ءَ ات کہ مجیدءَ گوں وتی ءُ لیلیٰ ءِ باروا گپ بکناں بلئے وہدے من مارات کہ منیرءَ لیلیٰ سک دوست بیت تہ من وتا کراکش ات ءُ سنگِ سیاہ بیتاں۔ من چارات منیر حدءَ چہ گیش شیدا انت پرے ہاترا یکرو چے من منیرءَ گوں لیلیٰ ءِ باروا گپ جت، وہدے من گپ بنگیج کت منیر چوبت ءَ حاموش ات، انگت ءَ منی گپ ہلاس نہ بیتگ ات کہ منیر گریوگا لگ ات۔ آ شپی گوستگیں شپانی وڑا مجید ءِ لوگ ءَ چہ دراتکگ اتیں تہ نیمراہ ءَ من گنداں کہ منیر فکرءُ حیالانی تہا گارانت پہ بہانہ یے سیرءِ گپ اوں کت ءُ وہدے دیست کہ منیرءَ سارتیں آہے کش ات من وتی دل ءِ گپ جت ءُ گشت: منیر، تو کدی لیلیٰ ءِ باروا فکر کتگ مجید ءِ گہارءَ گشاں پہ ترا سک شریں جنکے اگاں قبول بکن ئِے انگت ءَ منی گپ ہلاس نہ بیتگ ات منیرءَ وتا منی امبازاں یلدات ءُ گریوگا لگ ات۔ من اِشت کہ بہ گریت دمانے ءَ پد بس ئِے کت ءُ مئے نیام ءَ بےتواری پرشت دوئیں گنڈے ءَ نشتیں من چہ لیلیٰ ءَ حبر کنگا اتاں ءُ منیر سرا سرینگا ات۔ رندا کہ من وہدے لٹ آئی ءِ دل ءِ پُراں جت لہم لہم ءَ گپ ءَ لگ ات آ ہم گوں حسک ءُ دمبرتگ ءُ پرشتگیں آوازے ءَ گشتے: چے ترا بگشاں

گوہرام کدی اگاں کفر مہ بیت وتی نصیب ءَ لعنت کناں گوں وتا گشاں کہ مرتیناں ءُ زاہدان ءَ پہ واتنگ ءَ میاتکیناں چے بگشاں؟ وہدیکہ بس کت ئیے من گشت ہر چی تئی دل ءَ انت مر چی بگش۔ منیر کہ ہر دمان ءُ وتی حیالانی تہا گار بیگاات ءُ وتا چ کنگاات دلے ریتک زبان ءِ سرا قبول ئیے کت گشتے راست ءَ لوٹ ئیے من چہ اولی روچ ءَ کہ لیلیٰ دیستگ ات دل ءَ عجب دریگلیے زرتگ فکر کتگ بلکیں لج ءُ شرم ءِ ہاترا من چوشاں بلے دیستوں کہ نہ ہر وہدے کہ لیلیٰ منی دیما کپیت دل ءَ گشئے آسے روک بیت گوہرام من درستیں چیز وتی چہ رست ءَ داتگ انت انی چنت روچیں مناں واب ءُ آرام نیست انت بلکیں تو اوں سرپدئے کہ مناں پیسرگیں دل ءُ دین گون نہ انت، نزاناں چے بکناں لوٹاں چہ زاہدان ءَ برواں داں آئی ءَ مگنداں بلے نہ بیت۔ اگاں منی کار ءِ مسلہ مہ بیتیں من دیری شتگ اتاں اگاں زاہدان ءَ مرادرد بگوارا تیں من اے شہر ءَ نہ شتگ اتاں۔ ہروڑ ے کہ بیت ایں من اے جنک ءِ حیال ءَ من چہ وتی سر اکش اتگ ات ءُ پیسرگیں مردم بیتگ اتاں بلے۔۔ حیران منتگاں، من وت مدام دگہ نصیحت کتگ انت کہ عشق ءَ چہ وتا دیر بدارات بلے۔۔ اف اللہ ءِ قدرتاں بہ نازاں۔۔ گوہرام ایش انت مئے دل ءِ کسہ شر بیت تو گپ کت چہ دو گیشتر منی صبر ءَ جواب داتگ ات۔ چہ وتی جاہ ءَ پاداتکیں ءُ روگا لگ اتیں ءُ من حافظ شیرازی ءِ یک شعرے پہ منیر ءَ وَنت:

مرا درمنزل جاناں چہ امن عیش چون ہردم/ جرس فریادمی دارد کہ بر بندید محل ہا

ہمہ کارم زخود کامی بہ بدنامی کشید آخر/ نہاں کی ماند آن رازی زو سازند محفل ہا

وہدے لوگ ءَ رس اتیں شپ ءِ پاسے گوستگ ات خدا گواہ انت کہ من منیر ءَ چو مجنوں ءَ گندگا اتاں منی حیال ءَ لیلیٰ ءُ منیر ءِ سیر نہ بیت ہچ وڑیں مشکلے نیست ات، اے گپ من منیر ءَ ہم گشت گڑا درائینت ئیے کہ ہروڑ تو شرزان ئیے ہماوڑ بکن۔ منیر ءِ دپ ءَ کندگ دیست تہ سک وش بیتاں، حدا مرزی مردے ات، چہ وتی براتاں مناں گیشتر دوست ات۔ یک منیرے ات ءُ یک دنیایے۔ سہب ءِ سرا من وتا شموشت ءُ منیر ءِ ترانگ ءَ اتاں من گوں وتا قول کتگ ات کہ منیر دگہ ہچ وڑا اے مسلہ ءِ سوب ءَ پریشان مہ بیت۔ وتا مہکم کت ءُ مجید ءِ گورا شتاں ءُ سجہیں حال وحبر مجید ءَ گشت انت۔ مجید ءَ ہم منی گپ شری ءِ سرا گوش داشت انت، من وہدے لوٹ ات چہ آئی ءَ روگ ءِ موکل ءَ بگراں گشتے: حیر منیر ءَ گنداں ءُ چہ آئی گلگ کناں کہ چیا براتی ءِ حق ییے ادا نہ کتگ ءُ وتا بزگ ءُ وارے کتگ۔ بس یکبرے منا اشارہ یے بکتیں۔ منیر ءَ چہ شرتریں زامات منا رسیت؟ مجیدا اے وڑا رزانی ءَ مسلہ ءُ زوریت، منا باور نہ بیتگ ات۔ من مجید شری ءَ زانتگ ءُ من آئی ءِ شری ءُ لائقی ءِ احترام ءَ کناں بلے من فکر نہ کتگ کہ چوشیں مزنیں مسلہ ییے ءَ مجید چو ارزانی ءَ ہلاس کنت۔ وہدے من منیر زامات توار کت ءُ درستیں حال داتنت حدا مرزی ءَ گل ءَ چہ گریت۔ ہما شپ ءَ سانگ بندی ءِ ہاترا مجید ءِ لوگ ءَ شتیں۔ من ءُ منیر ءَ وتی گپ جت انت ءُ آہاں وتی۔ لیلیٰ سک گل ءُ راضی ات۔ ہے وڑ منیر ءُ مجید ءَ وتی مات پت گپ جت انت ءُ آ ہم راضی بیت انت کہ دہ ماہ ءَ رند سیر بہ بیت۔ اے دہیں ماہ ہم گوں وشیاں گوست انت ءُ مادرست سیر ءِ تیاری ءَ لگ اتیں۔ سیر ءَ چہ یکروچے پیسر من ءُ منیر سودائی ءَ بازار ءَ شتیں سہب ءَ کہ بنگیج کتگ ات تنی وہدی بیگاہ ات مئے سامان زیرگ انگت ہلاس نہ بوتگ ات۔ مگر بیگ ءِ وہد ءَ ما وتی درستیں کار کتنت ءُ دیم پہ لوگ ءَ روگا لگ اتیں۔ نیم راہ ءَ منیر ءَ گشت کہ تو ہمدا بدار من سڑک ءِ آ کپ ءَ رواں ءُ یک کسانیں چیزے زیراں ءُ کایاں۔ منیر شت من

Scanned by CamScanner

سک دمبر تگ اتاں منی سر جہل ات ءُ حیالے ءِ تہا اتاں کہ انا گہ گاڑی ءِ بریکانی آوازے اتک کہ مردمے جتگ ات۔ یے۔ درستیں مردم ہا نیمگا شت انت، من اوں شتاں من اے فکر ہم نہ کتگ ات منا واب یے گندگا پیداک ات آمرد کہ ٹپ ءُ ٹور ات، حوان ءُ حون رچ ات ءُ ہا جاگہ ءِ سرا ساہے داتگ ات، آ مئے سالونک منیر ات۔ من چہ ہوش ءَ شتاں ءُ وہدے کہ ہوش کت دیست سیر پرس یے ءَ بدل بیتگ ات۔ منیر حاکانی چیرا گڈی واب ءِ تہا ات ءُ ہما وہدی کہ منیر قبر ءِ تہا ایر کنگ بیت منی قدم لیلیٰ ءِ زندگی ءَ ایر بیتاں کہ منیر ءِ جاہ ءَ بگراں۔ ہر چنت کہ لیلیٰ وتی سد وسماء نہ ات، بیمی روچ ءِ پرس تمام بیت درست شت انت، مجید ءَ اوں نشت نہ کت۔ مصیبت ءِ جہلانکی درامدانی دل ءَ چنگ جنت۔ لیلیٰ ءِ سمبالگ ءِ گرانیں بار منی کوپگاں ایر کنگ بیت، اصل ءَ منی جند ءَ یک تسلی دیوکے ءِ ضرورت ات۔ بلے من وتا سمبال ات۔ منا انگت باور نہ ات کہ منیر مئے گورا نہ انت۔ نوں من مئتگاں ءُ یک براتے ءِ جتائی ءِ درد۔ من مئتگاں ءُ موم یے کہ حسک ءَ بچگا انت۔ لیلیٰ ءَ وَ حال است ات نئیکہ واب ءُ آرام، یک دمانے ہم آئی ءِ ارس چہ دیدوکاں حسک نہ بیتگ اتاں پدا ہم حق۔ یے است ات۔ مدام منا گشتگ یے کہ منا منیر ءِ قبر ءِ سرا بہ بر ءُ من بر تگ ات۔ منی تسلی ءُ دلداری بے فائدہ ثابت بیت انت، من ہر چی کرت لیلیٰ پیسر بگیں لیلیٰ بیگا تیار نہ ات۔ یک بت یے ءِ وڑا ات نہ گپ ئے کت ءُ نہ چیزے گشت یے۔ چلّمی روچ ہم گوست۔ من اوں دگہ وتی کار ءَ شتاں بلے من ہم آ پیسر بگیں مردم نہ اتاں۔ منیر ءِ حالکیں جاہ ہمک نیمگا ظاہر ات ءُ یک نیمگے لیلیٰ ءِ حیال ہم یک ساعتے منا نند گا نئیلگا ات۔ مدتے گوست من وتی روچ ءُ شپاں گوں مجید ءَ گوازینگا اتاں، مجید منی وڑا بدحال ات ءُ لیلیٰ چہ مارا بدتر ات۔ آئی ءَ وَ درستیں اکار، وانگ ءُ زانگ یلہ داتگ اتنت۔۔ چیزے روچ ءَ رند مجید ءَ وتی آلوگ جاگہ مٹ کت ءُ دگہ لوگے ءَ شت انت کہ بلکیں منیر ءِ یات آلوگ ءَ انت ءُ لیلیٰ آہاں بہ شموشیت بلے لیلیٰ انگت ءَ انچوش ات حاموش، بتانی وڑا ءُ پدا ہم کس نیست ات کہ آئی ءِ پریاتاں اش بہ کنت۔ پدا من دیما اتکاں، چیزے وہد گوزگا رند من فکر کت اگاں من گوں لیلیٰ ءَ سیر بکناں بلکیں آ شر بہ بیت ءُ منیر ءِ حالکیں جاگہ پر بہ بیت۔ یک نیمگے فکر کت کہ اگاں چوش مہ بیت ءُ منیر ءِ جاہ ءَ پر کت مکناں گڑا مئے دوئیںانی زندگی بربادی ءِ نیمگا روت، پرے ہاترا من اے گپ کسے ءَ گوں نہ کت۔ روچ ءُ شپ گوزگا اتنت لیلیٰ ءِ گریوگ ءُ زاری کم بیتاں بلے آئی ءِ بےتواری ءُ حیرانی کم نہ بیت۔ منیر ءِ مرگ ءَ سالے گوستگ ات، سالینی پرس ہم دارگ بیت ءُ ہے روچ ءَ لیلیٰ ءَ سریگ پر کنگ ءِ روچ ءَ ہما چیز کہ منیر ءِ پت ءُ مات ءَ لیلیٰ ءَ داتگ اتاں، منیر ءِ پت ءُ مات ءَ راپدا داتنت اش۔ لیلیٰ ءِ اے کار ءَ گوں دراہ حیران بیت انت اے دمان ءَ منی حیال ءَ سنگاں ہم گریوگ پیداک ات۔ منیر ءِ مات ءَ گوں ترّیں دیدگاں آسامان کہ آئی ءِ چک ءَ گوں ہزار امیت ءَ کپتگ اتنت، زرت انت اش، دگہ راہ نیست ات۔ من مجید ءُ لیلیٰ ہم ہمدا منت ایں ءُ مئے گند وند روچ پہ روچ گیشتر بیان ات۔ من لیلیٰ سمبال ات ءُ سر پد کت گڑسرا لیلیٰ پداوتی وانگ ءُ زانگ ءَ دلگوش بیت ءُ من مارات کہ منیر ءَ کم کم چہ دل ءَ کشگا انت۔ ہے گر ءُ جنجالانی تہا کوہنیں ترانگے منی دل ءَ اتک۔ منی ءَ لیلیٰ ءِ سیر ءِ مسلہ۔ اے درگت ءَ من مجید ءِ گوں ماگپ جت ءُ مجید ءَ وشی ءِ گوں ما منا امبازاں زرت ءُ گشت یے پرچا اے گپ من پیسرا نہ جتگ۔ ہما شپ ءِ مجید ءِ لوگ ءَ شتاں۔ مجید گل ات ءُ وتی سیر وسانگ ءِ گپ ءَ ات، لیلیٰ اوں نشتگ ات، مجید ءَ پہ بچکندگے منا گشت من سیر ءِ حیال ءَ آں نی تو ہم سیر وسانگ ءِ فکر ءَ ببو۔ من گشت تو راست گشئے منی حمر کہ تمام بیت لیلیٰ ءَ وتی دمبر تگیں دیدگ منی نیمگا شانک داتنت

Scanned by CamScanner

انت ءُ مجید ءَ گوں مسکرا گشت کہ بکش تئی بانور کئے بہ بیت شرترانت، منا ؤ مسکرا ءِ تب نیست ات نہ من مجید مھتل کت ءُ نہ لیلیٰ۔ دل ءِ گپ وتی زبان ءَ ریتک ءُ گشت اگاں تو اجازت بدئیے ءُ لیلیٰ قبول بہ کنت۔ مجید سک گل بیت ءُ لیلیٰ ہمے وہدءَ کمرہ ءَ چہ ڈن ءَ دراتک۔ منی لوگ ءِ مردم بزاں پت مات، برات گہار مئے سانگ بندی ءَ راضی بیتاں ءُ مجید وَ راضی ات، پُشت کپتگ ات لیلیٰ۔ من دیم پہ دیم لیلیٰ ءَ وتی درستیں گپ جت انت ءُ لیلیٰ ءَ پہ جواب ءَ یک ہپتگے ءِ موکل لوٹ ات۔ یک ہپتگے ءَ رند لیلیٰ ءَ یک کاگدے نبشتہ کت ءُ پہ منا دیم دات ءُ وتی دل ءِ حال کاگد ءِ تہا نبشتہ یے کتت۔ کاگد ءَ نبشتگ ات کہ ہرچی تو گشئے شرانت، وتی درستیں حال بیان یے کتگ اتاں بلے یک درد گیں گپے ہم نبشتگ ات یے کہ من انگت ءَ کدی کدی منیر ءِ یات ءَ چیر و کائی، چہ دگرانی چماں دور گریواں۔ من ترساں کہ بلکیں منی اے حالت تئی زندگی ءَ تباہ مکنت ءُ.... من اشکنگ کہ حاک انسان ءِ مہر ءَ چہ دل ءَ بارت ءُ مہر و محبت ہرچ دردے ءَ درمان کنت ءُ من کوشست کت کہ شک ءُ دوراہی ءِ ہنڈالاں وتی فکر ءَ چہ بہ کشاں ءُ یک مہکمیں فیصلہ یے بکناں، بلکیں ہچ کس باور نہ کنت بلے.... وہدے نکاح وانینگ بیت ءُ مارا انندار ینت یے دوئیں گریوگا لگ اتیں نہ گل ءُ شادہی ءَ، منیر ءِ یات ءَ۔ مئے زندگی بنگیج بیت، زندگی یے کہ منیر ءِ یات ءُ حیال ءِ ساہگ ہمراہ ات یے۔ مئے کسانیں حبرے ءَ مارا منیر ءِ ترانگاں دور داتگ ات ءُ من لیک ات کہ سیر ما دوئیناں کتگ بلے ماسے کسیں کہ ہؤریں، من لیلیٰ ءُ منیر۔ منی حیال ات کہ لیلیٰ ءَ گوں وتی محبت ءَ شاد و آباد کناں ءُ منیر ءِ عکس ءَ چہ آئی ءِ دل ءَ شوداں بلے من وت منیر ءِ یاتانی اسیر ءُ بندی اتاں ءُ منی گیشتریں وہد منیر ءِ حیالانی تہا گوزگا ات۔ ھپتگ ءُ ماہ گوست انت مئے زندگی ءِ دومی سال بنگیج بیت وہدے من ءُ لیلیٰ سرپد بیتیں کہ مارا چک نہ بیت، چکی گریوگ ءُ کندگ ءِ توار ءَ نہ اشکنیں۔ آدمان ءَ زمین ءُ زمان پما یک بیت انت ءُ من دعا لوٹ ات کہ زمین ءِ دپ پچ بہ بیت ءُ منا ایر بہ بارت، وہدے کہ داکتراں گشت کہ مارا چک نہ بیت من دل ءَ ہزار واہش است ات کہ اگاں وہدے مارا چک بیت گڑا ما دوئیں منیر ءَ رابے یال کنیں بلے حداءَ منظور نہ ات۔ لیلیٰ جوان ات آئی اگاں منا یل بداتیں ءُ دگہ سیرے بکتیں، مات بیتگ ات بلے من پت نہ بیتگ اتاں۔ ہے گپ مس لیلیٰ ءِ کرا جت کہ آ منا یلہ بدنت ءُ دگی سیرے بکنت بلے لیلیٰ ءَ منی گپ ءِ سرا کند ات۔ منی دل پہ لیلیٰ ءِ حال ءِ سرا ستک کہ بزگ بید چہ کندگ ءَ دگہ کارے کت نہ کنت، لیلیٰ نہ شت منا گشت یے من چک ءِ ہاترا گوں تو سیر نہ کتگ ءُ من ترا اے حالت ءَ یلہ نہ دیاں ءُ ترا گوں دز بندی انت کہ دگہ برے اے گپ ءَ مجن۔ لیلیٰ ءِ اے حبراں گوں من وتی درستیں غم شموشتاں۔ لیلیٰ پہ منا یک سرپدیں دوستے ات۔ آئی ءَ زندگی ءِ بازیں چست وایراں، غم و وشیاں منی ہمراہداری کتگ ءُ کنگا انت۔ مرچی منیر ءِ مرگ ءَ سینز دہ سال گوستگ ءُ دوازدہ سال مئے سیر ءَ۔ مئے زندگی وشی ءَ گوزگا انت ءُ لیلیٰ ہم چہ اے زندگی ءَ راضی انت بلے چیزے کہ مارا عذاب انت، یک مزنیں دردے کہ مئے گور جیگ یے گپتگ، ما یک دومی ءَ سک دوست داریں، ہچ کمی یے نیست انت بلے انگت ءَ منیر ءِ یاتانی ساہگ مئے زندگی ءَ گوں ہوار انت۔ اے گپ ءَ من ءُ لیلیٰ دوئیں قبول کنیں کہ مئے سجہیں زندگی ءِ کمی بس یکیں منیر انت ءُ بس۔ ما دوئیں آئی جتائی ءِ درداں گاریں ءُ مئے زندگی گوں آئی ءِ یاتاں ہوار انت۔ کدی کدی انچو بیت کہ داں دیراں ما دوئیں بےتواری ءَ بڑاتگیں ءُ منیر ءِ یات ءَ گریویں۔ برے وہدے گوں وتا من فکر کناں گنداں اگاں من وتی قدم لیلیٰ ءِ زندگی ءَ منیر ءِ مرگ ءَ پد ایر مہ کتیناں منی زندگی ہم چوش نہ بیتگ ات ءُ بلکیں لیلیٰ ءِ زندگی ہم گہتر بیتگ ات۔ ☆☆☆

Scanned by CamScanner

ابکہ نہ اوں

عومر

کمبہ ءِ تارانی سرا یک پندولی چنڈے چوکانگڑ ءِ پیالونجان ات ، من ہمیش انت نوکی واب ءَ چہ پاداتکاں یک جاک سلواتے بنابوت ، من شتاں کہ میت ءِ پشت ءَ چونیں جاک ءُ سلواتے ، میت ءِ پشت ءَ چپ و چاگرد ءَ مچی یے است ات ۔ چارکس گپ ءَ ات ءُ چارکس اوداـ من یکرا اوشتات ءُ گپ ءِ گوشدارگ بنا کت "ماپیری یک ملاہے گلیغگ" من نز یک ءَ شتاں چہ ہمے مردم جست گپت شما ملا چیا گلیغگ ، اے ملا ءَ دوازدہ بج ءَ بانگ داتگ ما کہ جست کتگ کہ دوازدہ بج ءَ تو چیا بانگ دیئے ، پسہ یے داتگ اہلِ حدیثانی بانگ ہمے وہد ءَ بیت ۔ اے دگہ ملاہے اتگگ ، باریں سنی یے یا شیعہ یے ، ہر وہد کہ واب ءَ بست کنت بانگ دنت ، پچی توار برز بوان ات مانماز نہ واناں مالوٹیں کہ ملا ہر یکے بیت وتی حساب ءَ بانگ بدنت ۔ یک ملا ہے گشیت سنی یکے گشیت شیعہ ، اہل حدیث ، مانزاناں کئی بانگ ءَ نماز ءَ بواناں ، درس یک توار گشگا اتاں مالانہ لوٹیں ۔

آزمان اوں عجب سنگارات ، آزمان ءِ دیما سینما ءِ پردہ ءِ پیمیں یک پردہ یے جتگ مگرب ءِ وہد بوت ہر لوگ ءِ مردم وتی لوگانی پیوگاہ ءَ اتک ءُ نشت انت ۔ مرچی شپ سک باز مردم وتی لوگ ءِ پیوگاہ ءَ نشتگ ات ، دوکس گپ ءَ ات کہ مرچی شپ امریکہ نوکیں صدر گوں قوم ءَ تران کنت ، وتی ملک ءِ نوک بستگیں سہرانی نیاد ءَ بندیت ۔

بازار ءِ سڑک انچو ڈولدارا تنت کہ مردم پہ چارگا سیر نہ کنت ہر یمگا جاک ءُ سلوات ، گاڑیانی بازی اے بازار ءَ یک ندارۓ گندگ بوت یک جنیا آدمے کہ سڑک ءِ کرا نشتگ ات ۔ من ہمے جیڑگا اتاں کہ اے چیا ادا نشتگ ہمے ساعت ءَ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات ہمے جنین ءَ وتی گٹ ءِ چک بن ءَ ایر کت گاڑی ءَ سوار بوت ، گاڑی ءِ واجہ ءَ لہتیں زر کش ات ءُ آئی ءِ دست ءَ دات ۔

اودا باریں چے بوتگ ، اے راہ ءِ گوز وکیں مردم ہمے ٹِک ءَ رساں گیناں دز مال دیاں باریں چے بوتگ ، من ہمے راہ گپت شتاں اداڈ وںڈے ءِ بوانت ، چہ کجا پیداک انت؟ من ہمے جیڑگ ءِ تو کااتاں کہ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات ، دو مردم دراتک پشت بانٹ اش پچ کت گاڑی ءِ تہا چے جونے کش اتے ، یکے ءَ جون ءِ پاد گپت انت ءُ یکے ءَ دست ، اے دیم آدیما برت آورت اش ءُ آ ہمے بستگیں دیوال ءِ پشت ءَ چگل اش دات ۔ اے نہ شتگ اتنت کہ دگہ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات ایشاں اوں ہمے حساب ءَ جون ءَ چول دات ءُ دیوال ءِ پشت ءَ چگل دات ۔

منی پنچک ءِ چک ءَ گیٹ پچ کت گاڑی لوگ ءَ آورت ☆☆☆

حیال

غلام حسین آزآر

بازمدت ءَ پدیکرندے پدا آئی ءَ منا گوانکوکت کہ قلم ءَ دست ءَ کن بہ لکھ!

بالاد گ ءَ لہمین نود چمانی خماریں کیف
تاہیر دلاں بکشاں رکانی خماریں کیف

ملگور ءِ شماں درکیت کوش مہلبیں بیگاہاں
مہکونگ ءِ وشبوئیں مسکانی خماریں کیف

دلبند ءِ زریت باگ ءَ تئی سئیل سباہانی
گوں لڈگاں دلکشیں پلانی خماریں کیف

نہ حاجتیں گلمان ءِ نہ حور وپری آنی
نہ کوثرءُ طہورءِ کیفانی خماریں کیف

ہلو! ہلو! ہلو! !!!!!!!

☆☆☆

Scanned by CamScanner

واب

شریف قاضی

اِٹ ئے کہ نہ کنات ئے انچوژ نگ ژ نگ منی سرءِ ہوش شابرتگ شے سرءِ ہوش بروآت اے چونیں مکسکاں نیلنت کہ من آرام بکناں روچ ءِ گنجیں کاراں کشت ءُ شپ ءُ مکسکانی۔۔۔۔شی مکسک چو جمبرءُ گرندگا اتاں، منی تیوگیں جان اش چنڈ اتگ ات ءُ پڑ پڑات من انچو کچینگا دمبرتگ ات مناپہ مکسکاں سک زہر آہگا ات دل ءُ گشت پیشکلے بزور مکسکانی خاندان ءُ گار کن۔منی بشانگ سک کوہن ات بیست ٹنگے پرات، زیک من پچ اتگ ات بلے دوشی منی لگتاں انچو درتگ ات کہ نام نہ گرئے۔ہمیشکا مکسکانی اوں گناہ نہ ات من وس کت مناواب نیاہگا ات زاناں اے مکسک آرام ءُ کل انت اگاں چادرے ایرکش بکتیں مناگرمے ءُ کشتگ ات منی ءُ مکسکانی جنگ جاری ات۔ ماہ درپشگا ات من دوشیکیں واب ءِ باروا فکر جنگا اتاں اف کہ چونیں وشیں واب ات گندئے اے واب راست بوتیں تہ باز جوان ات دگہ منی عیش ات۔ بلے اے وڑیں واب من پیسرا کدی نہ دیستگ ات گشئے حقیقت یے ات۔من سک گل اتاں چہ بازیں وشی ءُ من گنوک بوان اتاں بلے مناوتی کچک ءِ وکگاں گڈیخنگ ات شگرے گپت کہ کچک ءُ منا گڑیخنگ اگاں ناں من الم ءُ گنوک بوتگ اتاں۔

دوشی واب ءُ دیست من سک سیر اتاں منی گوراماں ءُ مڈی بے حساب است ات گاڑی، بنگلہ، بینک بیلینس، نوکر چاکر ہرچی کہ بکشئے است ات جاپانی چشمکے منی چم ءُ ات، راڈو گھڑی یے دست ءُ ات، سہرءِ مندریکے، دہ سہرءِ چین یے، انچیں کاٹن کہ کسی جان ءُ نہ دیستگ ات، چوٹانی توارءُ چک چکے پرات۔انچیں چوٹ کہ تیوگیں کوئٹہ ءِ پرنس روڈ ءُ دست نہ کپیت، لوشن ءِ بوءُ تیوگیں بازار سرا زرتگ ات منی سنٹ مک ات ءُ ہرکس منا روک روک ءُ چارگا ات۔ تیوگیں بازار ءِ مردم چہ من ترسگا اتنت ہرکس منی وازمندگ ات من وت حیران اتاں کہ انوں نیزگارے اتاں دمان ءُ چوں سیر بوتاں اے نزانتگ ات کہ واب گندگا یاں۔ وہدے مناوتی کچک ءِ وکگاں گڑیخنگ ات تہ من ہما نیزگار اتاں ہما پرشتگیں تھت ءُ ہما درتگیں بشانگ ات۔ کج انت مال دولت، نئے گاڑی، بنگلہ، بینک بیلینس، نوکر چاکر نئے راڈو ءُ مندریک، سہرءِ چین، کاٹن ءُ چوٹ، نئے لوشنی بوئے است ات ہما مکسکانی گرندگ ات، منا ورگا اتنت ءُ کرّ کرّ کچینگا اتاں۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

دنیا

نعیم رہچار

''تو منا دوست بئے، تو منا سک دوست ئے۔۔۔ انچوش کہ دل گشیت تراوتی۔۔۔''

''تو اوں منا انچوش دوست بئے منی دل گشیت کہ ترا۔۔۔''

''منی دل گشیت من ءُ تو اے شہرءِ چہ دور یک درچکے ءِ سارتیں سائگ ءَ سہب داں بیگہ پہ نندءَ ءُ وتی دل ءِ رازاں درشان بکناں ءُ اے راز ہچبر ہلاسی ءِ نام ءَ مزانت''۔

''تو منی پچماں بچار ترا چے گندگا کیت''۔

''مہر، تہنا مہر''۔

''تو دست ءَ بزیر منی دل ءِ سرا ایر کن، باریں چے گشگا انت''۔

''منی نز ءَ دریکگا انت''۔

''دریکگا نہ انت اکس بزان ئے گڑا تئی نام ءَ گرگا انت''۔

''دل گشیت تراوتی دل ءِ تو کا ایر بہ براں''۔

''من زاناں تئی زردءِ ماڑی ءَ نہ اوں''۔

''انا! تئی مہر منی دل ءِ تہا انت بلے تئی بہشتیں ڈیل منی دل ءِ تہا نہ انت ءُ لوٹاں کہ تئی کنٹ ءَ ہم وتی دل ءِ تہا جاگہ بدیاں''۔

''وہدے منی مہر، منی بالاد ءُ منی نکس تئی دل ءِ تہا انت گڑا منی کنٹ ءَ چے کنئے؟''۔

''اکس منا حاصل کنگ ءِ کمال بوتیں منا سک باز حاصل بوت''۔

''گڑا تو چیا پہ وتا چیزے حاصل نہ کنئے''۔

''پرے ہاترا کہ چہ تئی مہراں بے مہرباں''

''رو چے کیت تو منا یلہ دئے''

''من ترا ایلہ نہ کناں''

''تو منا لازم یکرو چے یلہ دئے''

''من بے تو کجا شت کناں''

''ہمو دا کہ ہر کس ءَ روگی انت''۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

منی دوست ءِ برکت ءَ

ڈاکٹر غلام رسول فریاد

من قربان باں وتی رب ءِ کہ منا چونیں شریں دوستے داتگے۔ من چے توصیف کناں وتی دوست ءِ، منی دوست ہچ توصیف ءِ محتاج نہ انت واجہیں حداءَ منی دوست ءَ را یک انچیں تاثیرے داتگ کہ آ دنیاءِ تہا ہچ کارءَ گٹ نہ بیت یک انچیں رنگ صورتے والجہ حداءَ داتگ کہ دنیا آئیءِ سرا عاشق ءُ گنوک انت۔ من کولیگ باں وتی دوست ءِ مہرانی سرا کہ انچو مہر منی دوست ءَ داتگ منا زندگی ءَ کس ءَ انچو مہر نہ داتگ، من وتی دوست ءِ مٹ ءَ ہچ کشورءَ نہ گنداں کہ منی دوست یک بے مٹ ءُ بے مثالیں دوستے، منا یات نہ بیت کہ یکروچے منی دوست ءَ وتی مورک مجیتگ یا کہ منا پہ حسد چاراتگ۔ آئی دائم گوں بچکندگ منا امباز کتگ، من وتی دوست ءِ کجام توصیف ءَ بکناں۔ رنگ وداںگ ءِ، کدو بالاد ءِ، ملگ وگا مگیج ءِ کہ منی دوست واجہیں حداءَ انچوش جوڑ کتگ ات کہ آئی ءِ تہا ہچ عیب مان نیست ات، مرچی کہ من شرّ اں تو بزان دوست ءِ زیادہیں مہراں منا شر کتگ، دگہ منی تہا شری چی ہیتگ، منی برات بازاتیں دنیاءِ تہا، کہ آیانی سرماں چرس ءُ ہیروئن ءُ دزی ءَ کپتگ۔ من ندر باں ہے دوست ءِ کہ شپ ءُ روچ منی دیما اوشتاتگ ءُ دست یے بستگ، بہہ منا حرابیں کشک ءِ روگے نہ اشتگ۔ آئی ءَ منا انچیں پنت ءُ سوج داتگ کہ پت وتی چک ءَ چوشیں سوج نہ دنت ہرچ کارے کہ شر نہ بیتگ آئی ءَ پہ منا دوست نہ بیتگ۔ مرچی منی دوست کج انت کہ آ ہر سکی ءُ سوری ءَ پہ منا اوشتاتگ ءُ حاضر بیتگ۔ من وتی دوست کدی دیستگ ءُ کجا دیستگ مرچی منا شر یا تنت کہ من یک غریب ءُ نیزگاریں مردے اتاں شپ ءُ روچ کارانی تہا چیر اتاں بلے انگت ءَ سیر لاپ نہ اتاں۔ انچیں وہد بیتگ شپ آتکگ مارا شام نہ بیتگ۔ منا شر یا تنت وتی کسانی ءِ روچ کہ منی پشک ءَ ہژدہ پیچ پر بیتگ آروچی ما کلدارءِ نام نزانتگ کہ کلدار چی اِت، آروچی انچیں مردم ہم بیتگ کہ آئی ءَ منے کرے نندگ بڈ اتگ من حیرات باں وتی دوست ءِ کہ آئی ءَ بہہ چہ منا ناز نہ کتگ آئی ءَ انگت منا زرت وتی بگل ءَ داشت مرچی ہما دوست ءِ مہربانی انت کہ واجہیں حداءَ منا شر کتگ۔ اگں آئی ءَ منا مبر مداتیں حدا بزانت مرچی منی چے حال ات۔ آروچی منی عمر کساس شش ہپت سال ات کہ منی واجہیں پت ءَ منا برت اسکول ءَ داخل کت وانگ ءِ ہب منا وت است ات بلے منی واجہیں پت ءَ وتی غریبی جاہ ءَ منی سرا باز جہد کت آئی ءَ وتی

بزگی ءُ واری دیستگ ات پمیشا نہ لوٹ ات ئِے کہ منی چک اوں چو منی وڑا بزگ بہ بنت، ہماروچ ءَ کہ منی واجہیں پت ءَ منا اسکول ءَ داخل کت منی چم پہ وتی دلبریں دوست ءَ کپتت آئی ءَ منا انچو پرمہری چارات گشئے زاناں آئی ءَ منا ساری ءَ دیستگ ءُ منی ودار ءَ نشتگ۔ دلبریں دوست ءِ گندگا منی دل ءِ تہا روچ پہ روچ آئی ءِ مہر ودان بیت من ءُ آ پہ یک دومی ءِ سرا عاشق ءُ دیوانگ بیتیں۔ بازانچیں مردم ہم ہستیگ کہ آیاں مئے سرا زہر اتگگ آیاں دائم منا ہے گشتگ کہ تو یک غریب ءُ شوانگی چکے ئے، تو آزمان ءَ پدا نک مہ بند، تو گوں ایشی ءَ دوستی کت نہ کنئے، تو ایشی ءِ دوستی ءِ قابل نئے۔ تئی گوراچ مال ءُ دنیا یے است کہ تو ایشی ءَ بڈ ءَ بندئے۔ تو آسری دوستے نئے۔ تو ایشی ءَ نیم راہ ءَ دروہ ئے بلے من گوں دوست ءَ ہے قول کتگ کہ من چہ ترا بہہ جتا نباں ہماروچ ءَ مردماں منا اے شگان جت منی دل ءَ ہے حیال آؤرت کہ راست گشنت اے مردم چو مہ بیت مئے غریبی مارا بہ سندیت ءُ جتا بکنت۔ دوست ءِ ہاترا من سہب ءَ ونت ءُ بیگاہ ءَ کار کتگ۔ وتی لاپ نہ وارتگ بلے دوست ءِ ہر تماہ پورہ کتگ۔ من بیگاہ ءَ کار ءَ ہستگاں بلے منی حیال گوں دوست ءَ ہستگ داں من لوگ ءَ اتکگ سر ہستگاں من ءُ دوست دچار کپتگیں گڑا ماراد گہ ہچ ءِ سد وسمانہ ہستگ داں شپ ءِ نیم ءَ ما دیوان کتگ۔ منی کار انچو گران ات کہ چہ بازیں کاراں دمبرتگ ءُ ژند ہستگاں بلے انچو منی چم پہ دوست ءَ کپتگ انت گشئے زاناں من بہہ کار نہ کتگ چیا کہ منی دوست ءَ انچیں مہر منا داتگ کہ منی دراہیں غم ءُ دردگار بیتگ انت، آئی ءَ دائم منا ہے گشتگ کہ دنیا گشیت بلے گشیت بلے تو منا یلہ مدئے منی مہراں بچار ترا کجا برنت ءُ سرکن انت۔ آروچی راست گشتگ منی دوست ءَ مرچی منا کسے جاہ کار یت تہ ہے دوست ءِ برکت ءَ۔

منا تنگہ یا تنت ہماروچ کہ غریبی اتک منی لوگ ءِ چانٹ ءَ اوشتات ءُ منا سلاے دات گڑا آروچی درستاں منا یلہ دات، چہ منا وتا کزاش کت بلے شاباش انت ہے وفاداریں دوست ءَ کہ وہدے منا درستاں یلہ دات آئی ءَ منا امبازاں زرت وتی دل ءِ سرا داشت، منارا سہر ینت کمک کت۔ منی دوست ءَ یک سہتے چہ من کر نہ کت۔ شپ روچ سہت ودماں گوں منا ہورات داں منا آؤرت ءَ برزگا سرکت۔ مرچی دنیا منا زانت چہ دوست ءِ زیادہیں دلبڈی ءَ۔ منی دوست کہ نامے قلم انت۔

☆☆☆

> زندمان ءِ مکسد اے نہ انت کہ دور ماں مجانی تو کاچے گندگ بیت بلکیں ایشی ءِ مکسد ہمیش انت کہ ہروڑیں جاورے کہ دیما بیت، آئی ءِ ہمت ءُ مزن دلی ءِ گوں مادیمپانی کنگ بہ بیت۔
>
> **(کارلائل)**

Scanned by CamScanner

زردوست

نصیر مراد

شپ ءِ نیم ہنگام ءَ دلبود ءَ برزیں چیہالے جت ءُ جہہ سرّ ات ءُ نشت ''اتگگ، اتگگ''
ماہ گنج، آئی ءِ زال کش ءَ وپتگ ات، پدرہت ءُ وتی چماں کپینان ءَ پرس اتے'' چے بوت دلبود، تئی کو کارءَ، منی دل وَ چیرءَ پپاں شت، کئے اتگگ، بلکیں تو دیہہ ءُ بلاہے واب ءَ دیستگ؟
''ناں! ناں! دلبود ءَ گوں ہماجوش ءُ جذبگ ءَ گشت'' من نیکیں وابے دیستگ''۔
''نیکیں وابے''؟
''ہوَ! نیکیں وابے، من واب ءَ دیستگ کہ من ءُ تو تئی برات خدابخش ءِ مہمان ایں''۔
''منی برات ءِ مہمانیں، اے واب ءِ نیکی کجا انت منی برات زاناں پیر ءُ فقیرے کہ آئی ءِ مہمانانی سرا اللہ ءِ رحمت گل ءُ گوہر گوارنت''۔
''اللہ ءِ رحمت ناں، تئی برات ءِ جند پہ گل ءُ گوہر ریچیت۔ منی ماہو، منی ماہ گنج! دلبود ءَ گوں وشی ماہ گنج ءِ دست، دستاں زرت ءُ پرنتک۔
''تو چے گشئے؟ ماہ گنج ءَ پہ حیرانی جست کت'' منی وَ سر درنہ روت''
''ترا من انی سرپد کناں۔ من ءُ تو رویں ماہے ءِ واستا تئی برات ءِ گورا کراچی ءَ، مئے لاپ ہمائی ءِ سرا بیت۔ ہے زراں کہ ما اداورگ ءُ خرچ کنگا ئیں، بچ انت۔ مئے دست ءِ مہ رونت ءِ ادگہ گل ءُ گوہر نہ لوٹیں''۔ دلبود ءَ پہ شات ءُ گل گشت۔
''توبہ! تئی وڑیں نلسیں مردم من وتی عمرءَ نہ دیست'' ماہ گنج ءَ وتی دست گوشاں کتنت۔ بلے منی برات ءَ پہ دو مردم ءِ نگن دیگ ہچ نہ بیت، ماوت ماں وتا گندو کی ہم کنیں۔
''ہوَ! ہوَ! شرگندو کی بکن ات'' دلبود ءَ پہ وشدلی کندات۔ ''یا اللہ، اے واب من پر چا پیسرا نہ دیست''۔
''آدگہ وَ حیرانت بلے لوگ ءِ ءُ مئے بلا بتر انی چے بیت؟''

''بلاہتراں بکن لوگ ءَ لوگ ءَ کیلے دپ ءَ دئیں''

''لوگ ءَ وَ من کبل کناں، دوئیں کروساں چوں کناں ۔۔۔ ماہ گنج ءَ پہ فکرمندی گشت۔

''بز یراش گوں، اے وَ چوشیں گرانیں چیز نہ انت۔ دلبود ءَ سلاہ دات۔ دومی روچ ءَ کراچی ءَ روگ ءِ جزم ءَ گوں دوئیں وپت انت۔ دومی روچ ءَ دلبود ءَ ۱۰۰۰ کلدار ءَ بس ءِ دو ٹکٹ گپت۔ دوئیں ءِ وہد ءَ دوئیں بس ءَ سوار بیتاں۔ بس ءَ رہادگ بیگا پیش دلبود ءَ چہ در یگ ءَ ڈن ءِ ندارگاں چارگا ات کہ ٹکٹ چاروک ءَ آئیکو پگ دست جت۔

''ہاں منی پت چے لوٹ ئے'' دلبود ءَ جست کت۔

''ناکو! ٹکٹ، فٹافٹ ٹکٹ! ٹکٹ چاروک ءَ گشت۔

''بلے منی واجہ! دلبود ءَ گشت ءُ دست پہ کیسگا برت ءُ پدا آئی ءِ دست ہمو داحسک بیت۔'' اے ٹکٹ کجا شتگ انت؟ دلبود ءَ وتی کش ءِ کیسگ ءُ شلوار ءِ کیسگ پٹ اتنت، ٹکٹ ءَ رسگی نہ ات، نہ رس ات۔

''بلے ناکو، سرجن، وہد نیست، ٹکٹ چاروک ءَ گشت۔

''ابا مئے ٹکٹ گار انت'' دلبود ءَ پہ بزگی گشت۔

''ٹکٹ گار انت یا کہ نہ زرتگ''؟ ٹکٹ چاروک ءَ گشت،'' وئے ناکو کے شرم بکن پیراں سری ءَ جنین آدمے گون انت بے ٹکٹ ءَ سفر کنئے''۔

''ناں منی واجہ من ٹکٹ یکبرے گپتگ، گار انت''۔

''ناں ناں، اگاں ترا کراچی ءَ روگی انت ہزاری یے ڈیلا کن، اگاں ناں زیروتی بُڈھی ءَ گروتی راہ ءَ''

مزنیں جاک ءُ سلواتے ءَ پد دلبود ءَ لاچاری ءَ ۱۰۰۰ کلدار کش ات ءُ ٹکٹ چاروک ءَ را دات۔ یکیں سفر ءِ دومی ٹکٹ پہ حفاظت کیسگ ءَ کت۔

دومی روچ ءَ سلامتی کراچی ءَ سر بیت انت۔ پیسرا وتی سیادے ءِ گورا کلڑی ءَ شت انت۔ دلبود ءَ دوئیں کروس کمپان ءِ تہا یلہ داتنت، وت مرد مانی وشاتک ءُ جوڑی ءَ رند شت وپت۔ سہارگ ءِ وہد ءَ دلبود ءَ را گکڑ ءِ نارشت ءُ بٹ دیما دیگ بیت انت۔ دلبود ءَ پہ وشدلی نوش جان کتنت ءُ گشت'' وشیں نارشت اتنت، نہ گشئے مشینی مرگ انت گشئے ملکی ککڑ انت۔ یاراست گشی! جنک ماہ گنج تو وت لاپ پر کت، کروسان ءَ دان داتگ''۔

''کجام کروس ناکو! سیاد ءِ جنین ءَ چہ دلبود ءَ پرس ات، اے کروس وَ ہمیش اتنت تو وارت انت''۔

''ہی ترا اللہ ئی قہرے بہ گپت'' دلبود ءَ آس لگ ات۔ اے منی کروس اتنت۔

''مانا کونزانتگ'' جنین ءَ گشت، ماگشتگ زاناں ترا پماٹیکی انت گون انت۔ ماچاراتگ تو آوَرتگ انت چہ دگہ مہار

یکپارگی تووتے بورئے۔

''زبریں زالے ئے تو! دلبود ءَ زہر ءَ جشان ءَ گشت۔ آشپ ہے سیادءِ گوراآہاں گوں وزواس روچ کت ءُ دوی سہر

مہلہ مہلہ دیم پہ خدابخش ءِ لوگ ءَ گولیمار ءَ شت انت۔ خدابخش ءَ پہ وشدلی وشاتک کتنت۔ دلبود وتی سیادءِ سراز ہر ءَ انگت جشان ا

آئی ءَ وتی پشک درکت ءُ تہت ءِ سراا یرکت۔ خدابخش ءَ گوں گپ ورپ ءَ لگ ات۔ دمانے ءَ رند خدابخش ءِ چک سخی بخش کہ ظاہر

تہ خدابخش ءَ توارجت ''بروہیک میکے بگر بیا، تئی ناکوشد یگ انت''۔

''منی پت من درست کپتگ'' سخی بخش ءَ گشت۔

''گزاتو منی گورازرنہ برتگ، ترازرکئے ءَ داتگ؟ خدابخش ءَ جست کت۔

من ناکو دلبودءِ کیسگا چہ زرزرتگ۔

دلبود گوں خدابخش ءَ گشگا لگ ات تئی گہار ءَ پہ تو باز زہیر جتگ، ماتلکلیں کہ گندکی بکنیں۔ ارادہ انت کہ ما یک دو ماہ ءَ ہد

ندیں، بلے اے گپ ءِ اشکنگا گوں آگشئے جتاں گپت ءُ ماہ گنج ءِ دستے گپت ءُ اے وڑگشان ءَ ڈن ءَ دراتک ''بریں، بریں ماہ گنج د

مارا روگ ءِ کراہ گون انت، یک دوروچ ءَ رندا ے ہم پلگ بنت ءُ مادست ءَ کٹ ءَ کنیں ندیں۔

ماہ گنج ءَ کندات ءُ گشت اناں تو سک زربچت کنئے، ہیلیں مرد!

☆☆☆

دلگوش: اے کسہ ءِ بندری حیال چہ دری لبزانک ءَ زیرگ جتگ

وشیں حال

چہ بلیدہ ءَ سے ماہی تاکے **بانڑی** ءِ نام ءَ شنگ بوگا انت، اے درگت ءَ کلیں شاعر ءُ

نبشتہ کاراں گوں دزبندی انت کہ زوت وتی ساچشتاں پماد یم بدینت۔

شونکار: شریف قاضی، پوسٹ افس بلیدہ ضلع کیچ مکران پوسٹ کوڈ نمبر 92800

Scanned by CamScanner

شیطان ءِ بزگی

ارشاد عالم

آشوانگے ات،سہب ءَ مہلہ بازار ءِ رمگے چارینگا برت۔ یکرو چے آنگ ءِ چارینگا ات کہ پک اپ گاڑی یے اتک ءَ وشتات،سلام دعا ءَ پدشوانگ ءَ شیر چاہے اڑکت مردمان ءَ وارینت۔ چاہ ءُ آپ ءِ ورگا پد آواتر رہادگ بوتنت۔ دومی روچ ءَ شوانگ ہے جاہ ءَ پس ءِ چارینگا ات کہ ہے مردم پدا اتکنت بلے اے رندی گاڑی ءَ بازیں گرنچے لوڑات۔ شوانگ ءِ گورا آپ ءُ چاہ ورگا پد راہ گپت انت، اشانی روگا پدشوانگ پگر وحیالے ءَ کپت کہ اے چونیں مردم انت، چہ کار ءُ دنداکئت ''اداناں دگے ناں راہسر ے''الم اے حونیداریں مردم بنت یا دز بنت یا کہ شپک انت۔ آئی ءِ حیالانی تانجو نہ ست، وہدیکہ شپ ءَ لوگ ءَ اتک تا دیراں آئی ءَ واب یا تک، گیشتر ہے پگر ءَ پریشان کتگ ات کہ پرچا من چریشاں جست نہ کت۔ ہے وڑا سہی روچ ءَ پدا ہے مردم اتکنت، شوانگ ءَ داپارنہ شت گشتے'' واجہاں! من شمارا جستے کنگ لوٹاں اگس شما بدنہ برئے''۔ تراہرجستے کنگی انت، کت کنئے، چریشاں چہ مزن بروت ءَ پُرزوریں مردے ءَ گشت۔ ''واجہ منی جست اش انت کہ شما چونیں کار ءُ دنداکنگا ئے، اے کوہ ءَ کہ گرما گی روچاں مرگ چہ بال ءَ مرنت، ناں دگے ناں راہسر ے، شمارا گاڑی گون انت اے گریشگاں ویل ئے''۔ تئی راست انت، راست راست دروگ مئے کار شیطان ءِ کار انت ہرچی مارا شیطان پرمائیت ماہما کنیں۔ ہے شیطان برے مارا پرمائیت پلانی ءَ بجن ات، پلانی ءَ بہ پُل ات، اے کوہ ءُ گریشگ مئے بازار انت، چہ ہماہاں کوتاہ قدیں مردے ءَ پسودات۔ '' بلے شیطان ءِ کاراں واجہ حداوش نہ بیت شمارا زاناں چہ واجہ حدا ءَ نہ ترسیت؟'' شوانگ ءَ پہ بزگی گشت۔ ''حدا ءِ ترس مارا است انت بلے لاپ ءِ ترس ہم، گپے ءَ سرپدئے اے امروز ءَ ساپ ءَ راستیں کار ءُ دندا ءَ ہچ شرپ، عزت ءُ زرنیست اگاں اے ملک ءَ کسے راستیں کار بکنت، زرآئی ءِ گورا نئیت، مہلوک آئی ءِ سلام ءَ ہم علیک نہ کنت، مئے شرپ ءُ عزت اد ءِ وانندہ، زانتکار، میر و معتبراں ءُ ایدگہ شریں شریں مردماں چہ گیشتر انت''۔ اے گپانی اشکنگا پدشوانگ پہک حیران ءُ ابکہ بوت، گاڑی والہاں ہم مارِت کہ شوانگ ہم وتی بیوسی ءُ بزگی ءِ دیما لاچار انت۔ ''گڑا تو مئے ہمراہی ءَ ہے وڑیں کار ءُ دنداکنئے گوں؟'' یک مردے ءَ جست کت۔ تاں زنڈیں ساعتے ءِ پگر وحیال ءَ پدشوانگ ءَ ہوکت۔ تئی کار ہمیش انت کہ تو اے لکچہ ءَ پلانی ءَ سربکن، مزن بروتیں مرد ءَ گشت۔ دگہ مردے ءَ لکچہ ایرگیتک کہ چہ ہیروئن ءَ پر ات۔

شوانگ ءَ ہمک بکچہ زرت وتی پس سردیان کتنت دیم پہ وتی ہلک ءَ رہادگ بوت ۔ آئی ءَ بکچہ نام گپتیں مردءَ راداتنت ، ایدگ روچ ءَ گاڑی والہ پدا اتکنت اے رندی دگہ بکچیے شوانگ ءَ راداتا اش کہ پلانی ءَ راسرے بکن بلےاے رندی بکچہ ءِ ہمراہی ءَ شوانگ را پنچاہ ہزار کلدار دات اش ۔

لہتیں مدت ءَ پد شوانگ ءِ تب ، ھیل ، عادت ءُ نفسیات بدل بوان بوتنت چدو پیسر کہ آئی ءِ گور ءِ گدر تگ ءُ چنڈ چنڈا تاں نوکیں کاٹن نہ پرشت ، پیسر ءِ سواسانی بدل چوٹ یے پاداات ، نوکیں راڈو گھڑی یے دست ءَ اتے ، بازار ءِ مردم حیران ءُ ابکہ اتاں کہ شوانگ ءِ کرا انچو زر چہ کجا اتکگ ، بازار ءِ مردماں چہ گیش آئی ءِ سیاد ءُ وارث حیران اتنت کہ اے مرد چوں جلدی سیر بوت وہدیکہ سالے ءَ ساری آشکیں نگن یے ءِ واستیگ بوتگ ! آسر پد نہ اتنت کہ شوانگ چہ کار کنگا انت ۔

لہتیں سالاں پد آئی ءَ وتی کہنیں کڈک ءِ جاگہ ءَ نوکیں بنگلہ یے بست کہ آئی ءِ بازار ءِ شرتریں بنگلہ ات ۔ دگہ لہتیں مدت ءَ پد آئی ءَ وتی بنگلہ ءِ کش ءَ بیٹک یے بست ۔ آئی ءِ بیٹک ہر روچ چہ مہمان ءَ دپ ماں دپ ات ، ہر شپ شراب کباب ءِ دیوان ات ۔ نوں آئی ءِ سنگتی گوں زندیں مردمان ات ۔ وزیر گزیر ، ڈی سی ، ناظم آئی ءِ پجاروک ءُ سنگت بوتگ اتنت ۔ اگاں کسے ءَ سرکاری کارے بوتیں ، بازار ءِ مردم سفارش ءِ واستا ہمائی ءِ درگاہ ءَ اتک انت پرچا کہ سرکار ءِ افسر چہ آئی ءِ گپاں ناحبر نہ بوتنت ۔ پیسرا آئی ءِ نام صوالی ات نوں صالح محمد بوت ۔ یکروچے صالح محمد ایوکا وتی لوگ ءَ نشتگ ات شراب ءِ گلاتگ ءَ ات ، اے ساعت ءَ آئی ءَ بازگیر اتک ۔ پگر وحیالاں چہ ابید آئی ءَ وتی دومی دنیا ءِ حیال اتک ءُ ہمے گپ ءِ سرا ہشّن بوت کہ آدنیا ءِ ہاترا بازیں کارے کنگا انت بلے دومی دنیا ہاترا دنیگہ ہچ کارے نہ کتگ ، دنیا ءَ نیکیں کار کنگی انت تانکہ اللہ منی گناہاں بہ بخشیت ۔ اے پگر وحیالاں آئی ءِ دل پہک نرم کت ، نوں آئی ءَ نماز ءِ وانگ شروع کت لہتیں وہد ءَ پد حج یے کت ، نوں صوالی حاجی صالح محمد بوتگ ات ۔ بازار ءِ تچہیں مردماں آئی ءِ توسیپ ستاءَ دم نہ برت کہ حاجی شریں مردے ، ... بخشـ ... ، راج دوستے ، ہمیشا بازار ءِ دراہیں مردم آئی ءِ عزت ءُ شرپ ءَ کنت ۔

یک شپے حاجی صالح محمد واب ات کہ آئی ءَ وابے دیست کہ شیطان انت اتکگ آئی ءِ سرون ءَ اوشتا تگ زار زار گریوگا انت آئی ءِ جیگ ارساں چہ میچل انت ، دپ ... گشگا انت ’’ ارے صوالی ترا یات نہ بیت کہ تو سک وار و عذاب ات ءُ ، تئی پاداں چپل نیست ات ، پہ چنڈے نگن ءِ واستیگ ات ءُ ، مرچی تو اگاں سیر ءُ آبادے ءُ منی برکت ءَ ، من ترا سیر کت بلے تو چہ من پہک شموشکا بوتے ءُ ، منی شگر و منت ءِ بدل ءَ تئی لوٹ ءِ دیما نبشتہ انت ’’ ھٰذا من فضل ربی ‘‘ ۔

Scanned by CamScanner

منءُ گناہ

قاضی اداس

اے گپ راست انت کہ مس یک زانتکارءُ زانوگرے اوں، کجام وھدءَ منی ربءَ منا پیدا کتگ تو ھما وھداں زانتکاریءُ زانوگریءِ تاج منی سرا بوتگ۔ اے گپءَ من گشت کنیں کہ من نیکیءُ بدیءِ کٹءُ نپءَ سرپدوں ءُ اے گپءَ ھژدہ ھزار سُر ندہ ھم زانتءُ سرپد انت کہ من چہ درساں وتی ربءَ رادوستروں، منی دلءُ دماغ ھم من انت کہ من زانوگریءِ تھتءَ روانءَ سوارءُ بنی آدمی دگنیاءِ کنڈءُ کنچ یلہ نہ داتگ۔ آزمانءِ ماہءُ استالانی راز ھم من وتی سینگءَ جاگہ داتگ انت۔ من وتا رازانتءِ آحری جد وسیمسر اں آورتگءُ رسیتگ کہ چدودیم بنی آدمءِ ربءَ الیو کا وتی دربارءَ نشتگءُ بنی آدمءِ کارءُ کارستاں ندارہ کنگا انت بلے۔۔۔؟

منی چمانی سرا یک سیاھیں پٹ یے بستگءُ من ھرچند جھدءُ ھمت کنیں کہ من اے سیاھیں پٹءَ چہ وتی چماں چے دور کنیں بلے۔۔! اپسوز سد اپسوز کہ منی وتی جندءِ یک دستے ھمراھی کنتءَ یکے ھمراھیءِ ھاترا ھچ تیار نہ انتءُ منی ھر جھدءُ کوشست ناکام بوگا انت۔ بلے من اے ھم سرپدوں کہ اے سیاھیں پٹ من دست وت وُتی چماں بستگءُ وتا را یک بیوسءُ کورےءِ رنگءَ پدر کتگءُ اے سیاھیں پٹ منی چمانی رژنائیءَ ماں تھاریءَ بدل کنگا انت۔ ھےسببءَ من نہ جھلگ زانیںءُ نئیکہ برزگ، کجام وھدءَ مئے مستریں ھمکار کہ منا سکیں بدنت تو منی لوٹءُ واھگانی شیطانیں ھارءُ توپانانی نیامءَ ملّان ملّانءَ دیم پہ وتی منزلءَ رھادگ بیں بلے۔۔؟ من وتی ربءِ ناترسیءَ سک باز دلپدردءُ رنجیگ اوںءُ انچو پدرداوں کہ داں روچءِ محشر۔

بازرندا منی نزوریں ایمانءَ منا سک باز ملامت کتگ کہ من وتی ربءَ پرچا دُرس نہ کنیں وھدیکہ آئی وتی درستیں نشانی چو روچءَ پدر کتگ انت۔ داں دوشیءَ من سیاھیانی دگنیاءَ وتی دستءُ دیم سیاہ کتت ءُ گوں روچءِ رژنائیءَ آیانی پرکندگءُ گلاب رنگین لنگانی سرا گمءُ اندوہءِ تیر کو پرداشتءُ روچ یکے کتت۔ من اے کارءِ تہا داں حدےءَ سوب مند بوتوں پرچا کہ منی سببءَ مکھیں ماتانی گوھریں ارس حسکیں گلزمینءِ دلبندءَ ترکنگا اتنت، کماشیں پسانی گڈی ایں واھگانی جنت ماں دوزہءِ یک بدرنگیں مثالے جوڑ بوت۔ گراں لجیں گھارانی دپءِ شکلیں بچکند ماں آیانی دلءِ زمینءَ زندءَ زند کل لتت۔ نوک بروتیں ورناھیں براسانی جنازہ منی چمءِ کلءَ وانگ بوتنتءُ چدو پد۔۔

من بوءنءُ پشومانیءِ برزتریں کوہءِ سرا لک کپتوںءُ وتی آحری پریات داں بنی آدمانی گوشاں رسینت ’’چوش مہ بیت کہ منی مرگءَ پد من شمئے دلانی سرزمینءَ بےروتگیں درچکءِ دروڑءَ بہ بیںءُ نیکیءُ راستیءِ گوات منا پہ آسودگی بن گوج بکنتءُ من شمئے دلانی سرزمینءَ مدامی حاترا ھکا بیگواہ بہ بیں۔ منی مرگءَ پد منا المءَ یات بکن اتءُ وتی شیطانیں ھارءُ توپاناں چہ بنی آدمانی ایمانءِ یقینءِ بندءَ المءَ پرہکن ات دانکہ کورءُ مستیں بنی آدم وتی زندءِ دوئیں روچاں پہ الکاپی ترا میلی کت بکنت۔ ☆☆☆

تہاری، نصیب، وشبو

علی عادل

شریشں ءِ ساہگ چوں سر دانت، مناسک دمبر تگ بیا ساعت یے دو ساعت نندان گپ وتران ئے کناں دیما کشک انت مرد مانی روگ آہگ انت، گاڑیانی گرز گارانت وہد پہ شری ءِ سرا گوزیت۔ سے چار سگریٹ کشاں پدا رواں۔ اگان کسے آجوئی ءِ عاشق انت گڑا تئی شہرءَ لوگے بہ بندیت ءُ بہ نندیت پرائی ءَ مشکل نہ بیت"آ" بہہ نزانت پریشانی کجام ساہدارءِ نام انت آرام ءُ وشی ءِ گومازندگی گوزیت۔ منا دوروچ انت اتلگوں دہ مردم ءَ چہ گیش دہ من حاک ءِ چیرا چیر دیگ بوتگاں۔

بقول مہلوک وتی جندءِ موت ءَ یکے نہ مرتگ لہتیں تیرانی سانگبند بوتگ ءُ لہتیں لٹ ءُ کارچانی مجلس ءِ براہ بوتگ تنیگہ یکے ہم نزانت بندی جاہ ءِ راہ کجام نیمگا انت۔ کشت وکوش الم بیت یکے دومی ءَ چوں نہ کشیت ہر کس ءَ را یک جلوہ نا کیں ساہے ہمراہ انت گشیت منوں ءُ بس۔ تو اگاں اے شہرءَ مبوتین ئے دیری سر وچیر بوت، اداہر کس وتی جاگہ ءِ سرا حاکمے ءِ زورءَ جنت کس ءَ را کسی حاجت نیست ادار ہگوزی یے بیت یا ماہے ءِ مہمان یا روچے ءِ مہمان بیت، آ حاکم انت۔ ہر چیز دل یے لوٹیت بکنت کس دیم ءِ مان نہ تریت کہ تو کج ءِ مردم ئے، چہ کجا اتکگ ئے ءُ چے کنگا ئے۔ ہر کسی لوگ ءَ پترے پترتئی لوگ انت، وپس ئے شرنندے شر۔ حاموش بے یا کہ کوکار کننے جست کنوک کس نیست۔

تو منا بگش کجام حرابیں کارانت ادا نہ بوگا انت تئی دوستی انت اے شہر سلامت انت دگہ دیری سر وچیر بوتگ ات۔ ہزار پیداک ہزار روگا انت۔ ایشگو آنگر مچار زرءَ بدئے ہیرون، چرس، تریاق، شراب، بھنگ ہر چیز زورے بزور ترس ءِ نام نیست۔ تئی شہرءِ مثال ہما رنگ نیگ انت کہ سرے نہ کٹوکیں بہارگاہے ءَ کپتگ ءُ شوانگ شوہاز ءِ ریکستان یے ءَ سر بوتگ ءُ تن ءَ کشتگ۔ کجام حرابیں کار پشت کپتگ کٹکیں لیوارءِ سندگ ءُ ورگ، پتلگیں ماہیگ ءِ لہڑ دیگ، ہوادگیں چاہ ءِ ورگ، ماہکانی ءِ اندیم کنگ، تہاری ءَ دیوال ءِ بندگ، گواڑگانی لگت مال کنگ۔ منا تیوگیں عمرءَ اے درد واب نیلیت چیا کہ پیسرا منی دل ءَ ات وہدے من چداں چہ رواں گڑا اتراوتی ہمراہی ءَ براں بلے نوں منا ترسیت۔

چہ کئے؟ وتی جندءَ چہ، تئی ہمراہی ءَ چہ، تئی سنگتی ءَ چہ، منا پہل بکن من نہ لوٹاں منی شہر سر وچیر بہ بیت۔

☆☆☆

جنوزام

عمر عثمان

یکروچے سباہ ءِ سرا من پہ تربت ءِ روگ ءِ نیت ءَ چہ گس ءَ دراتک ءُ بازار ءَ شتاں۔ بازار ءَ کسانیں گاڑی یے ءَ سوار بوت ءُ تربت ءِ نیمگا رہادگ بوتوں۔ مئے گاڑی ءَ لہتیں بازارگوازینتگ ات کہ گنداں داں جنیا دمے دگ ءِ کش ءَ اوشتاتگ، گاڑی ءِ نزیک ءَ رسگا گوں آئی ءَ دست دات، گاڑی اوشتات ءُ جنیا دم سوار بوت۔ جنین ءَ چک یے بغل ءَ ات ءُ سیاہیں پوشاکے پوش اتگ ات۔ آئی ءِ عمر مزن نہ ات، رنگ ودانگ ءَ بدنہ ات۔ سیاہیں پوشاکاں آئی ءَ رادگہ گوناپ یے داتگ ات۔

گاڑی ءِ ڈریورآدینک ءِ تو کا چہ آئی ءَ راپہ وڑے چارگات۔ من ہم برے برے پشت ءَ چک ترینت ءُ برے آدینک ءِ تو کا آئی ءَ را چارِت، گاڑی وتی منزل ءَ روان ات۔ تربت ءِ نزیک ءَ جنیا دم ءَ گاڑی ٹک ات، گاڑی ءَ کہ داشت آ ایر اتک ءُ روگا لگ ات۔ ڈریور ءَ آئی ءَ را توار کت ہاں باریں! تو کراہ نہ دات۔ اے حبر ءِ اشکنگا گوں جنیا دم نزیک ءَ اتک ءُ گشت یے کہ من یک جنوزام ءُ غریبیں مردمے اوں ءُ اینگو آنگو پنڈ ہنڈے ءَ روگا اوں۔ اے حبر آئی ءَ یک انچیں بزگی گالوارے ءَ کتنت کہ ڈریور ءَ آئی ءِ سرا بزگ بوت ءُ آئی ءَ راروگ ءِ رزا یے دات۔ اے عمر ءِ آئی ءِ بزگی ءُ جنوزامی مئے سرا اثر کنگا ات۔

تربت ءَ سربوگا پد وہدے ماوتی کارگیشینت انت تہ لہتیں کلاک ءَ پد واتر بوتیں۔ گاڑی لہتیں میتگ ءَ چہ گوست تہ ما دیست کہ یک درچکے ءِ چیرا جنیا دمے نشتگ۔ مئے گاڑی نزیک ءَ کہ رس ات تہ آئی ءَ دست دات، جنیا دم گاڑی ءِ پشتی نیمگا سوار بوت ءُ گاڑی پدا روگا لگ ات۔ مس دل ءَ جیڑگا ات کہ اے دَ ہما سیاہ پوشیں جنیا دم انت۔ مس ہے جیڑگانی تو کا اتوں کہ ڈریور ءَ منا جست کہ اے ہما سہبیگیں جنوزام نہ انت؟ من گشت بلے! بیرگا ہما انت، فرق تہنا ہمیش انت کہ سباہی اے جنین سیاہیں پوشاکان ات ءُ انوں چونوک سوریں دروشم ءَ انت، فرق ایوکا آئی ءِ دریسانی تو کا اتگگ۔

جنیا دم ءَ وتی ایرآہگ ءِ جاگہ ءَ گاڑی ٹک ات، گاڑی ءَ داشت، جنین ایر اتک وتی بچکہ یے دست ءَ ات، بلے اے وہدی بچکہ دگہ دروشمے ءَ ات۔ وہدے وتی کراہانی دیگ ءِ ہاترا ڈریور ءِ دروازگ ءِ نیمگا سر بوت، چہ پندول ءَ زرے کش ات ءُ دست یے ڈریور ءِ نیمگا شہار دات تہ ڈریور ءَ جست کت: تو سہبیگیں بی بی نہ ئے؟ گوں اے جست ءَ جنین گُروانت ءُ لرزوکیں زبانے ءَ گشت یے من۔۔من، من۔۔۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

کاپَر

عبدالصمد خلیق

میر بشام گوں وتی جن ءُ چکاں وشیں زندے گوازینگا ات۔ آئیءَ ہچ وڑیں پریشانی نیست ات چیا کہ آئیءِ کرا یک اشترے، یک مادگے ءُ لہتیں پس است ات۔ آئیءَ گوک ءِ شیر وارت انت ءُ روگن بہا کنت۔ میر بشام یک مزنیں ساربانے ات۔ اشترءِ سرا گوادرءَ ماہیگے آورت ءُ بہا کت، ادا چہ ناہے برت بہا کت۔ ہے واستا زندے وشیں وڑےءَ گوزگا ات۔ چیزے زر آئیءِ لوگءَ است ات۔ اے بازارءِ درستیں مردمانی لوگانی دیما کاپراہت ات بلے میر بشامءَ وتی واستا کاپر نہ بستگ ات چیا کہ آئیءِ کرا انچو وہد نیست ات کہ کاپرے بندیت۔ اے بازارءِ مستر واجہ ابابکر انت زمستانءِ موسم شریءِ سرا گوست بلے وہدے گرماگ اتک تو آئیءِ لوگءِ بی بی زربانوءِ دلءَ ہم کاپرے لوٹ ات بلے وتی چکانی پتءَ گشت یے نہ کت واجہ ابابکرءِ سریکِ سہب یے بی بی زربانوءِ لوگءَ کپت، اے وہدءَ میر بشام لوگءَ نہ ات ابابکرءَ جست کت شما رازانان گرم نہ کنت مئے بازارءِ سجہیں مردمانی لوگءِ دپءَ کاپر بستگ بلے شمارا انچو تہمبل نہ کنت کہ وتی واستا کاپرے بہ بندات؟ بی بی زربانوءَ درائینت منی چکانی پت گوادرءَ چہ کیت من آئیءِ گوما گپ جناں وہدے میر بشام چہ گوادرءَ گوں ماہیگاں اتک نوں گرماگءِ موسم ات نانءِ ورگءَ رند زربانو وتی چکانی پتءَ راگشت اینچو وہدانت من تراکدی نہ گشتگ بلے نوں من مجبوراں تراگشاں میر بشام یکبرے حیران بوت گشت یے زاناں چہ گپ ات۔ زربانوءَ گشت تو زاناں وت نزان ئے کہ سجہیں بازارءِ مردمانی لوگءِ دپءَ کاپر بستگ بلے تئی وہدی مئے چک گرمءَ کشت انت، سجہیں وہدءَ لوگءِ توکا ھیداں جانشو دانت تئی دستءَ ہمنچو نہ بیت کہ یک کاپرے اڈ بدی ئے۔ بشامءَ گشت تو زاناں وت نزان ئے کہ منی کرا انچو وہد نیست کہ من وتی واستا کاپرے بہ بنداں دومی گپ ایش انت کہ منا ادا ملکءُ ڈگار نیست کہ کاپرءِ واستا دارشوہاز بکناں، دگروتی ملکءِ داراں نہ دینت ہے واستا من تئی وہدی وتی واستا کاپر نہ بستگ۔ زربانوءَ گشت تو مہربانی بکن برو اسکولءِ ہیڈ ماسٹرءِ کرا بچکاں بگر برو کاپرءِ واستا دار بُر۔ بشامءَ گشت شر من باندا سہب ءَ رواں ہیڈ ماسٹرءِ کرا۔ وہدے سہب بوت میر بشام اسکولءَ شت ہیڈ ماسٹرءَ را سلام دات ءُ گشت من کارےءِ واستا آتکگوں، ہیڈ ماسٹرءَ گشت وتی کارءَ بگش۔ بشامءَ گشت واجہ تو مہربانی بکن اسکولءِ طالباں منا بدئے من رواں کورءَ چیزے دار

بُراں ءُ وتی واستا کا پرے شر کناں ۔ ہیڈ ماسٹر ءَ گشت واجہ تو وت زان ئے اے گونڈ ومنی جندءِ چک نہ انت، ایشانی وانینگ ءِ ہاترا سرکار منا پگاردنت اگاں من ایشاں ترا کارءِ واستا بدیاں تو منی نوکری روت، پرے واستا من تئی ہچ مدت کت نہ کناں ۔ ہیڈ ماسٹرءِ چرے گپاں میر بشام سک ناامیت بوت واپس اتک چکانی مات ءَ جست کت ترا ہیڈ ماسٹرءَ چے جواب دات بشام ءَ گشت ہیڈ ماسٹرءَ منا ساپ جواب دات ۔ بیگاہ ءِ وہدءَ میر ابا بکر اتک زر بانوءَ را جست کت شمئے کا پرءِ گپ چوں بوت بی بی زر بانوءَ گشت بشام گشیت ادا منا ملک ءُ ڈگار نیست، ماسٹرءَ ہم جواب داتگ کہ من وتی طالباں نہ دیاں ۔ واجہ ابا بکرءَ گشت اگاں شما کا پرے بندے تو وتی چکانی پت ءَ بگش آچہ کلانچ ءَ چونائی ءَ روت اگاں آبلوٹیت اوداشریں کلیری دار است، چکو، تیر بہائی رسیت اوداچہ بگیپت بیاریت شریں کا پرے جوڑ بیت ۔ بشام مگرب ءِ وہدءَ لوگ ءَ اتک تہ زر بانوءَ گشت بشام! ادا تراہچ نیست تو اگاں الکا پیں کا پرے بندگ لوٹ ئے گڑا کلانچ ءَ بروکا پرءِ سجہیں چیزاں بہا بزور، کلیری دار بہ بنت ۔ بشام گشت انچو تو گشئے من رواں کلانچ ءَ منا زر باز حرچ بیت مجبوراں وتی واستا کا پرے بہ بنداں، میر بشام سہب ءِ سرا مہلہ چہ لوگ ءَ در اتک دیم پہ کلانچ ءِ نیمگا شت اودا کلیری چکو، ہِنگ ءُ تیر زرت درستی پنچ ہزار کلدارءِ دارے وام کت ۔ دو ہزارءَ ٹریکٹر گوں ٹرالی ءَ گپت ءُ دارے آورت انت ۔ کا پرءِ شیکانی واجہ داد کریم ءِ دکان ءَ دو ہزار کلدارءِ بمبوزرت، اے ہم وام اتاں ۔ کا پرءِ درستیں چیز ہچ بوتاں میر ابا بکر اتک زر بانوءَ را گشت شما وتی کا پرءِ درستیں چیز الکا پیں کتگ انت نوں شما اے دارانی کچلاں بہ جن ات ءُ ساپ بکن ات شمئے کا پر سک ڈولدار بیت ۔ زر بانوءَ بشام ءَ را گشت کہ تو میران ءِ چک قدوس ءَ بگش دارانی کچلاں جنت ءُ ساپ اش کنت، پنچ سد کلدار ے بدئے ۔ بشام ءَ قدوس ءَ را پنچ سد کلدار دات ءُ آئی ءَ سجہیں دار ساپ کتنت نوں پدا یکروچے میر بشام ءِ ہمسا ہگ مستری حمزہ اتک بی بی زر بانوءَ گشت یے اگاں شما نوں کا پرءِ داراں یک شریں رنگ یے بجن ات، آ ے باز ڈولدار بنت ۔ دکاندار کریمداد اودانندوک ات میر بشام ءَ گشت مارا وام کئے دنت کریمداد ءَ درائینت، شمارا ہرچی ءِ زلورت بیت چہ وتی دکان ءَ وام دیاں ۔ بشام ءَ ہزار کلدارءِ رنگ وام کت الٰہی بخش سجاد ءَ گشت یے تو مئے داراں رنگ بجن آئی ءَ گشت من شمارا ہزار کلدار گراں ۔ بشام ءَ وتی پس یے ہزار کلدارءِ دیما الٰہی بخش سجاد ءَ رادات ۔ آئی ءَ سجہیں دار رنگ جت انت ۔ نوں کا پرءِ واستا کمب ءِ زلورت بوت بشام علی بخش ءِ کراشت علی بخش ءَ جست یے کت میر بشام تو اینگو، آئی ءَ گشت منا یک کا پرے بندگ ءِ واستا چیزے کمب ءِ کارانت تو مہربانی بکن منا چیزے کمب بدئے ۔ ہزار کلدارءِ کمب یے علی بخش ءِ کراوام کت نوں کا پرءِ واستا کرزءُ ساد ءِ زلورت ات ۔ نگدیں زر بشام ءِ کرا نیست ات ۔ زر بانوءَ گشت نوں گوک ءَ بہا کن گوک ءِ قیمت پانزدہ ہزار کلدار ات بلے زرءِ زیادیں زلورتی ءِ سبب ءَ آئی ءَ وتی گوک دوازدہ ہزار کلدارءَ اسحاق ءِ کرا بہا کت ۔ نوں گوسگیں درستیں وامے

اداکتنت ۔ بلے کلانچ والہ وام انگت پشت کپت انت، کا پرءِ درستیں چیز تیار بوتنت تہ بازارء، مردمے دعوت داتنت باندا منی

کاپرءِ بندگ انت ۔ زربانوءَ گشت مردمانی واستا ہزار کلدارءِ پس یے بگرءُ بکش ، آئیءَ ناکورگامءِ کراہزار کلدارءِ پس گپتہ
گشت ۔ نوں درستیں مردم بشامءِ کاپرءِ تعریفءَ لگت انت پرچا کہ اے وڑیں کاپر سجہیں بازارءَ نیست ات اے مردمانی توکا
بہرامءَ گشت مناکاپرءِ توکا کمی یے گندگا پیداک انت اگاں اے کمیءَ پورہ بکن ئے تہ کاپر سک جلوہ دار بیت کاپرءَ، کمی ایش انت
کہ ایشیءِ دلءَ سمٹ بکن تہ کاپر یکدم دولدار بیت بلے شمارا خرچ باز کیت ۔ بشامءَ گشت من بازوام زرتگ نوں دگہ مناچوں
دینت ۔ دیوانءِ توکا الیاسءَ گشت حلواہ جنئے روگنءَ چیا ترس ئے؟ بشامءَ الیاسءِ اے گپ سک تورات گشت یے منا
کارءَ ہم کناں ، وتی چکے مستری عبداللہءِ کرا دیم دات مستری اتک ۔ مستریءَ حساب جتءُ گشت من شمارا پنچ ہزار پنچ سد کلدار
گراں ۔ زربانوءَ گشت شرمترا دیاں ۔ مستریءَ ریک سمٹ ، بجریءُ مزدور آورت انت ۔ یک ہفتگےءِ توکا کاپرءِ فرش
بوت ۔ بازارءِ سجہیں مردم حیران بوتاں ہر یکےءِ دپءَ ات کہ مااے وڑیں کاپر نہ دیستگ ۔ مردماں میر بشامءِ کاپر وتی ہوٹل
کت ہشتیءِ کلں جتنت ، پتائی ہم کت ۔ سہبءُ بیگاہ مردمانی دیوان ات ۔ یکروچے ملاغفور میر بشامءِ کاپرءِ چارگا اتک ، زربانو
کرا شت گشت یے گرماگءِ موسمءَ اگں توکاپرءَ شنز بجن ئے چوہوریگءَ شنز یت کاپرءِ چیرا اندوکانی دل سرد بیت ۔ تشکیں
سجہیں مردماں گشت ملا راست گشیت ۔ میر بشامءَ اشتر رہت کت کورءَ شنز لڈاتءُ اتک کاپرءَ پرکت ، آپ جت کاپرءِ چیر
بوت ۔ دومی روچءَ کلانچءِ میر دادشاہ اتک کہ میر بشام نوں مئے واماں بدئے ۔ اے وہدءَ میر بشامءِ کرا زر نیست ات ۔ دادشاہ
گشت منی پنچ ہزار کلدار ترا اپر ، من ترا دگہ پنچ ہزار دیاں وتی اشترءَ منا بدئے ۔ میر بشامءَ گشت من مجبوراں ترا اشترءَ دیاں چیا
منی کرا دگہ ہچی نیست ۔ بشامءَ بے دلی اشتر دات ۔ نوں شپ روچ میر بشام پریشان ات بازارءِ مردماں آئیءِ کاپر وتی ہوٹل
کتگ ات ، سہب بیگاہ چاہ داری ات ۔ اشترءِ سجہیں زرواماں شت انت نوں نانءِ چنڈےءَ محتاج ات ۔ نوں پگرءَ ات کہ
بکناں یک شپے وپت پگر وحیالءَ ات دلءِ توکا گشت یے مرچی من یک پیسلہے کناں ، وتی گوسگیں حالت یے چارات آ
من اے کاپر مہ بستیں مرچی منی اے حال نہ بوتگ ات ۔ درست ہے شومیں کاپر بوت کہ مناوارءُ بزگے کت ، مرچیگیں شپ رو
بیت باندا کاپرءَ مان داراں تاکہ آرام بکناں ، دگہ ہچ راہ نیست ات ۔ اے شپ بشامءِ دلءَ سالے ات ۔ وہدے سہب بو
آئیءِ گیلن ئے گاسٹیل دکانءَ چہ گپت سجہیں تیل کاپرءِ پر ریتک انت پاکس چہ کیسگءَ درکتءُ ٹالے جت ، کاپرءَ بن کت یکے
گھنٹہءِ توکا کاپر پر بوتءَ وتی دلءِ توکا توبہ کت کہ دگہ برءَ کاپر نہ بنداں ۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

سچکان راست

آزات لچہ/ پابند لچہ/ ردانکی لچہ/ سوت/ ہائیکو/ ماہیائ اندگہ تہر

Scanned by CamScanner

شعرِ رحیم بخش

مولوی عبداللہ روانبدؔ پیش

شوہاز: شیخ عبدالبا

شکرو صبر انسان ءِ سرا فرض انت
موت پہ مخلوق ءِ گردن ءَ قرض انت
امرا چہ غیب ءِ پردگا گوندیت
رعدی گوں گرّ ءُ دہشتاں بندیت
سر زمین جامِ رحمتاں نوشیت
نرم کیت نوروزی نسیم وشیں
لال ءِ خوشبوئی سبز ءُ دلکشیں
لائقِ سیل انت غنچہ ءِ گلزار
پل ءُ تاکانی زیور ءُ سینگار
سوسن گوں سبزیں پنجگاں زیبدار
باد فرور دین عنبر افشانیں
مست ءُ مدہوش ءُ شاد ءُ کندانیں
پہ دو روچی عیش ءَ گل ءُ شانیں
فرحت ءُ روح ءُ راحت ءُ جانیں
ہر وقت کہ کشیت سک دلیں گوریچ
بیا کہ راست بیت انت واب عدوانی
گُپگ ءُ مرجگ فتہ جوانی
ارغوان لال ءِ زعفران رنگیں
سرکتگ پاسیزیں خزان ءَ سخت

قادر ءِ دربار ءَ منا عرض ان
قدرت ءِ کارخانہ عجب طرز ان
گوات کیت ترین پٹوان رندی
سیاہگ گُریت ءُ برق بچکندی
باغ وتی بانوری گداں پوشی
جلوہ افروز ءُ گل مراد بخشی
باغ گوشئے میر ءِ تاکچہ ءَ نقشی
مس گورا کپتگ نونہالاں
زلفِ سنبل بہ خم خمی چون
چم کہیب چاریت نرگس ءِ
بلبل گوں الہاناں غزل خوانی
بلبل باریں چو ننگ ءُ نادانی
ہر قدر گل ماں گلشن ءَ جوانی
بے بقائیں عیب گلا ءَ ماتی
بلبل ءِ فخر ءُ ناز بنت ڈا
فال ءِ بد سیہ سوچیں دوزوا
گل گشئے زرد انت رنگ ءُ بوا
لال ءِ رنجور ءُ غنچہ دل تنگی
باغ سر سبزیں گل کتگ ارہن

لیٹ اتگ سد رنگیں بہار ءِ تہت
زار جنت بلبل از فراق ءِ گل
گندیت کہ پامال انت گلانی پل
جنت وتی غم کشیں سرا ءِ چنگل
بیا او بلبل کہ درد ءِ ساساریں
ماتم ءُ اندوہاں شریداریں
تو بہارانی شاخ ءُ گلبرگ ءَ
کپتگاں پیر ءُ نا توانی ءَ
بچ منی در عین ءِ جوانی ءَ
گوادر ءَ رفتگ کاروان یے ءَ
گٹ کتگ موت ءَ بے انانی ءَ
دل منی روکیں کوڑوان کپتگ
زہ کمان ءِ چہ کندگاں سرپتگ
جوان چما دیما در عدم رفتگ
آروچی منی گران باریں کمر پرشتگ
عطرے مں گلگ ءُ چوٹوان مشتگ
پچو انت پہ مہریں جگر کوہیں
دل نہ زیریت چہ عاقلاں پند ءَ
تل کتگ تیغ ہجر فرزند ءَ
مللّیں ذیل گوں حالی دلبند ءَ

بلبل پہ کنجی زار جنت بے بخت
از غمِ سروئے لالِ سنبل
ارس بنت چمانی تہا گلگل
بے گل ءَ یکروچی مبات بلبل
ما ءُ تو بیل ءُ ہمدلیں یاریں
ہر دو مں یکیں بوجیگ ءَ سواریں
مں رحیم بخش ءِ بے گتیں مرگ ءَ
دست ہاریناں بش بشانی ءَ
وشدلیں عیش ءُ کامرانی ءَ
تڑاتگ گرد ءُ ناگہانی ءَ
بچ وفا نیست انت دہر فانی ءَ
مں نہادیگ ءَ جوان شپ یے وپتگ
نوک ءِ سر متیں سینگ ءَ کپتگ
جاہے ماں پاکیں جنت ءَ گپتگ
جوان پہ چمی گریتگیں ششتگ
گوں گداں قبر ءِ کنجی ءَ اشتگ
رنج ءُ فکرانی دل پہ اندوہیں
مشکل ءَ نندیت وش خرسند ءَ
ہوت رحیم بخش لب شکر کند ءَ
منّا بہانی ملیں خرد مند ءَ

Scanned by CamScanner

جہہ جتگ سول ءَ برز منا سندھ ءَ
یکبر ءَ لیٹینتگ کلات کند ءَ
صبر لوٹاں من از خدا وند ءَ
برتگ منی باغ ءِ دلجمیں بند ءَ
کوچگ تا شہر ءُ پیشن ءُ مند ءَ
کِر ءُ بیرانی کور ءُ کوہ بند ءَ
ہند ءُ افغان تا سندھ ءُ سر ہند ءَ
کار منا کہتیں آ پلنگ پرؤش ءِ
ہر کس یے کیت کہ شئے ترا چونیں
چم غماں کور ءُ سینہ پر خونیں
خطیٰ گون جوان نو خطاں بستگ
ہمراہ ہمراہ ءَ چو وتا چاری
ہمنچو ارواہ ءَ حاعو غم خواری
گر ستر ایمان ءُ حیا کمیں
گپ منا گیش ءَ داغ ءُ ارمان انت
اے میار ءَ چہ مردم ءَ زانت
ہر قدر حیران ءُ پریشاناں
من قضایا چہ قادر ءَ زاناں
دل گشئے دیگ ءِ دائما جوشیں
انچو سکران ءُ مست ءُ مدہوشیں

آپی وارتگ چہ شیریں شند ءَ
گردشانی قہریں غضب گرند ءَ
اجر ءُ مزدی چو کوہ ءِ الوند ءَ
فکر تاچیناں تا کہ ہر چند ءَ
حدِ سرباز ءَ تا قصر قند ءَ
کیچ ءُ پنجگور تا باہو ءِ ہند ءَ
من نہ گندانی مٹ ءُ مانند ءَ
ہوت رحیم بخش بیر رین کوش ءِ
دل چو دریایا موج ءُ گردونیں
تئی بدل ہوت ءِ ہمبلان گون نہ ایں
بستگیں عہد آخر ءَ ستگ
بازے کنت تشریف ءُ نگہداری
وقت ءُ نا وقت ءَ خوب تیماری
ہمراہ ہمراہ ءِ بیرگ ءَ چمیں
تاجگیں ٹپاں واد پر شانت
حرفاں چہ شک ءِ دفتر ءَ وانت
بچ ءِ تاوان ءَ رنج ءُ بریاناں
اناللہ ءِ آیت ءَ واناں
مس تہا لہڑ ءُ پشت ءَ خاموشیں
ننیکہ چہ بچگ ءَ فراموشیں

دل گنوکیں کہ رفتگ از سارا
ہُل بندیت چو دور سریں ہار ءَ
دل، چو گوگایا بندوارت گُڑی
یا تمردے کہ کہ کنڈگاں سڑی
آس ءِ بیحد و تراس ماں ہڑی
من دل ءَ ہچ پیا نہ مڑیناں
گر بہ تقدیر ترشیں تقدید
مصطفیٰ کل مرسلانی میر
پیر زن ءُ مرد کودک ءُ کمپ پیر
ہر وقت کہ تاب کیت قضایی تیر
اسپریں فولات نہ بنت دیم گیر
مرگ نہ انت مردان زندگیناں دیر
نئے غماں تہنا نک منی زہریں
موت بانجی بے عالم ءَ بہریں
بسکن و نفرت غم خیالاتی
دائم گوں رب ءَ کن مناجاتی
اے مصیبت ءُ وخشت بے زیاتی
ہچ منی زیان بیت درکسان ذاتی
عرق رحمت کن روحِ مرحوم ءَ
چشپدیگانی سبز و خرم کن

آہ کشیت چہ درد ءِ پاہار ءَ
جنت وتا چیل ءُ ڈنگر ءُ دار ءَ
مہر ءَ چہ جانی مادار ءَ بڑی
گاڑلیں راہاں شاگ کنت بڑی
ہوش چرآ مرد ءِ گوش تہا پڑی
اتلگیں تقدیر ءَ نہ تریناں
پشت کپیت سردر جہان جہگیر
دنیا وابی کہ مرگی تعبیر
شاہ ءُ بے شاہ پل گدیں نوک سیر
آپ بنت ھول ءُ اسنیں زنجیر
بایدن پیش ءَ توبہ ءُ تقصیر
پہ وتی وقتاں نہ بیت تاخیر
پہ منا گرم و مرداں گوہریں
صیدی ہم تیر و ھور ہم چہرن
بل چشیں گال ءَ درمقالاتی
دست بندی ءُ عرض ءُ حاجاتی
نے ننیت کارءَ ابوڑہ ماتی
محشر ءِ روچ ءَ کیت ملاقاتی
شاد و سیراب از جام مختوم ءَ
پہ شگلیں ہڑے چاک ءُ مرہم کن

اجر و ہمت دئے مردِ غمگین ءَ
رد مکن عبداللہ آمین ءَ

غلام حسین شوھاز

(۱)

بیا دل ءِ زیمیں زیمراں - ساز کن
پہک بکن بیا چہ دیدگاں ارساں
مس مراں بلکیں رند ءَ بژنیگ بۓ
بے مناں جند ءَ نندۓ سہڑین ۓ
تو دۓ موتکیں ترانگاں لولی
کودکیں اوماناں حسک ءَ چنڈین ۓ
تو کننۓ افاراں منی سالونک
سستگیں ساہ ءَ گل ءَ گوازین ۓ
نول دل ءَ مہر ءَ تو دیۓ جاگاہ
بۓ بشومان ءُ مارا نازین ۓ
تو گمیگ بۓ ءُ وت دل ءَ جیڑۓ
ترانگ ءَ پرین ۓ وتا منیگ ءَ
تر کننۓ ناز بوئیں وِتی جیگ ءَ
چہ کدہیں پچماں شیپ دیۓ ترمپاں
موسمی ہوراں شر گوارین ۓ
ماں دل ءَ پیسک ۓ گوں آہنیں درداں
اندر ءَ کوہیں سگت ءِ نادین ۓ
گوں وتا دارۓ پرشتگیں قولاں

(۲)

چو پنیر بادءَ رنجاں بادین ۓ
چو نہ کرزیت اے کوڑویں امروز
بیدُۓ مس زُمیگ ءَ دجنت وشی
گیمرنت سہر پل تئ انارکانی
روہیں رنگ تئ بیت ہلکدار ءَ
چو کلنڈی ءَ نک تئ حسک بیت
بینگیں لنٹ تئ کاگد ءَ لرزنت
گردن تئ آسکی ماں سینگ ءَ بکیت
دیم تئ آدینکیں وتا پچیت
پونز تئ کاٹاریں شکوں دیم بیت
دپ تئ درجیں گوں شہدیں آواز ءَ
موتک کاریت بے سرُ و ساز ءَ
تئ سر ءِ گردیں ڈکمیں ملگور
سیوی جتکیں پنگ نہ گواپیناں
مود تئ کاش ءُ زلپ تئ چگیں
در کپاں ٹال ٹال ءَ رچنت حاکاں
ٹیٹلیں بالاد تئ گروناکیں
چنگ تریت چو حشکیں کانزگ ءَ

(۱)

یا وہل بیت چو مچ یے ءَ گڑیلینءِ ءَ
نئے سرءِ نندیت درچکؑ ءُ کارگا تک ءِ
نئے گوزیت گولوپے کش و کرءِ
چو باگچھ ءَ باگیں شہر ءِ پیدراک ءَ
بے وتی کاشیں کڈک ءَ نندئے
نئے وتی سیاد ءُ وارث یے گندئے
نئے وتی سیاد ءُ وارث یے گندئے
نئے وتی ملکی مردمے شریں
مں دراں ڈیہاں تو نشتگ ئے ڈیہہ ءِ
نئے من ءُ گواہاں نئے منی پول ئے
نئے منی احوال ءَ عذابی ءِ
نئے منی حال ءَ گوات پتو کاریت
نئے منی گپ یے گوں زری نوداں
نئے پتو ٹیکی یے روان دات کت
نئے پتو پشک یے لیلم ءُ ویلیں
نئے سرگیگ یے گوں تلمل ءُ پیتاں
نئے کہ جیکیگ یے پہ تئی جیگ ءَ
پن ءُ مزواکے پہ ہاگیں لنٹاں
نئے بچو یے پادی نہ دستی مندریگ یے
نئے ظفاری مں عطر ءُ کندرک یے
نئے مسقطی مسک ءُ بحرنی بوہے
نئے بخملیں جارجٹ یے اماراتی

(۲)

نئے کویتی من کلہ یے سنجیں
نئے سعودی مں تبزیغ ءِ سجاد
نئے چہ بغداد ءُ بصرہ ءِ ناہے
نئے چہ ایران ءَ جُل گالی یے
نئے چہ ترکی ءِ مرمریں سنگ یے
نئے چہ لبنان مں بت یے سریں
نئے مں مندوس یے چہ جاموئیں شام ءَ
نئے قطر گشت ءُ پتو شوباز ات
چینی گالی ءُ کارے جاپانی
نئے اردن ءِ دریا ءِ کش و کراں
پتو درگیتک مں اقدسیں چیزے
نئے فلسطین ءَ مں دعا لوٹ ات
نئے مسجد اقصیٰ ءِ دیم شکون بوتاں
رفتاں مں یونان ءُ باگیں اسپین ءِ
مغرب ءُ تیونس ءُ الجزائز ءِ
نئے تئی مٹ ءُ مں مثالوں دیست
نئے تئی چیمیں یک بت یے جوانیں
بیا مبو دور ءَ بیا منا درگیج
بیا منا شوہاز کن بزور پہ وت
بلکیں مں مرتاں ، رند ا بڑنیگ بےءِ
گوں سوتاں نازین ئے، باز شینگ بےءِ

☆☆☆

Scanned by CamScanner

شالا

زبیر مختار

درکائے گس ءُ ڈن ءِ شناسائی ءَ گندئے
باندا کہ پاد کائے تو دنیائی ءَ گندئے
من سوج ترا نہ کناں
بگندئے دل ءَ بیارئے
(سوج ترا کت نہ کناں... آ دگہ گپے)
یک سہتے اگاں گوں دل ءِ چماں تو بچارئے
بلکیں تو بگندئے
ورنا ہیں پت ءِ پیریں ایمانی کتاب ءِ
تاکے ءِ سرا جلوہ رنگاں گوں نبشتہ
شالا منی اُردل
بازار ءَ چونیں پرتر الیپو کے بیاراں
گازی یے کسانیں یا ڑلانگو کے بیاراں
تنی لاڑکیں کریوگ
تنی بچلندگ ءَ گوازی
دیوال ءَ کراناں گوں اول گامیں روجاں
امروز ءِ بزار گونگیں پگرانی علاج انت
یک تاکے بہ لیٹین ئے
بلکیں تو بہ گندئے

ورنا ہیں پت ءَ آپ ءِ سرا گوات نبشتہ
امیت ءِ قلم زرتگ ءُ آیات نبشتہ
دنیاءَ نہ زانت ساہتے ءَ رندچے وڑ بیت
تئی نام ءُ وتی تیوگیں باندات نبشتہ
اے تاک ءَ بہ لیٹین
(من سوج ترا بکناں بگندئے دل ءَ بیارئے)
دنیائی ءِ بانور ءِ گور ءِ لاس ہزارانت
زندگ اگاں بوتئے پہ تو چکاس ہزارانت
انجینئرے، ڈاکٹرے، ماسٹرے بوتئے
سرکاری نوکرے یا کہ سوداگرے بوتئے
بلکیں چو پت ءِ ڈول ءَ
پہ اے "سرپدیں" قوم ءَ
دو لبز نبشتہ کت ءُ یک شاعرے بوتئے
(ہر کس پہ نصیب ءَ)
یک دعا یے ترا گون کناں رہسر ءَ زند ءِ
باندا کہ پاد کائے تو دنیائی ءَ گندئے
شالا منی ڈیہہ ءَ منی ہنکین ءُ دواراں
چو بزگی ءُ بےوسی ءَ شالا مہ گندئے

☆☆☆☆☆

میر عمر میرؔ

عہدءِ بالاد

بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تری بالاد
موسمءِ نیتءِ ارواحءِ پداں شوہازیت
رنگ مقائیت ہے ہاتر اگوات ءِ تب زانت
شپ دگہ دیے سرا کشیت چراغاں دروہیت
رژن ارواحیں طلب شوہازانت
بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تری بالاد
ظاہرءِ پل کشیت باطنءِ کنگ چاریت
کہ کدی باریں اے چاگرد گداں مقائیت
روچءِ ہمراہیءِ ہمراز بیت نیمونے شپاں
کہ شپءِ سرگیں نیادءِ بستار
روچءِ نچلندےءِ گرنچءِ بستگ
گرنچ چوپیشیءِ گوشانی سرا روکیں چراغ
دابے سکیت نہ کبھی جنزے
وبدءِ ''پیرزال'' گشتنءِ قصہے سازیت مدام
بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تری بالاد
روچے رنگےءِ تسلاءِ بُتءِ سبز ینیت
دیرءِ نزیک گشیت رژنءِ تہاری پہمیت
راستیءِ دروگءِ وڑا سرپد بیت
گند بالاد مئے انچو ترانت
چو کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تری بالاد

☆☆☆☆☆

منیر مومنؔ

ودار

توچینچو دیرءَ اتگگ ئے
تیابءِ چول اوں سانگءَ پرش انت
منارا مُرگاں نال اتگ
تو اشکگگ
تہاریءَ گوں دیدگاں درامدیں منارا چاراتگ
من دیستگ ات
تئی ودارءَ آپءَ شوزبستگ ات
بلے نئی خیالءَ ناچ
انگت زندگ ات
من نشتگاں
تو اتگگ ئے تراگشاں
ابیداچ تو است کئے
کہ مُہرگانءَ لیب دنت دلءَ تبءَ
ءُ لیب لیبءَ بچ سمانہ بیت
تیابءَ چول اوں کجا پُرش انت
توچینچو دیرءَ اتگگ ئے
تیابءَ چول اوں سانگءَ پُرش انت

☆☆☆

ارشاد پرواز

عہدی ساہگ پیر بوت

ماہ ءِ ساعت عمرے گوست
روچ دراتکہ آس نیست
زندگی ءِ کرنیں روچ نیم بیلیں منی
آپدان ءِ ساہگ انت سرد ءُ بدن
آس ءِ تہا ایرانت کہ
بستہ دیدگ پہ کئے ءَ
کس نیست
پرچہ بارئیں مہتل انت بامساریں سہب
پرچہ سک سردانت منا آرام نئیت
گوات پشت کپتہ منی دیما ہماوڑ
توبیا
انوں موسم کارچ ءِ پیا سہر دپیں
دست مہ جن ہر چیز ءَ چوش
دراہیں کسہ پشت ءُ دیم ءَ گوستگ انت
عہدی ساہگ پیر بوت ءُ کس نیاتک
پرچا سک سردانت

☆☆☆

آس ءِ پشت ءَ آپ درنز

پرچا سک سردانت منا آرام نئیت
جان ءَ انگر دل گشیت مالش بکن
کوہ ءِ پشت ءَ برف ءِ دروازگ پچ انت
ہوَر ءُ طوفان کیت ءُ روت
چست بیت پہار زمین ءِ سینگ ءَ آہن رُدیت
چاڑنہ گیپت مرچی وتی چاڑ ءِ طلب
آگہاں انچو تکانسر من اپتک
سردانت سک سردانت ادا
ہرچی پہ آس ءَ تنگ انت
چاگل ءَ مان نیست ترپے آپ چینچو تُنگاں
گوات گشیت جان نز کاریت منا
یک دگہ درچکے کہ بُن داتگ جہان ءَ پہ وتی دستانی مرچی
تاپگ ءَ
چو کہ دُوت بیت
آس ءِ پشت ءَ آپ درنز

☆☆☆

Scanned by CamScanner

اشرف زہیر

تب

حق ءِ ساہگ ءَ اوشتاتگیں ارس ءِ قدح

راستی ءِ سازواجینگ انت

تہاری ءَ ٹِک داتگ

گناہ ءِ مہلبیں گوات ءَ آس ءِ گلاسے دست ءَ انت

ءَ چارگ ءَ انت

درچک ءِ تاکانی پُشت ءِ ٹپ اتگیں برہنگ ءِ عکس ءَ

نہ گندگا ئے؟

واب ءِ دریاءَ یکے ءَ گلابانی لوگے بستگ ءَ

رژن ءِ سرجاہ ءِ سرانشتگ ءَ یات دوچک ءَ انت

عشق نامدار بوتگ ہمیشکہ

کہ وتی باطن ءِ تن ءِ برانز ءَ سرپد بیت

وَگرنہ، ہوس ہم بے میار انت

تو چے کشتگ زاناں

نزاناں اے واجہ کاری ءِ گوپتگیں راز ءِ بن ہشت ءِ معنا

سردرانت، چو عرش ءُ زمین ءِ قصہ ءَ

مرچی باندات ءَ پچار ہم پہ بستار ءَ ساڑگ بیت

وفا ءِ دیدگ ءِ مرمراکیں رژن

آپ دئے وتی بالاد ءِ لہڑی ءَ

تو چے منّ ئے؟

کجام دانک تئی تب ءَ پیڑائیت

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

زہیرءِ شپ جتیں موسم

ساجد نور

زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی بالادءِ نمی ءَ کجا ساچ ئے
تنیگہ پاتوءُ پلانی نزیکی ہماپیم انت
تنیگہ شانتل ءِ درد یگیں کوکوءِ توار
ماہکان ءِ آستینک ءِ کنارءَ انت
تنیگہ مہروانیں دل وفاءِ انتظارءَ انت
زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی سنگینی ءِ سترءَ بدار مرچی
کہ استالاں وتی پارسائی ءِ ہر رنگ شنگیتگ
ءُ ماہ ءَ آزمان ءِ چمکی لنک گپتگ پیداک انت
ہزاراں مہتل انت پرتو، ہزاراں پرتو امیت وار
وتی تو ماہکانیں شارءِ لمب ءَ پہ حیا ئے دار
زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی بالادءِ نمی ءَ کےءَ بخش ئے
کےءَ راتو ودارانی اے ماہءُ سالاں بخشائے
کےءَ راتو وتی امبازاں زورئے ءُ دل ءَ دارئے
کےءَ را آس پردارئے
زہیرءِ شپ جتیں موسم

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

ساہ کلپات کتگ

مجیب مجاہد

گشنت، من

سرتہ سرآپ ءِ تہایاں

بلے انگت منی ران ءِ تہاہڈ ءِ چڑ کہ

زمین ءِ ساہ ءَ

بے وانکی ءِ شیزارگاں بُریت

منی واب ءِ حرامیں سنگتی ءِ واہگاں بُریت

کہ اچ اے لڈءُ بوجاں

زندگی ءِ ساہگے لوٹیت

تمامیں قرن ءِ سیادی ءَ ضرور ہمساہگے لوٹیت

نہ واب ءِ دامن ءَ

نیکہ خیال ءِ نمبگیں آپ ءِ کنارہ ءَ

کجام راہ ءَ؟

منی سانگ بندیں عمر ءِ چانٹ ءِ دپ کٹیت

گوں راستیں دست ءِ میاہ ءَ

سپیدءُ سبزیں شپ کٹیت

اے ساہ!

کہ من کتگ کلپات......ہموداتیاب ءِ دپ کٹیت

گشنت، من

سرتہ سرآپ ءِ تہایاں

☆☆☆

عارف عزیز

سنگ جناں عہدءِ دروازگ ءَ

واہ ئے واہ ئے منی مارگانی سفر
دل کہ جیڑ یت داں ارواہ ءِ چم نزباں
گر بندیت دل ءِ طفلیں نیت منی
لہڑ بندیت پداہے کسی ءِ ہوس
دود ءِ دیوال ءِ ساہگ نہ براہیت منا
زہیریں پچمانی اپار ءِ دست ءَ گراں
سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ
من چہ اوشتا تگیں آپے ءِ دامن ءَ دور چاراں وتا
آس لرزیں دل ءَ باہڑاں تیلا تک دیاں
گاٹ ءِ دیماروال
کنی حسد ءَ من شعر ءِ کفن پوش اتگ
کنی امیت انت کہ ارواداوں ساہ گمنہ بیت
کنی جتائی ءِ آس انت
کہ امروز پچیت
سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ
عہد ءِ دروازگ ءَ زندمان ءِ گم ءَ
آہنی چم ءِ آستونکاں بے پردگ انت
واب تہنائی ءِ سنگ ءَ لگنت
پرشنت
دل چہ اگانی قبر ءَ چڑ کنہ نت
زند چہ آسودگی ءِ ہباں بیگاہ نہ کنت
واہ ئے واہ ئے منی مارگانی سفر
سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ

رنگ ءُ بھنگانی بشارت بوتگ

من زاناں تو درچک ءِ میارجلی ءُ وتی نگاہ شمشتگ انت
ءُ دل انگراں پتاتگ ءُ راہ گپتگ ئے
مئے میانجین ءُ زمانگ ءِ قہریں زرے دل مست انت
بلے، تو بزان!!
شہشنا ہیں بوجیگاں شکست وارتگ ءُ
آنگیں جالگاں کٹ اتگ، زرءِ جنگ

دل ءِ ہونگ ءُ گپتگیں بیر کجا پل کشیت
زمین ہما جاہ ءُ سچیت کہ آس روک بیت

نا آشنائیں زمانگ ءُ بے سمائی
درنہ برتگ اے حبر ءُ سوداجنگ
رنگانی قسمت ءِ

من دوشی واب ءُ دیستگ
(کہ) پلانی شوہاز ءُ پاتوے آس ءُ کپتگ
ءُ وشبو یے شیشگ ءِ زندان ءُ

موتکانی مورگاں کمائیگ ءُ انت
مہر ءِ بندیگ ءُ

من کہ واب ءُ بست کتگ
من دیستگ
منی نگاہ تئی چادر ءِ سبزیں آسمان ءُ اڑاتگ انت
ءُ من چوپل ءُ تئی ارواح ءِ سرزمین ءُ سر چتگاں
تو مہ جیڑ دل ءُ پیر مکن
منا رنگ ءُ بھنگانی بشارت بوتگ
پتو ماہکانی ءِ مسک چندنیں شپ یے ودارِگ انت
پتو شیرینگانی پیالگے قرارِگ انت
تو زمانہ ساز
قصہ ساز
توردنہ کتگ
اگں درچک ءِ میارجلی ءُ وتی نگاہ شمشتگ انت

*****

امبر سمین

14-1-2002، جیونی

☆☆☆☆☆

☆☆☆

گپ گپ ءِ سرا لنٹاں گسیت ،چماں بندیت ، ارساں داریت
دستاں ایر کنت دل بند ءِ سرا پہ دابے بچکندیت ءَ گشیت
کہ دل گارانت

ہردیں کہ تبانی موسم بیت،تئی ترانگ بیت، تئی مولم بیت
مئے جند ہمے وسواس ءِ تہا کئے زانت کجام دیماگم بیت
حاصل گارانت

آ مہر منا گوں کنت ہلے، لوٹیت اوں وتیگاں ادا گیشیں
آ سِست ءَ جتا کت گوں درستاں دنیا ءَ ہلے چہ وہد ءَ پیش
داں گل گارانت

چنت سالیں رواناں پہ راہے، نے دوست منا نئے ہمراہے
رہشون وتاں،رہدار وتی،زاناں کہ دِر کیت راہ جاہے
منزل گارانت

بے مٹ آں منی گستانک گشیت، چو کانچ ءِ آ دیوال ءَ پرشیت
ہچ گپ ءَ نہ بیت انت آ سرپد، دیوان ءِ تہا ہر وہد ءَ جشیت
جاہل گارانت

ہر چول ءِ تہا ترانگ بک انت، مئے نک چہ نادونکاں حسک انت
ہر روچ زر ءِ موجانی وڑا پچ بنت دمانے چم ڈک انت
ساحل گارانت

تو رنگ ءَ نورانی شاعر، کنڈ ءَ جہان نیگہ ءَ ظاہر
پیداک نہ بوتگ انگہ بدل تئی ڈولیں دنیا ءَ ناصر
قابل گارانت

☆☆☆

خان صابر

بیدتئ مہرءَ

☆☆☆

دل پر کہ بہ بیت من پدا چے دلءَ بیاراں
چماں کہ مہ بیت رژن من روکے کجا بیاراں
تو باریں نشان دئے کہ من چہ کو ترا بیاراں

اے زندءِ گوڑری پرشتگءُ اے مہرنگ انت بے رد
اے یکیں امیت ءِ نہ انت پروشگ ترا باید

اے لنجیں شپءِ سیاہیءُ بے میمیءُ گاری
من چے بگوشاں چونیں عذابے اے تہاری
اے سیاہ دلیں مہلوک منا کنت میاری

کہ بید اے گنجیں پکراں منا ہچ نیست
تو بیائے کہ بیدتئ مہرءَ منا ہچ نیست

☆☆☆☆☆

نثار یوسف

اسلم اہسر

مسافر سیاہیں شپءِ | بچار کہ رد نہ کپ ئے
زمانگ ماہءَ سریں | تو نشتہ گال گوپ ئے

اے وشیں گپاں مچار | ادا کس کسی نہ انت
جہانءَ نیست انت وفا | پہ مہرءَ جندءَ مہ کش
زہیرءِ آسءَ مہ سچ | جبینءَ داگ مدئے
وداراں دروگیں مہ نند | مہ جیڑ ماں برفیں شپاں

اے دنیا سہبءِ غم ایں | دو روچءَ صبر نہ کنت
پہ وشیں گپے دپی | دلءَ کس قبر نہ کنت
تو مفتءَ کشت وتا | جبینءَ داگ دئے
زبانءَ آس رچیت | تل انت تئ دامنءُ جیگ
نگاہاں نود شلیت | دگہ کئی رنگءَ جن ئے

ہما پہ تو زر انت | دمانے بے تو نہ بنت
مہ گند انت سہتے ترا | چو طفلءَ زار جن انت
بچارئے شرا گاں | ہما اوں گوں تو نہ بیت

تو مفتءَ کشت وتا
مسافر سیاہیں شپءِ
بچار کہ رد نہ کپ ئے

Scanned by CamScanner

ارواہ ءِ واھگ

حمل امینؔ ۔ تولگی

دل ءِ زندان ءَ بندیگ انت
یک انچیں واھگے مرچاں
نزانت عہد ءِ غلامی ءَ
دل ءِ زند ءِ دیوالاں چہ سرکشّیت
وہد ءِ جاوراں چاریت، ہزار ارمان دل ءَ کاریت
مریت آروچے سدرند ءَ
پہ تئی بچکنداں زندگ بیت
جہیں بیگاہ کہ تالان کنت
شمال ءِ کوش ءِ ہمراہ ءَ تئی ملگور ءِ وشبواں
منی واہگ گوں ارماناں جہان ءَ قیامت ءَ گندیت
جبین ءِ دل دو بہر ءَ بیت
زمانگ دور جنت دیما
بدل بنت مہلبیں بیگاہ پہ روزرداں
ءُ شپ تالان کنت باندات ءِ احوالاں
سمین سہب ءِ گوزیت میزان میزان ءَ
گلیں نیمروچ ءِ بادشاہی روت کٹّیت ءُ گار بیت انت
تہاری رژناں امبازیت
چراگ، بانگواہ شپ ءَ را کنت
درتیں نوبت بدل بنت

تلاری شیر روباہ بنت
پلنگاں پیری امبازیت
جہان ءِ ہر بشر رنگے دگہ کاریت
زمانگ دیما کنزان بیت
بلے واہگ نہ جنزیت مئے
دل ءِ زندان ءِ دنیا ءَ
شکون دیم کپتہ چہ قرناں
''ہماداب ءَ ہماداب انت''
منی ارواح ءِ اے واہگ

☆☆☆

یارجان یاریؔ

سی منی زرد ءِ سرئے
باگ ءِ منی درچک ءِ برئے
سی دل ءُ جان ئے منی
سی چہ درستاں شرترئے
سی تو شعرئے شاعر ءِ
سی تو قول ، چاکر ءِ
سی تو یاریؔ ءِ دل ءِ
مزواک ءُ لالی امبرئے

☆☆☆

؟

سلیم ساحر

برے برے گمان بیت
حیال ءِ منی دریگ ءَ در
مزنیں پتّڑے پچّنت
اسپراں کپتگ انت
مہرگاں رتکگ انت
ہرنیمگا آسے بن انت
یشاہی تہت یے لگ اتگ...... نیزہ یے
درنج اتگ
پیرزالے ءِ دل ءِ سرا
ءُ سنگہانی ٹکرانت سریگ ءِ لمب ءَ ستگ انت
پادینک انت کپتگ انت
سرتگیں بڈّانی سرا
برے برے گمان بیت
پادینک گشئے توار ءَ انت
پیرزال پریات ءَ انت
ءُ پرشتگیں سنگہ جنگلے ءِ دست ءَ انت
گوں اسپراں ناچ ءَ انت

☆☆☆

ہچبر منی یاتاں مہ کپ

ملامراد - العین

ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں امل
گِلوتگاں پمن مہ زیر
وہدءِ گشادیں ساعتاں
ہر جاں جتاں، ہر جاں جتاں
مہرانی آسبزیں کشار
مستیں ہاراں ملّ اتگ
پاہاراں بازیں چہ دل ءِ
بن گپتگاں، بن گپتگاں
امیت ءِ جوہان سرجمیں
سیاہگواتاں قہریں رُپتگ انت
بے زانت ءَ کلپیں بداں
توم کینگ ءِ نوں کشتگاں

پرچا حیالاں نوں کپ ئے
دردے دل ءَ گیشیں دئے
ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں امل

گِلوتگاں پمن مہ زیر
سارت ءُ وش کوشیں شپاں
زاناں ہلا ہوش بنت
آروچ، وہد ءَ آدمان
پہ گوش ءَ کند گوازینتگاں
بلے پہ رہچاری ءَ ارس گواری ءَ
دنتان نچین ءَ جیگ مینی ءَ
کئے پہ مرادیں منزلاں
سربیتگ ءَ گوں کپتگاں
نئے من شئے ءَ شہداد ءَ لُلھ آں
نئے تو حانی ءَ مہناز ءَ گرانک ئے
گڑا پرچا اگو لی سرجنیں
مہرانی کوہنیں زند پداں
مابل منی ساہ ءِ بدل
بے واب وتا پمن مکن
ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں امل
گلوتگاں پمن مہ زیر

☆☆☆

پروشیت دل ءِ بئے تن ءَ را

شاہ جان شاہ

موسم ملور ءُ مونجائیں
ہر کس بگند کہ حیران انت
حسک انت سہب ءِ لنٹ بچار
ارس کتار انت بیگاہ ءِ
چار انت اجگِی تئی راہ ءَ
دار انت چنکاں نازر یں
آسیکیں وتی گوں واہشتاں
پاداں گوں وتیگاں ترانبالیں
چہ روچ ءِ ترس ءَ گریوان انت
کدگوار ریت باریں اے جمر
پروشیت دل ءِ مئے تن ءَ را
پروشیت دل ءِ مئے تن ءَ را

☆☆☆

تیزیں دور

بانک ن ومندی

آ دورے ات
کہ ماکاگد ءِ بوجیگ
اڑ کت ءُ آپ ءَ دات
انوں غمانی جمر
مئے سرا گرند انت

☆☆☆

دیوانگیں ملنگ

امام راہی ۔ دبئی

نوذہلی شنزانت سباہ
مئے کو چگ ءُ ہنکین ءُ جاہ
زردءِ منی بے چاڑ کنت
آر پتکیں دور ءِ حبر
مئے ہمسفر بیتگ گسر
نوں چہ کجا شوہاز کناں
گوں وت کے ءَ ہمراز کناں
بید تتگ ءَ من نباں
سیاہ ءَ تہاریں سرشپاں
باریں کجائے تو منی
ساہ ءِ بدل جان ءِ بدل
نئے کاگدے نئیکہ کلوہ
نئے گپ ءُ تران ءُ مجلسے
چم راہی انت تئی راہسر اں
نداں تئی بس آسرءَ
پلاں تئی رہچار کناں
جندءِ وتی بیدار کناں
زردانی غم تالان بنت
مارا اگاں ہمراہے بیت
سک ایوکاں مہرءِ پڑءَ
ـ ـ ـ ـ ـتیں دیوانگ ءَ مستیں ملنگ

گیر کیتیں مناغم جتیں مکران

خدا بخش صادق

من نزاناں چیا مرچی سہت ءَ دمان
گیر کیتیں منا غم جتیں مکران
باریں چون انت منی کور ءُ کوہ ءُ دمگ
تلی کرگوشک ءُ کتاریں بگ ءُ رمگ
پلیں پاتو ءُ کوہانی سیری مدگ
ہالکو ریکی شیپانی سبزیں ندگ
ہوَ منا گیر کائیتیں جگر ءُ کلیر
مستگ ءُ شیر ءُ شیلانچ ءُ نیمگ پنیر
شیپ تلانی وش تامیں پنسیں کنر
کوری شنگر ءُ بیٹانی سبزیں کہیر
سہب ءُ بیگاہ ءُ نیمروچ ءُ شام ءُ سحار
گیر کاینت منا ڈیہہ ءِ ہر درچک ءُ دار
پلیں انجیر ءُ زیتون ءُ امب ءُ انار
شانتلی نالگ ءُ بلبلانی توار
باریں چون انت کُہہ کشانی گدان
شیریں پُنگ ہما نرمزاریں جوان
لاڑکیں گہار ءُ مہرانیں مات مکہیں
گوانزگی طفل ہمکوپلیں ہمزبان
دل نہ منت ایت منی نوں ادءِ نندگ ءَ
من رواں باندا وتی ڈیہہ ءِ گندگ ءَ
من ترا زاناں دردے دل ءَ انت تئی
بس بکن صادق تو شعر ءِ پر بندگ ءَ

☆☆☆

ناکو فیضک ءِ منت ءَ

"ڈئیر وکمان میان ترانود بیاراں"

سنیکی ساتم

بیا کہ من پتوز ہیر واراں
نشتہ راہسراں تئی چاراں
ڈئیر وکمان میان ترانود بیاراں
سرتاج ئے گلانی بارگ!
انچو تو نہ بے گل چارگ
یل دئے سمبہگ سینگاراں
ڈئیر وکمان میان ترانود بیاراں
قول ءُ وعدہاں تو پروش ئے
پرچی بے سما، بے ہوش ئے
بے تو من دل ءُ چوں داراں
ڈئیر وکمان میان ترانود بیاراں
روک ئے سنیکی ءِ چمانی
درمان ئے دل ءِ دردانی
بیا کہ من تئی بیماراں
ڈئیر وکمان میان ترانود بیاراں

☆☆☆

Scanned by CamScanner

ودارءَ باندات ءِ نشتگاں

ماجد زہیر

شپانی تہنائی ءِ زدءَ
وادرءَ باندات ءِ نشتگاں
نہ ماہکانی یے درپش دنت
نہ وشیانی حیال بیت
اے چونیں شہرے ءِ دامن انت
کہ من پہ نزانتی اتکگاں
منارا کسے وتی نہ کنت
ہمیشکا تہنائی ءَ رواں
وتی حیالانی جنت ءَ
گوں حورءَ گلماناں بوریاں
بگندے وشی یے کیت پہ من
مئے دل تنی درداں گوں رنجیگ
حداءِ نام ءَ مدے غماں
کہ واب دیدوکاں بست کنت
من آگہی ءَ درا نباں
حیال ءَ جنگاں سچیت منی
تہاری ہردم بہ بیت ودی
منی گوں چکاسگ ءَ میا
گوں پلیں دزگہاراں سرشپ ءَ
بگندے مردم ہمی بہاں
کہ ہردم پہ من سرگرے
منی ونی بانی سدک ءَ

ترا بگنداں پہ آہگ ءَ
منارا زاہ ءَ حبر گشنت
شپے ءَ شم کن شپے ءَ بیا
مگند یت کسے ترا بلے
کہ تو مئے مہرانی بانک ئے
نہ بے شموشگ پہ زہری ءَ
دل ءَ تنی ترانگ ہنر کناں
من ننداں تہنائی ءِ گس ءَ
ترا پہ نازینکے شر کناں
تنی گلیں شہر ءِ ساہگ ءَ
پہ من زہیرانی کوش سارت
سباہ ءِ وش ملکیں ہمین
تنی کندگانی ستاہ ءَ کنت
ہمک شپ ءَ دریت ماہکانی
مئے راہسر انی چراگ ءَ گش
تہاری ءَ پہ من شیدا آں
مدئے وتی ماہکانی ءَ
کہ دل مئے سیاہی ءَ بڈ اتگ
من جندئے ساہگ وتی نہ کت
ودارءَ باندات ءِ نشتگاں
ودارءَ باندات ءِ نشتگاں

☆☆☆

نظم

نزیر راضی

ودارانی دامن ءِ لمب ءَ
انارانی سہری ءَ مانشانتگ
چو گشئے نازرکیں لنٹانی آمرز ءَ پن انت
دل ءَ دمبر تگ ارجین حالیگ انت
شپانی پاس ءَ انسرینت دل ءَ را
نزاناں
مرچاں ہمک گپ ءَ مرا
وتارا یک کرکنت شیت
بلکن یکے منی نام ءَ پہ وشی گیپت
پرچیا بارئیں
دل نہ انت بیچار
پہ ودارانی دامن ءِ لمب ءَ

☆☆☆

ٹکر

پیرل شے تگری

رکانی تو گلاباں وہدے بہا کنئے
گردئے اے چاکرانی ہلک ءَ سما کنئے
ما چو مرید الم ہلے جنیں، گوزیں
گل ءِ تہا کنئے یا گل ءِ تہا کنئے

دل ءِ اندرءِ کتاب

عبدالغفور غازی

یک یک ءَ تاک لیٹینت
دل ءِ اندر ءِ کتاب ءَ
پشگال درد ءُ رنج ات
تاکدیم چار ءَ است ات
یک کسے بالاتیں
چہ وانگ ءَ ذر ات آ
انچو نبشتہ ات کہ
تو کمو روچ ءَ ساری
یل دات مارا رفت ئے
غم ءِ پشپداں تنی من
بس انت منا مہ تاچین
دل چانک انت پیسرا چہ
ننگر کتگ زہیراں
آچار شاد ءِ پروشتگ
من دیم ءِ تاک چار ات
شعرے نبشتہ ات چو
گوں لبزاں گوہریناں
انچو کماتگ ات کہ
بارے کلمپر ءَ بیت

اے شعر ءِ چارگا گوں
بند وارت ارساں چم ءَ
انچو تچوکیں بار ءَ
چو شیپ گرانیں مار ءَ
چہ بازیں ارساں چم ءَ
اے تاک جدئی لیٹینت
تا دیم ءِ تاک ءَ چاراں
یک واتے جوانیں
گوں لبزاں زیمریناں
گوں تاراں مر مریناں
گوں دستاں بالیکیناں
گوں ارساں زعفرانیں
اے ڈولی ءَ گشان انت
من رستگ ءَ جواناں
نیک ءُ بدءَ نوں زاناں
منا لوٹیت ہمسروے
گوں ململیں گشان ءَ
گوں پشک ءَ دوچی نمین ءَ
گوں پونز ءَ شیپکین ءَ

گوں میداں ڈکمیناں
گوں لنکاں شپاریں
گوں چماں آہوگیناں
گوں لنٹاں پرچکیناں
گوں گوشاں کنلیناں
گوں واہگاں جوانیں
گوں بالغیں مراداں
شر بزانت زند ءَ
سر پد بہ بیت دوداں
گڑا بخت ءَ بات منیگ ءَ
پدا اے وڑا گوشان ات
منی حال ءَ کئے سہیگ انت
قہریں شپاں تہاریں
وتی واہگاں گوں جیڑاں
منی درد باطن ءَ انت
دل ءِ اندر ءَ کتاب ءَ
سر ریچ درد ءِ باب انت

☆☆☆

دروشم

سلیم مجاہد

دل ءِ حیال چہ باطن ءَ سک دیر شتگ
سفر پہ سنج ءُ حیالانی کلکشیں راہ ءَ
گمان ءِ مارگ ءِ منزل نہ دیست پہ دیدو کے
نما کہ دائما مارات من زند ءِ ایمنیں جاگہ
ہمک سکی ءِ باپشت لیک اتگ دل ءِ وشی
پہ نیاد ءِ دجمیں وش گپی ءِ مثال کتگ
پمانی ہاترا باور من ہمک پال کتگ
ودار ءِ نندگ ءَ سرجم چو ماہ ءُ سال کتگ
دل ءَ اوں داتگ تسلا کہ روچ پیداک انت
بکند ئے سارتی ءَ پروشیت تئی زمستان ءِ
اگاں گوں موسم ءَ گرماگی دل ءِ زنگ ءَ جنئے
ہماوں بلکن ءَ سرگوات ءَ گوش ءِ مستاگ انت
برے من درچتگ آزمان ءَ دیما استارے
برے برے کہ وتی واہگانی ماہ کتگ
دل ءَ جگر پہ وتی واہشانی ساہ کتگ
ءَ یات ءُ ترانگ ءِ ہر راہے ءَ ہمراہ کتگ
بے غماں اوں منا ٹپی ءِ چو نال ءَ شتہ
زہیر ءِ زہیراں واب ءَ گزیتگ ہر پاس ءَ
من گشتگ آ منی مہرانی مہرگ ءُ لاس انت
پہ رنگ جبہر ءَ یاقوت ءِ پیا ذولدار انت
تلاد ءِ تزگلی مہرانی دزءِ گوناپ انت
ملار ءَ بابت ءَ تا سانی وشیں زہتاپ انت
بلے من انگت ءَ ماراں دل ءَ اوں امروز ءَ
تو شیں جنت انت یا کہ گرمیں آس دوزہ ءَ

"کشاں من دوزہ ءِ آس ءَ گوں دل ءِ ارساں وتی"
"گوں آس ءَ روک کناں جنت ءَ اوں مانداراں"
گشیت قوالاں دل ءِ حضرت رابعہ بصری
کہ حسن گوں یوسف ءُ زلیخا انت مصری
ہمیش انت من وتی گپ ءَ دل ءِ توام کنان
شاعری ارواحے وتی ترانگ ءِ گمان کناں

☆☆☆

جتائی

نعیم خمار

تئی زیبائی ءِ شیدا
تئی رہچار مہرانی
دل ءِ مئے واہگ انت کلمانٹ
کدی آسے بلیت زرد ءَ
سباہ ءَ کہ کمیں کشیت
کُٹینیت انگراں درد ءِ
کپنت استال آزمان ءِ
دراہیں درچک ءُ دار بوئیگ
زمین ءُ آزمان دردیگ
گشئے چو موسمی ہور ءَ
مئے دیدگ ارس گواران انت
تئی چہ بے وفائی ءَ

★★★★

اے مناں کہ انگت ءَ......

اصغر محرم

زباد شنزیں ندارگ
خمار ہستی ءِ
من دامن ءَ وتی گرنچ داتگ
وتی لذتانی ہوس
تماہ ءِ بندیں قفس
وفاءِ قیمتی مرواردان ءَ شنگیتگ
نہ دیستگ ات پہ شہاز ءَ
من گاریں امیتے
چراگیں تالہے ءَ
داں کدچہ گوات ءَ رکیناں
پہ تن واہگ ءِ درچک ءَ رامن کہ رودینگ
زمانگ ءَ منا تاہیر ءِ دل نہ داتگ کدی
زمانگ ءَ منا تاہیر ءِ دل نہ داتگ کدی

☆☆☆☆

من ودارءَ آں بیا تو بانگواہی

فضل حیات

کپوت بیا ءُ تو مئے قاصد بی
...بدئے احوالاں گلیں .لال ءَ
...کہ چتور گوازیناں شپ ءُ روچاں
...تئی اندوہاں بازیں دلسوچاں
...اہر ءَ وش ءُ اندر ءَ موچاں
...تئی نیلنت سہتے آرام ءَ
...ر شپ ءَ داں سہر چکیں بام ءَ
...ن حیالانی مجلس ءَ پلیں
...ہتے سد رند ءَ تئی گراں نام ءَ
...ر نزان ئے تو لال ءِ پیڑگاہ ءَ
...دا سیر انت ءُ شادکامی انت
...ی ماں دستاں لوچ کائی انت
...ل بانور انت پہ وڑے نشتگ
...گبارانی چاروکائی انت
...ڑاں کلمانٹیں باری باری ءَ
...لہ ءِ پشت ءَ دائی دائی انت
...کپوت چاہی تو جہہ بیار لال ءَ
...ال ہما انت کہ منجہ ءَ نشتگ
...رگوپ گوں سر رند ءَ کش ءِ نشتگ
...عطر ءُ وشبوئیں زباد مشتگ

جانی پہ آپ ءَ زمزم ءَ ششتگ
دیم پہ دیمی ءَ تو بہ نند لال ءِ
یک پہ یک ءَ مئے بدئے حال ئے
اشکگ من کہ لال تو بانور ئے
اچ من بے یال ءُ تو سرءُ سُور ئے
چو مبو بے ترانگ رہ بدئے حالے
پمن ءَ شہد ءُ شیر کنیں گالے
ترانگاں پرین تو کپوت لال ءَ
آسمی پل ءُ آ زباد مال ءَ
گردک ءُ زیبائیں کساں سال ءَ
چاردہی ماہ ءُ آ شکر گال ءَ
وش نہ بیت مارا بے ترا بیا بیا
پہ وتی زہیں شاعر ءَ بیا بیا
بیا زہیرگ انت تئی فضلؔ بے تو
ساچ نہ بنت ہچ رنگیں غزل بے تو
گر نیائے ءُ دور بے اچ من
ما نہ بیں زندگ بے بدل بے تو
بیا برو جلدی او کپوت چاہی
من ءِ ودارءَ آں بیا تو بانگواہی

☆☆☆☆

میریں بلوچ چون انت ترا

عبدالحمید بلیدئی

میریں بلوچ چون انت ترا
زیان مکن عیشی سرءَ
قوم دیگر یں گوست انت ترا
تو کپتگ ئے کِرز و گورا
مفت ءَ چیا واہ انت ترا
بندیگ انت ڈیہہ گوں ڈنگر ءَ
ماتیں وطن لوٹیت ترا
دار ئے داں کد ڈن ءُ درءَ
نان چمداری ءِ حیف انت ترا
نقص انت پہ تو وت دیمترا
بیا کہ وطن گوانک انت ترا
برانزے بگر چو اشکر ءَ
بچیگ انگت منا حل انت ترا
بیا نوں بدار وت سنگرءَ
بیا کہ منی فرض انت ترا
شیر پہل بات انت ترا
دژمن مدام دروہیت ترا
مہتل مہ بو نوں ٹگر ءَ
ایش انت منی پنت انت ترا
نگران مہ بو ماں باترا
سوجان بگر نیل دیمترا
تو چہ من ءُ من چہ ترا
میریں بلوچ چون انت ترا
میریں بلوچ چون انت ترا

(موتکے پہ شوکت ءِ بیرانی ءَ)

احمد علی عادل

سہاہ ءِ موتکانی

سروز نالیت ءُ ارواح ءَ دردے دنت
مروچی مان انت ایتکی یے موسم ءِ سازاں
گشئے کہ سنگ انت آپ انت جگر
ڈیہہ ءِ شانتلاں زہیروک مرچی دپ گال انت
بہاری پل عجب ویران انت ملگزارانی
منی اے زید ءِ کہیرانی تاک حسک انت
منی چہ دیدگاں ارسانی بار جہلاد انت
دلا پ بوتگ انت ڈیہہ ءِ کپوت زہیر نالیں
تو ایں میتگ ءِ موتکے تگ پداالحان
تئی دوری ءِ درداں زدگ کتگ دنیا
جتائے اچ ما منی ہمبل ءُ منی دوزواہ
بچار کہ منی بتلگیں چمانی طوفاناں
منی دیدگاں بے نور کنت تئی ترانگ
نئیت قرار منا بے حساب دردیگاں
ہے گمانان منی آس ماں دل ءَ داتگ
پدانیائے دوبرستگیں منی ہمبل
اے دل بچار منی سالی نپی ءَ نالیت

☆☆☆☆☆☆

قدحیں کیف

سلیم یات

ادا کیف آس ءَ روکیں
گل ءِ قدحیں نگاہاں
گشئے راز درامدیں
منا بے کساس ءَ گیر کیت
ہما سبق مہر ءِ
گل ءُ وش تبیں آہلوت
ہے گمان بوت منارا
بجل مرو کہ ساعتے
دو گپ جناں من گوں تو
اے زرد ءِ موجریں زہیر
تئی ترانگاں جدانہ انت
پر چی نہ جل ئے باریں
طلب محرمیں نزان ئے
بدے سورگ ءِ بدل تو
نگاہ ءِ مستیں ہوس ءَ
نی برہنگ انت لنگک
زمین ءَ چنڈ گا انت
زبان ءَ ہچی درنئیت

☆☆☆

داد جان ءِ نام ءَ

عبدالواحد عابد

گسر بوت مئے ہمبلاں یکے
چہار ساں جیگ تر بوتاں
دشت ءِ مہوشیں لاڑک
وتی مات ءُ گہارانی، دوست ءُ عزیزانی
بوتگ انت اے درچک ءُ دار
اے گژ ءُ پیر ءُ سبزیں بڑ
ماں وڑاں سبزیں کہیر
کہ بوتنت پیر غماں چہ تئی
غم سکیت مئے دل چنچو
کہ لالے ات کساں سالے ات
پہ شہر ءِ پل گدیں لال ءَ
غماں گیدی کہ ارس گواریت
وفا ءِ محکمیں باب یے
دل ءِ مہرانی بن گپے
ارادہ باز داروک ات
پہ بلوچ ءَ درد ءِ ماروک ات
مئے عہد ءِ مکتب ءِ ہمسر
اے زند ءَ چہ بوتگ در
مراد ے ہچ نہ بوت پیلو
کہ درداتگ پہ دیوانگ
کہ داد جان ات ءُ جوان ات
چہ دشت ءِ ہمبلاں مئیگاں
یلدات یے ماراشت
وتی مارا غماں یے کت ☆☆☆

Scanned by CamScanner

آدینک

گندونندے گوں نامداریں گشندہ ءُ سازندہ

استاد عبدالستارءَ

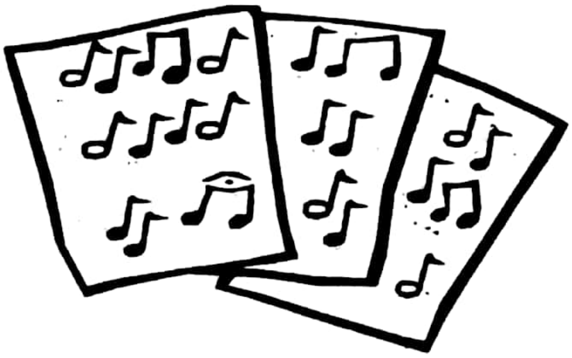

Scanned by CamScanner

گندوننددے گوں اُستاد عبدالستارءَ

گند نند: علی گوہر/ رؤف راز

جست: میوزک ءِ دربرگ ءِ رجحان تئ تہا چوں اتکگ ات؟

پسو: من وتی میتگ ءَ استاد نظر محمد بلوچ کہ ایرانی بلوچستان ءِ تعلق داریت، نسکند ءِ مردم انت۔ منی استادءَ چہ بمبئ ءَ سکھتگ، شرّیں استادانی ءِ کرا۔ پدا مارا شوق بوت گڑا ما فتح محمد نسکندی کہ فلمانی میوزک ڈائریکٹرے بوتگ ات، ما آئی ءَ راگشت کہ مارا ایشی ءِ تو کا باز شوق انت۔ آئی ءَ انکار کت کہ وتی پت ءِ کرءَ اجازت بگرات! ما دادا وداو تا راجاگاہ دات من ءُ شفیع ءَ۔ منی، شفیع سیادی ءَ ناکو انت۔ ما داخل بوتیں ءُ موسیقی ءِ سکھگ شروع کت۔ آ باز قابلیں استادے ات بلے ما باز چیزءَ چہ محروم بوتاں کہ اللہ تعالیٰ ءَ مئے استادءَ راد گہ دہ سال بداتیں ما باز سکھتگ ات، مئے استاد باز شرّیں طبلہ نوازے ات ھم۔ کسما نکانی تہا کمپوزرے گون بوتگ۔ ماہندی سکھتگ۔ بلوچی ءِ نیمگا ما چہ پئیم اتکیں؟ اے وہدی کہ ما سکھتگ لیاری ءِ تو کا لیٹ (لائٹ) ھم نہ بوتگ، ما کسان بوتگیں ما ماتانی گوَرءَ لیلوءُ زہیروک اشکتگ انت، ما اشکتگ کہ پلانی وتی چکاں نازینگا انت یا کہ ششگانے بوتگ، ششگان ءِ تہا مُلا موسیٰ، داوَد ءُ سوَتی بوتگاں۔ آ وہدءَ لیاری چو مکران ءِ وڑا بوتگ چو کہ آ نسل نوک اتکگ بوتگ، چہ مکران ءَ اتکہ بوتگیں مردم بوتگ انت۔ ما اگاں نارُشتے وارتگ یا تین موشے وارتگ، مکران ءِ وڑا بوتگ۔ انوگیں مئے چک تین موش اڑ کنگ نزان انت انوں مئے نارُشت ھم بدل بوتگاں۔ آ موسیقی کہ لیاری ءِ تہا بوتگ آ مکران ءِ بوتگ۔ بلوچی موسیقی بوتگ آ مئے زہن ءَ بوتگ انت پدا ماہندی سکھتگ، آ مئے ذہن ءَ دراتک نہ کن انت۔

جست: استاد! تئ ءُ شفیع ءِ بنداتی دوَر ءِ مشکلات چے بوتگ انت؟

پسو: منی حیال گیشتر بلوچی ءِ نیمگا ات۔ مراد آوارانی شاعرے بلکیں شما اشکتگ، ماہندی موسیقی ءِ تہا اردو گشتگ۔ اردو کمپوزنگ ھم ڈرامہانی تہا کتگ لالوکھیت ءَ، دو ڈرامہانی۔ پدا چو مارا برداشت نہ کن انت مراثی آں مارا برداشت نہ کتگ۔ پدا مُراد آوارانی ءَ یک ڈرامہے بنائینت ''شہناز''، آئی ءِ تہا رندءُ لاشارءِ جنگ پیشداشت۔ آ مئے کراا تک گشتیئے کہ اے دُھن ءِ شعراں کمپوز بکن ات۔ ہمدا چہ مارا بلوچی ءِ شوق بوت۔ لعل بخش رند بوتگ، ایشی ءَ چہ پیسر ۱۹۵۲ءَ من شفیع ءَ پولوگراوَنڈ ءَ گشتگ (پروگرام کتگ)۔ نیپ ءِ دوَر بوتگ، ما گل خان نصیر ءِ شعر بغیر موسیقی ءَ دیگال کتگ انت، گشتگاں۔ آزات جمالدینی ءِ شعر گشتگ۔ پدا مراد آوارانی ءَ ڈرامہ بنائینت گڑا مارا بلوچی ءِ شوق بوت۔ پدا ریکارڈ کمپنی ے دراتک، تقریباً ۶۰ءَ یا ۶۲ءَ آئی ءَ کار شروع کت۔ پدا ریکارڈنگ بوت۔ مئے رجحان بلوچی ءِ نیمگا بوت۔ بلئے لیاری ءِ تو کا جاڑک بوتگ، مارا چہ پیسر بوتگ، بلئے آہاں سندھی گشتگ، قوالی گشتگ، بگاہاں ناچ کتگ۔ اگاں مکران ءَ گشتگ انت ہم آہاں سندھی گشتگ۔ پدا من آہاں منت کت کہ بیاات شما را بلوچی دھن دئیں آ تیار نہ بوت انت۔ آخر من ءُ شفیع ءَ مپت ءَ مھپل کت۔ سنگتانی سور بوت انت ما مپت ءَ صَوت جت۔ رندا پدا ما فیس گرگ شروع کت۔ بلوچ دلگوش بوتاں بلوچی ءِ نیمگا۔

جست: پرے کارءَ عوام ءَ گوں تو چینچک تعاون کتگ؟

پسو: عوام، انگت مئے عوام آزات نہ انت کہ مئے گو ما تعاون بکنت، آئی ءِ تعاون ایش انت کہ منی کلب ءَ بچارات۔ باجاءَ بچارات، انو من فیس

گرگاہاں پرچہ کہ انوں من ریٹائر اوں۔ من ایکسیڈنٹ بوتوں، ساری ءَ دَمن کارءَ بوتگوں۔ من کسءَ چے فیس نہ گپتگ، ہے کلب ءِ خرچ ءِ کشگ ءِ ہاتر افیس گراں۔ پرچا کہ دومی صورتءَ منا کلب بند کنگ کپیت۔ اے باجا من گپتگ ۳۰۰ کلدارءَ ماراچوشیں مدت یے نہ رستگ مئے قوم انگت سرپد نہ انت، مئے قوم ءِ تہا علاقہ پرستی است، ہر کسی علاقہ ءَ یک گاناوالا یے پیداک بیت آ گشنت مئے گاناوالا۔ ما یک دیوانے ءَ کلگ ءَ شتیں۔ پداغنی پروازءَ تربت ءَ الیز انگی دیوان کت من ءَ شفیع اتاں، ولی ات، ہمے الک گوادری ات کہ نوکیں بچکے ات۔ ئُرّاں سرپد نہ ات۔ مادراہ استاد شُتگ اتاں گوادر والا دو بچک پیداک، ہارے گون الک ءِ واستا۔ الک پاد کیت درست پاد کایاں آئی ءَ لوٹائیناں اینچو استاد نشتگاں۔ انگت مئے علاقہ پرستی ہم درنئیت۔ من چارگا اوں آئی ءِ آواز ہم نہ بیت آئی ءِ آواز برز نہ بیت۔ منی کرا اتک کہ منی آواز برز نہ بیت، من گشت تئی علاج نیست۔ من آئی ءَ راکمن کت کہ تو وَانو گانا مہ گش۔ من ترا کموٹرینگ دیاں، چوتئی آواز زوت گار بیت۔ آئی ءَ حبر نہ گپت۔ آئی ءَ گشت منی سرا زہرے کیت، مرچی آئی ءِ آواز گار انت۔ انگت مئے سمجھ اے ہیم انت، بلے من گوادر ءِ تہا شریں استاد پیدا کتگ آئی ءِ نام اصغر انت حمید گوادری ءِ استاد انت مئے عوام اگاں سرپد بوتیں آئی ءِ حالت اے نہ بوتگ ات۔ سیاسی رنگانی تہا ہم ایشی ءِ اے حالت نہ بوتگ ات۔ ماراباز مردم ءَ گشتگ کہ شما ادا بنڈارہ پچ کنگ۔ ہے چیزءَ گوں تعلق داراں۔ پداگہ لہتیں ادبی مردم اتکگ۔ کلب ءِ دارگ ءِ واستا کہ ایشی ءَ ما ادبی بورڈے کناں، کلب ترقی کنت تو اوں ترقی کنئے من گشت منی عمل بند بیت ادا تو امیں ادبی مردم کایاں نندا ں، گُڑا منی شاگرد کجا نندا ں، انگت سوچ ایش انت۔ آہاں وتی لاپ ءِ فکر انت اگاں ماراقوم ءِ نیمگا کمک برستیں گڑا من گنڈارے آ دَرتگ ات، استاد لوٹائینگ اتاں، نہ من چندہ کتگ۔ باز چندہ کنگا انت بلوچی ءِ نام ءِ سرا لاپ درگاہاں۔

جست: حکومت ایندگہ زبان ءِ فنکارانی گوں ما تعاون کنت بلے بلوچی ءَ پرچا نہ کنت؟

پسو: بلوچانی وتی قصور انت اگاں گوادر ءَ فوج ءَ باگوے ءِ زلورت بہ بیت آ پنجاب ءَ چہ بانگوے کاریت بلے گوادر ءِ مردم ءَ ندار یت آ قصور مئیگ انت۔ مئے سیاسی مردم ''استایارک'' انت وتی لاپ ءَ گیش نہ انت۔ اے صورت ءَ ما ہچ کت نہ کناں۔ ہما شریں مردم اتاں آ شہید کنگ بوتاں، جنگ بوتاں، مرتءَ شتاں۔ اے باقی استایارک انت ما گیشتر جہل تر بیاییں، کپائیں آ گیشتر مارا گار کنگ لوٹاں۔ مئے تہذیب ءَ، مئے موسیقی ءَ، مئے ادب ءَ گار کنگ لوٹاں پرچا کہ آ یک فلیٹ فارمے ءِ سرا نہ اوشتاتگاں۔

جست: مردم وتی چکاں میوزک ءِ نیمگا پرچا نیلنت؟

پسو: منی جند ءِ پت انچوش بوتگ۔ دو براں منی باجا ہے ڈن ءَ دور داتگ، ملا ہے بوتگ بلے ما موسیقی ءَ را سکھات۔ مرچی دنیا ءِ تہا پسندیدہیں مردم موسیقار انت۔ مرچی مائیکل جیکسن ءَ بچار، آ دنیا ءِ بادشاہاں چہ مستر انت۔ مائیکل جیکسن ءَ ایتھوپیا، صومالیہ ءِ مدت ءِ واستا ۲ شوکت، آئی ءَ چہ امریکہ ءُ برطانیہ ءِ داتگیں مدتاں گیشتر گپت۔ مئے گوراکیے ءَ آ سن ٹپ اتگ آئی ءِ نام لوڑی بوتگ بلے انگلینڈ ءِ لوڑی ہوائی جہاز بال دیگا انت۔ اے بیچارگ انگت پنچانی چیراانت۔ اے کجا ترقی کنت۔ مئے مردم وانندہ نہ انت۔

جست: بلوچی موسیقی خاص زہیروک ءِ باندات ءِ بابت ءَ توچے گشئے؟

پسو: ما زہیروکاں اینچو نزانتاں پرچا کہ ما زہیروک نہ سکھتگ انت مارا اینچو وہد نہ رس اتگ کہ استادے ءِ گورا بہ سکھانے وتی رنگ ءَ راکے بدل بکنیں۔ من پہلواناں داد دئیں کہ آہاں زہیروک داشتگ انت ءُ مارا آ دَرتگ ءُ سر کتگ انت۔ ما انگت آہاں نزانیں بلے چیزے زیرے دات کنیں۔ بلوچی موسیقی مئے بنیاد انت اے اللہ ءِ مزنیں فضل انت کہ برصغیر ءِ تو کادگہ موسیقی نیست اندین ءُ بلوچی ءَ ابید۔ زہیروک، راگ کیے

Scanned by CamScanner

بلوچی انت دومی ہندی ۔ دگہ یک قومے ءَ نیست ،آ دگہ درست پشتو ، پنجابی ، درست ہندی ءِ محتاج انت ۔ بلوچی ہندی ءِ محتاج نہ انت، متاثر نہ انت ۔ وت ہندی پروفیسرے ءَ گشتگ ''بلوچ مغرب ءَ روت بلے چہ ماں متاثر نہ انت'' ۔آئی ءَ سری لنکا ءَ گشتگ ، ملائشیا ءَ گشتگ کہ چہ ماں متاثراں بلے بلوچ چہ ماں متاثر نیاں ۔ پرچا کہ آہانی زہیروک جتا انت ۔ ما باز وشیں کہ مئے زہیروک ہما پیا پہلواناں داشتگ ہما پیا است انت ، مئے سوتانی تہا ملاوٹ است انت بلے مئے زہیروکانی تو کا انگت ملاوٹ نہ بوتگ آ وتی رنگ ءِ تہا موجود انت آ تئی پچار انت آ ترا گشیت ،آ ترا عرب ءِ گوما جوڑ نیت ناں ترا افغان ءِ گوما ناں ایران ءِ گوما ۔ باقی لہتیں مردم گشنت کہ مئے موسیقی پلانی ءِ گوما جُڑیت ۔ سوت ہچے نہ انت ناں! سوت راجھستان ءِ گوں ماجُڑیت ۔ بنیادی چیز تئی زہیروک انت آ نہ جُڑگا انت ۔

جست: گپ تئی دپ ءَ انت نورمحمد نورل گشیت مئے بلوچی موسیقی تچک ءَ ہندی موسیقی ءَ دپ وارت ، راجھستانی ءَ اوں دپ وارت؟

پسو: سوتانی صورت ءَ جُڑ اِت کنت ۔ سوت دنیا ءِ ایندگہ زباناں جُڑ اِت کنت سوت چواستیں آ کمپوزر ءِ ذہن انت ۔ سوت بنیادی چیز نہ انت انوں من سوت ئِے جوڑ کناں ، کمکے عرب ءَ گوں جوڑ ینان یے ۔ اے بنیادی چیز نہ انت ۔ تئی بنیادی چیز نہ جڑ انت ناں! مرچاں فلم والا دگہ دگہ رنگ زورگا انت وتی بزنس پوائنٹ ءِ واستا ۔ بلے تئی بنیاد زہیروک ءُ لیکو انت ۔ اے کئی گوما جڑیت ۔ راجھستان ءِ گوما جڑیت؟ نہ جڑیت ۔ عرب ءِ گوما نہ جڑیت ۔ تئی سیادی گوں عرب ءَ انت گوں ایران ءَ انت ، ایشاں نہ جڑیت راجھستان وَ آ نگر انت ۔ مئے بنیادی چیز زہیروک انت سوت نہ انت ۔ مئے زہیروک ءُ لیکو گوں یورپ ءِ لہتیں علاقہاں سیادی کنت کسے سوت ءِ حسر ءَ کنت کہ سوت جڑیت بلّے جڑیت راجھستان ءِ گوما جڑیت یا دہلی ءُ بمبئ ءَ یا یورپ ءِ لہتیں ملکاں ۔ سوت ءَ ہچ حیثیت نیست ۔

جست: تو گشت کہ یورپ ءِ لہتیں ملکاں گوں سیادی کنت آ کجام کجام انت؟

پسو: آ اسپین انت من یونان ءِ کلاسیکل موسیقی ہم گوشدا شتگ آ پٹھانی ءِ گوما سیادی کنت ۔ عبدالرحمٰن ءَ منا گشتگ کہ ناروے ءَ لہتیں مردماں سوت جنگ گڑا ناروے ءِ مردماں گشتگ کہ اے مئیگ انت کہ شما زرتگ انت ءُ بلغاریہ ءِ سوت گیشتر مئے گوما جڑ انت ۔ سوت کمرشل چیزے ،آ جوڑ کنگ بیت ،سوت ءِ تہا کمپوزر آزات انت زہیروک ءِ تہا پابند انت ۔ آئی ءِ تہا ملاوٹ کت نہ کنت اگاں ملاوٹ کنت گڑا آ راگ ءِ نام بدل بیت درباری نہ بیت ۔ سوت ءِ حیثیت زہیروک ءِ قدءَ نہ انت پرچا کہ زہیروک بنیاد انت ،سوت زہیروک ءِ پیداوار انت حالانکہ ہندی ءِ بنیادی راگ کلاسیکی درباری یا کجام راگ چہ اے دگہ زبان ءَ جُڑیت ، اناں! آئی ءِ سوتاں ، چہ بمبئ فلم لائن ءَ انگلش اوں زوریت ۔ بلے ہندی کلاسیکی موسیقی آ کسی گوما نہ جڑیت ، ناں عرب ءِ گوماناں اندگہ زباناں ۔ اگاں نورمحمد مورل ءَ گشتگ کہ ما گوں راجھستان ءَ ملیں گڑا سوتانان چارا تگے ۔

جست: ما بلوچ قوم ءِ صورت ءَ بہ بیں یا زیمرءِ یا ادب ءِ ،اے مئے عجبیں نفسیات ے کدی گشیں کہ ما چہ عرب ءَ اتکگیں کدی گشیں فارسی ءَ ۔ مئے زیمر اوں انچوش انت ، ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: آ نزانتکاری انت ۔ یک چیزے من گشاں باز مردم دروگ بندگ ءَ انت کہ ما بلوچی ءِ واستا چو کتگ ،آ پیم کتگ ۔ بلے نازان انت آہانی قصور نہ انت آ وتی قدءَ بڑائینگ ءِ واستا چوش گشنت ۔ ماراکس ءَ وتی قد بڑائینگی نہ انت ۔ ہرکسی قدءَ ہمائی ءِ ذہن جوڑ کنت ۔ لہتیں مردم وتی بزنس ءِ دیما برگ ءِ واستا دروگ بندیت ۔ اے پیم وَ نہ انت ، ما عرب ءِ گوما نہ ملّیں مئے موسیقی عرب ءَ گوں نہ جڑیت ، افغان ءِ گوما نہ جڑیت ، تئی نارشت آہانی گوما نہ جڑیت یار! تئی پوشاکے دگر آئی ءِ پوشاکے دگر، اے دروگاں ، اگاں من ہم دروگ بنداں منا ہم بگرات ۔ باز برا منا گشگ بوتگ کہ تو کتابے بہ لکھ من گشت نہ لکھاں ۔ عطاشاد ءَ منا گشت تو چیزے بکن ،۲۰ سال پیسر ءِ گپ انت ۔ من گشت گڑا عطا تو منی خرچ ءَ برداشت

کنئے من رواں سۓ سال ءَ بلوچستان ءَ دراہیں پہلواناں گوں نیاد کناں چاراں ۔ زہیروکاں ریکارڈ کناں پدا ایشاں یورپ ءَ دیم دیاں ۔ من انچو وت چے بہ لکھاں، چیا دروگ بہ لکھاں ۔ باندا تکیں نسل بروت پی ایچ ڈی بکنت منا زاہے بدنت من چونہ کناں ءُ پشت کپتاں ۔ مۓ پہلوان، آبچارگ زیادہ گپ نزاناں مثال انو زرکنگی زہیروک انت یا کلیان ءِ زہیروک آئی ءَ گشگ بیت ۔ نوں کلیان ءِ چنچو ٹاٹ انت، شاخ انت مۓ زرکنگ ءِ ہم ہنچو شاخ درکیت ما آہاں گشاں بلے آہانی انگتہ نام نیست مثال گوپالی است انت یک راگے، مۓ بلوچی ءِ تہا سوتے، زہیروک گشگ نہ بیت ۔ یا بوپ کا بان انت ۔ انگت یشانی نام نیست انت ۔ اے سوت ءِ تو کا انت ایشاناں زہیروک گشگ نہ بیت مارا مۓ موسیقی ءِ سرا کار کنگ لوٹیت ۔

جست: گنزی زہیروک چی ایت؟

پسو: گنزی زہیروک ءِ یکے ءَ منا کیسٹ ے دات ۔ من وت نہ ونتگ، جی آر مُلا ءَ منا دات ۔ گنزی زہیروک ءِ تہا لہتیں یوروپی چیز ھوار انت بلے آہانی شکل وصورت ءَ بچار! چوں کہ پرنگاں گوادر قبضہ کتگ بوتگ، پدا بلوچاں ہمراہ کتنت پرتگیزی گلینت انت اے پشت کپت انت ۔ انوں آبلوچاں، آہاں وتی زہیروک وتی چیزانی گو ماملینتگاں ۔ مرچی ہما پیم انگت پیداک انت ۔ مارا چشیں طاقتے نیست ۔ اگاں کسے بروت آہاناں انٹرویو بہ گیپت، تنگیہ کس ءَ سما نیست ۔ آہانی بابت ءَ آ ہیچ ءَ اوشتا تگاں ۔ آ مۓ قوم ءِ واستا اضافی چیزے، ما بایدیں آہانی زہیروک ءَ گوش بداریں، چہ وتی ءَ چیزے بزوریں ۔ آ سندھ ءِ کنارہ ءَ اتکہ نشتگاں، آہاں سندھی ءَ چہ اثر زرتگ، آہاں سندھی لبزاں چہ اثر زرتگ، آہانی گشگ ءِ انداز ءَ ھم اثر زرتگ ۔ پشت کپت مۓ ساسولی بلٹ، ساسولی بلٹ ءَ وتی ساسولی رنگ یلہ داتگ ۔ لہتیں جنگلی مردم ھست انت شہرانی تہا آہاں قوال گشنت ۔ مۓ زبان ءُ موسیقی ءِ واستا لنگی صورت ءَ کمو کار بوہگا انت، آ اوں مکران ءِ بلٹ ءَ ۔ دو پاد ءِ صورت ءَ بوہگا نہ انت ۔ انوں مۓ فنکارانی تہا گیشتر فنکار کمرشلائیز انت، آ وتی کمرشل ءِ حیال ءَ کن انت ءُ گشنت ۔

جست: بلوچی میوزک ءِ تاریخ چنکس کوہن انت؟

پسو: تاریخ ءِ بابت ءَ من گشت نکناں، بچار! مۓ نبی ءَ چہ چار پنچ ہزار سال پیسر ءِ من چیزے ونتگ، آئی ءِ تہا مکران ءِ نام مان انت ۔ پدا بیا ادا نوشیروان ءِ دوٗر ءَ، زار کیت انت، رستم وسہراب کہ چہ ایشاں پیسراں اے مزنیں پہلوان بوتگاں ۔ اے درہا بلوچ بوتگاں، آتش پرست بوتگاں تو الما آہاں اوں چیزے گشتگ، الم موسیقی بوتگ ۔ وہدے یک زبانے پیداک بیت آئی ءِ موسیقی اوں پیداک بیت ۔

جست: کوہنی ءَ ابید ایشی ءَ ترقی نہ کتگ، تئی خیال ءَ ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: ترقی اے واستا نہ کتگ کہ ایشی ءَ مرکزیت نہ رستگ ۔ قبائلی سسٹم بوتگ ۔ روچ ءِ مرچی داں انگت قبائلی سسٹم انت ۔ ایشی ءِ مزنیں وجہ ہمیش انت ۔ تئی پورہیں پاکستان ءَ بچار! انو مارا تو بل تیوگیں پاکستان ءَ جاگیرداری نظام انت، جمہوریت ادا نیست ۔ ناں سندھ ءِ موسیقی ءَ ترقی کتگ، اگاں سندھ ءِ لہتیں فنکار بوتگاں، ادا انگریز ءِ دور ءَ یک بھگت یے بوتگ آئی ءَ سندھ ءِ نقشہ پیشدا شتگ وتی گاناہانی توکا ۔ مرچی اگاں مۓ ملاموسیٰ بوتگ، اگاں مزار انت بلوچستان ءِ نقشہ ءَ پیشدارگا انت وتی زہیروکانی توکا ۔ تو آ دور ءَ قمر بھگت بوتگ آ سندھ ءِ یک مزنیں فنکارے بوتگ، سندھ ءِ دو دور بید گے گشتگ پدا رندی دور ءَ ماسٹر ابراہیم بوتگ ۔ بلکل آئی ءَ سندھ ءِ نقشہ پیشدا شتگ مزنیں سندھ جو استیں راجھستان ءِ توکا انت ۔ پدا یک جُمن یے کیت انت بلے آئی ءَ ماڈلائیز کتگ ۔ چوشکہ ماسٹر ابراہیم ءَ کتگ جُمن ءَ نہ کتگ مرچی ابراہیم ءِ حالت چے بوت آبزگ ٹی بی ءِ نادراہ بوت کس ءَ آئی ءِ مدت نہ کت ۔ ما وتی بلوچی ءَ گشاں اگاں مرچی مہدی حسن غزل ءِ بادشاہ بوتگ انڈیا ءَ چکے دیمدا تگ ۲ لک کلدار ءِ سفیر ءِ ذریعہ ءَ ۔ مہدی حسن چو کہ راجھستان ءِ مہاجرنے، مارواڑی یے، ادا فنکار ءِ حال ایش انت مارا وَ بل ادا پنجابیاں چے کتگ آ کجا دیما روگا انت

Scanned by CamScanner

ایشانی بدنیتی انت کہ اے فنکاراں دیما روگ نیلنت ادا کراچی ءِ توکا بلاہیں فنکارے است انت آئی ءِ نام نثار بزمی انت ، بازمزنیں شریں کمپوزرے ۔ آ چوکہ مہاجرے آئی ءَ نہ لوٹ انتیں آ ہما قوم ءَ چہ تعلق نہ داریت کہ آئی ءَ بلوٹ انت ۔ مرچی موسیقی ءِ توکا اے پیم انت ، وہدے آہانی حالت ایش انت گڑا ما چون بئیں ، مئے حالت چے بیت ، ما وَ پد منتگیں ، لگتمالیں قوم ایں ۔ آہانی وتی حالت اے پیم انت باقی پشت کپت پنجابی شما گوشدارگ ات کہ لہتیں بے سُر انت ، درست بکواس کنگا انت ہچ نزانت بلے والجہ شریں قوے ۔ اگاں ڈرامہ انت ، ہر چیز انت ہماہانی انت ، مرچی ٹی وی ءَ ہماہاں گیشتر برنت ، اگاں فنکار برنت چہ پنجاب ءَ ۔ مرچی اگاں آہانی کارکردگی ءَ بچارے دگہ قوم ءَ نہ زورانت نہ بلوچ نہ سندھی ۔ انڈیا یے زورگا انت مارا وَ بل مالگتمالیں قوم ایں اگاں مئے فنکار چیزے کار کنگا انت وتی زورءَ کنگا انت ایشاناں قوم ءِ سرپرستی گون نہ انت نہ ایشاناں دگہ ادارہے ءِ سرپرستی گون انت ۔ کوئٹہ ءِ چینل ءَ ایشاں لوٹائین انت عارف ءَ ناں سبزل ءَ ۔ وہد و بدءِ سرا سبزل ءَ لوٹائین انت باریں سال ءِ سرا دو سال ءَ سال ءِ سرا ۔ نہ بزنجو ءَ ناں نصیر ءَ لوٹائین انت چیا کہ آ پیسہ آں وت ورگ لوٹ انتیں ، دراہ دزانت ۔ ما ایشاناں ہمو دا گشتگ چو کہ یک فنکارے اگاں اے چہ مکران ءَ بلوٹائین انت آئی ءِ بجٹ ہژدہ بیست ہزار کلدار بیت ۔ آ مستونگ ءَ چہ فنکارے لوٹائین انت آئی ءَ ہزار پانزدہ سد کلدار دینت ، پدا لکھا انت گوادر ءَ چہ اتگگ ، کراچی ءَ چہ اتگگ ، آئی ءِ ٹی اے ڈی اے ءَ گرنت کیسگ ءَ جنت ۔ اد ءِ اے دراہ دزانت اداتی ثقافت ترقی نہ کنت ، ہما وہد ءَ ترقی کنت کہ تئی قوم ءِ سرپرستی یے گون بیت ۔ ہر کس وتیگ ءَ چہ وش انت ہما مردم مادیستگ انت ادب ءِ توکا ۔ مکران بہ بیت یا کہ کراچی بہ بیت ۔ مارا باز شکایت است نلبے مانہ کنان اش ۔ بلوچی ءِ بارہ ءَ باز شر لکھا انت بلے ہنداں اں ہم بڑ گا انت ، بازیں شاعرے کمو نہ انت ۔

جست : بلوچی زہیروکانی چینچو قسم انت ؟

پسو : بلوچی زہیروکانی قسماں منی جندا اینچو نزانت باقی گشنت ہندی ءِ دہ ٹاٹ انت ، آہاں سوج بوجھ ءِ سرا بنا ئیگگ انت ۔ ہندی ءِ یک ٹاٹے ءِ توکا مئے گانا نیست انت ۔ آ راگ ، ٹاٹ چی انت ، مرون انت ۔ نی گشت نہ کناں پر چا کہ من نازانتی ءِ سرا اے گپ ءَ گشگایاں مزار ابراہیم گشیت سیزدہ ٹاٹ انت ۔ آ وتی ذہن ءَ چہ اے گپ ءَ کنگا انت ۔ ہندی ءِ دہ ٹاٹ انت اے دہیں ٹاٹانی شاخ چارسد پنچ سد راگ انت ، مئے دہ ٹاٹ ہم بوت نہ کناں ، ٹاٹ چونائی ءَ دو انت کلیان ءُ بیروی ۔ تو بیروی ءَ جنئے کلیان ءِ سُر پشت کپاں انچو کلیان ءَ جنئے بیروی ءِ سُر پشت کپنت ۔ اے دوئیں ٹاٹ قدرت ءَ پیدا کتگ انت ۔

جست : تئی حیال ءَ مئے نوکیں موسیقی ءِ تہا کوہنیں رنگ ہلاس انت یا پشت کپتگ ؟

پسو : جاگہ جاگہے ءَ کوہنیں رنگ ءَ جنت ۔ انو عارف ءَ جتگ " بارگ نلی ءَ مرؤ " یادگہ چیزاں ، گیدی سوتاں ، درہ بیگا انت اے اوں بیگا انت آ ہم بیگا انت ۔

جست : نازینک ءِ بابت ءَ ؟

پسو : نازینک ، سالونک ءَ نازین انت مئے گوراہلواوں کیت انت لبز اصل ءَ ہالوا انت ۔ چک ءَ اوں نازیناں ۔ شہید ءَ ہم نازیناں ، قوم ءِ راہبر ءَ اوں نازیناں ۔ مئے مصیبت ایش انت کہ ما انگتہ ہمنچو ناسرپدیں مئے بازیں غزل نازینک ءِ تہا گشگ بوتگ انت گڑا آ غزل پشت نہ کپیت آ نازینک گشگ بیت ۔ پر چا کہ نازینک ہما رنگ ءِ نام انت ، لیکو اوں ہما رنگ ءِ نام انت ، سوت اوں وتی ہما رنگ ءِ نام انت ۔ اگاں من سوتے ءِ تہا غزلے بگشاں آ غزل نہ بیت نیم بیت ، نیمے سوت انت نیمے غزل انت ۔ زہیروک ءَ چہ رند مئے بنیادی چیز سوت انت غزل نہ انت ، غزل مئے چیز نہ انت انچو شکہ مہدی حسن ، جگجیت سنگھ ءِ غزلانی لین یے ، رنگے ۔ مئے مصیبت ایش انت کتابانی توکا انت پلانی غزل ءِ بادشاہ انت ! پلانی غزل ءِ بادشاہ انت ۔ اڑے اے غزل نہ انت ، اول تو غزل ءِ بادشاہ ذنی چیز نہ زوریت آ نقل نہ کنت آ غیبی صورت ءَ درہ چہ ذن ءَ کاریت مئے

قوم ءِ توکا درستاناں غزل ءِ بادشاہ قرار دیگ بوگا انت ۔ اگاں من غزل ءِ بادشاہ جاڑک ءَ بکشاں تو من حق یے داراں ۔ آئی ءَ باریکیانی توکا کارتگ ، اینچو دگہ کس کت نہ کنت بلے مئے مصیبت ایش انت کہ مئے ادیب وتارا مزنیں رنگے دینت ، وتارا مزنیں استاد کنت ۔ کدی کئے ءَ بادشاہ کنت بلے آئی ءَ لہتیں قوالی جنگ لہتیں دگہ جنگ ، بادشاہ بوت نہ کنت ۔

جست : بلوچی سوتانی تجربہ ہندی ٹاٹانی توکا بوگا انت تو چے گشئے ؟

پسو : اناں ٹاٹ دگہ چیزے ءُ سوت دگہ چیزے ۔ ما سوت ءَ را ٹاٹ ءِ توکا برت نہ کنیں ۔ ٹاٹ یک رنگے ءِ نام انت ، ٹاٹانی توکا درست کاینت زہیروک کیت ، دنیا ءِ ہرچی ٹاٹانی توکا انت ، اگاں ڈسکو یے کنئے آ اوں ٹاٹانی توکا انت ۔ ٹاٹ ءِ لبزی معنا ہما رنگ ۔ وہدے زہیروک ءِ توکا کہ : ع : ''جمبر اں بستگ مرو چی گرند ءُ گرّان انت'' تو مئے زہیروک ٹاٹ انت ناں ! ۔ ٹاٹ بنیادی چیز ءَ گشنت ایں ۔ سوت تو ہمیشاں درست راگانی توکا انت ۔ یک سوتے چہ راگ ءَ ، چہ زہیروک ءَ ڈن نہ انت ۔ نوں تو آہانی ترتیب ءَ چوں دیے چوں نہ دیے ۔ تو وتی سوت ءَ ہندی ءِ نیمگا برے یا انگلش ءِ نیمگا یا بلوچی ءِ نیمگا برے بلے آ درست راگانی توکا انت ۔ زہیروک ءِ معنا راگ ، ٹاٹ معنا مستر ، سردار ۔ درباری راگ انت آ ساوری راگ ءِ ٹاٹ انت بلے آ ٹاٹ ساوری گشگ نہ بیت ، درباری گشگ بیت ۔ بیروی ٹاٹے ، کلیان ٹاٹے ، من پیسر اجمر کت کہ دو ٹاٹاں مئے کرا ۔ تہنا ماناں درستیں دنیا گشگا انت ۔ اے پدا علیحدہ علیحدہ بہر کتگ انت ، شاخ بنائینگ انت ۔ اگاں ہے بند یک انت ایشی ءِ توکا کسے جارجٹ بنائینیت ، یکے مخملے بنائینیت ، ٹاٹ ہے بند یک انت ، آ بنیاد انت ، آئی ءِ سرا کوٹ جوڑ بیت ، گنجی پراک جوڑ بیت ، سُوٹر جوڑ بیت ، شال جوڑ بیت ءُ دگہ بازیں چیزے جوڑ بیت بزاں آ بنیاد انت ۔

جست : ما گیشتر چاریں کہ اگاں بلوچی بہ بیت کہ پنجابی ، اے دراہ مارا ہندی موسیقی ءِ محتاج گندگا کاینت چیا کہ یک مردے کہ نوک سکھیت آ شروع ءَ چہ ہندی ءَ سکھیت ءُ آئی ءِ راگ سا ، رے ، گا ، ما یا کہ نی ، پا ، گا ، رے ، سا ، آ یا بلوچی ءِ تہا اے وڑیں چیزے است ؟

پسو : بشکن ! نیست انت ۔ ہچبیں یورپ ، برطانیہ ، اٹلی ، امریکہ آ درستانی یونانی الف باءَ زورگا انت ۔ نوں سا ، رے ، گا ما ہندی والہاں ترتیب داتگ ۔ آہاں مزنیں احسانے کتگ ، بلے سا ، رے ، گا ، ما ، پا ، دا ، نی ، سا ءِ سرا تو زہیروک ہم بنائینت کت کنئے ۔ یک لین یے ایشاں یک شکلے داتگ ۔ مرچی بیا ما لکھیں مئے الف با فارسی انت ناں ! مرچی یونانی رسم الخط (ABC) ، امریکہ ءِ اوں ہمیش انت برطانیہ ءِ اوں ، ناروے ءِ ہم ہمیش انت ۔ دگہ دگہ زبان انت بلے آہانی الف با یک وڑ انت ما اگاں ایشی ءَ ہندی ءَ زوریں تو ایشی ءَ بلوچی ءَ ہم ازکنگا ئیں ۔ ایشی ءَ راج زبان نیست ۔ سا ، رے ، گا ، ما ، ہرچ زبانے ءَ برئے روت انوں مثال ءَ (لاڑو لاڑ ولیلا ڑو لاڑ ولیلا ڑو) اے ہر کار کنت انت ۔ اگاں ایشی ءَ انگلش ءِ تہا بہ برئے ، انگلش ءِ اوں کارءَ کنت دنیا ءِ تہا دو الف ، با انت یکے موسیقی ءِ (چین ءَ من گشت نہ کناں) اے بلٹ ءَ بلکیں گیشتریں دنیا یے ، مئے بلوچی ءِ فارسی رسم الخط انت اردو ءِ اوں فارسی رسم الخط انت ۔ ایشی ءِ تہا فرقے نہ داریت ۔ ہرکسی زبان وتی انت ۔ انو مئے کرا نیست ما ہمیشی ءَ چہ کاریگراں چیا کہ مئے کرا نہ بوتگ ، مئے کرا بازیں چیز نیست انت ۔ نوں مئے زہیروک وتی ترتیب ءِ سرا انت ۔

جست : مرچی ما دگہ چیزے گندگا ئیں انڈیا یا کہ پاکستان ءِ یا برصغیر ءِ نیامجی ءَ چو شکہ اے آر رحمن بہ بیت یا کہ انو ملک ءِ شکل ءَ ، آ دو موسیقی بزاں لوک موسیقی ءِ نکراں آرگا یاں ءُ ہوار تو اراش کنگا یاں ۔ مثلاً ہندی موسیقی ءِ توکا اگاں راجھستانی موسیقی انت ، اے آر رحمن ءِ کار ہمیش انت کہ لوک موسیقی ءَ آرگا انت ۔ فلمی موسیقی ءِ تہا دلیر مہندی اوں انچوش کنگا انت ۔ ہندی موسیقی چیا کو ہنیں لوک موسیقی ءِ محتاج انت آ یا ہندی موسیقی بلاس انت یا کہ کمرشلائیز بوتگ ؟

Scanned by CamScanner

پسو: انڈیا باز دیما انت ۔ انڈیا باز کارکنگا انت اودا باز ریاستاں، باز زباناں اودا باز رنگاں ۔ اودا ہر چیز بوگا انت، درست کمرشل ءِ سرا بوگا انت۔ ا
نوک نوکیں چیزاں گرنت ءُ وتی کنت ۔ ادا من نوشاد ءِ گپ ءَ کناں، نوشاد انڈیا ءِ توکا موسیقارِ اعظم بوتگ ۔ آئی ءَ راجھستان ءِ رنگ
آ ورتگ، آئی ءَ لوک موسیقی آ ورتگ، انچو وش بنائینگ انت یے، آ وتی سوتاناں ''گیت'' گشنت، ما اش سوت گشاں ۔ یکے اودا مزنیں موسیقار
منی حیال ءَ دو بوتگ انت ۔ یکے بوتگ ایس ڈی برمن ۔ آئی ءَ بنگال ءِ رنگ زرتگ، انچو شکہ من پیسر اگشت ماسٹر ابراہیم بوتگ ۔ بلوچی ءَ تہا کو
فیض محمد بوتگ یا کہ سبزل بوتگ آ چہ بلوچی ءِ رنگ ءَ در نیاتگ انت ۔ اگاں سوت گشگ اش یاد گہ چیز ۔ آنوں کمرشل موسیقی انت آ دنیا ءِ نیمگا روگا
انت، مرچی یورپ ءَ روگا انت آئی ءَ ہر کس وتی رنگ ءَ زوریت ۔ مرچی انڈین فلم انڈسٹری انچوش انت اگاں یورپ ءَ سال یے سد فلم جوڑ بیت
انڈیا دو ہمنچو جوڑ کنت آئی ءِ میوزک انچو دیما شتگ، آ بزنس پوائنٹ یے ۔ نوں آئی ءِ کمپوزر چے چے کار کنت ۔ آ دنیا ءِ واستا کار کنت ۔ بلے ما
انگت وتی بلوچستان ءِ واستا کار نہ کنگا ئیں ۔ آئی ءِ موسیقی دنیا ءِ توکا تراہر جاگہ رسیت ۔ ہندی ءِ استاد ہمانگو وتی موسیقی ءِ واستا کار کنگا انت، آ دیما
شتگ انت، انڈیا ءِ موسیقی سک باز دیما شتگ ۔ آ دنیا ءِ موسیقی ءَ گوشدار انت، اودا شریں کمپوزر، شریں گشندہ است، اودا تعصب نیست ۔ اول تو ما
اے کلب ءَ نشتگاں لہتیں گشیت کہ ادا بندارہ پچ کتگ من گشت کنشا اے انڈیا ءِ فلماں چارے آ چکانی تو سیپ ءَ کنئے، وتی چکانی تو سیپ ءَ پچ جا نہ
کنئے؟ واقعی آہاں سکھتگ ۔ اودا موسیقی لوگ لوگ ءِ توکا است انت وتی مات ءُ پتاں چہ سکھتگ اش یا استادے ءِ کرا چہ سکھتگ اش ۔

جست: گڑا چوشیں جاوراں بلوچی موسیقی ءَ را یک انسٹیٹیوٹ یے ءِ زلورت نہ انت تئی حیال ءَ؟

پسو: انسٹیٹیوٹ یے ءِ زلورت است انت ۔ من چے جہد بکناں ۔ گشندہ تئی وڑا نہ انت آوت لاپ گرنت مالاپ ءِ پشت ءَ نہ رویں ۔ ہر کسی وتی
نپ و فائدہ انت من آہانی گو مابوت نہ کناں ۔ من وتی کلب ءَ ختم کت نہ کناں ۔ داں زندگاں اے عمل ءَ بند کت نہ کناں ۔ تئی قوم شدیکیں قوے
، تئی وزیر شد یک انت تئی گشندہانی توکا ہم است انت ۔ آ انگت آپ ولاپ انت ماؤ آپ ولاپ نیاں مابزگیں مردماں ۔ وتی لیڈر اش کنئے یاد گہ
چیزے گشئے، آ قوم ءِ واستا کار نہ کناں ۔ آ وتی لاپ ءِ واستا، وتی نپ و فائدہ ءِ واستا کار کنت ۔ آ استاد یارک انت ۔ یارکانی گو ما، مابوت نہ کنیں
زر ءِ ماراں اوں زلورت انت انوں ما بلوچستان ءِ توکا برواں وتی فارماں بزوراں چار لکھ کلدار جمع کت کناں، مارا کئے نہ دنت؟ بلے ما چوش کنگ نہ
لوٹاں ۔ انو یکے کیت یک ماہے ءَ چیزے سکھیت، یکے ماہے ءَ پدروت ہر چی سکھیت، کپے چنڈے، سکھگ ءِ واستا آئی ءَ پنچ شش سال
لگیت ۔ بلے من آئی ءَ گشاں تو وت بروآنگو محنت بکن ۔ ما اے عمل ءَ داشت نہ کنیں ءُ مانہ داریں ۔ یک شاگردے کہ سکھیت تہ ریاض کنگ ءِ واستا
آئی ءَ را شریں باجایے ءِ زلورت بیت تا کہ آئی ءِ آواز جوڑ بہ بیت ۔

جست: بلوچی ءِ تہا انوگیں دور ءَ ٹیکنیکل بزاں زبردست غزل گشوکیں گشندہ است یا کہ نیست؟

پسو: غزل! وجہ من تراگشگا یاں بلوچی ءَ غزل کئے جوڑ کنت ۔ ادا یک زانت یے لوٹیت ۔ بلوچی غزل جوڑینگ سک گران انت، باقی اے
درست سوت انت بلوچی غزل تو کجام رنگ ءِ توکا جوڑین ئے، اے وَ ہندی یے۔

جست: جاڑک ءَ کجام اسٹائل ءِ توکا جتگ؟

پسو: جاڑک ءَ سندھی اسٹائل ءِ توکا جتگ ۔ آئی ءَ بلوچی اوں گشتگ ۔

جست: انچو شکہ ہندی ءِ توکا وادی ءُ سموادی ۔ آیا بلوچی ءِ توکا اے چیز است انت یا ناں؟

پسو: بلوچی ءَ اوں است انت اے وادی ءُ سموادی ءِ معنا اشتیشن ۔ اودا تو روئے ہمارا گ ءِ تہا تر اش بیت تو ٹہراؤ کنئے ۔ بلوچی ءِ دگر انت ءُ

Scanned by CamScanner

ہندی ءِ دگر۔

جست: تیوگیں بلوچستان ءِ تہاتئی حیال ءَ کجام ھند ءَ بلوچی موسیقی دیماشنگ؟

پسو: ھوریں صورت ءَ مکران ءَ دیماشنگ۔ سوتانی رنگ ءَ، زھیروک ءِ رنگ ءَ، توری مکران ءِ اے ھند بہ بیت یا کہ ایرانی سرباز۔ اے جاگہاں انگتہ بلوچی وتی اصلی شکل ءَ است انت۔

جست: گشنت کہ گشندہانی واستا مستریں چیز آواز انت۔ مئے بلوچی ءِ توکا کہ گشندہ کاینت دوسئے سال ءِ توکا آہانی آواز حراب بنت ءُ پدا حتم بنت ایشی ءِ سوب چی انت؟

پسو: اے شریں گپ یے کہ تو منا جست کت منی جندءَ سے ماہ ءَ آواز ءِ کورس کتگ۔ آواز ءِ مثال انچوش انت کہ کس یے ءِ آواز کہ ختم بوت بزاں آئی ءِ تپنگ ءَ تیرمان نیست، آ مرگ ٹپی کت نہ کنت۔ آواز گشندہ ءِ جان انت انچیں انچیں گشندہ بوتگ انت و ہدیکہ آہانی آواز شنگ گڑا آہاں شپ تاں روچ گریتگ۔ آواز کسانیں طفلے۔ کسانیں طفلے کہ چینک یے جنت، سوٹی یے جنت آ انچوش بیت کہ باجا ءِ توامیں سُر ہلاس بنت، وہدیکہ آ مزن بیت گڑا ہے چیز گار بیت۔ پدا آئی ءِ آواز انچوش ردان بیت روت تانکہ آئی ءِ بروت ردانت، بروت ءِ ر دگ ءَ داں پیری ءَ آئی ءِ آواز ہمیش انت۔ آواز ءِ ریاض ءِ توکا باز خیال کنگ لوٹیت، اللہ تعالیٰ ءَ یک انچیں نظامے جوڑ کتگ کہ لہتیں آواز پیسرا چہ راہ ءِ سرا انت ءُ لہتیں راہ ءِ توکا نہ انت ڈل وڈوکانی توکا انت۔ گڑا جوانیں ءُ زانکاریں استاد پدا آئی ءَ راکشک ءِ سرا کارنت تا کہ ایشی ءِ آواز حراب مہ بیت۔ آواز انچوش کہ پاکستان ءِ گشندہ ءُ انڈیا ءِ گشندہ گشنت باز زمین ءُ آزمان ءِ فرق انت آ گشنت ''جگری تان لگاؤ، دل کا آواز لگاؤ'' اے چار پنچ سال ءِ مہمان بیت ءُ آ محفل ءِ توکا چار ءُ پنچ گانا ءِ گشگا پد Down بیت، آئی ءِ سرا یک انچیں وہدے کیت گڑا پدا مردم گشت نہ کنت۔ تو آواز ءِ مزنیں ریاض نک ءِ سرا انت اے ہلاس نہ بیت ءُ آ اوداتر بیت دیان کنت، پیسری تان یے گون انت۔ اگاں کسے شاگرد بیت من یے سوج دیاں ءُ آ بے یال بیت گڑا آ ''کاہ'' ءَ بکشیت۔ کاہ چہ کجا درکیت پر چا کہ زبان ءِ توکا اللہ ءَ سرگم بنائیتگ تو خیال بکن من ''پ'' گشاں گڑا منی لنٹ استعمال بنت ''ن'' گشاں پونز استعمال بیت ءُ م ءُ ن ءِ توکا عموماً پونز استعمال بنت ءُ انچو نک ءِ توکا اللہ تعالیٰ ءَ لہتیں سُر بنائیتگ، انچیں آواز کہ چہ دلبند ءِ توکا کشگ بنت گڑا گشندہ ءِ آواز ءَ راتباہ ءُ ہلاس نہ کنت۔ نک ءِ آواز ہمیش انت۔ آواز درست ہمانالیاں چہ درکاینت ایں گٹ ءِ نالی ءَ چہ درکاینت بلے تو (آ) ءَ جن ات، دل ءِ سرا ہم زور جن ات ہمانالی ءَ چہ درکیت، نک ءِ جند ہما انت بلے تو یک نزوریں ہرے ءِ سرا دہ من بہ لڈ ئے آ کپیت، چست بوت نہ کنت۔ پدا تو ہے ہرءَ گوں ہرگاڑی ءِ گوما 30 من لڈ، چکیت یے۔ اے ہما ہرگاڑی انت، تانکہ دل ءِ سرا زور مئیت، دلبند ءِ سرا زور مئیت، نک ءِ ریاض کنگی انت۔ ریاضانی وڑ پیم است انت۔ لہتیں شارپ آواز انت لہتیں Base آواز انت۔ Base آواز چہ پیم ریہرسل بکنت ءُ شارپ آواز چوں ریہرسل بکنت ایشی ءَ استاد آئی ءَ راپیشدا ریت۔ مستریں چیز ایش انت کہ پدا آئی ءِ عمر مزن بوان بیت، پیر بوان بیت روت پدا آئی ءَ یک یک سر برز ءَ ریت ملاں بیت، اے قدرت ءِ نظام انت۔ آواز ءِ توکا چار بہر بنت یکے ءَ گشنت بے سر، بے سر ءِ معنا ''ہر'' آواز۔ دومی ءَ گشنت سر یلا۔ یک شاگردے سکھگ ءَ انت ءُ عموماً شاگرد کم سرا بنت یعنی آ مزید ریہرسل کنت سرانی سرا آئی ءِ سر پورہ بیت۔ سہی ءَ راکم سر گشگ بیت ءُ یکے ک + ن ''کن'' سر۔ ہے حساب ءَ بے سر سر یلا ۳۔ کم سر ءُ ۴۔ کن سر۔ کن سر ءِ معنا آواز برز ءَ روت، عموماً باز گشندہ گشنت برز ءَ روت آ یک صورت یے ءَ گٹ بیت آواز ءَ چہ۔ آ قدرت ءِ دین انت۔ ایش کہ برز ءَ رونت آ برز ءَ روت۔ آئی ءِ آواز ءِ کسہ گشنت، آئی ءِ آواز ءِ توکا کموکموکیت ہمائی ءَ گشنت ''کن'' سر۔ آواز اں استاداں پیشدارنت کہ گشندہ ءِ وتی آواز ءِ

Scanned by CamScanner

سھنبا لگ ءِ واستا چوں احتیاط ہکنت ۔ آئی ءِ احتیاط ہمیش انت کہ اگس تئی ذہن دمبارت تو تہیں روچ ءَ باز جاگ کنئے کو کار کنئے ، پداشپ ءَ ردءَ گانا جنئے گڑا تو گانا آ کوالٹی ءِ سرا گشت نہ کنئے ہما سمجھداریں گشندہ کہ شپی آئی ءَ را گانا گشگی انت گڑا آبازیں بحث و مباحثہ نہ کنت ، جاک و سلوات نہ کنت ۔ وتی ذہن ءَ آرام دنت ۔ تو ذہن ءِ تعلق آوازءَ یگ انت ۔ آئی ءِ ذہن مفلوج بیت ، دمبارت گڑا شپ ءَ آواز برابر نہ بیت ءُ شری ءِ سرا گانا گشت نہ کنت کہ ہما کوالٹی ءُ وشی ءِ سرا آئی ءَ گانا گشگ لوٹیت ۔ دومی برف ءَ چہ احتیاط ہکنت ۔ فریج ءِ آپ ءَ بوارت چیا کہ برف چہ خطرناکیں گیس ءَ جوڑ بیت ۔ برف آوازءَ دگہ نقص نہ دنت بلے آئی ءِ ٹانسل پادکاینت ، ٹانسل کہ پادکاینت گڑا آئی ءَ آواز ءِ واستا زور جنگ لوٹیت بزاں آئی ءَ راگٹ تُش بیت ، گٹ بے پادکیت گڑا آئی ءِ آواز ءِ گشگ ءِ انداز آئی ءَ را باز زورلکیت ءُ مشکل کپیت ۔ آئی ءِ احتیاط ہمیش انت آبٹ مہ وارت ، بٹ چونائی ءَ آوازءَ نقصان نہ دنت بلے آئی ءَ راست کنت اگاں مسالہ والہ بریانی وارت گڑا ہو بلے سادہیں بٹ آئی ءَ را شلاگ ءَ ست کنت ۔ شارپ ءُ برزیں آوازاں پرواہ نیست بٹ بوارت ، ہرچی بوارت بلے گرانیں آواز والہاں احتیاط کنگ لوٹیت ۔ آواز اللہ تعالیٰ ءَ باز قسم ءِ پیداک کنگ ۔ یکے ''کرج'' گون انت ءُ شارپ ہم گون انت ۔ یک انچیں یے کہ آئی ءَ را Base نیست آ زیادہ شارپ گشت نہ کنت ۔ آواز ءِ باز قسم انت بلے آواز ءِ مزنیں چیز کوالٹی انت وشی انت ، آواز ءِ جہلی برزی نہ انت ہاں تئی مزنیں دژمن آواز ءِ وتی Range ءَ چہ برز روگ ءُ زور جنگ انت او دا مرد ، آ آواز ءَ ہلاس کنت یعنی ہمنچو سر تو برز روئے دگہ تر از ور جنگ کپیت ہمنچو تاں برو ۔ ضروری نہ انت کہ یک آوازے سک برزانت تو گشئے من ہموداروں چوشکہ مکیش ءَ رفیع ءِ پیمانہ کشگ ۔ چیا کہ آ رفیع ءِ گوما ہچ نہ کنت رفیع ءِ آواز ہاز برزانت ، اگس مکیش ءَ چوشیں کوشش بکتیں گڑا آئی ءِ آواز ہماودی ہلاس بوتگ ات ۔ آواز ءِ مستریں چیز جہلی برزی نہ انت بلکیں آئی ءِ وشی ءُ کوالٹی انت ، آواز ءِ مستریں دژمن زور جنگ انت ءُ باز انچیں جنئیں استاد گشنت بجن بجن تئی آواز پچ بیت تو بزاں اے آئی ءِ گوں مادشمنی کنگا انت ۔

جست : گشنت دنیاءِ تو کاسے برزیں آواز لتا ، ام کلثوم ءُ نا کو فیھک ئیگ انت ۔ ایشی ءِ سبب چی انت کہ عمر ءِ گوزگا پد ہم نا کو فیھک ءِ آواز پچ نہ پرشتگ ؟

پسو : وہدیکہ مردم وتی آوازءَ سھنبالیت گڑا عمر ءِ گوزگ ءِ گوما آئی ءِ آواز ءِ تو کا مزنیں سوز ءُ شیرکنی یے کیت بشرطیکہ آ وتی آوازءَ بہ سھنبالیت ۔ ناکو فیض محمد ءِ آوازءَ را خداءَ انچو برز کتگ انچو شکہ ام کلثوم انت ، لتا انت ، قدرتی آہانی آواز برزانت بلے آہاں وتی آوازءَ را سھنبال اتگ عمر ءِ ہمراہی ءَ آواز ءِ تو کا بازیں ٹریک کاینت ، وشی کاینت آئی ءِ تجربگ ودانت آواز ءِ تو کا سرکیت ۔ نوں ناکو فیض محمد ءِ آواز حدائی دادے بوتگ ۔ آئی ءِ دگہ مثالے دیاں ، جاڑک بوتگ ، جاڑک انچو زانتکارے نہ بوتگ صرف شریں ''کلاکارے'' بوتگ یا سبزل سامگی زانتکارے نہ انت شریں کلاکارے ءُ قدرت ءَ ایشاناں پیسراچہ ایرکتگ تو گشئے زاناں ایشاں سی سال ریاض کتگ ۔ اے حدائی داد انت ۔ لہتیں دگہ دستانی تو کا حدائی داد انت ، بنیجو ءُ طبلہ جعت پدا یکے آواز انچوش انت کہ مردم ایش گوشدار گا تیار نہ انت بلے آ آواز ءِ شر کنگ ءِ کوشش کنت باز انچیں وہد کیت کہ مردم آئی ءَ را گوشدار انت ۔ نوں یکے ءِ آواز قدرت ءَ چہ پیسرا ابنائیگ ۔ مثال ترا یک انچیں ڈو کے رسیت آ ساپ انت ، برو برانت پیسراچہ تراشگ ایر انت ، یکے نہ تراشگ نوں تو آئی ءَ را تراش ءُ ہمائی ءِ وڑا کنئے ۔ قدرت ءِ آواز ءِ ہم یک دین یے است شرط ایش انت کہ وتی آوازءَ بہ سھنبال انت ۔ آئی ءَ را آس ءُ ڈوک ءُ دگہ انچیں چیزاں مہ جعت ءُ حراب مہ کنت ۔

جست : ہندوستان ءِ یک نامی ایں استادے کہ آئی ءِ نام انت ''شنکر مہادیون'' آئی ءِ یک ریلے اتگ کہ نامے ''بےدم'' (Breath less) انت ۔ ایشی ءِ تو کا یک پوریں گانا یے ءِ تو کا آئی ءَ سراتا آخر ءَ دم نہ کشتگ آیا بلوچی ءِ تو کا اے وڑیں تجربہ بوت کن ت ؟ اگاں بوت کنت تو مئے کجام فنکارا ے

کارءَ کت کنئے؟

پسو: اے بوت نہ کنت ۔ اے حدائی دادے، من پیسرا مثال دیگااتوں کہ جاڑک باز کمزور ءُ لاگریں مردے بوتگ، من طاقتور بوتگاں ءُ منی دلبند مزن ءُ پراہ بوتگ، شر بوتگ بلے جاڑک ءَ را حداءَ یک انچیں دے داتگ، من دورندءَ دم ملاریخگ جاڑک ءَ یکیں دم ءِ گوما، تنکہ آ ستائی ءُ اثرہ ملتھرہ کشتگ انت ۔ لھتیں بلوچ بوتگ انت دریاءِ تارو (اوڑناگر) ۔ اے مید بوتگ انت، دریگیں گپ انت کنگاؤں ۔ وہدیکہ آ دریاءِ توکا شتگ انت، آ دریاءِ نام نیٹی جیٹی بوتگ یک کلاکےءَ رند دراتگ انت آہاں گوشاں چہ دم کش اتگ، گوش ءِ تہا انچیں نظامے لھتیں انچیں مردم پیداک بنت ۔ چوشکہ انگریزاں قبرءِ توکا مان کنت ءُ سہی روچ ءَ درکنت آ وتی فن ءِ مظاہرہ ءَ کنت، ما اخبارانی توکا دیستگ، فلمانی توکا اوں دیستگ، مرچی کنڈے کنت ءُ سئے روچ ءَ پد درّے کنت انگت زندگ انت، اے لھتیں کمال انت اللہ ءِ ئیمگا چہ کاینت، ہرکس چوش گشت نہ کنت ءُ میوزک ءِ توکا اے وڑیں چیز نیست ۔

جست: بلوچی ءِ توکا اے وڑیں تجربہ بوت نہ کنت؟

پسو: اناں، کسی گوما بوت نہ کنت، آئی ءَ را قدرت ءَ داتگ، بلکیں انڈیا وا الہانی وتی گرااوں بوت نہ کنت، قدرت ءَ آئی ءَ را دم ءِ یک انچیں چیزے داتگ ۔ حداءَ آئی ءِ پپ انچو جوڑ کتگ انت ۔ اے قدرت ءِ معجزہ انت کہ مردمانی یا جناورانی توکا کاینت ۔ انڈیاءِ توکا لتا اوں اے وڑ کت نہ کنت ۔

جست: گشنت مہدی حسن ءِ پت ءَ آواز ءِ ارتعاشانی ذریعہ ءَ ہالرزگ ءِ ذریعہ ءَ شیشگ ءِ بلور پروشتگ، اے راست انت؟

پسو: من اے حمرءَ نہ مناں ۔ گپ ایش انت کہ اے گلاس من وٹ دیستگ انت انچیں میٹریل ءَ چہ جوڑ بنت، وتی کلب ءِ توکا من وت کتگ، بلے اے کمال آواز ءِ نہ انت، برے برے لوگ ءَ گلاسان پٹ (پروش) وارتگ شیشگاں پٹ وارتگ اے حمر منگی نہ انت آواز ءِ ارتعاش ءَ چہ شیشگ ءِ بلور نہ پرشیت، آواز ءِ درگت ءَ انڈیاءِ کتاباں باز دروگ بستگ، مئے مسلمان فنکاراں دروگ بستگ، ہندو فنکاراں دروگ بستگ، یک دومی ءَ مقابلہ کتگ آئی ءَ وتی پیر برز برتگ انت ایشاں وتی پیر برز ۔ چوش نہ انت حداءِ قانون اے پیم نہ انت انچو گشنت کہ دیپک راگ یک مرگے کہ کدوءِ سرا نشتگ ءُ ھیک یے داتگ ہے سراں چیڑ ینیت چیڑ ینیت، شنگیت شنگیت ہے کدو بن کنت، آ وت سچیت ہے ھیک پکا بنت ءُ چیپک بیاں ۔ من اے حمرءَ نہ مناں یا گشنت ”ملہار“ ہوردنت انت ۔ ہندوستان ءِ توکا چوکہ ہشت ماہ ءَ ہوران انت، پدا ملہار ءِ جنگ ءِ ٹائم لوٹیت، انو من ملہارءَ بکشاں ءُ جمراں برزءَ بستگ، اے ششیں ماہاں جمراں بستگ، بنگال ءِ توکا نہہ ماہ ءَ جمراں بستگ، شنز انت ۔ وہدیکہ چو بوتیں گڑا ما آیاں گشاں کہ بلوچستان ءَ ملہارءَ بہ چیڑ ینیت تنکہ ہور بہ بیت ۔ اے موسیقی کہ آئی ءِ توکا مزنیں اثر است انت، ہر چیز ءِ توکا اثر است انت ۔ موسیقی یک وشی ءُ شیرکنی یے تئی دل ءَ سکون دنت، بزرگ ءِ دل ءَ سکون دنت اے سنگت ءِ دل ءَ سکون دنت ۔ اگں یکے ڈبہے جنت آئی ءِ توکا اوں اثر است انت بلے ماءُ شما بیزاربیں ءُ تچیں چیا کہ اے مارا بدمزہ کنت اے اوں اثر یے ۔ باقی سرءِ توکا ہما اثر است انت باز جانوراں وش بیت انت اللہ ءِ انچیں مہلوک ءُ حیواناں ہم سروش بیت ۔ انچوش گشنت کہ آ وہداں مئے بلوچانی کوہنیں وقتاں گوں یک کاروانے ءِ گوما جماز بوتگ گڑا اشترءَ کہ دمبرتگ گڑا ایشاں لیکو شروع کتگ، ایشی ءَ وتی لیکو بند نہ کتگ ءُ اشترءِ توکا دگہ تازہیں دم اتکگ آ روان بوتگ، روان بوتگ تنکہ آئی ءَ گوہارءُ دگہ چیز لڈاتگ انت بلے اشترءَ دم برگ ءِ نام نزاتگ لیکوءَ آئی ءَ را جوش داتگ، پدا کہ اشتر جوکیتگ گڑا جوکینگ ءِ وہدءَ اشترءَ انچو دمبرتگ کہ جگراں پٹ وارتگ ءُ ترک اتگ انت ۔ عرباں اوں انچو کتگ من چہ بلوچاں اشکتگ کہ عرباں اوں انچوش کتگ آ وتی اسٹائل ءَ لیکو جنت کہ اشتر دم مبارت، یعنی اے چیز اشترءَ وش بوتگ، آواز اے وڑیں است ۔ بلے پلانی ءِ آواز آس دنت، دیپک ءَ جنئے آس

روک بیت ملہارءِ جنئے ہور بیت، گڑا مصرءِ مردمانی پیا سرکس ءَ نہ جنگ پر چا کہ من ام کلثوم ءَ راسک باز گوشداشتگ ۔ آ زندگ بوتگ دنیاءِ درستاں چہ مہنگا تریں سوت گش بوتگ ءُ انوگیں دنیاءِ تو کا مہنگا تریں سوت گش مائیکل جیکسن انت ۔ ام کلثوم ءَ وہدے گانا جنگ گڑا مصرءَ حال تک بوتگ انت، دبئی، بحرن، قطرءِ شیخ بزاں اے دراہیں بادشاہاں جہاز بارہ کتگ ءُ آئیءِ گوشدار گا شتگ انت ۔ آئی ءَ ''بیردی'' ءِ تو کا لہتیں انچیں سر کشتگ گڑا ہما شیخاں کشتگ کہ ہمے سراں پدا بکش ءُ اگں نہ گشئے ماروں وتی جنانی سہناں دئیں، آ جنیں بوتگ ہمیشکا مجبور بوتگ ءُ ہمے سر کشتگ ۔ ہماوہدی آئی ءَ یک فکشن یے ءِ ۲۵ ہزار ڈالر گپتگ پدا جمال ناصرءِ دورءَ یک جنگے بیت، آئیءِ مصرءَ راہمنچو مدت داث کہ آہاں دگرءِ زلورت نہ بوت ۔ آ عظیمیں سوت جنو کے بوتگ بلے آئی ءَ آس روک نہ کتگ، البت دلانی تو کا آسے روک کتگ ۔ باقی درہ دروگ بوتگ انت ءُ دروگ انت ۔

جست: تو موسیقیءِ بارواحمرءَ ءِ میتھیو آرنلڈ ءَ گشتگ کہ موسیقی ارواحءِ وراک انت، اے بابت ءَ تو چہ حدءَ اثر مندئے؟

پسو: ہو! دگنیاءِ درستیں استادءُ پروفیسر انچوش گشنت کہ موسیقی ارواحءِ وراک انت، تئی ارواحءَ تاہیر دنت ۔ انچو مرچی مردماناں بچار ہر کسےءَ کیسٹ یے گون کہ رواں لوگءَ گوشداراں یا فکشنےءَ گوشداراں ۔ گانا گوشدارگءِ بازیں وڑ پیم است انت ۔ آئیءِ تو کا لہتیں زاہتکاری اوں است لہتیں دراپ دریپءَ دوست داریت ناچءِ سرا لہتیں سکونءِ صورتءَ گوشدارگ لوٹیت ۔ غزلیاتءِ تو کا سلو میلوڈیءِ تو کا، پدا سلو میلوڈیءِ تو کا گشگ ہما فنکار کہ گشیت اے تو آسان انت، ایشاناں تو جنےءَ پرما گشیت یے بلے موسیقیءِ کہ وتی اصلی انداز انت آ ارواحءَ تاہیر دیگءِ واستا انچوش گشیت ہمنچو ''بلمپیت'' لے آئی تو کا ۔ بلمپیت معنا سلو لے ۔ تاوہدیکہ گشندہ آئیءِ ریہرسلءَ نہ کنت آئیءَ گشت نہ کنت ۔ ابید ریہرسلءَ آ گشگ نہ بیت ءُ گرانیں موسیقی ہمیش انت ۔ مدار مدارءَ مراناں نادءُ پدا مدار مدارءَ ہمالے روگا انت ہمالےءَ سھنبالیت، مزنیں دشی یے پیداک کنت ءُ دنیاءِ وشتریں موسیقی ہمیش انت ۔ اے وڑیں نام درینگ ءُ دڑنگ بوگا انت روگا انت، بلے مزنیں قوم انت آ گیشتر ہمیشاں گوشدارانت، تسکین دیگءِ واستا ۔ ایشاناں بلمپیت لے کہ مہدی حسنءَ گشتگ، جگجیت سنگھءَ گشتگ، اے موسیقیءِ باز انداز انت نوں مردمانی وتی پسند انت ۔ سرپدیں مردم بلمپیت لےءَ گوشدارانت ۔

جست: بلوچیءِ تو کا بلمپیتءِ مہارت کئےءَ است انت؟

پسو: بلوچیءِ تو کا سلو لےءِ تو کا انت ءُ آ کم لےءِ تو کا انت آئیءِ رفتار زیادہ مہ بیت ءُ چوشیں نام بلکن ءَ شاعرانی کرا است انت شعر والہانی کرا است انت من آہانی نامءَ نزانیں، آہانی کرا اے نام است انت ہما بلکنءَ بزانت چیا کہ آہانی کرا وتی چیزے نام اش پر انت ۔

جست: زہیروکءِ بابتءَ تئی حیال ءُ لیکہ چی انت ءُ شما زہیروکءَ بلدات؟

پسو: مادت کراچیءِ نشتگیں، ما زہیروکاں انچو بلد نہ انت، ادا یک انچیں استادے بوتیں ماہے عمرءَ آئیءِ کرا زہیروک ھیل بہ گپتیں ءُ گیشتر معلومات حاصل کتگ ات ءُ ہماہانی تو کا ماد گہ نوکیں نوکیں زیمل (میلوڈی) بنائیگ ات بلے مرچیگیں دورءَ زہیروکانی تو کا یک مزنیں استادے است انت آئیءِ نام انت عمر ۔ آئیرءَ نشتگ ۔ ژانگ درین یک فرانسوی است انت، منی کلبءَ اتکگ آ عبدالرحمنءَ آورتگ ۔ انچو کہ ایرانءَ تو کا آئیءَ باز کار کتگ، بلوچی موسیقیءِ سرا آئیءَ ہم کمو باز کار کتگ، اشکتگ ءُ معلومات یکجا گہ کتگ گڑا آ فارسیءَ بلد بوتگ ۔ منی کلبءَ عبدالرحمنءَ آورت گڑا ایشیءَ منا ''ڈیکو ڈنگر'' ءِ فرمائش کت، من ڈیکو ڈنگر جت ءُ آئیءَ ریکارڈ کتت ۔ نوں آئیءِ مراد چی انت؟ آ چی گوشدارگ لوٹیت؟ چیا کہ آ بلوچستانءِ مزن مزنیں استادانی کرا شتگ، زہیروک اشکتگ ءُ ریکارڈ ہم کتگ اتت ۔ پدا آہاں وتی پسندءِ مطابقءَ استاد عمر لوٹائینت کہ ما ایشیءَ فرانس، امریکہ ءُ کینیڈاءَ براں تنکہ وتی سروزءِ فنءَ پیش بداریت ۔ گڑا استاد عمر دگہ جاگہءَ واقف نہ ات ہما جاگہ کہ ۔

ژانگ درین ءَ ہما مردم ایر کنگ انت، مثال ادءِ لہتیں چنگ ءُ سروز والہاں ءُ استادیں مردم انت گڑا استاد عمر منی کلب ءَ رادیسگ ات ادا ایکرو چے اتگ ات آ بزگ بلوچستان ءِ سیدھا ساد ہیں مردے ات، خاص طور سرُ گوادر ئیگ ات، آئی ءُ فرانس ءَ روگی ات، زمستان ات آئی ءَ ربڑءِ چپل پاداات دوئے جوڑہ گدے چادرءِ تو کا بستگ ات کوپگ ءَ ات، آنشت من جست کت تو جھنڈ شاہی ءَ روئے زاناں؟ جواب یے دات مارا آنگو برانت پدا من گشت من اوں زاناں ۔ آنگو برف انت ءُ ترا اے ربڑءِ چپل ۔ من نا کو عمر شتیں ءُ آ مردم لوٹا ئینت انت گڑا من گشت اے وانجہءِ بندوبست ءُ بکن ات ایشی ءَ راگرمیں پوشاک ءُ ربڑءِ مزنیں کوش ءُ جراب ہدا بگرات ءُ بدیئت چیا کہ اودا اسردانت تا کہ اے مُہر بہ بیت ۔ اودا بازیں جاگہاں ایشی ءَ کمال کتگ، باز پروگرامانی تو کا باز جاگہاں ایشی ءَ رابرتگ اش ءُ ایشی ءَ وتی فن ءِ پیشداری کتگ ۔ امریکہ ءِ یک ہال یے ءَ تو کا ایشی ءَ وتی فن ءِ پیشداری کتگ ۔ منی کرا بدل خان ءَ گپ کت کہ ایشی ءَ وتی سروز ءِ لہتیں انچیں زہیروک جتگ کہ امریکہ ءِ مزنیں وائلنسٹ کہ آ باریں چینچو ڈالر گیپت ءُ وتی فن ءِ پیشداری ءَ کنت، ہمائی ءَ استاد عمرءِ پادگپتگ انت کہ تو منا نوکیں سراں چہ پجاروک کنائینگ ءَ ات ۔ بلوچی زہیروک باز پیچیدہیں سرانت ءُ باز آئیءَ، تو کا ڈولداری است، چو کہ انڈیاءِ ''تان'' انت بلے مئے ''تا نانی'' تو کا دگنیاءِ تو کا مئے زہیروکانی تو کا ہمسرانی تو کا یک بازیں لہجے یک خوبسورتی یے است انت بلے ما اش نزانیں چیا کہ ما انگت دیمانہ شتگیں، ایشی ءِ سرا کار نہ بوتگ ۔ ایشی ءَ ردو بند برابر دیگ نہ بوتگ، ایشی ءِ واستا وسائل نیست، ایشی ءِ سرا کار کنگ بہ بیت کہ ما وتی زہیروکانی تو کا وتی موسیقی ءَ جوڑ بکناں ۔ مثال یکے گانا جنگ انت ما ہماز ہیروک ءِ زہیرگ ءِ وزن ءَ بہ سمجھیں ۔ Key board انت یا دگہ سازانت ایشاناں زبان نیست، گٹار ءَ زبان نیست تو ایشاناں ہر سازے پرمائے، ہرچی گشنت ۔ بلے آئی ءَ استاد عمرءِ پادگپتگ انت آ ایش انت کہ آئی ءَ نوکیں چیز رس اتگ ءَ چرائی ءَ چہ پائدگ زوریت ۔ مئے بلوچی ہمنچو بلند انت ۔ من ہمیش انت نوکی نا روے ءُ شتگوں، سویڈن ءُ شتگوں آ اودا مارکیٹانی تو کا عبدالرحمٰن منی گوما ہمراہ بوتگ آئی ءَ منا کیسٹ پیشداشتگ انت آ درست زہیروکانی کیسٹ انت ۔ سی ڈی آن درستیں انگریز گرنت گوشدارانت ۔ اگاں من اودا برواں گانا بجناں چوشکہ ''دل کنت پریات'' آ اش گوش نہ دارنت آ وانچو ہوشیار ءُ استادانت اودا ما ہے کلاسیکل سوت کشگ انت ۔ چیا کہ اودا انڈیاءِ فنکار بازانت ءُ ما انڈیاءِ پیا قوالی بکشاں گڑا آ اش گوش نہ دارانت ءُ گشنت تئی جندءِ چیزے کج انت ۔ آ استاد ءُ سمجھداریں مردم انت، مئے پیمانہ انت ۔ آ تئی قومی چیزاں گوشدارگ لوٹنت ایشاں چہ واقف بوگ لوٹنت ہمایاں گرانت ءُ وتی گاڑیانی تو کا ایر اش کنت ۔ چار پنچ مارکیٹانی تو کا من شتگوں گنداں بلوچی سروزانی سی ڈی ایرانت، مئے زہیروکانی کوہنیں استادانی سی ڈی ایرانت انگریز آیاں بہا زورگ ءَ گوشدار گا انت ۔ آ ہانی وجہ تہنا گوشدارگ نہ انت آ نگرکساس درست سازندہ انت، آ زبان ءِ تو کا نوکیں معلومات حاصل کنگ لوٹنت ۔

جست: مطلب ایش کہ انوگیں دور ءَ زہیروک ءِ شرتریں استاد عمرانت؟

پسو: استاد عمرانت آ استادیں مردمے ءُ اے وہدءِ زانتکارے ۔ منی جند آئی ءَ زہیروکانی تو کا یک ''مفتی'' یے لیکیت پرچا کہ زہیروکانی باروا کسے ءَ جست کنگی بیت گڑا آ مفتی ایں استادے ۔

جست: ترا دگہ جست یے کنیں جست ایش انت کہ تو ''ڈنیکو ڈنگراں'' ءِ نام گپت اے تئی انچیں چیزے ات کہ ایشی ءَ بلوچی موسیقی ءِ تو کا پورہ Universal ہما آفاقی رنگے دنیاءِ تو کا ایر کتگ ۔ ایشی ءَ پدتئی اے وڑیں چیز دنیاءِ دیمانیاتگ، ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: سبب ایش انت کہ ایشانی سرا باز غور و فکر کنگ لوٹیت مارا آ سراتی نیست انت انگت ہے کرا ہما وہد نیست انت ایشی ءَ علاوہ ما یک دُرے جوڑ کنگ ءِ کوشش یے کتگ ''کرگوشک ءُ چتن گوش''، ''آزہودو می جنکاں'' اے بلوچی ءِ کسانی ءِ لیب بوتگ انت ''کرگوش ءِ چتن گوش ترا کئے ءَ

جت پروشت، ہے شومیں شپانک ءَ کموسکرائے گوما (پنجاپئیں) یامی مرو چک اوں کشتگاں کوہی کولڑاں" یا کہ "او بلا بمب یے بلا اینچو کیں موے بدئے اشترءَ ساتوں کناں" من اے ہے چیزاں چ کتاں چکانی واستا بلے آمنی کیسٹ حراب کنگ بوت۔ منا آ سراتی تنی وہدی تک نیست انت۔ باز میلوڑی مئے سینگ ءِ تو کا ایرانت ءُ مامریں اے دفن بنت چیا کہ ایشاناں دیما آرگ ءِ واستا وسائل ءِ کارانت، ڈیلروتی پیسہ ءِ واستا ناچ ءِ گانالوٹیت، مانوں ادا مبہم جوئی کناں۔ مثال منی "مبہم جوئی" یک چیزے من اگاں مبہم جوئی ءِ تو کا دربہ گیجاں ءُ ہمدا یک نرم ءُ گرانیں چیزے ہارمونیم ءِ سرا گشئے، اے چیزاناں ڈیلر نہ زورنت چیا کہ ڈیلرایشی ءَ رانہ فہمیت، آزرگرے نہ انت کہ سہرءَ بزانت حالانکہ اے شریں چیز انت۔ مئے قوم اینچو انتکارءُ تعلیم یافتہ نہ انت، آگیشتر ہے ناچ والہ گانالوٹگا انت۔ کساس سجہیں پاکستان ءَ ہے وڑ بوگا انت بلے ڈنی دگنیا چونہ انت۔ مامبہم جوئی کناں، مثلاً چاکر شیہک ءِ زمانگ ءَ چونیں مبہم جوئی بوتگ انت من وتی حیال ءَ براں کہ آدورءَ جنگ ومڑ بوتگ گڑا من ہمامبہم جوئی ءَ راترتیب دیاں، نوں گپے شئے مرید ءِ بابت ءَ کیت تہ گشاں دردءُ دؤر، گم ءُ آس انت گڑا منا معمولی وڑا میلوڑی ترتیب دیگ کپیت کہ اے شئے مرید ءِ دورانت ءُ چاکر ءِ دورءَ آ ہیم بوتگ اے تو کمپوزر ءِ وتی ذہن بیت۔

جست: بلوچی موسیقی ءِ تو کا دنیگہ کتاب نیاتگ آیامارا کتاب ءِ زلورت است انت؟ اگر ہوئے تہ پرچا نیاتگ؟

پسو: ایشی ءِ بابت ءَ من وَ پیسرا گپ کتگ ات کہ یکے بلوچی موسیقی ءَ بہ سکھیت، پداتوامیں زہیروکاناں بہ سکھیت ءُ پدا بروPh.D بکنت رنداہا کتاب بے دربکنت۔ ماایشی ءِ بابت ءَ نبشتہ کناں بلے مادہیں زہیروکاں سرپدنہ انت مثلاً اے ایمن ءِ زہیروک انت (ادااستاد ءَ ہارمونیم ءِ گوما ایمن زہیروک ءِ سرکش ات) نوں منا اے سرنبشتہ کنگ لوٹنت۔ ایشانی واستا محنت کنگ لوٹیت، وہدلوٹیت ءُ دراہیں کار یلہ دیگ لوٹنت گڑا اے کارءَ کئے کنت؟ ہمنچو تاماؤش زانیں، نبشتہ اش کنیں بلے مارا انچو وہد نیست۔ اشرف دراءِ یک اسٹائل ات (استادءَ ہارمونیم ءِ سرا اشرف دراءِ سرکش اتنت) ایشاں وہدلوٹیت، ایشانی جہل برزی ءُ ایشانی نبشتہ کنگ باز وہدلوٹیت، نوں کتاب ءَ کئے نبشتہ کنت؟ من گشاں دگہ نسلے بئیت ءُ زہیروک ءَ بہ سکھیت تہ ہماش نبشتہ بکنت چیا کہ بلکیں ماؤش حراب نبشتہ بکنیں ءُ دروگ نبشتہ بکنیں۔ اے انچیں کارے کہ مردم ءَ باز توسیٹ، اے دریائیں کارے۔ وہدے آ کتاب ءِ نبشتہ ءَ رونت گڑا من آہاں جست کناں کہ تو اے چوں نبشتہ کت گڑا آ منا جواب بدینت۔ انو من یکے ءَ گشاں تو قبلہی زہیروک ءَ چوں نبشتہ کنئے آ منا جواب دنت کہ قبلہی زہیروک ءَ من چو نبشتہ بکناں آئی ءِ سرگماں من چوں نبشتہ کناں؟ ہندی ءِ تو کا ایشی ءِ اصول است انت گڑا بلوچی ءِ تو کا ایشی اصول چی انت؟ ایشی ءِ تو کا دو "مدہم" کارمرز بنت آیا بلوچ دومی "مدہم" ءَ کجا کارمرز کنت۔ فرق است انت اے حسرءَ من کنگا اوں گرانیں گپ ات۔ یعنی قبلہی زہیروک ایشی ءَ را ہندی ءِ تو کا "سرسارنگی" گشنت ایشی ءِ تو کا دوئیں "مدہم" آ گیگ ءِ تو کا استعمال بنت۔ ہندی ءِ تو کا آ گیگ ءَ "آروی" ءُ روگ ءَ "اوروی" گشنت۔ آیا آروی ءِ تو کا بلوچ دوئیں "مدہماں" استعمال کنت یا اناں گڑا تو آ دوئیں مدہماں چوں استعمال کنئے، تئی بلوچ اش استعمال کنت بلے زمین آزمان ءِ فرق انت۔ کسے گشیت من اے کتاب ءَ نبشتہ کناں گڑا منی جست ہمیش انت تو پیسرا ایشانی تشریح ءَ بکن کہ چوں نبشتہ اش کنئے؟ باز گشیت کہ مئے الفابیٹس نیست، ناں الفابیٹس ہے شر انت، ایشاں بلوچی گشتگیں وہدے کی بورڈ بلوچی ساز جنت، زہیروک ءَ جنت، گٹار بلوچی ساز جنت، وائلن جنت، ای ءَ ہم بلوچی سرگم کش ات کنت تئی الفابیٹاں اوں کنت ایں، بلے سمجھداریں مردم۔

جست: بلوچی ءِ تو کا میلوڑی چی انت ءُ بلوچی ءِ تو کا میلوڑی چوں ظاہر کنگ بنت؟

پسو: بلوچی ءِ تو کا میلوڑی ءَ را زیمل گشنت بزاں من ترزے ءِ ترتیب دیگ ءِ واستا نندااں یک حیالے کاراں، اے تو ہر کس میلوڑی بنائینگا

انت نور محمد نورل جوڑ کنگا انت، عارف بنائیبگا انت، نورخان بزنجو بنائینگا انت، ہرکس وتی وتی پیا زیمل ترتیب دیگا انت، ایشی ءَ چہ پیم ترتیب دینت بلوچی ءِ تو کا یا کہ مکس کنت۔ ایشی ءَ بازیں فنکار ترتیب دیگا انت انچو کہ اردو والہ اش دینت یا دگہ قوم اش دینت، ہمے پیم بلوچ اش دینت۔ باقی کسے بلوچی زہیروکانی بابت ءَ جست کنگ لوٹیت انگت سئے چار استاد زندگ انت ءُ آ باز لائق احترام انت، استاد انت۔ مثلاً من استاد عمر ءِ نام گپت ءُ واجہ استاد مزار علینٹ والہ ءُ آئی ءِ وتی سروزی عبدالغفور ہم باز زانتکار انت ءُ من لوٹاں کہ شما ایشاں چہ جست بگرات چیا کہ اے بلوچی ءِ زہیروک ءِ بازمزنیں استاد انت۔ اگں اے مئے نزیک ءَ بوتین انت ماہم چہ ایشاں باز چیز دربرتگ ات ءُ ایشاں چہ بازیں پٹ و پول یے کنگ ات تاکہ مئے معلومات ءُ زانت ءِ تہا گیشتری بیا تکیں۔

جست: بلوچی ءِ تو کا ایمن کلیان چوں شنکیت ءُ ہندی ءِ پیا چہ پیم؟

پسو: ہندی ءِ وڑ ایش انت کہ آ ''سا'' ءَ چہ گرنت ءُ بلوچ برزا ''نی'' ءَ چہ گرنت۔ ہندی وتی سر ءِ گوما جہل ءَ رونت ہماراگ ءِ شکل ءِ بچاہ آرگ ءِ داستا۔ ہندی ایشی ءَ جہل ءَ چہ گیپت ءُ بلوچ برزا چہ، ءُ انگریز ایشی ءَ دگہ پیم شنکیینت۔ ہرقوم اے سراں وتی پیا شنکینیت۔ مئے کرا ''میانیگ ءِ زہیروک'' انت کہ آئی ءَ راہندی ءِ تو کا ''قافی'' گشنت۔ ہمے وڑ مئے زہیروکانی دگہ پیم انت، باقی آ دگہ استاد انت، مزار انت، غفور سروزی انت، استاد عمر سروزی انت ءُ پدا آ چیزاناں گہتر زانت چیا کہ آ مئے زہیروک ءِ استاد انت۔

جست: استاد عبدالرحمٰن بلوچی موسیقی ءِ تہا بلاہیں نامے آئی ءَ را دگنیا ءِ مستریں بینجونواز گشگ بیت پرچا کہ من وت دیستگ انوں رستم لاشاری ءِ کیسٹ چہ سویڈن ءَ دراتکگ ات گڑا ہما سی ڈی ءِ سرا نبشتہ ات کہ ''دگنیا ءِ مستریں بینجونواز عبدالرحمٰن سوری زئی ءُ آئی ءِ سرا ہمے وڑ انبشتہ ات کہ ایل بی سبرا مسلیم نکہ انڈیا ءِ نامدارتریں وائلنسٹ انت، آئی ءِ گوما سئے سال ءَ تاں یکجاگہ کارے کتگ، گڑا بلوچی موسیقی ءِ تو کا چوشیں بلاہیں زانتکار ءُ شخصیت است انت ءُ آئی ءِ حذمت اینچو باز انت، آ چو استاد ذاکر حسین تحجوڑا 6 ماہ ءَ انڈیا ءَ نندیت ءَ 6 ماہ یوروپ ءَ، دوئیں جاگہاں شاگردے است گڑا استاد عبدالرحمٰن چیا چوش نہ کنت باید آ شش ماہ ناروے ءُ شش ماہ بلوچستان ءَ بہ بیت؟

پسو: بچار! تو بلوچستان ءِ گپ کت، اے بلوچستان ءَ بجیت بزگ بیت، تئی قوم انگت میچور نہ انت۔ عبدالرحمٰن اے دہدءَ بینجو ءِ بادشاہ انت آئی ءَ ہمنچو مہارت ءُ شیواری حاصل کتگ ءُ پدا آئی ءَ چہ شریں شریں استاداں زہیروک سکھتگ، عبدالرحمٰن باز بلد انت۔ آئی ءَ منا اوں لوٹائینگ ناروے ءَ برتگ، سویڈن ءَ برتگ ءُ انگت آدلما تگ انت منی لوٹائینگ ءَ، اودا عبدالرحمٰن ءَ باز کار کتگ۔ بلوچی ءِ باروا مرچی اگں کسے یوروپ ءِ تو کا بلوچی ءَ زانت گڑا آئی ءِ سبب عبدالرحمٰن انت بزاں آئی ءَ ہمنچو کار کتگ، آئی ءَ پورہیں یوروپین جنکاں چہ بلوچی گاناہانی ریہرسل داتگ ءُ آ ہمے گاناہاں گشنت۔ یک جزیرے ءَ عبدالرحمٰن ءَ یک دوستے است۔ سوال ایش انت دگہ ہمیں دوست آنگو جنک ءِ گوں تو تعلقات کنت ءَ داریت میوزک ءِ گڑا آ دوست انت، بلے اخلاقاً۔ یک گٹار جنوکیں جنکے ءُ گانا جنو کے ات عبدالرحمٰن ءَ راگشت یے کہ منی سالروچ انت مرچی تو بیا ءُ وتی مہمان ءَ اوں بیار گوں، مہمان من اتوں، گڑا ادا چہ ہشت چوک ئیگ ءَ جزیرہ انت ءُ آئی ءِ برات ءَ پدا یک لانچے آورت ءُ آ اودا لانچ چو کارگاڑی ءِ پیا انت ماشتاں اودا تقریباً وتی تو امیں مردم دعوت داتگ اتنت ءُ اودا منا دو گانا گشگی ات۔ مارا اوداے صوبہ ءِ تو کا پنجابی گانا ءِ گشگ نیلنت ءُ دگہ قوم نیلنت بلے اودا تو آترا وتی سالروچانی تو کا دعوت دینت ءُ وتی زبان ءِ تو کا گانا گشگ ءِ گشنت آ انچیں شریں قوم انت، تو آ اوداں من وتی گانا گشت انت دگراں گانا گشت۔ گڑا ''پرسنٹی'' یک جنکے کہ آئی ءَ را عبدالرحمٰن ءَ گانا جنگ پرمائینت آ اتک ءُ آئی ءَ وتی مرد اوں گون ات، آ وت نیم ذات ءِ جنیں یے ات۔ گڑا عبدالرحمٰن ءَ آئی ءِ گوما منا اوں بچاروکی کنائینت ءُ گشت کہ اے مرچی لہتیں بلوچی چیز پیش

کنت ۔ من فرمائش کت کہ مرچی من اے گاناہاں ایشی ءِ دیم ءَ پہ دیم ءَ گوش بداراں پدا عبدالرحمٰن ءَ آئی ءَ راگشت ءُ آئی ءَ بلوچی ءِ توکا گاناگشت آئی ءِ ہمراہی ءَ آئی ءِ مرد گون بوت گوں ۔ پدا عبدالرحمٰن ءَ منالہتیں کیسٹ پیشداشت سویڈن ءِ کہ آ اودا عبدالرحمٰن ءِ موسیقی ءِ توکا رستم گاناگشگا انت ءُ دوسویڈنی جنک انت بازڈولدار چوپری ءِ پیما، ایشاناں پندولی پشک گورا انت ۔ اے، عبدالرحمٰن ءَ بلوچی نام سکھاریتگ انت، انچیں دشیں سمایے ات کہ اے کیسٹ ادابئیت ہرکس پنچ سد ءَ ایشی ءَ بہا گیپت ۔ عبدالرحمٰن انگت اودا کارکنگا انت ءُ اودءِ آرٹ کونسل ءَ گوں منسلک انت ءُ منا اوں سےَ چار رند ءَ اودا برتگ ئِے ۔ اودا یک بلوچے گورنمنٹ ءِ نیمگا منسلک انت ۔ عبدالرحمٰن آہانی پارٹیانی توکا ساز جنت ءُ برے برے آ امریکہ ءَ روَنت ءُ کدی جرمنی ءَ روَنت ۔ اودا عبدالرحمٰن ءِ کرا ایچو وہدنیست، آئی ءِ کار بازانت ۔ نوں پشت کپت بلوچستان، عبدالرحمٰن باز رند ءَ بلوچستان ءَ اتکگ BSO ءِ پروگرامانی توکا یا ایدگہ پروگراماں بہرے زرتگ ۔ بلوچاں ادا آرٹ کونسل است؟ نیست ۔ یک آرٹ کونسل ئِے است کہ آ .... بایدانت آئی ءَ بلوچستان آرٹس کونسل بلوٹائیئیت تاکہ آوتی ازم ءِ پیشداری ءَ بکنت ۔ آہانی کرا زرا یرانت، چوشکہ آزراں دت ورنت ءُ کار نہ کنت ۔ منی ءُ تئی سرا کہ ہما بلوچ انت گورنمنٹ ءَ کہ داشتگ انت آوت درست ''ڈُونڈ دار'' انت، آبلوچی ءِ دژمن انت بلوچی ءِ گٹ ءَ گرگا انت ۔ آ عارف، نورخان یا سبزل ءِ بدل ءُ مستونگ ءَ چہ بچکے لوٹائین انت چیا کہ آہانی بل ۱۸ ہزار کلدار انت آہاں بازہ بتہ نہ دینت ۔ مستونگ ءَ چہ پنجاپی یے برنت یا کہ کابلی یے ۔ ایشاں یک ونیم ہزار کلدار دینت، گاناجنگ پرمائنت ۔ ادا یک کابلی والہے بلوچی گانا گشیت آئی ءَ ہزارے کپ یے کلدار دینت ءُ آ وش انت کہ من T.V ءَ گاناگشتگ ۔ پدا ہژدہ ہزار آہانی سرالا گوبنت ءُ آ کنٹریکٹاں وت پرکنت کہ اے چہ کراچی ءَ اتکگ ۔ اگں من برواں یا عارف بروت گڑا آ مئے زراں وارت نہ کنت ءُ مارا ہژدہ ہزار کلدار دیگ اش کپیت آ مارا نہ لوٹائین انت ۔ تو کجام ملک ءِ توکا نشتگ ئے ءُ چے حسبر کنگا ئے؟ مکران ءِ سرکانی زرکجا شتگ انت؟ تو کجام ملک ءَ نشتگ ئے؟ نوں عبدالرحمٰن ءَ کئے ادا لوٹائیئیت، چوشیں ادارہے نیست ۔ البت لبزانت ءُ لبزانتانی گل یے لوٹائینت کنت ۔ آ چوشیں لالچی مردے نہ انت ادئے گل انتزام بکن انت ءُ آئی ءَ بلوٹائین انت، انچیں فنکشن یے اریکن انت ءُ آئی ءَ رایک شپے گوش بدارنت ۔ انوگیں وہد ءَ عبدالرحمٰن باز قابلیں سازندہے ءُ بلوچی ءِ باز قابلیں زانتکارے، شریں بینجونوازے ہم ۔ آ سروز ءِ گوں ماوں بینجو جنت، آ بینجو ءَ سروز ہم بنائیئیت، بینجو ءَ راسنتورہ ءِ وڑا جنت ۔ آ بینجو ءِ توکا سےَ چارکار کنت ءُ بینجو ءِ توکا جاگہ جاگہے انچیں پیس کاینت، آئی ءِ کراہما ''گزّ'' ایرانت، بینجو ءَ راگزّ ءِ گوں ماجنت ۔ عبدالرحمٰن ءَ وت الیکٹرک بینجوایجاد کت ۔ انوں آئی ءَ بینجوے جوڑ کتگ کہ توتبک ٹیگ انت برزا بٹنانی چارپڑہ انت ءُ جہل ءَ بٹنانی چارپڑہ انت، انوں آ بینجو ءِ بادشاہ انت ۔ بینجو بنائینگ ءِ بادشاہ انت ءُ بینجو جنگ ءِ اوں بادشاہ۔

جست: تو وہدے ناروے ءُ سویڈن ءَ وتی ازم ءِ پیشداری کتگ گڑا بلوچی زیمل ءِ بابت ءَ مردمانی تاثرات چے بوتگ انت؟

پسو: اودا ایرانی بلوچ بوتگ انت ۔ یک ءُ دو رند ءَ منا عبدالرحمٰن ءَ اودءِ کلباں برتگ پہ گانا ءِ جنگ ءَ، من اودا بلوچی گاناگشتگ ۔ اودا درستاں بیرَ ورو کائی بوتگ، جنک ءُ بچکاں ۔ اودا درست آزات انت آیاں ناچ کتگ ءُ Enjoy کتگ ۔ بلوچی ءِ ردھم جذباتی انت، پدا منی کرا اتکگ انت کہ تو مارا سکھارین من گشت کہ من شمے زبان ءَ نزاناں ۔ من ادا انداریتگ انت ءُ من سکھاریتگ انت ''باجا'' ءِ توکا انت ۔ مایدگہ سازاں بلد نہ ایں کہ شارا ہما وڑا بہ سکھارینیں ۔ من آنگو کہ شتاں گڑا من وتی گٹار ءِ نہ سیکھگ ءِ کمی مارات یا تمبورگ ءِ کہ مئے بنیادی چیزانت ۔ مئے تمبورگ ءِ سرا باز کارنہ بوتگ ۔ آہانی گٹار، تمبورگ ءِ پیما یک ردھم ات، بلے آہاں وتی گٹار ءَ رازبان پرکت ۔ مئے تمبورگ ءَ انگت زبان پرنیست ۔ آہانی گٹارانی تار جدا جوڑ بنت ءُ وائلنانی تار جدا جوڑ بنت بلے مئے تمبورگ ءَ بازاری تار بندانت آئی ءِ وتی جوڑ کتگیں تار انگت نیست کہ ایشی ءَ کجام

تارءَ بہ بندیں۔یورپ ءِ تو کا اے وڑ نہ انت ،ہرچی ءِ تار جدا جدا انت۔گٹار ءِ واستا جدا،والئن ءِ واستا جداءُ الیکٹرک گٹار ءِ واستا جدا۔تمبورگ ءِ تارءِ واستاتہنا رکشہ ءِ کلچ ءِ تار یا موٹرسیکل ءِ کلچ ءِ تاراں زورنت گڑا آئی ءِ تو کا آ کوالٹی نہ بیت ۔یورپ ءِ تو کا سازندہ ءِ واستا جدا تارجوڑ بنت ءُ پدا ہما سازءَ کارگرنت ۔ مئے تمبورگ انگت ہماشکل ءِ تو کا انت ایشی ءِ تو کا تنگہ ہچ مٹ و بدلی آرگ نہ بوتگ کہ ایشیءَ راکسان بکنیں ایشی ءِ آوازمزن بیت ایشیءَ زباناوں پربکنیں ۔انگت ہماشکل انت ءُ ہماوڑ جوڑ بوگا انت ۔

جست : پنڈت روی شنکر زیمل ءِ تو کا سکیں بلاہیں زانتکارے ءُ ''ستار'' ءِ مزنیں استادے۔آئیءَ ستار ءِ تو کا مزنیں گیشی پے آوُرتگ ،تو تمبورگ ءِ گپ جت گڑا تئی ذہن ءِ تو کا چوشیں گپے است؟

پسو:اے ہماہانی کارانت۔مطلب ایش کہ اے تمبورگ والہانی کارانت آ ایشی ءِ وڑ پیازانت ۔ مئے کرااے سستگیں باجانت کہ بے رد بند انت،محفلاں ایشی ءِ گوں ماںاوں گاناگشگ نہ بیت۔

جست :گڑا شمے کرااے حیال نیست انت؟

پسو:اے حیال است انت کہ ماتمبورگ ءِ تو کا بدلی بیاریں،سروز ءِ تو کا مٹ و بدلی بے بیاریں،کموآئی ءِ بازی ءُ جان ءَ مزن بکنیں ءُ آئیءَ زیات تنک بکنیں کہ آئی ءِ آواز گیشتر بہ بیت ۔ بلے وہدے ماوتی سروزءَ کارگریں گڑا کارگرگ نہ بیت ۔ماوتی سروزیءَ میوزک ءِ تو کا کاربگریں آ کارکت نہ کنت ۔آئی ءِ سبب ایش انت کہ آئیءَ تعلیم نیست مثال پورئی سُرءَ چست بکناں سروزیءَ ہوربکن ءُ بکش کہ شمااے پیس ءِ ہوریءَ چست بکن ات ، کجا ہلاس بیت انت انگت ایشاناں تعلیم نیست۔آ تہنا '' سولو'' ءِ تو کا کارکت کنت ،سولو ءِ مطلب تہنائیءَ کارکت کنت تنی گیگانءَ کنت ءُ بس۔آئیءَ دگہ کارے بدئے مثال من آئیءَ رااے کارءَ دیاں ''دل کنت انت پریات'' ءِ پیس ءِ۔آئیءَ راگشگ بہ بیت ون، ٹو،ٹھری گُڈا آ اے کارءَ کت نہ کنت چیا کہ آئیءَ اے تعلیم نہ زرتگ ۔اداکس میوز کاناں بہرکموز کنت اے بہر (Flute) بانسری والہ بیگ انت ،اے تقسیم و بہر بینجوئیگ انت اے سروزئیگ انت انگت آ ہاناں اے تعلیم نہ رستگ کہ ماآ سروزیءَ کارگپت بکنیں ۔ چوشکہ انڈیا ءِ تو کا یا ایدگہ دمگاں بیست بیست وائلن یکجاگہ شروع بنت ءُ یکجاگہ ہلاس اش کنت ہماجاگہ ءِ ءُ ہماسائز ءِ سُرءَ۔ایشاں وَ آ تعلیم نیست ۔

جست :دونلی ءِ بابت ءَ جست یے۔دونلی چونائیءَ لئیکو ءُ ڈیکو آنی تو کا شوانگاں کارمرز کتگ ۔بلوچی ءِ تو کا اے چوشہنائی ءِ وڑیں دل بُریں آواز نے کنت ،مرچیکیں دورءَ بلوچی گشند ہانی ریل آہگا انت آئی ءِ تو کا بانسری کارمرز بوگا انت ۔ایشی ءِ جاگہ ءَ دونلی چیا کارمرز کنگ نہ بیت؟

پسو: دونلی ءِ،وتی مکران ءِ،بلوچستان ءِ قصورانت،دونلی چوں کیت مرچی سندھ ءِ دونلی والہ رونت یورپ ءَ چکرَ نت ءُ مئے دونلی والہ ہمامحدود انت آئیءَ وتارادیما برگ ءِ واستا دیما نہ برتگ ۔من وت T.V چاراتگ ،سید صالح کہ سندھی پروگرام کنت آ گشیت کہ'' ایشیءَ (دونلی) '' الگوزہ'' گشنت ۔اے ساز چہ بلوچستانءَ مئے کرااتکگ ءُ سندھ ءِ تو کا آئی ءِ گشوک اوں بلوچ انت ،کمیسو خان،یوسف خان جمالی ،درست بلوچ بوتگ انت ءُ آ گشنت اے ساز بلوچستانءَ چہ اتکگ ءُ مرچی سندھ ءِ تو کا تمبورگ ،سروز کہ اتکگ آ چہ مااتکگ ءُ اے کلاہ کہ سندھی پے سرا کنٹ چہ بلوچستانءَ اتکگ اے سندھیانی نہ انت بلوچستانئیگ انت ۔اے انچیں انچیں جست انت تو کتگ انت تنیگہ تو مئے سرَک جوڑ نہ بوتگ انت ،مارالئیٹ نیست اے دونلی والہ کجا چہ کیت؟ پدا تئی قوم ءِ ہما سوچ و پگر بہ بیت تئی قومءَ اگاں پگر بیت تئی ازمکاردیمروی کنت دیما رونت ۔آئی ءِ تو کا ہماعمل نیست انت آ حبر بازکنت بلے عمل نہ کنت ہما سازندہ ءِ کراعمل نیست وتی دیمابرگ ءِ واستا۔انچو کہ ادامن اتکگوں یا عارف انت،سبزل انت ،ایشاں عمل کتگ اتکگ انت ءُ پدا ایشاں کسی پُشت پناہی گوں نہ بوتگ ءُ بے پیم اے دونلی والہاں بے عمل کتگ انت آ

دونلی ءَ بس پسانی تو کا جنت ۔ آئی ءَ مزنیں استادانی کرا روگ ءِ سکھگ لوٹیت ۔ پدا آئی ءِ دونلی ءَ یک نامے پر بیت ''فلیوٹ'' ءِ پیا ۔ فلیوٹ یک اوریجنل چیزے ۔ کی بورڈ ءِ تو کا اوں فلیوٹ است انت بلے اوریجنل ءِ وشی یے دگر، تو آیاں و تارا اے پیا تیار نہ کنگ ۔ انچو کہ عبدالرحمٰن ءَ کسی پشت پناہی گوں نہ بوتگ، آئی ءَ دیمارو گ ءِ واستاوت مزنیں کوشش یے کنگ ۔ نوں تو کہ دونلی ءِ گپ کنت آ ہمودا پسانی تو کا وش انت ۔ پدا آئی ءَ اے زانگ نیست کہ من ایشی ءَ را دیما بریں ءُ آئی ءَ چیزے مردم گو تستدار انت، واہ واہ کنت بلے آئی ءِ وتی اے کوشش نہ انت کہ من ایشی ءَ دیما بہ براں ۔ دیم ءِ کہ بارت گڑا آ یورپ ءِ سیل ءَ کنت، مردم مجبور بنت کہ آئی ءَ را بہ برنت انت ۔

جست: یک عجبیں چیزے گندگا آہگا انت اے مردم کہ دونلی جنت یا کہ کوزنگ اش جنگ، اے ہما کوہنیں دور ءِ مردم بوتگ انت گڑا اے چیزانی سرگم چہ پیم جنگ انت ءُ ایشانی آواز چہ پیا دراتگگ انت؟ اے سُر ایشاں چوں زانتگ انت؟

پسو: ہر دور ءِ مردم وتی طریقہ ءِ سرا بلد بوتگ انت ۔ لہتیں مردم منا جست کنت کہ بلوچی زہیروک کدی بندات بوتگ من گشاں ہما وہد ءَ بلوچ قوم پیداک بوتگ، ہر قومے کہ پیداک بوتگ آئیءَ وتی دو دور بیدگ گوں وت گون بوتگ ۔ مرچی داں مارا سرانت، پرچا؟ ایشی ءَ جواب نیست ۔ مرچی اگں عرب انت آ دراجیں گد گورا کنت سرا دزمال ءُ اگال بندانت، آ علاقہ ءِ موسمانی پیا آہاں وتی پوشاک کتگ انت ۔ اودا ریک ءِ تو پان گوشاں لگیت ۔ تو دالبندان ءَ بروانگت چادر ءَ گوشاں پتاہنت چیا کہ ریک گوشاں لگنت ءُ اگاں تو فلپائن ءَ بروئے گڑا یک دہقان کارے ءَ کلاہے سرا انت ءُ آئی ءَ را بلاہیں چاپڑے پرانت پرچا کہ اودا باز ہور ءُ شنز انت ءُ اے آئی ءِ چتر ءِ بدل انت ۔ پنجاب باز گرمیں علاقہے اودا چرک اش جنگ، انگریزانی ملک ءَ بزواو دامدام کوٹ ءُ پتلون اش گوراچیا کہ سرد انت، برف انت ۔ موسمانی مطابق ءَ ہما ملک ءِ ماحول ءِ مطابق ءَ مردمانی پوشاک بنت ءُ ورگ اوں مردماں ہما پیم وتی جوڑ کتگ انت ۔ دنیا ءِ تو کا قطب شمالی ءِ علاقہ ءَ چار ماہ روچ انت ءُ چار ماہ شپ انت اودا انچیں مردم است کہ برفانی تو کا نندانت، آ جنگلی انت آہاں شہروش نہ بیت، گورنمنٹ وت آہانی انتظام کنت، آ شکار کنت ءُ ورنت، ماہیگ گرنت کموادے جنت ءُ بامگی ءَ ورنت اش، آہاں گرادگ وش نہ بیت چیا کہ آ وتی ماحول ءِ پیا کنگا انت ۔ نان نہ ورنت، غلہ ءَ نزانت، شکاری گوشت ءُ شیر ورنت، اودا اے وڑیں ماحول است انت ۔ موسیقی اوں انچو کہ آئی ءِ ملک بوتگ آئی ءِ ثقافت بوتگ، ہما ماحول بوتگ ہمے مطابق ءَ ایشانی موسیقی انت بزاں قدرت ءِ حساب ءَ ایشاں دربرتگ ءُ اے درست قدرت ءِ حساب ءَ انت ۔ اے حقیقت انت ۔ آئی ءَ راز بانے داتگ، سکھارینوک اللہ تعالیٰ انت ۔ مثال پشی یے کہ زانیت آ وتی چک ءَ نہ سکھارینیت کہ آ چوں سلوک بکنت ءُ آئی ءَ چہ پیم شیر بہ مچیت آئی ءَ قدرت سکھارینیت یا کہ مرگے کہ ھیک دنت، آئی ءَ را اے زانت است انت کہ اے منی چک بنت، آ ھیکانی سرا ندیت آہاں گرمائش دنت پدا چک پیداک بنت، اے زانت آئی ءَ را قدرت ءَ داتگ ۔

جست: مئے وانوکاں تو چے کلوہ دیگ لوٹ ئے؟

پسو: من وانوکاں اے پیغام دیگ لوٹاں کہ آ بلوچی ءِ بابت ءَ پٹ و پول بکن انت، جستجو بکن انت، توری آلبز انک ءِ پڑ ءَ بہ بیت یا ازم ءِ پڑ ءَ بہ بیت ۔ آ بلوچی ءِ دیما برگ ءِ واستا باز پٹ و پول ءُ جست پرس بکن انت ۔ اے چیزاناں دیما بہ برنت پرچا کہ ما تنیگہ باز دوریں ۔ اے چیزانی دیما برگ ءِ واستا آ ؤکیں نسل پیداک انت آ اے چیزاناں زیات دیما ترقی بہ دینت تنکہ بلوچی دیمروی بکنت ءُ شریں ازمکار، لبزانت، شاعر ءُ لکھوک دیما بئیت ۔

☆☆ استاد! تئی باز باز منت وار یں کہ تو مارا وتی گراں بہائیں وہد دات ءُ مئے جستانی پسو دات ۔

☆☆ استاد عبدالستار: شمے ہم منت وار ★ .... ★ .... ★ .... ★ .... ★

هنی رج

Scanned by CamScanner

آزادی

شمشاد احمد/ رؤف راز

سیاسی لیڈرءِ سالروچ ات۔

دمک ءِ ابے سراگبرداں آسرا رنگ رنگیں لیٹ روک اتنت۔بجلی ءِ تارءِ چنگے جنگ ات۔روچ برکت بوتگ ات۔

یک شکاری ےَ اتک،آئی ءِ ڈب چہ جنگل ءَ پُر ات۔

آئی ءَ ڈب چہ کوپگ ءَ ایر کت ءُ یک کرانشت دمے بالا کت۔اناگہ ءَ فضاءَ وتا عزت ءِ کمبل پر دات،دراھیں مردم پاداتک ءُ اوشتات انت،شکاری اوں جلدی پاداتک اوشتات۔

سیاسی لیڈر روتی ھمراہاں گوں زاہر بوت،آئی ءَ دست چست کت نعرہ آئی پسہ دات۔تر پناکیں دراجیں گاڈی ءِ تہا نندگا آئی ءِ چم پہ شکاری ءَ کپتنت،آزوت زوت ءَ شکاری ءِ نیمگا رہ گپت۔

آئی ءِ ڈب ءِ دپ ءِ پچ کت،جنگل آزات کنت۔آہما جاگہا اوشتات،گڈی مرگ ءَ بال کت،ڈب حالیگ بوت۔

آئی ءَ شکاری ءِ کوپگ ءِ سرا دست ایر کت۔

''اے زلم انت،وعدہ بلّں دگہ پرے بزگیں مرگاں کیزنہ کن ئے۔''

نعرہ آئی یک بارے اتک،لیڈرءَ ہموداا وشتات دست سر ینت نعرہانی جواب دات۔

وہدے دراہیں واب ءِ کس جوڑ بوتنت گڑا لیڈر جلدی گاڑی ءَ سوار بوت شت۔

شکاری ءَ وتی ہور کیں ڈب چارات ءُ گریت۔

''مرچی وتی چکاں لاپ چہ کجا بہ دئیں؟''

(ماہتاک ''آئندہ'' ءِ منت ءَ)

☆☆☆

Scanned by CamScanner

عوام

ساجد سومرو/ پلان بلوچ

''راجا بھوج'' ءَ وتی وزیراناں لوٹائینت.....جست کت۔

من اش کتگ کہ.....منی ملک ءَ عوام اوں است ایں.....؟!!

یک وزیرے ءَ گشت.....تو راجہانی راجائے.....ترا اے کئے ءَ گشتگ کہ اے ملک ءَ عوام است.....؟!

دومی وزیر ءَ دو قدم دیما برت، گوں عاجزی ءَ درائینت نے.....''مہاراج''.....اے سراسر غلط انت.....ترا یکے ءَ انچو پریشان کنگ ءِ واستا گشتگ کہ منی ملک ءَ عوام.....؟''

سیمی وزیر ءَ گردن جھل کت گوں احترام ءَ گشتے.....''مہاراج ءِ سلطنت سلامت بات.....''مہاراج ءِ سلطنت سلامت بات....'' مہاراج'' ءَ تہمت ءَ اللہ، چہ شیطان ءَ بدیں نظر ءَ بہ پہریزایت،.....منی ملک ءَ اگاں عوام است-----آنہ بوگ ءَ برابر....''مہاراج'' ءِ یک حکم ءَ آباں وتی گردن جھل کت، آ''مہاراج'' ءَ خدمت کاریں.....بندو آں...غلام آں دومی وزیر ءَ پدا گشت...''مہاراج'' مااے ملک ءَ عوام و بہ نہ دیتگ...''راجا بھوج'' ءَ سیمی وزیر ءَ جست کت.....اے، تو عوام دیتگ.....؟

سیمی وزیر ءَ گشت.....اناں''مہاراج'' بلکل اناں.....!!

اے تو.....!!؟''مہاراج'' ءَ دومی وزیر ءَ گشت....بلکل اناں''مہاراج'' دومی وزیر ءَ گشت۔ اولی وزیر ءَ جست نہ کت تو آئی ءَ گشت.....

''مہاراج'' دھوبی گاٹ ءَ سرا من لہتیں مردمانی چہ اشلت یک مردمے گشگا ات کہ اے عوام انت....بلے رندا منا معلوم بوت کہ آ عوام نہ انت بلکیں دھوبی آں.....

سیمی وزیر ءَ گشت....''مہاراج'' ترا یات بیتیں'' شاہی محل ءَ دَن ءَ لہتیں شرپسنداں نعرہ جت ءَ گشگا اتاں، عوام چہ شدء مرگا انت آبانی گورا نہ تو... یہ ءَ چیر دیگ ءَ کس نہ ءَ گوراکنگ ءَ واستا گد، وبدے بیار بنت تو آبانی دوا ءَ درمان ءَ انتظام نیست۔ بے وبد ءَ

Scanned by CamScanner

وزیرِاعظم ءُ حکم دات کہ اے شرپسندانی سرلگت دیگ بہاں حتم کنئے آہاں کہ'' آہاں'' مہاراج ءِ حکومت ءُ اے پیمیں گپ کتگ ،عوام وشحال انت ،اگں آہاں ہرچ تکلیفے است تو....آوت پہ چانہ گشنت ۔آ کئے کئے انت ایشانی وکیل جوڑ بوتگ انت ؟۔

ہے وہدءُ'' شاہی محل'' ءِ ڈن ءُ وہدے تنی جواناں لٹ بلا ئینت ...آ مردم کہ چ اتاں درست تتک انت ،او دا لس بوٹ ، پاگ ، لٹ ....ءُ کا جہی پوست پچ اتنت ہے چیزانی نام عوام انت'' مہاراج'' ....

اولی وزیرءُ گشت'' مہاراج'' ءِ سپاہانی چارٹولہ گوں لناں پنجاہ ہزار عوام ءُ چو بزءُ میش ءُ وزا گزاں کت برت انت...

'' مہاراج'' ءُ گشت ..نوں منا یقین بوتگ کہ منئے ملک ءُ عوام نام ءِ چوشیں چیز نیست ....!!

اولی وزیرءُ گشت کہ بیشک !!!اے نام ءِ چوشیں چیز منئے ملک ءُ نہ گواہیت'' مہاراج'' ....

'' راجا بھوج'' واب ءُ گپت ۔راجا ءِ دربار ءُ جاک بوت کہ اے ملک ءُ عوام نیست ۔

اگں است آنہ بوگ ءِ برابر....

عوام بلکیں مارا چاریت ایں بلے ما عوام بہہ نہ دیستگ ،عوام بلکیں ہے لنانی ،بوتانی ، پاگانی نام انت ،عوام ءِ نام ءُ گرگا انت ۔آ دراصل ءُ عوام ءُ رددیگا انت ....!

عوام وت نہ گشیت ،آہانی جاگہ ءُ'' شرپسند'' گشنت ...!!

راجہ چہ واب ءُ پاداتک ....حکم ئے دات کہ وزیراں انعام بدئیت ۔

☆☆☆

لبزانک ، کچہ چینی/ نگدءُ زبان ءِ بارو اواجہ صدیق آزات ءِ نبشتگیں نبشتا نکانی گچین

تُنّاپیں تران

ہے زوتاں شمئے دستاں بیت ۔ایشی ءُ ابید واجہ ءِ نبشتگیں دراج کشیں لچہ '' شاعرءُ ارواح'' ہے کتاب ءِ تو کا ہوارانت ۔

شنگ کار: سید لبزانکی مجلس امارات

گریوگ ءِ توار

سلام بن رزاق/غین نون گل

منی مرتگاں۔ دگہ ناں مردم ہے سرپد انت کہ من مرتگاں۔ ڈاکٹر ءِ اوں من اتگ گس ءِ تہا ءِ ڈان ءِ گریوگ ءِ زاری انت۔ منی دوئیں جنک انوری ءِ نازو گریوگا انت۔ منی لوگی زینب ءِ مود شنگ انت ءُ گریوگا انت۔ البت منی پچ آصف گندگ نہ بیگا انت۔ آ چو مدامی وزاوتی پچ ءِ چوکیں سنکتاں گوں چوگی ءَ ات۔ زینب ءِ وتی منگلیک پروشت انت، آئی ءِ ساڑی ءِ لمب سینگ ءِ چہ لکشتگ ات ءُ جیگ ءِ سربری بٹن بتلگ ات۔ وہدے آئی ءِ وتی دست ماں سینگ ءِ جنگ اتنت گڑا آئی ءِ زرکیں گور برز ءِ شنگ اتگ اتنت۔ منا آئی ءِ اے سیاہ روحیں نہ دل کشیں گریوگ وش بیگا نہ انت۔

ایندگہ جنین آئی ءِ دارگا اتنت بلے آ گوں کس ءِ دارگ نہ بیگا انت۔ دگہ لہتیں جنین سرگیگ ءِ لمب وتی چماں داشتگ آئی ہمراہ گریوگا انت۔ مردیں آدم بزگیں چماں گوں آئی ءِ نیمگا چارگا انت۔ لہتیں مردیں آدم ءِ چم آئی ءِ نیم برہنگیں، نیم اندیمیں گوراں سک اتنت۔ چہ یشی ءِ گیش سلیمان ءِ چم آئی ءِ گورانی حرا چو تیرءَ سک انت، من بے تاہیر باں۔ بلے من وَ مرتگاں۔ اف اے چونیں مرگے؟؟ من دیست کت کناں بلے حبرکت نہ کناں۔ من مارات کناں بلے سُرات نہ کناں، پس ءِ تارستگ انت بلے جان ءِ تہاریں گارءَ آ کجام چراگ انت کہ انگت نہ مرتگ کہ چہ یشی ءِ منی گوں ڈنی دنیاءِ سیادی انگت است انت۔

ہت ود مان منی تہا اے چونیں دردانت چست بنت؟ زاناں عذابانی بندات بیگ؟ یا حدامنا زندگ بیگ ءِ رنج ءِ مارشت ءِ بہ چکین۔ منی چماں گندگ ءِ عذاب ءِ چہ بہ رکین، منی گوشاں اشکنگ ءِ شزاباں چہ پہریز۔ منی بودیگ ءِ زندءِ دلاب ءِ بہ کش، من بہ کش سرجم ءِ بہ کش۔ منی چاریں نیمگا ترسناکیں سا ہگ ترگا انت۔ منی مرگ ءِ حال اش اشکتگ منی سیادءِ وارث ءِ ہمسا ہگ یکوئی آہگا انت۔ درہ حیراناں کہ من اناگہ چوں مرتگاں۔ سک سک ءِ توار چو کسانیں ماراں منی گوشاں پشگ ءِ ات اناگہ۔ چو پرچا بوت؟ اناگہ ءِ کجام اے سہی ائیک انت۔ باز شر یں مردے ات۔ بہ ہ یکے ءِ دل پے نہ پروشتگ ات۔ بے وت دل ءِ نادراہ بیت۔ شریں

مرد ماں گوں مدام انچوش بیت ۔ بزگ ءَ چہ چکاں ہچ وشی نہ رست ۔ بلے لوگی بازشریں دیندار ءُ وفادار ے ات ۔ لو لکے منی گوشاں پترگ انت ۔ من چیہالے جناں کہ مرد ماں بے سریں گپ ءَ نیلاں ۔ بلے منا چوش کنگ ءِ تاگت کج ابت؟

سلیمان جہل بیت ءُ درانی ءِ لوگبا تک ءِ گوشاں گپے کنگا انت ۔ آگوں ساڑی ءِ لمب ءَ چماں پاک کنت ءُ گردن ءَ سر ینیت ۔ پدا منی لوگی ءِ گوشاں گپے جنت آئی ءَ گریوگا چٹ دمبر تگ ات ۔ با تک درانی آئینگیپت ءُ پاد کنت ،لوگی پاد آہگا یکرندے پدا دورے وارت ءُ کپیت ۔ من آئی ءِ چوشیں نانکی ءَ ابکہ نیاں ،جنیا دم تہاشت انت ۔ یک ملا ہے بان ءِ تہا کیت ،منی سرون ءَ ایریں کرشی ءِ سرا انندیت ءُ کیسگ ءَ چہ دستی قرآن مجید یے کشیت ءُ تلاوت ءَ بنا کنت ۔ گشنت مردگ ءِ سرون ءَ قرآن ءِ تلاوت کنگا مردگ ءِ عذاب کم بنت بلے من انگت ءَ سرجم ءَ نہ مرتگاں ۔ قرآن ءِ ثواب وَ پہ مردگان انت منا چہ ایشی ءَ نچے رسیت؟ بلے ملاءَ نزانتگ ات کہ من انگت ءَ زندگاں ۔ آگوں وتی چچیں توار ءَ قرآن شریف ءِ وانگ ءَ ۔ گلائش ات ۔ یٰسین والقرآن الحکیم ......سلیمان ءَ اگر بتی روک کت ءُ دراہیں بان وشبو کنگا ات ۔ آ جہل بوت ءُ منی چادر ءِ لمب یے شرکت ءُ منی نیم واہیں چمانی کونسانی سرا وتی لنکگاں گوں زور پر دات ءُ پونز ءِ کرا دست ءِ دل یے برت آ ؤرت کساس یے جت کہ باریں زندگ انت کہ مرتگ ۔

منی تہاگم ءُ زہری ءِ چول یے چست بیت ءُ سینگ چہ کنت ءُ پر بیت ۔ بلے منی دیم چوسنگ ءَ ساپ ات ۔ منا سما بیت کہ منی مرگ یا ہرچ حالت یے ءِ تہا من گوزگایاں ایشی ءِ ذمہ وار کئے انت؟ سلیمان.....؟ اناں اے سرجم ءَ راست نہ انت ۔ من وَ گوستگیں سئے سال انت درمانانی سرا زندگ اتاں ۔ دو سال پیسر کہ منا دل ءَ کپتگ ات آئی ءِ سوب وَ سلیمان نہ بیتگ ات ۔ نازو منی کستریں جنک اے وہدی کالج ءِ اولی سال ءَ ات اے وہدی آئی ءِ امبر کساس پانزدہ سال ات بلے اے امبر ءَ آئی ءَ انچیں ڈول ءُ داب یے آ ؤرتگ ات کہ تیوگیں میتگ پہ آئی ءَ گنوک ات ۔ آئی ءَ گوں ہر کس ءَ انچیں داب یے ءَ کنداتگ ءُ ہیلو گشتگ ہر کس سرپد بیتگ ات کہ آئی ءِ شوقی ءُ بچکندگ ایوکا پہ ہمائی ءَ انت ۔ ردپہمگ یا وشّ پہمگ ءِ سوب ءَ دو ورنا ءَ چاقو ءَ گوں درّ ودوچ کتگ ات ۔ یکے نادراہ جاہ ءَ سر بیتگ ات ءُ دومی بندیجاہ ءَ ، من آ سرپد کنگ ءِ جہد کت ۔ اے چونیں کار ے تو بنا کتگ شریں لوگانی جنک چوش نہ کنت ۔ چے نہ کنت ؟ منی پسو ءِ بدل ءَ آئی ءَ منا جست کت ،من ابکہ بیتاں......

بچار منی چپ! ماشار آزاتی داتگ بلے ایشی ءِ معنا ایش نہ انت کہ تو چوکیں جنکانی رنگ ءَ سگریٹ بہ کش ، چرس ءِ دم بجن ءُ ہر وچ شپ ءِ نیم ءَ گوں وتی چوکیں یار ءَ لوگ ءَ بیا ۔ ابا اے چوشیں گپ یے نہ انت کہ پریشی ءَ تو گمیگ ئے منی دراہیں دزگہار انچوش انت ۔ آئی ءَ وتی تراشتگیں مود چنداتنت ءُ وتی برزیں سینڈلاں گوں ٹک ٹک کنان ءَ چہ بان ءَ ڈن شت من پہ اجکی آئی ءَ چارگا اتاں ۔ من اے گلگ گوں زینب ءَ کت ۔ بلے زینب منی تائی ءِ گرنچ ءَ شرکنگا ات ءُ منا سرپد کنگا ات کہ مرچاں تو وت سراوت کسان کسانیں گپاں بد برئے تو وت گشتگ ات کہ مردم باید انت وتا گوں چاگرد ءَ ہموار بکنت ۔ نازو ہر چی کنگھا انت ، آ آئی ءِ چاگرد ءِ لوٹ ۔

Scanned by CamScanner

انت۔ بلے زینب ______ من لوٹ ات گپ بجناں بلے زینب ءَ منی دپ داشت۔

ترا دیر بوگا انت۔ تو برو من ہستاں ناں! اے گپ آئی ءَ انچیں بچکند گے ءَ ءِ ہیسی ءَ گوں جت کہ منی دراہیں پریشانی چو پکی ءَ بیت انت۔ من گل ءَ بال بیت ءُ شتاں کارگس ءَ۔ باریں چہ گپے ات کہ چیزے سال انت من زینب ءِ ہچ گپ ءَ اناں نہ گشتگ ات بگندے منی جان ءِ رگ میزان میزان ءَ ست بیگا اتنت یا گڑا زاناں من زینب ءِ سرا چہ حد ءَ گیش ہیسہ کتگ ات۔ بن ءَ چہ چوش نہ بیتگ من وَ یک وش تب ءُ وش وراک ءُ زند ءِ لذتانی تام زیروک۔ بلے وتی تب ءَ زند گواز ینوکیں انسان یے بیتگاں۔ زرچ کنگ ءُ دل ءِ سیر ءَ عیش کنگ، ہمے منی زند ءِ ہرروچی ایں ہیل بیتگ۔ منی گوں باز ءَ پجاروکی بیتگ ات۔ ایشانی تہا جنیاآدم اوں گوں بیتگ۔ منی گوں بازیں جنیاآدماں درستی ءُ راستی بیتگ ءُ باز ءَ گوں وپت وواب اوں بلے پیسر ءِ ساد ءِ گوراکنگ ءِ حیال بہہ نیا تتگ۔ زینب ءَ پیسر من جنین ءَ ایوک لیپو کے سر پد بیتگاں دگہ ہچ۔ منی گوراز ربیتگ جان ءَ ہاٹی ءُ دل چہ واہگ ءَ پرات۔ من جنیاآدم چو گاڑی ءِ پیاکارمرز کتگ ءُ میٹر ءِ حساب ءَ زرداتگ ءُ دیماشتگاں، برے برے یک یک گاڑی یے ءَ گوں لفٹ رستگ۔ بلے منی کارپدیسل کنگ بیتگ ہرجاہ روگی بیتگاں شتگاں گڈ باۓ، اللہ ءِ سیارے گشتگ ءُ ایر کپتگاں بلے نزاناں من وہدے زینب اولی رند ءَ دیستگ ات گڑا کوہنیں فارسی ءِ بندے گیراتتگ ات: کرشمہ دامن دل می کند کہ جا اینجا است

زینب ءِ گندگا گوں من وتی دل ءَ گشت کہ اگاں تو گیں زند یک جنین یے ءَ گوں گواز ینگ بہ بیت تہ آ ایوکا زینب بیت کنت۔ منی امبر آوہدی سی پنچ ءَ گوستگ ات ءُ زینب ءِ ورنائی چو پلگ ءُ سر سبزیں کشار ءَ ات۔ آئی ءِ منڈیں ءُ شرابی پت ءَ چہ وامداراںی وام ءَ آزات کنگ ءِ بدل ءَ من چہ آئی ءَ زینب ءِ سانگ لوٹ ات۔ اناں...... من زینب جست نہ کتگ ات۔ کوچک ءِ یک شانزدہ ہبدہ سال ءِ نیم وانندہ گریب ءُ وامداریں پت یے ءِ جنک ءَ چہ آئی ءِ مرضی جست نہ کنگ چوشیں نہ بخشوکیں گناہے وَ نہ بیتگ، ماں شہر ءَ آہگا پد بندات ءَ زینب باز حاموش ات۔ بلے زوت سپر مارکیٹ ءَ شاپنگ، تیاب دپ ءِ سیل، مزنیں ہوٹلاں ورگ، دیواناں نوکیں نوکیں فیشن ءِ گد، گراں بہائیں سہر، نائٹ شوز، اگزی بیشن، آرٹ گیلری، باسکوپ، تھیٹر، درستاں آئی ءِ بے نامیں ابیتکی ءُ بے سوبیں حاموشی چوگج ءَ بال داتنت۔ آئی ءَ کوچک ءَ ایوک شش جماعت دربرتگ ات بلے مزن مزنیں دیواناں نندو نیاد ءِ سوب ءَ یک سالے ءَ تہا انگریزی ءَ بلد بیت، نوں مناوتی سنگت ءُ آہانی لوگیانی دیما آئی ءِ پجار کنگ ہچ لج نہ بیتگ ات۔ آماں چارگ چارگ ءَ منی چاگرد ءَ انچوش ہوار بیت گشئے آ بن ءَ چہ ایشی ءِ بہرے ات، آئی ءَ منی سگریٹ کشگ ءُ شراب ورگ ءَ بہہ بد نہ برتگ۔ من چوشیں شرابی یے نہ بیتگاں بلے دیواناں برے برے گوں سنگتاں ورگ ءُ سگریٹ کشگ مناوش بیتگ۔ من وتی گوشگیں دراہیں یارانی بابت ءَ گپ جتگ ات۔ بلے آئی ءِ پیشانی کرچک نہ بیت آئی ءَ منی گپ اشکتگ ات بچکند اتگ ءُ منی پشک ءِ بٹن یے ٹچ کتگ انت وتی لہمیں لنکاں گوں میزان میزان منی دل ءِ پٹ یے سارتگ اتنت۔ یکروچے من آئی ءَ گشت من وتی بابت ءَ ترا اینکس حبر گشتگ __ تو بد نہ جمگ

Scanned by CamScanner

برتگ ۔اناں اے بدبرگ ءِ گپے نہ انت ۔

ہر کسی گورا زر بیت آ ہر چی کت کنت ۔ پہ کندگ آئی ءَ اے گپ پہ بے سمائی جنگ ات بلے منا سما بیت گشئے یک کار چے منی سینگ ءَ لگ ات ۔تو منا کلاگ گرگائے؟...اناں....اے کلاگ ءِ گپے نہ انت ۔تو منی پت ءِ کمک کتگ دگہ گناہے وَ نہ کتگ تراہما کنگی ات کہ تو کتگ ۔ ہے گپ ءِ گشگا گوں آئی ءَ منی پشک ءِ دراہیں بٹن پچ کت انت ءُ وتا منی سینگ ءَ چیر دات ،آئی ءِ ہے داباں منا گنوک کتگ ات ۔

زینب ءَ گوں سیر ءِ من باز وش اتاں آ اوں وش ات ۔ بلے برے برے آئی ءِ چمانی تہا یک بے نامیں ابیتکی یے ءِ سائگے گندگ بیتگ ات ۔من جست کتگ ات آئی ءَ حبر گار کتگ ات ۔بگندئے آئی ءَ وتی میتگ وتی لوگ ءُ وتی پیڑگاہ سرجمی ءَ نہ شمشتگ ات اے وہد ءَ گڑا من آئی ءِ وش کنگ ءِ ہاترا نوک نوکیں سوگات گپت ءُ داتگ ات ،سیل ءَ برتگ ، ہوٹل ءَ نان وارینگ ۔تاں وس ءَ بیتگ آ وش کتگ ات ،میزان میزان ءَ آئی ءِ ابیتکی گار بیت فیڈ آؤٹ ءُ آئی ءِ چم انچو رژناہ بیتگ انت چو کہ یک گونڈیں زہگے ءِ چم بازلیپوک گندگار رژناہ بنت ۔زینب میزان میزان ءَ منی ذات ءِ سرا چو زردرنگیں تچوکیں کاہ ءَ پتاتگ ات آئی ءَ منی کسان کسانیں لوٹ ءُ کارانی ہنچو حیال گورا ات کہ من ہر کار ءَ آئی ءِ محتاج بیتگاں ۔

سہب ءَ چم ءِ پچ بیگا گوں آئی ءَ چہ درستاں پیش پمن چاہ آورتگ ،سگریت ءُ لائٹر ءَ کاریت ایر کنت ۔من سگریٹ یے روک کناں پسیل ءَ رواں پسیل ءَ دراہگا گوں منی دست ءَ دنت دانکہ وتی دستاں گوں کریمے اوں جنت برے برے وتی دستاں گوں منی دنتاں یے برش اوں کتگ انت برش کنگا پد من جان شودگ ءَ شتگوں ۔جان شودگ ءِ سہت ءَ باز برا آئی ءَ منی جان ءَ سابون لگاشتگ ءَ منی جان یے شُشتگ ،وہدے من کارگس ءِ روگا ساجو بیتگاں منی ٹائی یے شر کتگ ات کارگس ءَ روچے یک دورندءِ ٹیلیفون کتگ ءَ منی حال جست کنگ آئی ءِ عادت بیتگ ،منی گدانی رنگ ہمائی ءَ دوست کتگ ات ۔دو چائینگ ہمائی تب ءِ بیتگ دانکہ منی کوش اوں ہمائی ءَ دوست کتگیں بیتگ انت ۔ہم شپ گوں وتی نازرکیں لنکاں منی سر ءِ زرم زرم ءَ سارگ آئی ءِ ہمروچی ایں کار بیتگ ۔چہ دل ءِ اٹیک ءَ پد ءَ آئی ءَ منا چپٹ کانچ ءِ لیپو کے کتگ ات ۔دانکہ شپ ءَ وپسگ ءِ سہت ءَ اوں آئی ءَ منی باز حیال کتگ ات گشئے آئی ءَ ترس ات کہ آئی ءَ کے سرگ ءَ گوں من پرشاں ٹکر ٹکر باں ۔من وہدے آئی ءِ اے پیم کنگا زہر گپتگ اتاں گڑا آئی ءَ منی بزگ ءُ سہڑینگ بنا کتگ ات ۔وَ سئے سال بیت من گوں وتی دستاں آئی ءِ براہنگ یا آئی ءِ کوربند ءِ گرنچ ءِ بوجگ ءِ پرلذتیں ۔سہتاں چہ زہر اتاں ۔منا آئی ءَ اے موہ نہ داتگ ات منی دست ءِ برگا پیش آ منی دیما چو بے کمانیں سگار ءَ براہنگ بیتگ ات ۔گوں چماں منی گردن ءَ چہ منی جان ءَ جتا کنت ءَ وہدے من چو ماہی ءَ پلپٹگ ءَ باں گڑا پہ مہرے منی سرا وتی زانسراں ایرکنت منا چکیت ءُ چٹیت چماں داریت چوشکہ یک گوکے وتی چک ءَ چکیت ءُ چٹیت ۔منا گوں آئی ءَ صحبت کنگ ءَ نوں آ لذت نہ رستگ ات کہ یک دہقان یے ءَ وتی زمین ءِ وارن کنگا رسیت ۔آئی ءَ

منا ایوکا یک کاہ چنو کے کتگ ءَ یلہ داتگ۔ آئی ءَ گوں من چوش پر چا کتگ ات؟ آئی ءَ میزان میزان ءَ منا وتی محتاج پر چا کتگ؟ منا اے پیم جان دز کنگا آئی ءِ کجام جذبگ کار کنگا ات؟ پہ مہر ءِ نام ءَ چہ من بیرے گرگا نہ بیتگ ات؟ آہ___ بلے نوں من حیال کناں گڑا پدر بیت۔ ایشی ءَ وتی بیر گپتگ۔ یک انچیں وشیں بیرے بلے باز بے رحمی ءَ گوں گپتگ یے منا ہما برہمن یات اتک کہ آئی ءِ چرک گوں درچک ءِ کنٹگاں اڑیت ءُ چرک دِریت۔ گڑا آئی ءَ درچک چہ بن ءَ نہ کش ات آئی ءِ ہنڈالانی تہا یک بینگ ریتک چیزے روچ ءَ کرم ءُ لولکاں درچک ءِ ہنڈال چہ جڑاں گار کت ءُ اِشت۔ منا یک شیطانیں جنین یے ءِ کسہ اوں یات اتک کہ باز ڈولدار ات۔ ہر کس ءَ گوں آئی ءَ صحبت کتگ ات دومی روچ ءَ آچوڈ کال زدگیں درچکے ءِ پیا گیمران بیتگ ات۔ بیست سال ءَ من زہر ءَ شربت سر پد بیتگ ءُ وارتگ اتاں ءُ منا کے اوں شک نہ بیتگ۔ دراہیں جنیاآدم شتگ انت، ملاگوں وش گٹی ءَ قرآن ءَ تلاوت کنگا انت۔

جنیاآدم جاہ ءِ دروازگ ءِ چانٹ ءِ سرا انوری نشتگ ات ءُ گوں ہدوکیں چماں منا چارگا انت آچہ گریوگ گریوگا ساپارات۔ دو سۓ ارس ءِ ترمپ انگت ءَ آئی ءِ مچا چانی سرا چوشپ چراگ ءَ ترپگ ءَ انت۔ آہ منی جنک___ انوری مۓ اولی چک ات۔ چہ نالگ ءَ آئی ءِ راستیں پادحراب انت، زینب ءِ وش دوستیں تب یک دراہ جان ءُ پل دوستیں چکے ءِ لوٹوک ات۔ انوری آئی ءِ تب ءَ گوں نہ کپتگ ات ہمیشکا انوری ءِ سیادی ءَ گوں آئی ءِ دل ءَ یک گک یے کپتگ البت نازو ءُ آصف آئی ءِ دل ءِ ٹکر انت۔ زینب ءَ آصف ءُ نازو ءِ رودینگ وتی تب ءُ داب ءَ کتگ۔ البت انوری ءَ آئی ءَ بہہ جست نہ کتگ۔ بگندۓ ہمے سوب انت من انوری ءَ گیشتر مہر دیگ ءِ جہد کتگ۔ زینب ءِ بے سریں مہر ءَ آصف ءُ نازو بے سرکتگ اتنت، ہر دوئینانی ہیل ءُ عادت روچ پہ روچ حراب بیگا اتنت۔ آسر پد ات یکرو چے انا گت ءَ نازو ءَ اتک گشت کہ آئی ءِ لاپ پر انت۔ پہ منی پیمیں چاگر دز دگیں مردے ءَ اے یک نہ وشیں گپے ات۔ چہ وتی ہمریشانی چماں رزواہ بوگ ءِ ترس ءَ منی ہستی لرزائینت، منا سما بیت گشئے یک زوراکیں پنجگے ءَ منی دل وتی مچ ءَ زرتگ ءُ پرنچگا انت چوش امب ءَ پرنچنت ءُ آپان کش انت۔ اے منا اولی اٹیک ات۔ وہدے ہوش ءَ اتکاں من نادراہ جاہ ءَ اتاں۔ زینب ءَ منا تسلا دات ءُ گشت '' پریشانی ءِ گپ نہ انت یک شریں داکترے ءِ نادراہ جاہ ءَ نازو ءِ کارکنگ بوت نوں آجوڑ ءُ وش انت'' ۔ زینب ءَ منا اے حال انچو سدکی ءَ گوں دات گشئے نازو ءِ پادکنٹگے لگ اتگ ءُ نوں آکنگ کش اتگ انت۔ بلے منی سینگ ءَ پہ مدامی شکوگے پتر تگ ات آئی ءِ دردءَ منا سہت ءُ دمان بے تاہیر کتگ ات۔ زینب ءَ پہ پانگی ءُ علاج تاں وس شتگ، کتگ ات شہر ءِ چہ درستاں مستریں داکتر ءَ گوں گپ اش جتگ۔ شریں مزنیں نادراہ جاہانی جانچ سینٹراں منا سرجم پیش داشتگ یے۔ داکترانی دلگوشی گران نہادیں درمانانی ءُ زینب ءِ مہر ءَ من میزان میزان ءَ دراہ بیان اتوں کہ شش ماہ پد منا دومی اٹیک بیت۔ وہدے یک دل ءِ نادراہیں پت یے ءِ دروازگ ءِ دپ ءَ شپ ءِ نیم ءَ پولیس ءِ سپاہیگے ہئیت ءُ بگشیت کہ تئی ہبدہ سال ءِ ورنائیں بچ درمان ءِ بہا کنگ ءِ بہتام ءَ گرگ بیتگ گڑا پت ابید چکرورگ ءُ کپگ ءَ دگہ چے کت کنت۔ زینب باریں کجام حاک ءَ گوں جوڑ بیتگ ات کہ آئی ءَ ہچ پرواہ نہ بیتگ ات۔ آصف ماں دومی

Scanned by CamScanner

روچ ءَ پہ ضمانت یلہ بیت بلے چیزے روچ ءَ پد آئی ءِ کیس چٹ ءَ ہلاس اش کت ۔ زینب ءَ یکرندے پداوتی نزانتگیں پجاروکی شریں وہدے ءَ کارمرز کتگ ات ۔ من مارات کہ لوگ ءِ مستری چہ من چوچتکاں زرتگیں حاکانی پیار رچگا انت بلے من ہچ کت نہ کتگ ات بکندے ئے نوں پمن چیزے کنگا ہچ پشت اوں نہ کپتگ ات ۔ زینب ءَ مناچکاں ءُ لوگ انچوش وتی دستاں کتگ ات کہ ابیدئے آئی ءِ رضاءَ بکندے ئے نوں من ساہ اوں زرت نہ کتگ ات ۔ داکتراں مناسرجم ءَ آرام کنگ ءِ شوردات ءُ من وتی دراہیں چست وایر پتا تگ اتنت ءُ وتی واہجاہ ءَ بندیگ اتاں ۔ واہجاہ ءَ غلام علی ءُ پنکج اداس ءِ توارءَ سوت اشکنگ ءُ وی سی آر چارگ منی تو گیں دزگٹی ات ءُ زینب چو مدامی ءَ منی حذمت کنگا ات ۔ آصف ءُ نازو اوں برے برے روچ ءَ چارگ ءُ حالپرسی ءَ اتکگ اتنت ۔ البت انوری تاں دیرءَ منی گورا نشتگ ات ، برے منی پادے پرنچ اتگ انت برے منی سرے مالش کتگ ءُ وہدے من وی سی آرءُ ٹیپ ءَ چہ بیزار بیتگاں گڑا گوں من نشتگ پتائی لیب یے کتگ ات ۔ یکروچے زینب ءَ منا اتک ءُ گشت کہ مئے کونٹیں نپر جگنا توءَ کاریلہ داتگ ءُ شتگ منا باور نہ بیت ۔ آپانزدہ سال انت منی گورا کارءَ بیتگ من اے گپ ءَ اوں حیران اتاں آئی ءَ گوں من ہچ نہ گشتگ چوں شتگ ۔ دومی روچ ءَ زینب ءَ سلیمان منی گورا آورتگ ات ءُ گشت یے کہ من ، سلیمان جگنا تو ءِ جاہ ءَ ڈرائیور کتگ ۔ آئی ءَ اے اوں گشت کہ آ سلیمان ءَ پجاہ کاریت ، آئی ءِ میتگ ئیگ انت ۔ سلیمان ءِ سرجہل ءُ دستے بستگ ءُ اوشتاتگ ات منا آئی ءِ اے داب دوست بیت ءُ من ہوٗ کت ۔ سلیمان ڈرائیور بیت ۔ بلے آباز جوانیں مردے ات ۔ ڈرائیونگ ءَ ابید آئی ءَ لوگ ءِ بازیں کسان کسانیں کارانچوش وشدلی ءَ گوں کتگ اتنت کہ لوگ ءِ دراہیں مردم پہ آئی ءَ وش اتنت میزان میزان ءَ آئی ءَ وتی دست لوگ ءِ کاراں گوں انچوش مان کت گشئے آ لوگ ءِ تہہ ءِ مردم انت ۔ آئی ءَ منی باز عزت کتگ ات ، منی دپ ءَ ہرچ گپے دراتگ ات آئی ءِ اشکنگا گوں آچو داشتگیں سگ ءُ منی گورا اتکگ ات ۔ اے اناگت ءَ ڈن ءَ جہکا جیک چی ئیگ انت ۔ توارے کیت مردگ ءِ ارداچ اتکگ انت ۔ پدا یکے ءَ آواز دات واجہ بانگی اتکگ ، بانگی اتکگ ءِ گرانیں توارا تک ۔ آپ ساجوانت ؟ ہوٗ ہوٗ درست ساجوانت ایوکا شودگ ءَ بنا کن ات ۔ کے دیرءَ پد چیزے مردم ءَ منا چہ پلنگ ءَ چست کت جہل ءَ بان ءِ یک کنڈے ءَ پچیں دارءِ یک پٹنیں تختہ یے ءِ سرالیٹ دات یک دو مردم ءُ منی گدانی کشگ بنا کت ۔

چم ءِ وت دیستگ ات زینب یک یک ءَ وتی پچاں کشگا ات ۔ میکسی ، برا ، بکنی...... ءُ سلیمان کرشی ءِ سرانشتگ ات ءُ گوں شدکییں چماں آئی ءِ نیمگا چارگا ات ، نیمروچ ءِ وہدات زینب ءَ منا درمان دات ءُ آرام کنگ ءِ گشت یے ، ترا آرام کنگی انت ۔ تو بےسوب باز پکر کنئے ناں ! بکندے ئے اے درمان تئی دماغ ءِ تاہیرءِ ہاترا انت ، من پرچا اینکس پکر کناں ۔ نازو بہ بیت کہ آصف آخر زینب اوں ایشانی مات انت ۔ زینب ءَ ایشانی کتگیں کارانی کے اوں اثر نہ بیتگ بلکیں آ دمزن مزنیں ویلاں انچو سرپد بیت گشئے آ دیل مئے لوگ ءِ تہہ ءِ نہ انت حالتاک ءِ یک حالے ۔ وہدے منا نادراہ جاہ ءُ مشینانی حوالگ ءَ کتگ ات اش ، آ وہدی اوں من آئی ءِ چمانی تہا ایچکی نہ دیستگ ات اودا اوں گوں بچکنداں منی دل یے وش کتگ ات ءُ منی سیادءُ وارساں زینب ءِ دلیری ءِ چینکس توسیپ کتگ ۔

بلے منی دل ءَ چینچو لوٹ اتگ کہ آ گوں گریوگا منا اماز بکنت ءُ منی سینگ ءِ سرا سرءَ ایر بکنت باز بگریت ءُ من آئی ءِ ملگوراں بہ ساراں نکٹی ایں تو ارءَ بکشاں پکر مکن زینب من زوت وش باں تو انچو مہ گرے زینب۔

بلے منی ارمان ایوکا ارمانی ات۔ ہے حیال ءِ تہا نزاناں کدی چم بند بیت انت منی دل ءَ پدا منی چم یک بے سریں واب یےءَ پچ بیت انت۔ من اسپین ءَ وتی یات ءَ نہ شتنگاں بلے آ اسپین ءِ شہرے ات، منی دل ءَ میڈرڈ ءَ بُل فائیٹنگ ءِ یک ندار گے ات یک باز مزنیں پڑے ءِ چاریں نیمگاں گیلریاں ہزاراں تماشہ چاروک نشتگ جیڑگا سرپچیں دابےءَ دستاں سرینگ چیہال جنگا اتنت۔ منا جنگی پچ گورا اتنت دیم ءِ پزوریں سانڈءَ حسدی چماں چارگا اتاں انا گت ءَ تماشہ بنا بیگ ءِ گھنٹی توار کنت ءُ ہمیشکا منی مارشتانی تہا دگری یے کیت منا سما بیت گشئے آ لُک پشکلیں مردک من نیاں دگرےءُ دیما کہ سانڈ اوشتاتگ اصل ءَ آ سانڈے نہ انت بلکیں منی جند انت۔ من چاراں آ مردک سہریں پچ ءَ سرینگ ءَ انت ءُ من چو تیرءَ آ مردک ءِ دیما روگا اتاں۔ منا سما بیت کہ منی تہا سانڈے ءِ تاگت اتگ ءُ من یکیں بُو ستگ ءَ گوں دیم ءِ مردءَ پڑ ءَ چہ ڈن دور دات کناں۔ بلے اے چی؟ من وہدے چہ زہرءَ پرا آ مردک ءِ نز یک ءَ رواں گنداں آئی ءِ دست ءِ پچ سہرے نہ انت سیاہے۔ من اجکہ باں۔ بایدانت من آ مردک ءَ را گور گندے بدیاں وت شکون دیم باں زمین ءِ سرا کپاں ءُ منی چم پچ بنت، منی دل باز دریگ ءَ ات ءُ جان چہ ھید ءَ میچل ات من لرزگا گوں نپادءَ چہ پادکایاں دیوال ءِ گڑیال ءَ سئے نج ءُ پنچ منٹ ات۔ تیوگیں گس ءَ بے چڑ کہی ءَ مانشانتگ ات ءُ اے بے چڑ کہی ءَ گڑیال ءِ ٹک ٹک ءِ توار گوشاں کدِ یگ جنگا ات، من سک تنیک اتاں گوں تو ال ءَ دیم ءِ ھید ساپ کنگا پد دیم پہ آ سروک ءِ نیمگا رواں کش ءِ بان بندات بگندئے زینب انگت واب انت من آ سروک ءَ رواں چہ فریج ءَ آپ ءِ بوتل یے کشاں۔ بے یالی دروازگ ءِ شم ءَ سرک کناں۔ زینب یک یک ءَ وتی پچاں کشگا انت۔ میکسی، برا، بکنی۔ ءُ سلیمان کرشی ءِ سرا نشتگ گوں شدکیں چماں آ ءَ را چارگا انت۔ نوں زینب ءِ گورا کرے پچ اوں پشت نہ کپتگ۔ آ سلیمان ءِ دیما دراج برہنگ اوشتاتگ ءُ بے شرمی ءَ گوں بچکندگا انت۔ منی چماں حون پٹیت، من چیہال جنگ لوٹاں بلے منی توار چہ نک ءَ در نئیت۔ سلیمان چہ کرشی ءَ پاد کیت زینب ءِ کش کنت اوشتیت ءُ انا گت چو رستر ءِ پیا آئی ءَ چنڈگا لگیت گشئے آئی ءَ بوٹیگ بوٹیگ کنت۔ من سر پد باں زینب چہ زہرءَ چیہالے جنت بلے آ چولہز ءُ لیتاریں شدکیں کچک ءَ بے تواری وتا لچینگ ءَ ات، منا سما بیت کہ من سگ ءِ حدءَ گوستگاں ءُ لرزگایاں۔

من یکبرے پدا لوٹ ات چیہالے جناں بلے وہدے چہ نک ءَ توار در نہ کپت گڑا من زورءَ دروازگ جنگ بنا کت۔ پدا یکوئی من دوئیں دستاں گوں دروازگ ءَ جنگا اتاں۔ انا گت ءَ منی دپ ءَ عجب عجبیں گپ درآ ہگا ات۔ اے انچیں توارے ات گشئے یکے ءِ گُرا اکار چے ایر بہ بیت بگندئے من آہاں بد گشگا اتاں آہاں زاہ و بد دیگ لونگا اتاں بلے زہر چہ سگ ءِ حدءَ گیش بیگ ءِ سوب ءَ حمر ایوکا بے سریں توار ءِ رنگ ءَ دراہگا اتنت۔ من تادیرءَ دروازگ ءَ جنگا اتاں بے سریں توار کشگا اتاں تہ انا گت دروازگ پچ بیت ءُ

Scanned by CamScanner

یک پزوریں دست بے منی جیگ ءَ گپت ءُ منا تہاتڑپ ات۔ من تتران ءَ زمین ءِ سرا کپاں سلیمان ءِ دوئیں دست ماں سڑین ءَ اتاں چہ زہرءَ پر چماں گوں منا روک روک ءَ چارگا ات۔ زینب ءَ چادرے وتی جان ءَ پرداتگ ات پلنگ ءِ سرا دراج نہ وشیں چماں گوں منا چارگا ات من چیہالے جت۔ بے غیرتیں کیہر اے کچک تو پے ہاتر اڈرائیور کتگ ــــــ اے تاں کدی تانیں بیگا انت......انا گت منا کُلگ ءَ گپت۔ زینب ءِ لنٹانی سرا یک زہریں بچکند گے اتک۔

آئی ءَ و پسکیں جاہ ءَ بازسدکی ءَ گوں پسوداتـ۔ چیہال مجن تئی دل نزورانت۔ من زہرءَ ترگگی اتاں۔ چہ زمین ءَ پاد آہگ ءَ چیہالے جت کچک من تراکشاں ــــــ سلیمان ءَ منی گردن گپت ءُ دوئیں دست منی گٹ ءَ سک داتنت۔ اناں سلیمان مہ کُش یےتو برو ڈن ءَ۔ سلیمان ءَ منی گردن یلہ دات ءُ چہ زہرءَ پر منا چاران ءَ ڈن ءَ شت۔ گشئے توک یے منی گٹ ءَ کپتگ ات۔ منا پدا کلگے ءَ گپت ءَ من یکوئی کُل ات۔ زینب چہ پلنگ ءِ سرا پادکیت پہ من گلاسے آپ کاریت۔ پدا منا گپت سرا چست کنت۔ منا آپ واریئیت۔ منا سَما بیت گشئے منی سینگ ءَ بے حساب ءَ کاٹار پترگ ءُ درآہگا انت۔ میزان میزان ءَ چہ سوزمان ءَ منی سینگ دوزہ یے جوڑ بیتگ ات۔ ساہ روگ ءُ آہگا ات چوشکہ برزءُ جہلیں زمین ءِ سرا یک چکے کپان پادان گوکوءَ بہ بیت۔ من گوں بزگیں چماں زینب چارات۔ آئی ءِ چمانی تہا پشومانی است ات نیکہ ترس۔ ایوکا یک گریتگیں زتگے ءِ سہڑینگ ءِ داب یے ات۔ منی چم ارس بیت انت زینب ءِ دیم دنز بیگا ات۔ یک ترندیں کلگے ءَ گپت من نزاناں چہ آئی پد چی بیت۔ وہدے من کزّ و گورءِ چاگرد ءِ سر پد بیگ ءِ لائق بیتاں تہ من مرتگ اتاں ءُ منی میت پلنگ ءِ سرا ایراش کتگ ات، لوگ ءَ گریوگ ءُ زاری ات۔ نوں منی میت شُشتگ ءُ ساجو کتگ ات اش، سرا بگرداں پاداں اسپتیں کفن یے گوراداتگ ات اش۔ منی گوش ءُ پوزءِ ٹنگانی تہا کرپاس ءُ چندن گول کتگ ءُ مان اش کتگ ات۔ پیشانی ءَ سندل مشت ءُ ملاءَ آئی ءِ سرا لاالٰہ الااللہ نبشتہ کت۔ بازیں مردمے ڈن ءَ مچ بیتگ ات ہمے سہت ءَ یکے ءَ منی چک توار پر جت ــــــ آصف۔ منی چک آصف ءَ ننگ ٹنگی کلاہے سرءَ ات، دیم یے رتگگ ات سہت ءُ دمان گوں دزمال ءَ وتی چم ءُ پوزءَ ساپ کنان ءَ منی راستی نیمگا اتک اوشتات۔ انا گت سلیمان ءِ توار اتک منی چک آصف! اگاں تو گشئے میت ءَ چست کنیں۔ جنازہ ساجو انت من اکہ بیتاں کہ سلیمان ءَ ہر وہدءَ آصف ءَ را آصف گشتگ ات مرچی آئی ءَ چک گشگا انت۔ من چم سک دات ءُ آصف چارات من آئی ءِ شکل ءِ تہا کے کے سلیمان ءِ شکل گندگا اتک۔ من بے تاہیر بیتاں بلے چوش چون بیت؟؟ انگت ءَ منا گیر اتک کہ وہدے کارءِ ہاترا زینب ءَ سلیمان ءَ لوٹ کتگ ات گڑا گشتگ ات یےکہ آ سلیمان ءَ شری ءِ سرا پجاہ کاریت، آ، آئی ءِ میتگ ئیگ انت۔ یکبرے وَ منی تہا چست وار یے ءَ جہہ جت، یک لوڑے چست بیت۔ منی حیال چوگورم ءَ چست وار بیگا اتنت منی پگر ءِ بند یک یک دومی ءَ گوں انچو ہوار اتنت کہ حقی ایں سرگارات۔ پدا یک یک ءَ دراہیں بند یک گوں توارے ءَ ست انت۔ من دمبرتگ اتاں من وتی رگ یکپارگی شُلگ کتنت۔ منا بازتاہیر رست۔ چول میزان میزان ءَ یک دومی ءَ گوں ہوار بیگا اتنت۔ تلاوگ آرام بیت چوشکہ گشئے کیے ءَ آزاتی

برسیت۔ انا گت من دیستگ ات آصف کونڈانی سرامنی سرون ءَ نشتگ زارزارءَ گریوگا انت۔ گریوگ ءُ گشگا انت ڈیڈ منا پہل بکن۔ دو سےَ مردم ءَ گپت چہ اودا پادکت، آئی ءِ گریوگ ءِ توار ءَ گوں جنیناں پریات یے بنا کت۔ گڑی ایں سہت ءَ من دیستگ ات شش ہپت جنیا دم ءَ گپتگ ءُ داشتگ ات ءُ آدروازگ ءِ دپ ءَ اوشتاتگ ءُ دوئیں دستے منی نیمگا چست کتگ اتنت بےحساب ءَ گریوگا ات۔ آئی ءِ پشتی نیمگا اوشتاتگیں نازواوں گندگ بیت کہ چمے چہ ارس ءَ پر اتنت یک نیمگے انوری ءَ اوں یک زالبولے ءِ کوپگ ءَ سرا ایر کتگ ات منا چارگا ات۔ آئی ءِ چم اوں چہ ارس ءَ تر اتنت، باریں انا گت چی بیت کہ منی تہا یک بے چڑکہی یے اتک۔ نوں مئے دل ءَ پہ کسے ءَ مہر است نیکہ کنت انچو سما بیت سیادوارث ءِ سیمسر پرشتگ ات ءُ دراہیں نقش کوردیم اتنت۔ زرد ءِ لوح سرجم ءَ ساپ بیت ہمے وہد ءَ ملا دیما اتک ءُ منی دیمے کفن ءِ تہا ڈب ات ءُ سرءُ پاداں کفن ءِ لمب بست انت۔

نوں من ہچ دیست نہ کناں ایوکا توار اں اشکناں۔ گوں کلمہ شہادت ءِ یک وشیں توارے ءَ منی میت اش چست کت ءُ جنازہ ءِ سہت ءِ سرا ایر کنگا انت، گریوگ ءُ چیہال انت۔ ملا ءِ گرانیں توار کیت کلمہ شہادت۔ جنازہ ءَ چست کناں۔ من دیست نہ کناں بلے کساس جناں گشاں کہ اے وہدی جنازہ ءَ میتگ ءِ مسیت ءَ برگا انت۔ چپ چپ دزنماز گرگ ءِ توار۔ سرپاں تچک کن ات، سرپاں تچک کن ات توار انت ملا جنازہ ءِ نماز ءَ وانینیت، نماز ہلاس بیت۔ یکرندے پدا مردم جنازہ ءَ چست کناں ءُ قبرستان ءِ نیمگا رہادگ بنت۔ من کساس جناں اے سپر مارکیٹ ءِ چار راہ انت۔ اے سیتا گیتا بار انت۔ برے برے گوں سنکتاں ٹائم پاس کنگا شتگ اتاں۔ اے نیو ماڈل تھیٹر انت۔ من پہ کساس وتی پگر ءِ کوپگاں سواروتی جند ءِ جنازہ ءِ ہمراہ روگا یاں۔ جنازہ قبرستان ءَ رست ______ کے منومنو ءِ توار کیت۔ ساز سامان اش آورتگ انت؟ قبری کج انت؟ اڑے حیال کن ...... تر انت ابا قبر گیش جہل ...... شر انت ...... واجہیں ملا تگرداں ...... بس ...... کنئے ایر کیت۔ اللہ بخش ...... آہڑ قبر ءَ ...... گوں کلمہ شہادت ءِ توار ءَ منی میت ءِ سرون ءَ بستگیں کفن ءِ گرنچ ءَ بوجیت برزا چہ بازینے ءِ گردن ہمنگو بنت۔ بازیں چمے منا چارگا انت۔ چی است آہانی چمانی تہا مہر، دوزواہی، ارمان ...... گم ...... اگاں ترس ...... اللہ بخش زوت زوت ءَ منی میت ءِ دار ءُ تگرداں گوں چیر دنت۔

نوں منی چاریں نیمگاں تہاری انت، سیاہ تہاری۔ تا کہ اوشتاتگیں جاہ ءَ منا زندوکائی کل اش کت۔ یکے ءَ اوں سما نہ بیت منا حیال کیت۔ بگندئے ہمے قبرستان ءَ منی پیادگراں اوں باریں چنکس مردم اش زندوکائی ءَ کل کتگ ات ءُ یکے ءِ گوش ءَ مورے ءَ اوں نہ وارتگ ات۔ چہ برز ءَ حاک پرنچگ ءِ توار آہگا انت۔ دھپ دھپ ءِ ہمراہی ءَ قل ھواللہ احد ءِ ورد اوں بیگا انت۔ چہ حاک ءَ قبر پر بیگا انت رژن وَ پیسرا ہلاس بیتگ ات نوں میزان میزان ءَ ڈن ءِ توار اوں جہل کپگا انت۔ سہتے ءَ پد چاریں نیمگا بےتواری یے ءَ مانشانت اے سیاہ تہاری ءَ منا سما بیت کہ منی ہستی گوں تہاری ءَ ہیتگ اے پردریں بے کسی ءَ گنداں منا اولی رندا گریوگ کیت من بےحساب ءَ گریواں من گریوگا یاں منی گریوگ ءِ توار منانی ریکانی چیرا چہ انچو ھلت یے درآہگا انت گشئے پرشتگیں نلے ءَ شم ءَ زیمرے اڑ

اتگ باریں تاں کدمن ہے پیم گریت ۔اناگت ءَ منا سابیت کہ منی توارءَ ابیداوں دگہ بازیں توارے منی گریوگ ءِ توارءَ گوں ہور بیتگ ۔من حاموش باں ـــــ بلے گریوگانی توار انگت ءَ آہگا انت ،اناگہ منا یات کیت ۔ یکے منا گشگا انت کہ قبرستان ءَ شپ ءِ نیم ءَ ابیتکیں ارواح وتی وتی قبرءِ سرون ءَ نندانت گریوگ ئُپ زاری کنت ۔اے عجبیں درد واری ءِ جہزگی ءَ گندیت ،منی دل گریت ۔من اوں لوٹاں کہ ڈن ءَ دربیایاں ءُ اے ابیتکیں ارواحانی گوما بہ گریواں بلے...... بلے جوش کت نہ کناں پرچا کہ ارواح ہما وہدی چہ قبرءَ ڈن درکیت کہ وتی جان ءَ یلہ بدنت بلے من وَ دنیگت زندگاں ۔تانکہ منی ارواح چہ منی جان ءَ آزات نہ بیت من گوں اے ابیتکیں ارواحانی ہمراہی ءَ گریت نہ کناں

ـــــ آہ!

☆☆☆

نبشتہ کاراں گوں دزبندی

☆☆ وتی ساچشتاں پراہ ءُ ساپ ساپ کاگدءِ یک دیمے ءَ نبشتہ بکن ات ، کپی چنڈی ءُ درتگیں کاگدانی سرا نبشتگیں ساچشت چھاپ نہ بنت ۔

☆☆ نوکیں کلمکاروتی ساچشتاں ،وتی ہندءِ مستریں شاعرءُ لبزانتاں پیش بدارنت ءُ دیم ئِے بدینت ۔

☆☆ ہرساچشت وتی چاپ وشنگ ءِ مانزمان وت انت ۔بایدنبشتہ کاروتی باری ءِ ودارءَ بکن انت ۔

☆☆ رجانک ءِ ہمراہی ءَ اصل نبشتانک ءِ فوٹو کاپی ءِ دیم دیگ الّمی انت ۔ابیداصل ءَ رجانک شنگ کنگ نہ بنت ۔

اے درگت ءَ شمئے کمک ءِ رہچار

ادارہ **چمگ**

Scanned by CamScanner

سقراط ءِ مرگ

ضیا شاہد/شعیب شاداب

طبیب سقراط ءِ دورءَ یونان ءَ جمہوری حکومت یے ات۔ یک مزنیں مدتے ءَ رند ملک ءِ سروک ءِ ہاترا گچینکاری وت۔ ملک ءِ بازیں میرءُ واجہ پہ سروکی ءِ واہگ ءَ ووٹ ءَ اوشتات انت۔ ہمائی ءِ نیمگا کہ راج ءِ بہر گیشتر بوت آئی ءَ را ملک ءِ سروک یلک بوت۔

یکرندے سقراط ءَ وتی درباریانی لوٹ ءِ پداوتی نام اوں گچینکاری لڑ ءِ تہا ہوار کنائینت۔ بلے آئی ءَ دزی، دروگ، کوش، بت پرستی ءُ دگہ ہمے پیمیں بدیں فعلانی کنگ ءِ ہاترا مہلوک ءَ راکمن کت۔ راست گشی، مہر وو دوستی ءَ پہ جوانیں کار ءِ بارہ ءَ آہاناں شرشریں درس دات۔ پمیشکا راج ءِ تہا گیشتر ورناہاں آئی ءَ را من ات ءُ ہمیشانی کمک ءَ آملک ءِ سروک گچین کنگ بوت۔

یونان ءِ کوہنیں دین کہ بت پرستی ات پمیشکا سرکار ءِ دراہیں باسکاں اے سنگ ءِ بتانی سجدہ کنگ الّمی زانت ایشان ءَ یونانی یک دراجیں مدتے ءَ داں سجدہ کنان ءَ پیداک اتنت۔ بلے سقراط ءَ ابید اللہ تعالیٰ ءَ دگہ ہر چیز ءِ سجدہ کنگ مزنیں گناہے لیک ات۔ سرجمیں ملک ءَ نوں آئی ءَ بت پرستی ءِ، ویل کنگ ءِ جارجت۔ ورناہانی یک مزنیں تولی یے پیسرا سقراط ءِ منوگرات بلےنوں اے مچی ءِ تہا آہانی شمار ودان بوت۔ پرچا کہ ورنا چہ وتی بزرگانی بدیں دیناں آزار اتنت۔ ہے جارءَ آہانی مارگ ءَ جوزگ باز ودینت۔ پمیشکا آہاں نوں اے سنگ ءِ بتاناں ٹہک دات ءُ کلاگ گپت۔

سلیٹس نامیں یک بت پرستے ءَ چہ سینٹ ءَ سقراط ءِ حلاپ ءَ یک رپورٹے درج کنائینت کہ چش نبشتہ ات ”ملک ءِ سروک راج ءَ راامپت ءَ ناحق ءَ برگشتینگا انت ءُ مہلوک ہمائی ءِ وڑا مئے حداءُ ذوالجلالانی سراکینگ دارگا انت ءُ سرءِ بازارءَ آہانی کم شرپی ءَ کنگا انت“۔ اے وہداں یونان ءِ سینیٹ ءِ کل پنچ سد باسک اتاں۔ چاروتپاس ءِ وہداں دوسدءُ ہشتادءُ یک باسک ءَ گوں اے رپورٹ ءَ تپاک کت ءُ سقراط ءَ سزاوارءُ گنہگارگشت ءُ بندیگ کنائینت، بلے آئی ءَ اے گپاناں ہچ کمارنہ کت ءُ گوں وتی کاراں گلائش ات آئی ءَ وتی آجوئی ءِ حیال ہم دل ءَ نیادرت۔

Scanned by CamScanner

آ دورءِ رہبند ایش ات کہ اگاں اسیری ءَ ملام زرسرکارءِ ہزانگ ءَ مچ کت انت ءُ آئندہ ءَ توبہ کت گڑا آ اسیرءَ را آجو کنگ بوت ۔ سقراط ہم چیزے زرءَ ملام کنگ بوت ۔ بلے آ پہ زرءِ دیگا ہچ وڑا کڈن نہ بوت ءُ گشت ’’ اگاں من اے ڈنڈاں بدیاں گڑا ایشیءِ مرادا اے بیت کہ من پیسرا ہر درسے کہ داتگ آ رد بوتگ ءُ دیمترا چریشی ءَ توبہ بکناں ‘‘ ۔ ہمے ملام ءِ نہ دیگ ءَ گوں آ رازمزیل ءُ سانکلاں بندگ بوت ءُ آمیدگس ءَ پیش کنگ بوت ۔ اودا سینیٹ ءِ دراہیں باسک نشتگ اتاں ۔

چہ سقراط ءِ شاگرداں مزنیں ازگارءُ شرپداریں مردمانی چک ہوارا تاں ۔ آ دراہیں پہ ڈنڈءِ دیگا ساڑی اتنت بلے سقراط ءِ ملام ءِ پرکنگا ایشان ءَ مکن کت ۔ اگاں آئی ءَ بلوٹ اتیں گوں وتی ورناہانی ٹولی ءِ کمک ءَ سرکارءِ تہت چپی کنگ ات بلے آئی ءَ اے کارشر نہ لیک ات ۔ آئی ءَ آمیدگس ءُ سینیٹ ءِ باسکانی دیما ہچ بیم نیا تک ءُ چوشیں دل لرزینوکیں گشتانک یے دات:

’’ ایتھنزءِ جہہ منداں ! چیزے روچ ءِ گپ انت مپت ناحق ءَ شاوتی دژمن ءُ بدواہاں اے کشگ ءِ موہ دات کہ یونان ءِ ’’ مجلس قانون ساز ‘‘ ءَ سقراط ءَ گشت ، اگاں شا کمودیراں ودارکتیں گڑا من انچو مرگ مرگ ءِ شکار بیتاں ۔ منی مرگ ءِ ہاترا ووٹ دیوکاں ! شا الم اے حیال کنئے کہ من چہ وتی نزوری ءَ شمئے دل تر ینت نہ کتنت ءُ ہمے منی مرگ ءِ سبب بوت ۔ اناں ہجبر اناں شاردی ءِ تہاات ۔ منا اے زوراست کہ شمئے دلاں دست ءَ بہ گراں بلے پریشی ءَ منا تہنا ہما گپ کنگی انت کہ شمارا دوست بہ بنت ۔ انچو کہ مردم شمارا راضی کنگ ءِ ہاترا کنئت ءُ گشنت ۔ بلے من ہما گشت کناں کہ تہنا یک آزات ءُ حداترسیں انسان یے ءِ لائق انت بلے ہماوڑا کہ من وتی ذمہ داری کتگ پریشی ءَ مناہچ کہت نہ انت ۔

منی ملک ءِ مردماں ! جنگ ءِ پڑ بہ بیت یا آمیدگس ، مئے ہجبر اے واہگ مہ بیت کہ ہرچی بیت بہ بیت ، بلے مئے جان بہ رکیت ۔ جنگ ءِ تہا انچیں ساعت ہم کیت کہ مردم سلاہ ءَ دور دنت ءُ وتی دژمن ءَ گوں دزبندی کنت ءُ رحم لوٹیت گڑا آئی ءِ جان رکیت ۔ بلے چوش کنگ نامردانی کارانت ۔ اے ہچ وڑا روانہ انت ۔ اے وڑا دگہ انچیں خطرہاں انسان وتی نام ونگ ءَ فراموش کنت پہ کارءِ کنگا راضی بیت گڑا آئی ءِ جان رکیت ، بلے اے زندگی ءَ چہ ہزاروار مرگ شرتر انت ۔

منی مرگ ءِ حکم دیوکاں ! چہ مرگ ءَ جان ءِ رکینگ ارزان انت بلے وتا چہ گناہاں پاک کنگ سک گران انت ۔ شا منی سرا مرگ ءِ حکم داتگ ، راست گشی ءَ شمئے سرا گناہ ءُ بے رحمی ءِ خطالڈا تگ ۔ من وتی سزاءَ قبول کناں بلے یات بدارات ! شمارا ہم وتی سزا قبول کنگی انت ۔ انو من شمارا پیش گشی کناں کہ چہ منی مرگ ءَ پد شمارا اے سزاءِ مزءَ دگہ کس چہ شما اے بدیں فعلانی پسہاں نہ لوٹیت ؟ من شمارا گشگ لوٹاں کہ باز مردم شما تنیگہ نہ دیستگ انت ، آہاناں من داشتگ آہانی تہا ورنائی حون ہوار بیت آ شمارا بازغم دینت ءُ تنگ کنئت ۔ اگاں شمئے حیال انت شا آمرد ماناں کہ چہ شمئے بدیں زندءِ سرا اعتراض کنئت ، کش ات ءُ حق ءِ توارءَ برزءَ روگ نیل ات گڑا شا ردی ءِ تہاات ۔ اے پیما شا وتی چارو دلگوش ءَ کت نہ کنئے ءُ ناں کہ اے شریں مردمانی رہبند انت بلکیں باز ارزان ءُ شریں تہرے کہ

مردمانی سرءِ بزرگ ءِ بدل ءَ شماوتی زندءَ بہ پلگارات ۔نوں گڈ سرا من شمارا پنت وسوج کناں کہ اگاں منی پچ ورنا بیت ءُ وتی ننگ ءِ پرواہ ءَ مکنت ،دولت یادگہ جہانی شریں چیز ے ءِ طلب ءَ بکنت گڑا آئی ءَ راچہ وشی ءِ بدل ءَ غم بدیئت ،انچو کہ من شمارا داتگ ،اگاں شمئے آزار کنگا چہ انگت آہمائی ءِ سراکینگ بکنت کم شرپ بہ بیت ءُ انگت مجاز بہ بیت گڑا آرالعنت ءُ ملامت بکن ات انچو کہ من شمارا کناں ۔اگاں شاہے وڑ بکن ات مئے نیمگ کہ شمئے فرض انت آ پیلو بیت ۔نوں وہدرس اتگ کہ شما زندءُ من مرگ ءِ ہاترا چداں چہ روٗات بلے اے حدا زانت کہ چہ مائی عاقبت شرترانت''۔

ہردیں سقراط ءِ مرگ ءِ وہدرس ات گڑا آئی ءِ چپ وچاگردءَ دراہیں ہمبل ءُ درباری مچ اتاں درستاں ہے گشت کہ ماملاماں پرکناں تو توبہ بکن ۔ بلے سقراط ءَ پیسرا آہاناں ہے پسہ داتگ ات ءُ مکن کتگ ات ءُ گشتگ ات کہ''منی دژمن منا تباہ کنگ لوٹنت ،آمنی جبین ءَ تہنا گارکنئت کہ گاربوت کنت ءُ منا آئی ءِ ہچ پرواہ نہ انت بلے آمنی ارواہ ءَ گندگ ءُ پلیت کت نہ کنئت کہ مدام مانیت ءُ ایشی ءَ دنیائی ہچ تاگت ءُ زورگارکت نہ کنت''۔

آ دورءَ دوداِیش ات کہ ہرمردم ءِ مرگ ءِ حکم عدالت ءَ داتگ ات آئی ءَ راپاہوءَ درنجگ ءُ سرءِ برگ ءَ ابید زہرءَ پریں کوپ یے پہ ورگا دیگ بوتگ ات کہ چرآئی ءِ نوشگ ءَ پدا اسیری مرت ۔زندان ءِ ہما بے رحم کہ قیدیاں زہرءِ کوپ وارینیت ،بیگہ ءَ سقراط ءِ گوراا تک ءُ گشت''اے بزرگ ذات !من ہرکس ءَ کہ زہردیاں آمنا بازراہ ءُ بددنت ءُ مریت بلے منی حیال انت کہ تو رحم لیس مردمے ئے ءُ منا ہچ نہ گشئے چیا کہ تو وت شرسرپدئے کہ من اے بدیں فرض ءَ چہ وتی مسترانی حکم ءَ پیلو کناں''۔چوش گشت ءُ مردءِ چماں چہ ارساں شلگ زرت ۔سقراط ءَ آرا تسلا دات ءُ گشت''ہچ غم مکن من تراہچ نہ گشاں ،انچو کہ تئی واجہ ءَ تراحکم داتگ کہ سقراط ءَ زہر بوارین ،ہمے وڑا مناں ہم منی مالک ءَ حکم داتگ کہ سقراط زہراں بور۔اونیکیں انسان !بروزہرءِ کوپ ءَ بیار دانکہ ماہردو وتی واجہانی حکماں پیلو بکناں''۔

جلاد ءَ چہ زہرءَ پریں کوپے آوٗرت ،سقراط ءَ گوں گل ءُ شات آرانوش ات ءُ جست کت کہ''نوں منا چے کنگی انت؟'' آئی ءَ پسہ دات''کمو دریاں اداا ودا بہ تر ہردیں تئی پادلرزانت گڑا بنندءُ بس......''۔

ہمے وڑا سقراط ءِ ارواح ءَ بال کت ۔

☆☆☆

چمگ ءِ تو امیں سالئینی باسکاں گوں دزبندی انت کہ وتی سالئینی فیساں زوت دیم بدیئنت ۔ادارہ

Scanned by CamScanner

گلاب ءِ کوش

شیخ راز/عبدالحلیم امبر

من پرس ات ''اے کئے انت''؟ منی جنک فریدہ ءِ نچ انت، شیر والہ جنین ءَ شیر منجل ءِ تو کا ٹلات انت ءُ پیسہ دات۔ من وتی دست پہ مہروانکی آئی ءِ سرا مرزات۔ آئی ءِ عمر گیش ءَ چہ گیش پنچ سال ات، گردیں دیم وشیں ءُ برزیں بالاد، گندیم گونگیں دروشم، شیپکیں پونز، انچو منی چماں کپت من چست کت ءُ وتی کٹ ءَ نادینت ءُ لیب کنگا لگ اتاں۔ انچو مارات گشئے زاناں گلاب ءَ لیب کنگا آں۔ بلے گلاب کج ات؟ بس آئی ءِ ترانگ ءَ کپتاں منا ہما روچ گیرا تک انت کہ مئے لوگ باگ ءِ جُپت ءَ اتاں ءُ مار الہتیں روچ ہمدا گوستگ ات۔ چوشکہ گلاب وتی مستریں گہار فریدہ ءِ ہوری ءَ پہ شیر ءِ بہا کنگا مئے لوگ ءَ اتگ ات، چولیو ءِ پیا براہدارات۔ اے روچانی تو کا مئے لوگانی کرِ وکشاں بازیں لوگ است ات ءُ نیکہ چوشیں بازیں چک وچُوری است اتاں کہ چل وگچاں بہ تڑ انت۔ بس کمو لوگ اتاں ءُ کمے چک اتاں کہ روچ ءَ چو استالانی وڑا بیگواہ بیتگ اتاں۔ گلاب ءَ وہدیکہ وتی شر ءُ گندگ پہ آورت تاں وتی ہمسروئیں چکانی ہوری ءَ منی لوگبانک ءِ گوراوانگ ءَ اتگ ات۔ پداشش ہفت ماہ ءِ گوزگا رند من آیان ءَ یک نزیکیں پرائمری اسکولے ءَ داخل کنائینت ءُ تاں نیمروچ ءَ آوانگ ءَ دلگوش اتاں ءُ بیگاہ ءَ مئے لوگ ءَ اتگ اتاں۔ آہانی سرالیب وگوازی ءِ ہچ بندش نہ ات، گلاب ءَ چو اسکول ءِ ایندگہ چکانی وڑا وتارا کسان کسانیں جنگ ءُ مڑانی جنجالاں ھور داتگ ات۔ ''ہو جمالو''، ہے شعر ءِ سرا ناچ کنگ آئی ءَ باز دوست داشتگ ات۔ ماوہدیکہ آئی ءِ وش زیمریں توارا شکگ لت تہ ماچہ امروز ءِ غم ءُ گڑتیاں آجو بوتگ اتیں۔

بزے برے من دیستگ کہ یک ورنا ہے کے گستا فریدہ ءِ گلاب ءِ نیمگا پیداک انت آئی ءَ وتی چم ہمیشاناں انچو سک داتگ انت ءُ چو لیٹ ءِ وڑا، ءُ ہے لیٹ ءِ رژن چہ فریدہ ءَ نہ سدیت بلے فریدہ انچو بے گمانی لوگ ءِ نیمگا آہان انت گشئے ہچ سر پد نہ انت، تانکہ لوگ ءَ سربیت ءُ پدا چو گوات کول ءِ پیا چہ لوگ ءَ در کیت ءُ روت۔ مئے لوگ ءِ کش ءَ فٹبال ءَ چہ ابید گہ وڑ وڑیں لیب وگوازی بیتگ ات بلے نیمروچ ءِ حاموشی جوا خورانی سبب انت ءُ آہاں پہ جواءِ کگ ءُ نہ کگ ءِ ہاترا جنگ ءُ داوا کتگ ات ءُ برے برے ہے وڑ ہم بوتگ کہ آوت ماں وت دست جنگی ءَ ہچ چک و پد نہ بیتگ اتاں۔ کدی کدی چوش ہم بیتگ ات کہ پولوس ءَ بے گمانی ارش بستگ ءُ یک جواوا لہے دزگیر کتگ ءُ چہ آہاں چہ وتی چاہ ءُ پان گپتگ ات ءُ یلدا تگ اتنت ءُ، نامداریں جواوالہانی لڑ ءَ شیر و ءِ نام ہم گون ات ءُ آہر وہد فریدہ ءِ رندا تتگ ات، شیر و شکل وصورت ءَ ہم کس ءَ چہ پداتر نہ ات ءُ فریدہ ءِ مستریں گہار ءِ مرد ءِ کستریں برات ات، آئی ءِ پت ءُ

ماتءِ واہگ ہمیش ات کہ آ بوانیت ءُ پہ وتا شریں باندا تے بہ گوازینیت ۔ بلے آئیءَ علم وزانت ءِ ہچ حب ءُتب نہ ات ۔ وہدیکہ شیرو ءِ عمر پانزدہ شانزدہ سال ءِ نیمسراں رست تہ آ مزوری کنگا لگ ات آئیءَ پہ وتا چیزے زرجم کت تہ آئیءَ فلم چارگ ءِ واہگ بوت ءُ ہمے واہگ ءَ آئیءِ دلءِ تہا انچو رددوم زرت کہ آ چہ دنیاءِ اینگہ چیزاں بے ترانگ بوت ۔ آئیءَ روچے فلمے الما چاراتگ ات، چہ شوق ءِ بازیءَ آ یک سینما یےءِ درنگہبان بوت، چوگشگ نہ بیتگ ات کہ آ چیزے نہ چیزے ھیل گرگا انت یا ناں بلے ایشیءَ الماھیل گپت کہ فلم ءِ جنک بچک ءِ ہاترا چے چے کنت ۔ آئیءَ فریدہ ءِ ریپینگ ءِ واستا وڑ وڑیں پچ پوش ات ۔ چم ئے پہ وڑے سرگ کتگ اتاں ءُ فلمی سؤت گشتگ ات، شیرو چو نا ہا ہمے شیر والہ جنین ءِ خاندان ءِ یک زرنگیں ورنا ہے ات ۔ بلے آئیءِ ہلت انچو بداتاں کہ کسءَ پہ وت دوست نہ بوت ءُ ہرکسءَ ھکل داتگ ات بلے آئیءَ ایشانی گرنہرا ے گوش ءَ جتنت ءُ آ گوش ءَ کش اتنت ۔ آئیءِ مرد ماں شؤر کت کہ شیرو ءِ سرا پہ ساہگ ءَ بہ کنیں بلکیں گہتر بیت ۔ وہدیکہ آئیءِ حبر پہ فریدہءَ کنگ بوت تہ فریدہ ءِ ماتءَ انا کت ءُ گشت فریدہ انگت کسانیں پہ سورءَ ۔ ناگتءَ فریدہ ءِ عاجزیں پت چرے دنیاءَ شت ۔ بیچارگ شیر بہا کنوکیں جندیا دم بزاں فریدہ ءِ ماتءِ واستا اے روچانی گوازینگ چہ محشرءَ ہچ کم نہ ات ۔ جاورانچو نلگیگ بوتنت کہ گلاب ءَ اسکول ءَ ونت نہ کت ءُ اسکولے یل دات، یک کارجاہےءِ تہا نوکر بوت بازیں محنت ءُ زحمتیءَ پد ماہے شست کلدار پگار گپت ءُ ماتءِ داتگ اتنت ۔ آئیءَ نہ فلم چارگ ءِ حب ات ءُ ناں جواءِ طلب ۔ نوکریءِ پیکیں وہدءَ آئیءَ اگاں کتابے ونتگ ات یا لوگ ءِ کارے چہ سرا دور کتگ ات وہدے وہدے مئے لوگ ءِ کش ءَ نشتگ ات ریڈوئے گوشداشتگ ات، باز براں مس وتی لوگ ءِ آرگ ءِ جہد کتگ بلے آئیءَ گشتگ ات تاں کہ مس وتی پادانی سرا اوشتا تگاں ترا تکلیف نہ دیاں ۔ اگس انا گہءَ آئیءَ شیر آ ورتگ ات تہ درءِ دپءَ اوشتاتگ ءُ شیرے داتگ انت ءُ وت پدا واتر بوتگ ات ءُ تہا نیاتگ ات ۔ کدی کدی فریدہ مئے لوگءَ اتگ ات بلے انچو مانپوشتگے کہ گندگ وتی جاہءَ آئیءِ لنکک ءِ سرُ کے ہم درا نہ ات ۔ یکرو چے من دیست کہ گلاب دگہ ورنا ہےءِ کش ءَ باگ ءِ کرشیانی سرا نشتگ ، مس آہانی نزیکءَ رستاں اول سرا گوں گلاب ءَ گوں گالی بوتاں رندا آئیءِ کش ءَ نشتگیں ورناہ ءِ حال پرس ات ۔ گلاب ءَ درائینت واجہ اے منی ماتءِ براتءِ چک انت ءُ اقبال چہ کشمورءَ پیداک انت ۔ مس گوں اقبال ءَ دست ءُ دروہ بوتاں ءُ پرس ات اقبال تو چنت ونتگ؟ گلاب ءَ پدا درائینت واجہ اے واجکارءَ دہ جماعت ونتگ ءُ واپڈاءِ منشی انت ۔ اقبال ءِ گپ وحبر ءُ نندگ و پادا آ ہگ منا دوست بوتنت ، مس کشمورءِ بارہءَ آ جست کت ۔ مگربءِ بانگ ءَ توار کت ءُ من چہ آہاں موکل گپت ءُ وتی لوگ ءِ نیمگا رہادگ بوتاں ۔ گرماگ ءِ موسم ءِ یک وشیں بیگا ہے ات لہتیں روچ ءِ گرمیءَ پدنوکی گوات ءَ سرک کتگ ات ، درچکانی ٹالانی شیکگا چہ ہمے پدرات کہ شپ سک دلکش بیت ءُ آزمانءِ پراہیں دلبندءِ سرا جہمر تالان اتاں، ہمے وڑا ناشی ہم کم کمءَ کشگا ات ۔ من مگربءِ نماز ہلاس کت ءُ پداڈنءَ درکپتاں تانکہ دمانے اقبال ءُ گلاب ءِ کرانداں گپ رپ جناں ۔ بلے آ دوئیں پاداتگ اتنت ءُ تہاری ہم گیش بوان ات ، من وتی لوگ ءَ روگا لگ اتاں، یک ءُ دوگام جت کہ شیرو منی دیما مک بوت ۔ مدامی وڑا سیا ہیں گدگوراسندھی پاگ مس سراپتا تگ ات وہدیکہ گوں من دیم پہ دیم بوت تہ مس مارات کہ آ ہوش ءَ نہ

انت بلے پدا ہم من تر ندیں گالوارے ءَ درائینت چوں مرچی سینماءِ چھٹی انت؟ ''ناں سائیں متھے میں ڈاڈوسور آیا'' اناں مرچی منی سر درد کنگا انت: بریں تر اسر دردی گولی یے واریناں تئی بازمنت واروں، اے درد پہ گولی ءِ ورگا حاموش نہ بیت۔ آئی ءَ پہ شزاری پسہ دات ءُ پگرانی زرءِ اریک ات ءُ اینگو آنگو بیقراری وتی بیمناکیں چم ئے شانک داتنت ءُ چہ من جست ئے کت واجہ تو اے پاگ ءِ تہا گلاب گوں دگہ بچکے ءِ ہمراہی ءَ نہ دیستگ؟ ہوُ ہوُ اے انی ہمدا نشتگ اتاں بلے نیں باریں کجا شتت۔ مس مارات کہ شیرو ءِ چہرگ ءَ چہ اپسوز ءُ ارمان ءِ علامت ودی بوان انت۔ آئی ءَ پہ اشتاپی منی دستان ءَ گپت ءُ چہ من موکل لوٹ ات ءُ گلو تنکیں توار ءَ ''چنگو سائیں ماں ونجاں تھو'' اللہ ءِ میارے، مس شتاں۔

شیر بہا کنوکیں جنین ءِ لوگ ءَ سندھی ساز ءُ زیمرانی توار ءَ مردم تاں شپ ءِ نیماواب ءُ چہ زبہر کتت۔ منی لوگبانک ءَ منا حال دات ''باندا فریدہ ءِ سور بیگا انت پمیشکا ساز ءُ سوتانی توار ءَ مردم بے واب کتگ انت''۔

''گوں کئے ءَ سور انت ئے؟''۔

''شیر بہا کنوکین ءِ ناکوزتک ءِ بچ ءَ گوں''۔

''گڑا شیرو ءِ گپ چون بوت؟''۔

آئی ءِ سانگ ءُ زاماتی مردمانی حیال ءِ سیمسراں گوں ہمدپ نہ بوتگ، آئی ءِ عادت رد بوتگ انت اگاں فریدہ ءَ گوں سانگ اش بہ داتیں گہتر بیتگ ات۔ ''ہوُ اے حبر راستے بلے مئے چنتمی''۔ ساز ءُ زیمرانی توار شپ ءِ بے وہد ءَ بند بوتنت ءُ پدا ہر کس حاموش ءُ بے توار بوت۔ بگندے مردم ڈندوڑول بوتنت ءُ واب کپتت، چونا ہا آہاں جلدی وپسگ ءِ ءُ سہب ءَ مہلہ پاد آہگ ءِ عادت جان ءَ ات۔

من وتی نپاد ءِ سرا اے دیم ءُ آدیم لیٹ اتاں ءُ پگر کت خداوت رحم بیاریت پر چاکہ شیرو مرچی سک تپتگ ات پدا شپ ءِ بے وابی بلاہیں وابے ءِ تہا بدل بوت ءُ ہر کس واب کپت کہ گوستگیں شپانی گل وشادانی ءُ ساز ءُ زیملانی توار گریوگ ءُ کوکار ءِ تہا بدل بوتنت۔ لوگ ءِ سجہیں مردم پہ ابکہی پاداتک ءُ نشت انت کہ اے چہ کڑا یے مئے سرا اتک۔ شور ءُ جاکانی توار گیش بیگا ات مس اشتاپی ءَ ٹار چے دست ءَ کت ءُ وتی برات ءِ چک ہمراہ کت ءُ شیر بہا کنوکیں جنین ءِ لوگ ءِ نیمگا رہادگ بوتاں۔ آئی ءِ دروازگ ءِ دپ ءَ جنین ءُ مردین درہ مچ اتنت، جدیا دم دل ءِ میل ءَ گریوگا اتنت مردیں آدم حیرانی ءُ ابکہی اے دیم ءُ آدیما تچان ءُ چارگا اتنت تانکہ دژمن ءَ دزگیر بہ کنیں۔ اے ندارگانی گندگا چہ چکانی دست ءُ پاد سسک بیتگ اتنت۔ ماہے پچی میٹری ءِ تہا گوزان کت ءُ ہما حد ءَ سر بیتیں کہ آ ءَ دا چار چہ تھتانی سرا بے مردم ءَ گندل بچ اتاں یک چادرے ءِ چیرا گلاب ءِ جون ات ءُ چر آئی ءِ جان ءُ براتکیں گردن ءَ تاجگیں حون رچان اتاں ءُ آئی ءِ جان چو شپ جتیں پل ءَ سرد بیتگ ات۔

☆☆☆

سندھی ءَ چہ اردو رجانک: آفاق صدیقی

Scanned by CamScanner

ٹالکی سیکل ءِ علم

شوکت تھانوی/ نثار احمد

تنگیہ منی قد و بالا دا ینچو نہ ات کہ منی پاد ٹالکی سیکل ءِ پینڈلاں برسنت ۔ بلے سیکل سواری ءِ حب ءُ واہگ ءَ من سک جناں کت ءُ کم کم ءَ ہمے واہگ منی لوٹ ءُ طلب ءِ کوہ ءُ تلاراں چے سرگوزان بیت ءُ عشق ءِ شکل ءُ دروشم ءَ سر بیت ۔ نی گشئے زاناں منی زند بیدے سیکل ءَ نیم توام ات ۔ شپ ءُ روچ بس ہمے یکیں حبر دپ ءَ تالان ات ۔ شپاں واب اوں دیست کہ کشکانی سرا وتی ہمسر ءُ وتاچہ مستریں بچک انت کہ سیکلاں سوار انت ءُ بگل اش گوات انت ۔ ایشانی گندگا گوں من دست دل ءِ سرا ایر کت ءُ گشت: لہتیں ہمیش انت کہ دنیاءِ ہروشیانی تام ءَ چشگا انت ءُ دنیاءِ تو کامشت ءَ انت ءُ سیکلانی مالک انت ،سیکلاں سوار انت انچوش کہ گوں گوات ءَ حبر کناں انت ۔ یک بدقسمت یے وَ است انت بلے ہے یکیں وہدے شوق ءَ عشق ءُ زرت ۔ گڑا اے وہداں منی واک ءَ چہ درات ۔ چونائی ءَ قیامت ءَ چہ کم تر نہ ات ۔ واہگ ءِ علم ءُ زانت است واہگاں چے بیزار اتنت ءُ مناں کہ منی قسمت ءَ ہر چیز سیکل نیست انت ۔ محبت ءَ رنگ حب ءَ دیر کنگ انسانی زور ، کسانی ءَ عشق بیتگ کہ چہ منئے بزرگاں منی اے ات ۔ آ اوں منی اے گنوَی وڑے نہ وڑے منا دِجم کنگ ءِ جرت ءَ جنگ ءَ اتاں گڑا منی سرا شرط ایر بیت کہ تو یکبرے سواری بہ سیک ،رندا ماترا سیکلے زیریں دئیں ۔ دوئی نیمگا من وتی جند ءِ ضد ءِ سرا اوشتاتگ اتنت کہ پیسرا سیکل ءَ بگرات سواری من رندا سیکاں ۔ مدام واہ ءُ زار ،کوکار ءُ جگا ، برے گوں پیریں پت ءُ برے گوں پیریں مات ءُ کسانیں پت ءَ ۔ آ حرمردم منا چے بیزار بیت انت ءُ گشت اش کہ شرط ہمیش انت تو پیسرا یک کوہنیں سیکل بہ ۔

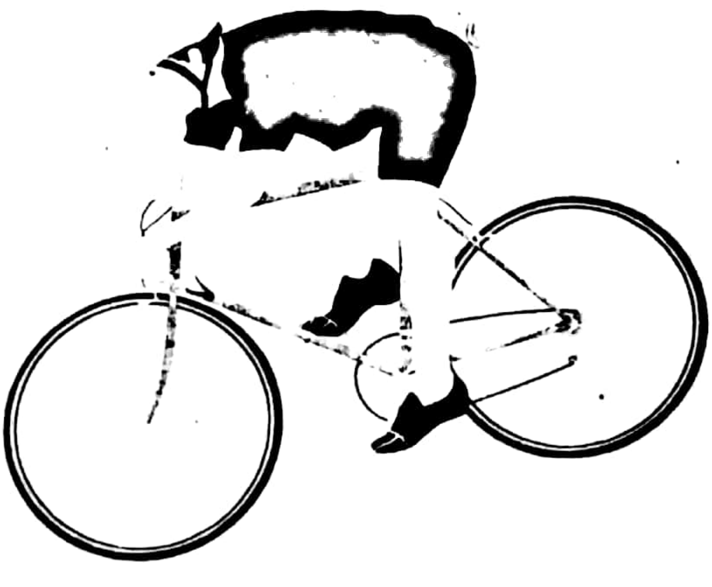

سرا سواری بہ سیک ۔ گڑا ما رنداتئ واستا نوکین یے گریں۔ اگاں انی ماترانو کپنے گریں بدیں تو الم آئی ءَ پروش ئے نندئے ۔ پدا مئے سرا بوج یے بئے کہ بیاات منا دگہ نوکیں سیکل یے بدیئت ۔

حبر چونائی ءَ ایش انت کہ حب ءُ واہگ ہرکسی یک وڑا نت تہ اگاں کسے ءِ واہگ ٹالکی سیکل بہ بیت، کسے ءِ دلیری پیشدار گ یا جیل ءِ روگ ءِ بیت ۔ منی حیال ءَ ہچ چوشیں مردم جہان ءَ نیست کہ شوق مہ داریت ۔ اے حبر ءَ من سرپداں ءُ شماوں سرپدئے کہ حب ءُ واہگ ءِ تو کا انسان نزاناں چے چے کنت ہے حبر است ات کہ ناگہاں یکروچے کماشیں مردے سیکل ءَ سوار دیم پہ مئے لوگ ءَ اتک پیرینانی چارگ ءِ واستا۔ آ بیچارگ پیریناں گوں دلگوش بیت ادا آئی ءِ کلنڈکیں سیکل منی کارءَ اتک ۔ من دزکائی سیکل ءَ رازرت دیم پہ کمپنی باغ ءِ ہے روڑ ءِ نیمگا شتاں کہ آ روڑ برزی ءَ چہ جہلی نیمگا روت انت ۔ آ وْ دا قدرت ءَ راوتی استاد زانت ءُ سیکل ءِ ''بسم اللہ'' کت ۔

سیکل ءِ پینڈل ءِ سرا چیں پادا ایرکتگ ات کہ راستیں پاد چست کت دومی پینڈل ءِ سرا ایرکنگ ءِ واستا۔ سیکل دیم ءِ روگا چہ ابیدلرزان لرزان انچو کپت کہ منی جان ءِ نیم آئی ءِ فریم ءِ چیرا بیت ءُ نیم جان زمین ءِ سرادراج بیت ۔ بلے من گوں وتی مردی رگ ءَ پاد اتکاں ءُ جان ءِ گدان ءَ چنڈات، پہ دلیری ءَ گوں سیکل چست کت کوشست بنا کت ۔ اے رنداں سیکل تشکلے دیماشت ءُ وت سراوت تہ ان بیت ءَ کپت من کمکے پی ٹوری بیتاں بلے من گشت کہ:

گرتے ہیں شہسوار میدانِ جنگ میں

وہ طفل کیا گرے جو گھٹنوں کے بل چلے

دستاں گوں کونڈ مرزانتت ءُ پدا وتی کوشست بنا کت ۔ اے رندی کوشست شر بیت چیا کہ من وتا چہ کپگا رکینت ءُ سیکل ءَ رادور دات ۔ وہدے آ شری ءِ سرا کپت گڑا من چست کت ءُ سوار بیتاں اے رندی سیکل بورنوارانی بورانی وڑا رِیک جنان بیت چیا کہ آ روڑ ءِ سرا وپتگیں ''ڈیل یے'' ءَ گوں حوالہ بیت ۔ آ وت دیرشت ءَ کپت بلے مناں ڈیل ءِ ریکانی میارکت نِے ۔ بحرحال اے چوشیں مزنیں حبرے نہ ات ڈیل ءِ پادآ بگا چہ پیسر من پاداتکوں ۔ سیکل ءَ راپہ حب یے چست کت ءُ گشت'' چاراں باریں دگہ چنت رندا کپیت ۔ مرچی اگاں من نباں..... یا اے سیکل نہ بیت'' ۔ اے وہداں منا زہر ءِ آ گیک فائدہ بیت ۔ باریں چنت رنداں من سیکل ءَ راپہ زہرے چست کت ءُ سوار بیتاں ۔ آخر سیکل ءَ کپگ یلہ دات ۔ اگاں کپت گڑا انچو کپت کہ منا نقصان نے ندات ءُ وت بیچارگ یک کرے ءَ شت ءُ کپت ۔

وہدے کوشست اے حد ءَ رس ات گڑا من در چکے ءِ سہارا زرت ءُ سیکل ءِ زین ءِ سرا نشتاں ءُ یلہ دات ۔ کلنڈیں سیکل لرزان لرزان تیزی ءَ گوں روان بیت منی دل چہ لاپ ءَ ست کہ دیما گیتانی یک جوہے ءُ پہلے پیداک ات ۔ من دل ءَ گشت اگاں اے شوم

پُہل ءَ ڈیک مہ وارت گڑا منا الم ءَ گیتانی جوہ ءِ تو کا بارت ءُ سر کنت ۔ زاناں آئی ءَ منی سرا بزگ بیت پمیشکا گوں پُہل ءَ ڈیک وارت ئِے ۔ ڈیک ورگا من دیم پہ چیر کپتاں کپگا گوں دراہیں دردءُ دورذہن ءُ شموشت انت کہ من چہ سیکل ءَ انچو دیر کپتگ اتاں کہ گپ ءُ بجن ۔ بحرحال ہما جاگہ ءَ چہ رہادگ بیتگ اتاں پدا گوں پشلی ءَ ہموداشتاں پدا ہے وڑا سوار بیتاں ءُ سیکل ءَ رایلہ دات بلے سیکل ءِ رہادگ بیگا گوں باریں چہ کجام دوار ءَ لہتیں دھوبی گوں وتی گنتڑ یاں روڑ ءِ سرا زاہر بیت ۔ من کوکار ءَ لگ اتاں ''دیر آئے.... دیر آئے.... شمار اسیکل کشیت''۔ بلے من چوں کناں ہمانیمگا دھوبی شتاں ہمانیمگا شومیں سیکل ءَ وتی دیم کت ۔ آخر ایشانی ہے گنتڑ یاں گوں اڑات ءُ کپتوں بلے منی ہواری ءَ سیکل اوں کپت ۔ نہ کنئے کہ چہ ہمیشاں یک پیریں زالے گوں وتی گنتڑی ءِ ہمراہی ءَ چار پہنات بیت ۔ بلے آلم نہ مرتگ ات پمیشکا منا پنچانی دیما کتگ ات یے من دزبندی کنگا دمبرت ، بازیں دلسری ءَ رند آئی ءَ راراضی کت ءُ رہ دات ۔ من دل ءَ گشت ''سوچ یار شوکت تھانوی اے وَ تا مے نہ انت نی من سوار نہ باں ، بلے سہتے ءَ رند دل ءَ گشت'' چوں دو ئے پنچ ءِ ورگا گوں دل تُست''۔ بحرحال پدا ایکرندے ہمت کت ءُ سوار بیتاں چوناہیگ ءَ من ایر آیگ نزانتگ ات پمیشکا لازمی ات کہ کجا نہ کجا لیٹ ئِے بوراں ۔ چو وت سرا سیکل نہ اوشتاتگ ات من اے حبر ءَ چہ دلجم اتاں کہ جاگہ نہ جاگہے لیٹ ءِ ورگ لازمی انت ۔ دل ءَ لوٹ ات انچیں جاگہے ءَ بہ کپاں کہ ٹپی ٹوری مہ باں ءُ مردمانی اوں زاہ ءُ پنچانی دیمپان مہ باں ۔ بلے انگت دل لرزگا ات ''کہ شوکت بچار چے بیت تو مرئے یا نہ مرئے''سیکل ءَ سہتکے ءَ رندا ے حبر ءِ سلاہ کت چیا کہ آیک پیر ءُ عاجزیں بزرگے ءَ حوالہ بیت ۔ شوم وت جتا کپت بلے منا بزرگ ءِ سرا دوردات ئِے آ بیچارگ گوں تزبیانی وانگا وتی دردانی تہا گارات ۔ من ناگہی آ فتے بیتاں ءُ آئی ءَ را چو ملکموت ءُ شیپنگ بیتاں ۔ وہدے ہوش ءَ اتکاں گڑا من چارات کہ بیچارگ کلمہ شہادت وانگا انت ءُ من آئی ءِ سرا کپتگاں ۔ گڑا من جلدی پاداتکاں ، ادب ءِ گوں مامعافی لوٹ ات بلے آ بیچارگ ہچ حـ ـ ـی ءُ حالی نہ ات ۔ آئی ءِ گد چنڈات ءُ ساپ کتنت ، آئی ءَ راسیکل ءِ وڑا رہادگ کنگ ءِ کوشست کت بلے آ منا روح قبض کنوک ءِ وڑا چارگا ات ۔ من کماش ءَ راہے حال ءِ تہا یلدات ءُ سیکل ءِ نیمگا رہادگ بیتاں چارات کہ اٹ رے نی سیکل ءِ آ حال نہ انت کہ بیتگ ایشی ءِ کانٹ تاب گپتگ ءُ پُشتی نیمگا شتگ انت ۔ چوناہیگ ءَ من دیم ءِ ٹیر ءِ سرا ننزگ ءُ سیکل ءِ سواری نزانتگ ات ۔ بحرحال من گوں پشلی ءَ سیکل مہار ءَ کت دز ءِ وڑا دیم پہ لوگ ءَ رہادگ بیتاں ۔ وہدے من لوگ ءَ سر بیتاں گڑا منی گوں ماچے کنگ بیت کہ آئی ءِ کشگ منا وتارا اوں لج کنت ۔

☆☆☆☆

ابولہب ءِ شادہ ءَ

ن م راشد/ عابد علیم

شپ ات زفاف ءَ ابولہب گوں سورءَ

بلے خدایا! آ چونیں وشّیں شپے ات زندءِ

ابولہب ءِ بانوررست وہدے گل ءَ

سراپہ گبارے مارانی ہارے گورءَ کرت ءُ آورتے دل ءَ نیکہ

داشتے سہرانی گنجے نہ لوٹ ءُ توارے نہ رنگ ءُ رژنے

مارانی ہارے سراپہ گبارے ______

خدا چونیں وشّیں شپے ات ابولہب، زفاف ءِ

ہے گندگا گوں حیران بوت پچی چو برانز گیپتیں آس ءَ

کہ برہنگ ... بیت انت کسے ءِ بدن چہ زوراک ءِ دستاں

کساں سالیں کاڑانی چاپانی برمشاں برانڈے دیم

تہ ترسے ءَ مانشانت

دی کاڑانی پادان تاں سوت ءِ بوت ءُ نہ شادہانی

ہے گندگا گوں ابولہب ءَ ژپ ات

لگام واشت ترندءَ

جتے چابکے ءُ چداں چہ چٹ ات

ابولہب ءِ ترک ءُ توار بوت بیگواہ ____

ابولہب ءِ احوال اناگہ ءَ سر بوت

آ عہد، زمانگ چو واب ءَ گبارے

ہمک دیماشتگ ات

ابولہب چو گاریں گنوکانی رنگ ءَ ہزار وشیانی

آ دورءُ نوبت پدا دیم پہ وطن ءَ گوں چماں زبانیں

آ گوست ءِ سہرءَ

نچاریت دریگ ءَ

پیرین، کسانیں گوں خاموشیں چماں

دراتکاں چہ لوگاں ءُ پچ بوتنت دراہیں

پہ ابولہب ءِ دیدءَ

ابولہب ____

شپانی تہاریں گمانے

ابولہب ءِ ہستی

حیالانی ریک ءِ چو چستیں گبارءَ آعشق ءَ برباد

دراہیں گوست ءِ کسہ

ہے پچی ءَ چہ چست بوت توارے

ابولہب ہمیش انت وتی گندئے شہرءَ؟

کہ بانورے آورت

سراپہ گبارے مارانی ہارے گوراکرت ءُ آورت

ہے گپ ءِ زہرءَ

ابولہب ءَ زوراں لگام دست ءِ ژپ ات

جتے چابکے چمداں چہ چٹ ات

ابولہب ءِ احوال ہما انت کہ گارانت

☆☆☆☆

میان استمانی لبزانک

Scanned by CamScanner

کافکاءِ کسہ

قمر جمیل/ اے آرداد

افلاطون ءَ وتی ری پبلک ءِ جوانیں پیراگرانفے ءَ نبشتگ کہ آدمی ذات ہیالانی زانگ ءَ بے رحمیں تہاری ءِ دیمپان انت۔
آدمی ذات گار ءِ زمین ءَ گوں زمزیلاں بستگ ءُ آئی ءِ پشت رژنائی ءِ نیمگا انت ءُ دنیاءِ بنکی راستی ءَ ہمنچو کہ گندیت کہ ہے گار ءِ دیوالانی سرا گندگ بیت، آایوک ساہگانی لیپے، بندیگ ءِ دم ءِ پہ سہتیں دسبندی ءَ گار ءِ تہا انچیں آدینک جنگ بوتگ انت کہ ایشانی تہا دراہیں دیم، درستیں چیزبڈ ول گندگا کاینت، دیمانی رنگ ءُ نکش گیش اتگ انت ءُ اے دیمانی سرجمیں کسہ آدینکانی تہا گندگ بنت۔

بندیگ راستی ءِ گیش اتگ ءُ سلہیں رنگ ءَ گندگ لوٹیت بلے ہرچی کہ گندگ بوگا انت آدراہ پرشتگیں راستی انت ءُ ہے پرشتگیں راستیاں چہ آ گیشتر عذاب ءِ آماچ انت، حسد ءِ زیاتیں مارشت ءِ ہمراہی ءَ راستی ءَ گوں انے نہ منگ ءِ ہمک کشک ءَ گندگا انت ءُ مارگا انت کہ آدینکانی تہا کدی اے نیمگ ءُ کدی آنیمگ ءَ ہمنچو نہ منگ انت کہ نہ جلگ ءِ کچ وکساس، بلکیں آئی ءَ جیومیٹری ءِ ہے دروہگ ءَ بہ کشیت کہ دیمپان انت ئے۔

نمدی ءِ تہا کافکا نبیسیت کہ من دراہیں چیزاں چہ یک پراگےءَ گیشینگ بیتگاں، پدا دوسال رند نمدی ءَ نبیسیت کہ منا ہچ چیز اسیل گمان نہ بیت۔

۱۹۲۱ءَ نبیسیت ''منا ہر چیز ہمرنگ گندگا کیت۔ تک، کارگس، دوست ءُ سنگت، دگ، دمک، جنین اے دراہ ہمرنگ انت ہما کہ نزیک بوگا انت یا دور، درستاں چہ نزیکتریں راستی ایشنت کہ من وتی سرا زندان ءِ انچیں دیوالاں گوں جنگ ءَ یاں کہ نہ درواز گے است نہ دُرگے، پدا کافکا گشیت، مئے ءُ تئی ازم رژنائیں کوری ءَ چہ ابید دگہ ہچ نہ انت ھو بدرنگ ءُ لکشتگیں دیم ءِ سرا اے رژنائی شنگ انت ہے راست انت دگہ ہچ۔

کافکاءِ ناول گوں شاہگانی ءَ سر بنت بلے آہانی چاگرد ءَ نپس پر کنگ نہ بیت، کپار انت۔ اے بانانی تہا یک بانے ءَ اوں گوات نیست ہموداناتک بوگا انت پر چا کہ شاہگانی ءَ ناسرجمیں رنگ ءَ انچو درشان کنگ بوتگ کہ شاہگانی ہما دلد وستیں راہ انت کہ اودا دو مچکلیں کشک (لکیر) دچار کپنت۔

Scanned by CamScanner

کافکاءِ وتی عذاب چکیں حال اے رنگ ءَ درانگاز کنگ ۔

''من تنیگاں ءُ چہ بہار ءِ بنزہ ءِ نیام ءَ ایوک مرتگیں در چکانی ردے است، بلے من ہمے رنگ ءَ بہر بیتگاں کہ منی یک بہرے سرجمیں حال ءَ سہبگ انت ءُ اے بہر ہمے اوں گندگا انت کہ آ ہموداا وشتا تگ آ جاہ او دا چہ گیش اتگ ءُ سہراانت کہ آ اوشتا تگ ءُ ہمیشی ءِ نزیک ءَ بہار انت، بلے دومی بہر ہچ نہ گندگا انت بلے اے ماریت کہ اولی بہر درستاں گندگا انت بلے آ وت نہ گندگا انت ہمیشکا بنزہ ءَ چہ وتی تن ءَ پروشت نہ کنت''۔

اِمچو گمان بیت کہ عذاب ءَ کافکاءِ دنیا رودینگ رژنائی ءَ اناں ءُ اے دنیا وتی سسا سراچ ءَ چہ پیش بد دعایے ءَ گوں دچار بیتگ، کافکاءِ نبشتگاں چہ مئے دیمانو کیں ذہن سہرا بیت، سرجمیں زمین کہ شاہگانی انت ءُ سنگین، سنگینی آئی ءِ بخت انت ۔

کافکا ءَ یکرندے گشتگ منا ابدیت ءُ وش اتک کنگ لوٹیت بلے ابدیت منا رسیت چون؟۔ نطشے ءِ بابت ءَ یکے ءَ گشتگ کہ آ کافکاءِ پیرک انت ۔ ہمے پیرک ءَ اوں ابدیت ءِ وژن ءِ وش اتکی اوں کرتگ ۔

''زرتشت ءَ گشتگ'' ءِ بابت ءَ نطشے ءِ ہما نبشتا نک کہ آ ئی ءِ مرگ ءَ پدرستگ، ایشی ءِ تہا نطشے ءَ ابدی کڈن ءِ بارہ ءَ نبشتگ کہ ما اے حیال ءِ تہا گیشتر گرانتریں حیال دیما آورتگ، اے حیال آدمی ذات ءَ راگیشتر ارواہی کنگا پہ ساچک بوتگ، Will to Power ءِ تہا نطشے ءَ ابدی کڈن ءِ ہمے حیال دیما آورتگ کہ آ ہستی کہ آئی ءَ ہچ معنا نیست، ہچ لیکہ نیست بلے آئی ءِ نام گرگ بوگا انت ءُ نیستی ءِ صورت ءَ آئی ءَ ہچ آسرمہ بیت تہ ایشی ءَ چہ ترسناک دگہ چے بیت کنت ۔

نطشے ءِ سپر مین اوں انچیں مردے بیت کنت کہ داں ابدیت ہستی یے بہ منّیت ءُ آئی ءِ دردناکی ءَ وتی نجت بزانت ۔ بے معنائیں ابدیت ءِ ترس ءَ چہ مستریں ترس دگہ چے بیت کنت ۔ ۲۱/ نومبر ۱۹۱۱ءِ روچتاک ءَ کافکا نبیسیت ''مدتے ءَ پد مرچکیں سہب ءَ اے حیال ءَ گوں من گل بیتگاں کہ چانکو یے منی سینگ ءَ جنگ بوتگ ۔ یکے ءَ کافکاءِ ناولانی بارہ ءَ راستیں گپے جنگ کہ کافکاءِ دراہیں ناول یک انچیں تاکتے ءِ دست ءَ انت کہ آئی ءَ دراہیں نیکراہ منّ انت بلے اے تاکت حداوندی قانودے نہ انت ءُ نہ کہ حداوندی رحمتے، بلے انچیں تاکتے است کہ آ حداوندی قانو ءَ چہ یاگی انت ءُ حداوندی رحمت ءَ چہ زبہر کنگ بوتگ ۔

''کیسل'' ءِ کارست کہ زمین ءَ کساس کنت بزاں ''کے'' آ ''کیسل'' ءِ ترسناکیں حاکمی ءَ گوں حب دار انت، اے جاور حال نطشے ءَ چو درشان کتگ ۔ بدبختیں واجہ ئیَ حدا حاکانی تہا انت کہ بہر ءُ بانگ بوتگ، ءُ گوں ہمے حداءَ مار و پتگ انت ءُ تو دیگا اوں ہمے حداءِ منت ءَ اے ماراں گوں مہر کنئے ۔

******

ودار

خلیل جبران/ ڈی جے ندیم

آ ــــ گچین ءُ دوستریں ــــ آ کہ وتی وہدءِ سہب ءِ سمین ات، آ تاں دوازدہ سالاں ماں شہرءُ وتی جہاز ءِ ودار یگ ات ــــ کہ یکروچے آ ہگی ات ــــ ءُ آئی ءَ آئی ملک ءَ برگی ات ءُ دوازدہمی سال ءِ لاب ءِ ماہ ءِ ہپتمی روچ ءَ وہدے ہلک ءِ مردم وتی ڈگاراں چنگا اتنت۔

آئی ءَ شہرءَ ڈن کوہانی سرا لکیت ءُ زرءِ نیمگا چم شانک داتنت ــــ چہ زرءَ چستیں مُج ءِ تو کا وتی جہاز آہگا دیست، آ وہدءَ آئی دل ءِ درچ بوتنت ــــ آئی ءِ شادمانی ءَ زرءِ سربرءَ بال کنگ ءِ حاترا وتی بازنل پچ کتنت ــــ آئی ءَ وتی چم بند کتنت ءُ وتی ارواہ ءِ آسراتیں زرءِ جہلانکی ءَ دعا کنگا لگ ات۔

وہدے آ چہ کوہ ءَ ایر کپگا ات تہ آئی ءِ سرا گم ءِ گرندے کپت ــــ آئی ءِ دل ءَ یکپارگی حیال اتک، من چہ گل وشادان چیا برئیں ــــ اَے کردگار من چہ اے ہلک ءَ رخصت بوت نہ کنیں تا ہما وہدیکہ دگہ یک ٹپے وتی ارواہ ءَ مہ جنیں ــــ گم وانددہ ءُ آسراتیانی یک دراجیں وہدے ہے گمزدیں شہرءِ تہا گوازینگ، منی ایوکی ءِ شپ سک دراج اتنت مگہ بے آسرات نہ اتنت، پدا چوں بوت کنت کہ کسے وتی گم ءُ ایوکی ءَ چہ ہما آسراتی ءَ کہ ہمے حال ءَ گپت ات ابید دلپدردی ءُ گریوگا رخصت بوت بہ کنت۔

وتی ارواہ ءِ ہمنچو ٹکر من ہمے گپانی تہا دور داتگنت ــــ ءُ منی ارمانانی ہمنچک اولاد ہمے کوہانی بگل ءَ لیب کنگا انت ــــ کہ نو اے چوں بوت کنت کہ من وتی ارواہ ءِ سرا بارے ایرکنگا ابید یا وتی دل ءَ یک دردے ودی کنگا ابید واتر کت بہ کنیں ــــ اے پوشاکے تہ نہ انت کہ ایشی ءَ راچہ وتی جان ءَ جہل کنیں ءُ دور دیگ بلوٹیں تا بے اڑءَ دورے دئیں۔

منا ٹو وتی سیل وتی دستاں چہ چیلینگی دور دیگی انت۔ منا تو دستاں چہ وتی جگرءِ حون پرنچگی انت ــــ اے ہلک ایوکی حیال ءُ لیکہ ءِ نہ انت کہ من ایشی ءَ یلہ بہ دیاں ــــ شموشان ءَ ــــ چہ دل ءَ دور کنان ءَ ــــ بہ رئیں۔ اے وَ منی دل انت ــــ منی دل ءِ واہشت انت ــــ کہ ایشی ءَ کارسازءَ پہ دستِ وت سازاتگ۔ مگہ ــــ من جلّت ہم نہ کناں ــــ زرکہ پدا ہم درستاں ءَ وتی بگل ءَ چکان ءَ گوں وتا گورامباز کنت۔ منا گوانک جنگا انت۔

گڑسرا منا وتی بیدارءَ سوار بوگ کپیت ــــ پہ ہمے ہاترا کہ دارگ ــــ وہدیکہ شپ ءِ ساعت کنارہ بہ بنت ــــ یک بُد کے ــــ چہ سرپرءَ زبہر ــــ انچو چوش کہ گوات ءِ پیابدکا وصاف بوان یک کالبے ءِ تہا بند بیت ــــ جلگ ــــ بوت نہ کنت اپسوز کہ من ــــ ہرچیزے کہ ادا است انت گوں وتا برت بکرتیں۔

ــــ مگہ چیا ــــ

توار آئی ءِ کوپگانی سرا زبان کہ بازنل جنت انت وت وَبال کت کنت انت مگہ زبان ءَ گوں وتا برت نہ کنت ــــ آ مجبور

Scanned by CamScanner

ئی ءَپُشت ءَ بہ بر! انت کہ ایوکا آزمان ءِ جست ءَ بال بہ کنت ___ ءُ ہے وڑا بانز

آ وہدے روچ ءِ برانزان ءَ گوں وتی زوراکیں بانزلاں برّان ءَ رژنائی ءِ ہے تالانیں دام ءِ توکا اڑان ءَ ___ بال کنت ت ___ تہ وتی کدوءَ گوں وتا برت نہ کنت۔

ہے وڑا پگر کنان ءَ ___ گمیگ ءُ شاتکام ہم ___ وہدے آ کوہ ءِ کنارہ ءَ ایر کپیت تہ پدا آئی ءَ زرءِ نیمگا چارِت کہ آئی ءِ ہازرءِ کراد یمی آپان انت۔

آئی ءَ جہاز ءِ ناحدایان ءَ جہاز ءِ کیبن ءَ اوشتگا دیست انت آ دراہ ناحدا آئی ءِ ہم وطن اتنت ___ آئی ءِ زبان حاموش ات لہ آئی ءِ ارواہ ءَ بے اختیار ہما ناحدایان ءَ گوانک جتت ___ منی اے نمیرانیں مات ءِ چکاں چولانی شہسواراں ___ چنت بر من شمارا ئی واب ءِ جہان ءَ حیالانی چولانی سرا آپ بازی کنان ءَ دیستگ۔

نوں شما منی سدءِ حال ءَ منی نیمگا اتک ئے کہ آ چہ واب ءِ جہان ءَ جُہل ءُ پراہ یک جہانے ___ ہاں روگا من تیاراوں۔

منی سفرءِ ہدونا کی وتی بادبان ءَ یک للچکیں گوات ءِ برانزانی ودار یگ انت ___ بس ساہ ءِ دگہ ___ اے بے ترک و ذاریں چاگرد ءَ بس مہر یک واتریں چم ات۔ پدا من شمئے گوراکائیں ___ زرءِ مسافرانی ہمراہیں مسافر ___ ءُ تو! اے گران ہائیں زر ___ اَے مات وپتکیں ___ تو! کہ تئی جندءِ بگل ءَ چمگ ءُ دریا آن ءَ آجوئی نصیب بیت انت، من گوں تو عہد کنیں ___ ایشی ءَ چہ پیسر کہ اے ہلک ءَ زندءِ دریاءِ آپ چیزے گام دگہ بروت یا ہے بہارگاہیں دمک ءِ توکا یک ساہتکے دگہ وتی وش تواری ءَ برجاہ داشت بہ کنت ___ من تئی گوراکائیں ___ الما کائیں۔ اے درہا آئی ءَ گشت انت، دگہ باز ہم است ت کہ آئی ءِ دل ءَ کہ گوشگ نہ بوت انت ___ پہ اے حاترا کہ آوت زاناں چتور زبان ءَ بیاریت انت ___ ءُ وہدے کہ آ شہرءِ تو کاماں بوت تہ دراہیں مردماں آئی ءَ را سلام گشت ءُ درہائیناں یک زبان ءَ کوکار کت ___ ہلک ءِ درہا چودری ءُ شیخ دیم ءِ صف ءَ اوشتات انت، آہاں گشت ___ نوں چہ ما جتا مہ بُو ___ نوں چہ ما دُور مہ رو ___ وہدیکہ مئے شام بوت ات ___ تو مئے ہاترا یک رژنائی ے آوُرت ___ ءُ تئی ورنائی ءَ ماراچوں چونیں واب گندگ ہیلدات۔ نوں تو مئے نیام ءَ بیگانگ ئے ___ نہ مہمان ئے وہدیکہ تو مئے اولاد ئے ___ مئے جندءِ دوست ئے ___ نوں مئے چمان ءَ وتی دیدءِ گون جوڑ مکن ___ شیخ ءُ مرشداں گوں آئی ءَ گشت: زرءِ چولان ءَ مئے ءُ وتی نیام ءَ میار ___ ءُ نہ اے زندءِ عہد ءَ را کہ تو مئے گوراگوازینتگ ___ گوشتگیں وہد ءِ حوالہ ءِ بکن۔

یکروچے ءِ وڑا تو مئے نیام ءَ گوشتگ ئے ___ تئی بالاد ءِ عکس ءَ مئے دیمان ءَ رژنا کرتگ ___ تئی پرنوریں پیشانی ءَ مئے پیشانیان ءَ رژنا کرتگنت۔ ماگوں تو باز مہر کتگ مگہ مئے مہر بے زبان ات ءُ ماں پردہاں چیر دات ___ مگہ آ مروچی ڈن ءَ اتکگ ترا توار کنگا انت ءُ تئی دیما بے نقاب انت ___ ءُ بیت ہم ہے ___ مدام ___ کہ مہر چہ وتی جہلانکی ءَ بے سد بیت انت ___ تاہما وہدیکہ جتائی ءِ وہد بیت انت ___ ☆☆☆

خلیل جبران ءِ کتاب ''اس نے کہا'' ءِ منت ءَ

Scanned by CamScanner

پابلونرودا

علی گوہر

پابلونرودا کہ میاں استمانی رنگ ءَ لاطینی امریکہ ءِ شاعرمنگ بیت ۱۹۰۴ءَ ماں پیرل (چلی) ءَ پیداک بوت۔

۱۹۲۰ءَ وانگ ءِ ہاترا آسانتیاگوءَ شت ءُ وتی لچہانی اولی کتاب ''لاءِ کینشمین ڈی لافیئسا'' ۱۹۲۱ءَ شنگ کنائینت۔ آئی ءِ دومی دپتر ''کریس کولائیو'' (۱۹۲۳) ءَ آئی ءَ را یکیں دمان ءَ یک بلائیں پجارے دات۔

۱۹۲۴ءَ آئی ءَ وتی سکیں نامداریں لچہانی دپتر ''وی انٹی پوئمنز ڈی اموریا انا کانشمین ڈسپیریڈا'' شنگ کت۔

۱۹۲۷ تاں ۱۹۴۵ءَ آئی ءَ ماں رنگون جاواءُ بارسلونا ءُ مجلسِ قانون ساز ءِ جہت ءَ حذمت کت ءُ وتی نویسگ برجاہ داشت۔

اسپین ءِ وت ماں وتی جنگ ءَ آئی ءِ سرا بلاہیں اثرے دوُردات، نرودا، دومی جہانی جنگ ءَ پد کمیونسٹ پارٹی ءِ یک باسکے جوڑ بوت ءُ آئی ءِ مٹ انگیں نقطہ ءِ نظر وتی شعرے ءِ تو کادرج کنائینت۔

تنیگا تاں آئی ءَ وتی شاعری ءَ جوانیں بستارے ءِ پیا حساب نہ کت بلے یک گشتن یے کہ پہ بنی آدمانی واستا آئی ءِ گشتانک ''سادگیں مردم'' کہ نتنائیل ٹارن ءَ رجانک کت، یک جنگی لچہے ءِ بہرانت۔ اے لاطینی امریکہ ءِ راج دپتر ءِ عکس انت کہ آئی ءِ خُشکی ءِ ندارگانی مزن شانی ءِ یاتاں گجیت۔ اے سیاسی ندارگاں اوں پجاروکی ے بخش ایت۔

ہر وہدءَ یک بازنویسیں شاعرے ءِ حساب ءَ نروداءَ وتی نویسگ برجاہ داشت۔ ۵۰ءُ۶۰ ءِ دھک ءَ آئی ءَ را شاعری ءِ درگت ءَ نوبل داد دیگ بوت۔ ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۳ءَ آئی ءَ الاندے ءِ دست ءِ چیراچلی ءِ سفیرءِ بادست ءَ ماں فرانس ءَ حذمت کت۔

پابلونرودا ءَ ۱۹۷۳ءَ اے کوڑہ یلہ دات۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

ماں تلاراں قلمی عکسے

پابلونرودا/علی گوہر

ہاں! من آزاتگ ات، من بازیں سال گوں آئی ءَ گوازینتگ ات
اں آئی ءِ تلاہ ءِ سنگیں بالادءَ
یک مردے ات کہ دمبرتگ ات
راگوئے ءَ آئی ءَ وتی مات، پت، چک، برازتک وتی (نوکیس تر ءُ ناکو)، وتی لوگی، وتی مُرگ ءُ چیٹک ءُ لہتیں نیم پچیں کتاب یلہ داتگ اتنت۔
ہاں آئی ءَ رادروازگ ءِ دپ ءَ توازکت
ہدے آئی ءَ ڈک پچ کت، پلوس ءَ آئی ءَ رابُرت
آئی ءَ راسک بازجت
کہ آئی ءَ فرانس، ڈنمارک، اسپین ءُ اٹلی ءَ حون ءِ ہارتا چینگ ات
ہے حساب ءَ آمرت ءُ من آئی ءِ دیم ءِ چارگ بندکت
آئی ءِ جُہلیں حاموشی ءِ گوشدارگ بندکت
پداانا گہ یک تو پانی ایں شپے ءَ، کہ برف ءَ کوہ ءِ سراوتی نرمیں پوشاکے تالان کتگ ات
لیس ءِ پُشت ءَ، اوداباز دور
من دیست کہ منی سنگت انت کہ آئی ءِ دیما پہ منگ ءِ واستا سراجہل کنگا ساڑی نہ ات
آئی ءِ پونز گوات ءَ پتاتگ ات
دراندیہہ ءِ جہل ءَ زمین ءِ سراایراتک انت
ماں سِنگاں بدل بوتنت، آوتی ھندءَ زندگوازینگا انت

☆☆☆

پابلونرودا ءِ اے لچہ ''Selected Poems'' ءَ چہ زورگ بوتگ۔

انگریزی رجانک: انتونی کیریگن

Scanned by CamScanner

لبز

ژاں پال سارتر/عومر کیّا

من انچو نہہ سال ءِ بوتاں من ایوک ءُ تہنا اتاں، من ہے مارات منی تہنائی ہجبر ہلاس نہ بیت من بے پجاریں نبشتہ کارے اتاں من پدا نبشتہ کنگ بندات کت منی نوکیں ناول انچیں نوکیں نکان ءِ نہ بوگ ءِ سوب ءَ کہنیں ناولاں چے سرتا پاد یک رنگ اتاں بلے کس ءَ اے نزوری نہ مارات من وتی نبشتانک وت ونت انت، وت چگّس داتنت۔ منی دماغ انچو تیز جیڑ یت کہ آئی ءِ ہمراہی ءَ منی دست درد کنگ بندات کنت من پداوتی پریں کاپیاں حُل ءِ سراچ کناں من چریشاں بے یال باں بلکیں ہے واستا من ہچ کارءَ سرجم کت نہ کناں، آ کسہ کہ بندات نہ بوتگ آئی ءِ آسرءِ گشگ ءِ چہ فائدہ؟

منی سیاہ کتگیں کاگد کہ آئی ءِ تہا مقصدیت بے معنا بلے پہ ناگت وت مقصد جوڑ باں من اے گپ ءَ اپسوز نہ کناں کہ منی نبشتانک وانگ بباں، من وتی وانوکاں متاثر کنگا شریں نبشتانک ءِ نبشتہ ءِ جہد کتگ ات کہ من وتی باطن ءَ جتا چوسنگ ءَ مُہر اتاں۔

منی حیالانی سیمسر چوراست چہریں زبگے ءِ پیاات من اے ھبر پیسرا ہم گشتگ کہ من دنیا زبان ءِ شون ءَ تخلیق کتگ۔ یک مدتے ءَ من دنیا زبان ءِ ہم گام لیک اتگ۔ است بوگ ءِ متلب ہمیش انت کہ اے دنیا ءِ شنگیں حدءَ کجانہ کجا نامے پشت بکپیت، نبشتہ ءِ متلب ءَ اے شنگیں حد ءِ سرا نوکیں نام نقش کنگ بہ بنت۔ اگں من دراہیں لبزانی امبارءَ چ بکناں منی ڈبہ چہرگاں وتا گیشینت نہ کنت، منا حیالے اتک درگیتے من اے باگ ءِ تہا حشکیں درچک نۓ دیست بکتیں من حیال ءِ حیرانی ءِ حدءَ گوں مارات کت، من کہ بیدا انچیں درچکے ءِ شوہاز ءَ دربیا تکیناں من انچو داریگاں کہ ہے درچک زندگی ءِ تہا درکیت، یک ساعت نۓ آئی ءِ راستیں بالادبرے چہرگ ءِ شکل ءَ برے پھرءِ شکل ءَ ظاہر بوت۔

من حیالانی بالادءَ درپشوکیں لڑوکیں تاکاں چے معنا بخش ات من کدی وتی تخلیق ءَ راکا گدءِ باہوٹی ءَ نہ داشتگ، منی یاتانی تہا ہرو ہد پچی بوتگ۔ اے حیال تہنا منی ات، راست من آشمشتگاں من ایشاں جاگہ یے الم یات کناں۔ من نبشتہ کارے ءِ بستارءَ گوں لبزاں عشق کتگ دنیا ءِ لبزانی سبزیں آزمان ءِ چیرا من لبزانی میست ءِ تہا سراچست کناں ہے کارءَ من ہزار سال ءَ کناں من یک کتاب ءِ زرت ہزارر نداچ کت بند کت آئی ءِ شکل بدل نہ بوت۔ کاگدانی مچیانی توکا معنویت یک چوئیں ٹِک ییے ءِ وڑا کپتگ، نہ شکلے بدل کت نہ کہ اثرے ایرکت، من دومی نیمگا چو بالوءِ ذول ءَ اتاں چراغ ءِ رژنائی ءِ بندیگ۔ من رژنائی ءَ بند کناں، رژنائی ءِ توکا

ہے بے گندیں کتاب اوں درپشگا ات کہ وتی جندءِ تہار رژنائی ات ۔ من وتی نبشتہ ءِ رژنائی ءِ شرچکیں چمگاں چہ فائدہ زوراں پدا ہے رژنائی ءَ برباد یں کتاب جاہانی نیمگا براں ہے عمل انسان ءِ قسمت ءَ رکینیت کنت ۔

منا ہما بند یانی سرا پگر بوت کہ آہاں وتی ڈونڈیں کوٹیانی تہا موم بتی ءَ چہ دراہیں دیوال سیاہ کت انت ۔ کارست ءِ دیمروی منی زبری ءِ تہنائی ءِ ردوم کم کنتت بلے من ہچ ڈول ءَ ہژنیگ نہ بوتاں وتی واہشت ءِ عاجزی ءَ چہ وت دلگوش بوتاں کہ الم قدرت منا اے واہشتانی سرجم کنگا موہ دنت ، ہے گرو چیل ءَ گوں من وتا راتہنا کت ۔

انچو من ورنائی ءِ زمین ءَ پاداریکتاں دربرجاہ ءِ بورڈ ءِ سرا نبشتہ کنگاؤں پیریں جنین کہ ہرروچ پمن عطر ءَ پلانی بوہاں گوں بانے ممہینت ۔ منی عادت درستاں دوست داشتگاں کہ منی ردوم شریں وپے ءَ بوتگ ات ، تہنا ہے گپ منی گوشاں کپت تئی بان من شمشتگ _ ''لیسی'' _ اے ہما جنوزام ات ہے عادت آئی ءِ تہا است ات من تہنا ہے دیستگ کہ منی ٹیبل ءِ سرا رژنائی چوجون ءِ رنگ ءَ ات ۔ آدگہ درستیں بان تہارونگی ءِ چنکان ات ، پردہ کشگ بوت منی مات وتی کسہ ءَ کشگا ات ، یکیں دمان دہ سال پشت ءَ شت یک مردے کیت منا رکینیت ، چاگرد ءِ تہا منا واجہی یے برسیت ، پمن منی جن شریں ناز کنت ، من پسہ ءَ ڈولداریں چک دیاں دو بچک یک جنکے ، شہر ءَ حداں چہ دورزمین بہا زوراں آئی ءِ سرا لوگ بنداں ، اے دہیں سالانی توکا یک لبزے منی گوشاں نہ کپت منی سرا نگت ٹیبل ءِ سرا ایر ات ، یک مردے گندگا آئی ءِ ریش منی پت ءِ ریشانی پیم اتاں لبز گنج ءِ مچ منی ٹیبل ءِ سرا ایر کنت منی ریش اسپیت بوتاں ۔

منی دستاں سرگ بنا کت درستیں کاپی جل ءِ سرا مچ بوتاں زانشت واہانی آماچ اتاں منی چک واب اتاں اگاں نہ مرتگاں منا واب ءَ ایشانی زانشت ءَ چہ درکتگ ات ، اے تہنائی اوں چونیں چیزے ہزار مردم جان پہ دیم کپتگ انت من ایشاں چہ جدا تہنا ایشانی حاموشی ءِ گوشدار وکیں آدم ۔

حدا گندیت ، آئی ءَ منا یل دیگ آزمان ءِ سر ءِ روگ ءِ گپ جت منی گوراوہد نیست ۔ اگں ناں آئی ءَ را من وتی ارواہ گوں میس کشتگیں کا گدپیش داشتگ اتاں منی کوپگ ءِ سر ءِ فرشتگ ءِ نبشتہ یے ونت انت ، زہرے تہنا بوت آ منی ازم ءِ آفتیں جہلانکی ءِ منوک ات من وتا وت گشت دومی ساعت ءَ من حیراَت منی سوزمان چہ حدء شریں نبشتہ دوست داریت ، من زانتگ ات بیزاری ءِ ساعت ءَ نبشتہ کنگیں ہمک نظم ڈولدار بیت من اوں بیزاری ءِ درچک ءَ ڈولداریں تاکانی سندگ ءِ ارادہ کت ۔

لبز ءِ جنس من ہر وہد پہ شک مارا تگ من ہے لبز ءِ گارکنگا تیار اگں منی باطن ءَ ہے ستک است ۔ من مارات کہ ہرروچ یکیں کوپگ ءِ سرا سرءِ ایرکنگ منی اندر ءِ موسم ءَ دوست نہ بوگا انت من دود ءِ پابند بوگ نہ لوٹ ات من ہما کت ، من گوں حداءَ ہرروچ گپ تران کت ، منا گشت یے :

''تو نبشتہ کنئے'' ۔

''من وتی دستان ءَ چست کت گشت منی بستار ءِ چے انت تو منا در پچنگ''۔

''اے گپے نہ انت''۔

''من چیا؟''۔

''زاناں من قلم ءَ شرتر کار مرز کت کناں؟''۔

''اناں''۔

''تئی حیال ءَ شریں نبشتہ بلاہیں ندءَ چے در کایاں اے حدا من پچیو نزوراں من کتاب چوں نبشتہ کت کناں''۔

''تو نہ بےُ دگرے نبشتہ کنت بلے تو ہمائے ترا من در پچنگ''۔

منی تسلا دیگا بلاہیں گپے اتنت۔ ہر چیز چہ زندگی ءِ دراجیں چکاس ءَ رسیت من وتی درستیں تچکیں راہ گار کتنت۔ منی در بر جاہ ءِ استاد بوگا منی عاجزی دور چگل داتگ ات، من گوئنگ نہ باں۔ من وتی ملکموت مہر پچیو مشکلاں گوں در پچنگ۔ بید جز بگ ءَ اے سو ہیں عاشق منا دوست نہ بوتنت، من گوں ''یلیک'' ءِ بت ءَ چیزے الم نبشتہ کناں، کست پروش بیت ہر چ جہدے منی تہا مان، دیان یے۔ ہمے ساعت ءَ من مارات کہ منی اولی کتاب ءِ سرا ''لٹیکی'' جوڑ بہ بیت من مرد ماناں دوست نہ باں اخبارانی تہا ذلیل باں منی لوگ ءِ دروازگا سنگ جنت، منا تیرے بہ سرمبیت شرتر ہمیش انت، منا تچگ لوٹیت لہتیں ماہ غارے ءَ گوازینگی انت اے رد جیڑگ ءِ سوب انت ہر مردم نیک بیت حراب جیڑگ ءِ شکار بیت حدا ایشی ءَ حراب نہ گشیت رو چے من چہ اے دام ءَ در کایاں پدا من وتی نیبل ءِ دیما ننداں یک کتابے نبشتہ کناں اے کسہ ءِ دو آسر بوت کنت، من وتی حیال ءِ ہمرائی ءَ ہر دو کانی تہا یکے در چناں کہ وتی آہن ءِ پلنگ ءِ سرا وتا مرگ ءَ بکنداں، ہمو دا بیزاری ءِ ساعت ءَ درست گوں من کست بہ کنت ہما ساعت ءَ وتی نام ءَ چوکوہ ءَ بکنداں پنجاہ سال ءِ عمر ءَ نوکیں قلم ءِ سرا نبشتہ کنگ ءِ جہد ءَ کناں من وتی نام ءَ انچیں نبشتا نک نبشتہ کناں لہتیں روچاں پد گار باں انچیں جوءِ یا الماری ءَ کپیت آئی ءَ واناں ہمے بے پلگاریں نبشتا نک'' نیارڈ'''' زاگو'' چھاپ جاہ ءِ دست ءَ دیاں دو روچ ءِ تہا ہزار دانگ بہا بیت۔ مردمانی دلاں من جاہ گہ کناں اخباری مردم منی رندا کپنت من کس ءَ دست نہ دیاں یکروچے منا ہور ءَ مسینت من ہوٹل ءِ تو کا رواں گنداں نیبل ءَ سرا کتابے ایر انت ایشی ءِ تہا چے بوت کنت کسی دست ءَ نیاؤ کیں لبز انت ژاں پال سارتر یلیک دریا ءِ شاعر ...... یمی تاک ءَ سرا شش کالمی سہری بیت من گل ءَ بال باں'' اناں'' غمگیگ باں پدا لوگ ءَ واتر باں وتی پریں کاپیاں چتی ءِ تہا کناں، گوں سادے ءَ مہرے بنداں، کتاب چھاپ جاہ ءِ پوریا سرانی کرا ایرکناں پدا من وتی کسانی ءِ ملگزارانی نیمگا واتر باں۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

انگریزی ''نبشتانک'' (Essay) ءِ گونڈیں خاکہ یے

بشیر سیفی / رحمدل رمضان

انگریزی لبزانک ءَ نبشتانک (E s s a y) ءِ لبز یک لبزانکی تہرے ءِ صورت ءَ فرانسیسی لبزانت میشل ڈی مانتین (۱۵۹۲ـ۱۵۳۳) ءِ سبب ءَ سر بوتگ۔ آئی ءَ ۱۵۸۰ ءَ وتی نبشتانکانی دپتر Essais ءِ نام ءَ پیش کت۔ فرانسیسی زبان ءَ اے لبز ءِ معنا جہد ءُ کوشست گیگ انت چونکہ مانتین ءَ اے وڑیں غیر رسمی ساچشتانان کہ آ بابت آئی ءَ وتی جند گشتگ ات اولی رندا پیش کرتگ اتاں پمیشا اے ساچشتانان Essais بزاں ''جہد'' ءِ نام ءَ داتگ ات۔ مانتین ءَ اے نبشتانکانی انگریزی رجانک ۱۶۰۳ ءَ جان فلوریو ءَ کت انت۔ آ یک اطالوی مہاجرے ءِ چک ات۔ اے وڑ ردانکی لبزانک ءَ اے تہر فرانسیسی ءَ چہ انگریزی ءَ رس ات ءُ انگلستان ءِ موسم ءَ ایشی ءَ را انچو ساتک کہ نوں ایشی ءَ را انگریزی لبزانک ءِ تہرے گشگ رد نہ بیت۔

انگریزی لبزانک ءَ اے تہر ءِ حد ءُ بندانی ہیشینگ ءَ وا تا اکنوں اے تو سیپ نہ بوتگ کہ نبشتانک ءَ چہ مراد یے انچیں ورنیامی وراج کشیں ردانکی ساچشت یے کہ آئی ءَ تہا یک نپچ ءِ آسان ءُ سرسری وڑے ءَ ہما حد ءَ گپ جنگ بہ بیت کہ داں ہما حد ءَ ساچشتکار ءِ جند متاثر بوتگ۔ بلے انگریزی ''نبشتانک'' ءِ تاریخ ءَ تپاسگ ءَ چہ بے معلوم بیت کہ انگریزی لبزانک ءِ نبشتہ کاراں ''نبشتانک'' ءِ اے تاریخ ءَ را انچیں بے نہ کتگ۔ وہد ءِ ہمراہی ءَ اے تہر وتی خاصیت ءَ یہ دیان بوت ءُ دگہ رنگے بوت آئی ءِ ثبوت انگریزی نبشتانکانی دپترانی وڑ وڑیں نبشتانکاں چہ رسیت بلے چریشی ءَ چہ ابید ''نبشتانک'' ءِ وصیف ہما گنگ بیت کہ چیسر اکنگ بوتگ۔ اے بابت ءَ ڈاکٹر جانسن ءَ اے سطر کت:

A loose sally of mind and irregular and undigested piece.

بہ زبان ءِ سرا انت بلے نہ تہنا انگریزی ءِ گیشتریں نبشتہ کار بلکیں ڈاکٹر جانسن ءِ جند ءَ نبشتانک اوں اے تو سیپ ءِ لوٹ ءُ گزراں چیو کت نہ کنت ءُ مانتین ءِ نبشتانکانی اروار ءَ تک بازیں نبشتانکاراں رس ات کتگ۔ بلے سبب انت کہ نبشتانک ءِ گالبند ءَ اردو معنی نبشتانک ءُ انشائیہ (ریزمانک) ءَ اردو زبان ءَ یک انچیں بحث پیدا کتگ کہ آ تچ وراہی ءِ نام ءَ نزانت۔ حالانکہ انگریزی نبشتانک ءِ تاریخ ءِ سرا شریں چمشانکے دیگ بہ بیت گڑا گپ چو آئینگ ءَ بیت۔ انگریزی لبزانک ءِ سر فرانسس بیکن (۱۶۲۶ـ۱۵۶۱) ءَ اے تہر ءِ بنگیجکار زانگ بیت۔ ایشی ءِ ہمراہی ءَ اے گپ ہم پدر بیت کہ آئی ءَ مانتین ءِ نبشتہ ءِ طرز ءَ چہ اثر زرتگ ءُ

اے تہر ءِ نیمگا اتگگ بلے ماتئین ءِ نبشتانکانی انگریزی رجانک ۱۶۰۳ ءَ بوتگ وہدیکہ بیکن ءِ دوازدہ نبشتانکانی گونڈیں دپتر ۱۵۹۷ ءَ شنگ بوتگ ات۔ رجانک ءَ چہ شش سال ساری، رجانک ءَ چہ اثر زیرگ حیرانی گپے بلکیں ناممکن انت بلے اگاں بیکن ءِ بنداتی نبشتانک کہ آئی ءَ ایشاناں ''افکارِ پریشان'' ءِ نام داتگ ات دگہ دگہ بنکپانی سرا آئی ءِ فلسفیانہ حیالانی دپترے گندگا کیت۔

ماتئین ءِ نبشتانکاں چہ گپ ورپ ءِ روانی ءَ مردم انچوش ماریت گشئے گپ ءَ چہ گپ درکیت۔ وہدیکہ اے بیکن ءِ نبشتانک پیونوانت کہ آہان ءَ ہچ وڑا Irregular یا Undigested گشگ بوت نہ بیت کہ اے بیکن ءَ وتی نبشتانکانی تہر چہ ماتئین ءَ بدل زرتگ بلے آئی ءِ نبشتانکانی تب گوں ماتئین ءِ نبشتانکاں ہچ وڑیں سیادی نہ دارانت۔ بہر حال نبشتانک ءِ حوالہ ءَ یک مدتے ءَ فرانس ءَ ماتئین ءَ انگلستان ءَ بیکن ءَ چہ ابید دگہ نام دیمانیاتگگ۔ تاکہ ۱۷۰۹ ءَ رچرڈ سٹیل (۱۷۲۹_۱۶۷۲) ءَ آئی ءِ سنگت جوزف ایڈیسن (۱۷۱۹_۱۶۷۲) ءَ بندات ءَ ٹیٹلر ءَ پدا اسپیکٹیٹر ءِ ذریعہ ءَ ''نبشتانک'' ءَ را حالتاکی تہرے جوڑ کت ءُ نامدار کنا نینت۔ اگں چہ ۱۷۰۴ ءَ ڈینیئل ڈیفوءَ چہ حالتاکی نبشتانک Periodical Essay بندات بوتگ ات بلے شریں وڑے ءَ اے تہر ءَ دیمروی ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ منتوارانت۔ آ دور ءَ ایڈیسن ءُ سٹیل ءَ چہ ابید آ دگہ نبشتانکار کہ دگہ دگہ حالتاکانی سبب ءَ چہ دیما اتگگ اتنت آہانی تو کا سیموئل جانسن (۱۷۸۴_۱۷۰۹) ءُ اولیور گولڈ اسمتھ (۱۷۷۴_۱۷۲۸) ءِ نام گرگ کرزانت۔ جانسن ءِ تاکبند ریمبلر (The Rambler) چو شکہ ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ مقابلہ ءَ کے سنجیدہ ترات ءُ دلگوش یے پکارات ہمیشکا قوم ءِ دیما گیش نامدار نہ بوت آئی ءِ نبشتہ ءِ وڑ و پیم اوں چہ لاطینی لبزاں چہ پری ءِ سبب ءَ کے گران ات ہمے واستا انگریزی لبزانک ءَ ''جانسنی طرز'' ءِ گالبند کار مرز بیت بلے نبشتانکار ءِ بستار ءَ آئی ءَ زیاتیں ارزشتے نیست ات۔

گولڈ اسمتھ گوں وتی وش تبیں طرز ءُ وڑ وڑیں بنکپانی سبب ءَ مرچی اوں وانوکانی یک مزنیں حلقہ یے داریت پر چا کہ آئی ءِ نبشتانک ءَ چہ بچکند ءُ شیرکنی وانوکاں ہماوشی ءَ دنت کہ یک ساچشتی نبشتانکے ءَ چہ رسگ لوٹیت۔ لی ہنٹ (۱۸۵۹_۱۷۸۴) ءُ ولیم ہیزلٹ (۱۸۳۰_۱۷۷۸) ءِ نام گرگ ءِ قابل انت۔ لی ہنٹ ءَ ولیم ہیزلٹ ءِ کمک ءَ پیسرا ایگزامینر (The Examiner) ءِ بندات کت کہ آ اے یکشمبہ پر ایکشمبہ یے شنگ بوت ءُ پدا سئے ماہی ریفلیکٹر یے شنگ کت۔ آئی ءِ تاک ءَ چوں کہ لبزانک ءَ چہ ابید سیاست ءِ سرا اوں گپ جنگ بوتگ ات مرچیگیں ڈول ءَ ہنٹ ءِ دور ءَ اوں سیاست بازی ءَ چہ نہ رک ات۔ ہمے واستا آئی ءَ دو سال ءَ جیل ءَ روگ کپت۔ آزاتی ءَ پد آئی ءَ ایگزامینر ءِ توکا آشوپی مٹ و بدلی آورت ءُ شعوری رنگ ءُ ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ رندگیری ءَ نبشتانکاری بندات کت کہ آ ''ایگزامینر'' ءَ ''دی راؤنڈ ٹیبل'' ءِ سرگال ءَ شنگ بوت انت اگں چہ ہنٹ ءَ وتی دور ءَ کے نام کٹ ات بلے بگ واکر ءَ لبزاں آ انچو نامداریں نبشتانکارے نہ انت کہ تاں دیراں زندگ بمانیت چیا کہ آئی ءِ فکر ءِ جہلانکی ءُ واک ہالیگ انت آئی ءِ حیال ءَ ہنٹ ءَ چہ گیشتریں ارزشتے آئی ءِ سنگت ہزلٹ داریت کہ وتی بازشریانی سبب ءَ انگریزی لبزانک ءِ اول سرپ ءِ نبشتانکاراں شمار

Scanned by CamScanner

بیت ۔ بلے آئی ءِ نبشتانکاں چہ ترندی ءُ ترپشی ءِ یک انچیں چول یے گندگ بیت کہ چریشی ءَ آئی ءِ جاہ ءُ مقام ناسرجم بیت بلکیں نگد کاری نبشتانکاں اے ترندی حدءَ چہ گیش مارگ بیت ۔

ہژدہمی قرن ءِ گڈسرا اے وڑیں نبشتانکاری دیم پہ زوال ءَ روان گندگ بیت، بلکیں ہے واستا کہ نوں اے وڑیں نبشتانکانی آ دلکشی پشت نہ کپتگ کہ بندات ءَ مارگ بوتگ ات ۔ ہژدہمی قرن ءَ کساس دراہیں مزن مزنیں لبزانت ابید چہ فرق ءُ درک ءَ ماں کتاباں لچہ ءُ رم ''نبسانک'' نبشتہ کنگا اتنت ۔ بلے ہژدہمی قرن ءَ پدماں کتاباں نبشتہ کنوک پُشتی سرپ ءِ سیالدار گندگ بوت انت ۔ ایشی ءِ سبب ناول ءِ نامداری گشگ بیت کہ آ ''جنٹلمین میگزین'' ءَ عام کتگ ات ۔ جانسن ءِ گشگ ءِ مطابق ءَ ایشی چھاپ شنگ کساس دہ ہزار ءَ ہاکنز ءِ گشگ ءِ ردا آ روچاں کساس پانزدہ ہزار بوتگ، ہاکنز آ روچاں ایشی ءِ پارلیمانی رپورٹ نبیسوک بوتگ ۔ جانسن ءَ پارلیمانی رپورٹ ءَ ابید اے تاک ءِ واستا بازیں نبشتانک اوں نبشتہ کتگ ۔

نوزدہمی قرن ءِ اولی چارک ءَ ''لندن میگزین'' ءِ سبب ءَ چہ چارلس لیمب (۱۷۷۵۔۱۸۳۴) ءِ نام دیما ات ءُ زوت انگریزی نبشتانک ءِ نامدارتریں نام جوڑ بوت ءُ مردم آئی ءَ را انگریزی نبشتانک ءِ شاہزادگ ءُ انگلستان ءَ ماتیں ءِ مٹ گشنت ۔ آئی ءِ نبشتانک یک انچیں آدینکے انت کہ آئی ءِ توکا، آئی ءِ ذات (شخصیت) وتی دراہیں ناآسودگیں واہشتانی ہمراہی ءَ وانوک ءِ دیما پدر بیت ءُ گندگا کیت آئی ءِ نبشتانکانی رنج ءُ غمیں دروشم، آئی ءِ ذاتی زندگی ءِ دزمحرومیانی آسر انت بلے آئی ءِ اسلوب ءِ توکا ہما وتکیلیت ءَ وت وت دلی کہ است انت، آ، آئی ءِ ءُ آئی ءِ وانوک ءِ نیام ہچ وڑیں پردہ ءِ بوگ نیلیت ۔ ہے سبب انت کہ پرآئی ءِ نبشتانکاں Personal Essay ءِ گالبند کارمرز کنگ بیت ۔ چارلس لیمب ءَ پد رابرٹ لوئیس اسٹیوینسن (۱۸۰۵۔۱۸۹۴) اگاں چہ باز سوب مندیں نبشتانکے نبشتہ کتگ بلے چارلس لیمب ءَ چہ گیش آنامداری جی کے چسٹرٹن (۱۸۷۴۔۱۹۳۶) ءَ کہ رس اتگ ات، آ بلکیں بیستمی قرن ءِ دگہ نبشتانکاراں نصیب نہ بوتگ ۔ اگں چہ میکس بیربوم، ای وی لیوکس ءُ رابرٹ لینڈ ءَ باز جوانیں نبشتانک نبشتہ کتگ ءَ آہاں وتی وتی انفرادیت اش مناریتگ بلے ادنائیں بنگپانی سینگارگ ءُ آہاں مزن کنگ ءِ آ رپک چسٹرٹن ءَ گون ات آ گوں ہمائی ءَ بندوک انت ۔ البت آ اے جی گارڈنر ءَ گوں نزیک بیت ۔

☆ ☆ ☆

Scanned by CamScanner

رھسر

اوکتایو پاز/ اے آرداد

اردور جانک: عزیز حامد مدنی

اے دراج پندءَ انسر تگیں کشکلے
من تہاری ءِ جنزان ءَ ڈیک وران ءَ
کپاں
پادکایاں نچاراں ءَ رواں....
منی پاد
بے چڑ کہیں سنگ ءَ سکیں تا کاں لپاشنت
دگرے اوں منی پُشت ءَ سنگ ءَ تا کاں
لپاشیت
من اگاں آتک باں آ آتک بیت
من اگاں دِرک بنداں آدِرک بندیت من چک جنان ءَ
چاراں
کس نیست انت
ہر چیز مُجاں گپتگ ءَ بےدر اِنت
ایوک منی گام مناچہ آشنا انت
من اے دمکاں چک جنان ءَ کایان ءَ رواں
کہ مدام ہمارھسر ءِ نیمگا برنت
کہ اوداکس منی ودارءَ نہ انت
کس پُشت ءَ نہ کپتگ
ہمودامن ہمائی ءِ شوبازءَ یاں کہ ڈیک وارت
ءَ کپیت
ءَ پادکیت ءَ وبدے مناچاریت تہ گشیت
''اداکس نیست''

درگال

Scanned by CamScanner

غزل

کریم دشتی

☆

تئی وداراں ، من کناں زندءَ را شپ
کہ مِراں ،گوں تو کپیت ارواح دپ

تو کہ دُرّءِ دانگ ئے گران ءَ رس ئے
ماں زرءِ جھلانکیاں گار انت سدپ

من نزاناں گوں منا کئے پیڑنتہ
من دلءَ گوشتہ کہ کسءَ گوں مکپ

لکھ ہزار ہمراہ، انگت ایوکاں
کیسگاں ہشکاں مڑایانی چہ نپ

پہ منا چی یے مَنی زندءِ شہاز
تو اگاں قہریے ئے کپ، پلے ئے سرپ

جلوہے انچیں کہ ہوش ءِ دشمن انت
تو گوں لٹاں مئے سرو بہتاں مکپ

آ خدا مزءَ وتی وشنام بات
آ کہ بدکاریں کریم کت نام ءَ دپ

☆ ☆ ☆

منیر مومن

چو کاگدءِ کسے زردءِ بشارتاں پچ ایت
دریگءِ پچ بکناں روچ دروشاں پچ ایت

کجاں چراغ تئ الوتانی محرم بیت
کہ بُرمشاں بہر نہ کنت گوات بس پداں پچ ایت

ہمائی نام منی پیڑگاہءِ آزمان انت
ہما اے گواتءِ سرا تاکیں دیدگاں پچ ایت

تو بیا ءُ اوستءِ منی دُتکگیں پُراں تزار
بچار کہ شپ نوں وتی شُتگیں مُہرگاں پچ ایت

توام بوتگ منیر کئی ماں دیگرءِ ونزء
کہ ناتوانی اوں نیمونے ساہگاں پچ ایت

☆☆☆

غزل

منظور بسمل

تیر بڑنگیں دل ءَ دردانی پیوست یک ءُ دو
آ نہ بیت گوں وش نیاتگاں دست ماں دست یک ءُ دو

ہنو کہ دیوانانی دود انت باز حبر دوتیں دل ءَ
ما اوں نشتیں اینگو آنگو سیل کت بست یک ءُ دو

گورم بے گانڈو نہ بیت او گوات گورم ءِ جہہ منند
پہ مثال کسے بچاریت ہر کجا است یک ءُ دو

نود پلانی سرا بارت انت ودار ءَ برانزے ءِ
ما اوں نازینک آ پری بالاد ءَ پہ بست یک ءُ دو

کنئے وتی زہگ ءَ ترون ءَ دور دنت نان ءَ پچیت
چے کنئے دلبر کہ در ننیت چہ دل ءَ ست یک ءُ دو

رہ بہ کپتیناں بہ بوتیں جیڑہے پہ توشگ ءَ
بلکیں ہمراہ تاں گیابان ءَ منا رست یک ءُ دو

پہ اگاں زاہر مہ بنت شعر ءِ زمین ءَ ابگل ءِ
ہنو بزاں آ شعر منظور ءَ نہ انت است یک ءُ دو

غزل

تنی زہیر ءِ کساس ء آ دیما
مئے مطلب روک انت آس ءِ آ دیما

دوستاں دامن ماں پاد ءِ چیر ءَ داشت
دیم ترینت سواس ءِ آ دیما

اے سدیں سال ساتے موک انت
چہ وفا شتک تاس ءِ آ دیما

شہد گفتاری ئے کپت جیہ
براس حونی انت براس ءِ آ دیما

مکرشن معنی کپت زندمانی ءَ
جہد سبزان انت داس ءِ آ دیما

پلپ ءُ وشبو ءِ قصہ آسر بیت
اتی تنی بالاد ءِ باس ءِ آ دیما

میر تنی واہگانی چپ بستہ
مہ ، تی ء کیاس ءِ آ دیما

میر عمر میر

زبیر مختار

سانگ ءِ بے حال کنت گوں چاردہ ءِ ماہ ءَ گوزیت
پشت ءِ دمک ءَ ہر شپ ءَ یکے گوں ہمراہ ءَ گوزیت

دنیا سہب ءِ وش تہیں نودے کہ تئی زلفاں چہ کیت
زندگی یک ساعتے کہ گوں تو بیگاہ ءَ گوزیت

تئی وریں نیک تالہہ ءِ چانٹ ءَ چہ آدیم منزل انت
مئے وریں سیاانیانی زندگی راہ ءَ گوزیت

[illegible] اگاں گوہیں ملام بے عشق ءَ پہ دنیائی ءَ
[illegible] سلامت بات ہلال [illegible] مئے گوں اللہ ءَ گوزیت

مہلباں ماں دامن ءِ بندیت ءَ تاریت ہر شپ ءَ
گوات ءَ کئے زانت چہ جم باور ءِ پیشگاہ ءَ گوزیت

[illegible] دیمیں نخلانی [illegible] ہونی چہ بنت
چہ کجی آنگشتری چہ [illegible] ریدہ ءَ گوزیت

[illegible] زبیر ءَ ایرکناں تئی چندیں تحت ءَ [illegible]
زندی ءَ کاروان روچے تئی درگاہ ءَ گوزیت

☆☆☆☆

جہانزیب

تئی اے شیرکنیں بالاد ءِ وش. تریں اثر انت
کہ لنٹ بینگ ءِ تام ءَ کن انت انارک شکر انت

تو آپ ءِ ساہگ ءِ نمہانی دز اتگ ترپے
ترا بگندئے زرابانی پاہو ءَ بہ بر انت

نہ چار اتگ ما بدیں نیت ءَ ترا ہچبر
بلش مئے دژمناں شہر ءِ چوشیں گہ ءَ مہ ور انت

نفس قرار بنی آدم ءِ نہ گیپت تہتے
اے زہر مینگلیں گوات ءَ کجا گلاب زر انت

تو بیا اے جہد ءِ منی عاشقانی سیل ءَ بچار
کمانی دور سریں کور ءِ تہا کہ چیر ءَ سر انت

وفا ءِ منزل ءَ تہنا نہ انت جہانؔ گنج ے
دل ءِ مئے گرتگیں چمانی ارس ہمسفر انت

☆☆

مجید واهگ

عشق ءِ مهر ءِ گپ ءِ رازیں رندءَ بیا
دل گوں درد ءِ تاراں سازیں رند ءَ بیا

من ترا زرد ءِ مهر ءِ وفاهاں پهمیناں
انو برو تو مردم بازیں رند ءَ بیا

مرچی گشاں زند ءِ گاریں راهاں من
مرچی منا را جند ءِ شهازیں رند ءَ بیا

سمل سسی یا هانل یا مه گنج ءِ
شق ءِ جهان ءَ قصه بازیں رند ءَ بیا

باندا بلکیں زهیر ءِ عذاب مئے کمتر بنت
مرچی زرد ءَ درد ءِ گوازیں رند ءَ بیا

واهگ زند ءِ شام دمال ءِ دلکش انت
قدح ءِ کیف ءِ سوت ءِ سازیں رند ءَ بیا

☆☆

نیاز زباد

شپ سیاه ءِ پاس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں
گوات بل ءِ واس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

دیدگانی شیشگیں کانیگ ءَ درکپتگ شتگ
ارس تب په تاس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

اے کلیری ساهگ ءَ ءِ دوزهی روچ ءِ سرا
دنیا اوست ءِ آس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

گوں کجام رنگ ءَ گوزیت باریں گلیں باندات ءِ روچ
باز اے وسواس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

کئے ادا چه وام ءِ واهشت ءِ ودار ءَ رکت اتگ
هر که ماں آ پاس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

مئے وڑیں بازیں زبادے په تمنیں بانل ءِ
وڑ وڑیں چکاس ءَ سنگت ایوکا من تو نیاں

☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

غلام حسین زدگ

وراں من تہلیں شراب گریواں
گوں یاتاں تئی بے حساب گریواں

برے من چکاں تئی نامءِ حرفاں
برے من واناں کتاب گریواں

کجائے بیا وشتواریں بلبل
کہ پہ تو باغءِ گلاب گریواں

گنوکاں من کہ وتی سوال ءِ
دیاں وتا وت جواب گریواں

منی گناہانی بزگیء
نزاناں پرچا ثواب گریواں

زرء و دیر انت کہ وارتگ بوجیگ
تنگیہ انگت تیاب گریواں

زدگ چو سیہ ملءِ لال ءِ ترانگ
ور انت دلء پیچ و تاب گریواں

☆☆

شہزاد نور

وشیں حالء دروگیں واب ء چے معنا
دانکہ مکنداں لال ءِ حجاب ء چے معنا

مسک ءُ زبادیں مہپر لال ءِ گستا انت
مپت ء بہ سنداں پل ءُ گلاب ء چے معنا

چاڑینگ ما کیف خمارے پچمانی
حسکیں گلاس ءِ پٹیں شراب ء چے معنا

گار کتگ ما ہوش وفاءِ ہنکین ء
گوں ماجہان ءِ جستءُ جواب ء چے معنا

قرنے جنت یا سال یے آخر واتر بیت
مفت ء بداراں روچ ءِ حساب ء چے معنا

ہرکس زانت کہ وہد نہ اوشتیت یک پیما
مہرءِ دو روچ ءُ رندءِ عزاب ء چے معنا

نور! مہ بیت داں پاشک مئے کسہ امروزء
نام منیت داں عشق ء کتاب ء چے معنا

☆☆☆

سلیم حسرت

ساحریں دیدگانی ارواح ئے
چونیء تو منی درء کائے

کنگلے آں من، چے منی بستار
پلے ئے تو جہان ءِ دست ء ئے

رسم ءِ دیوال پرشتگاں مرچاں
برہنگیں جیگ حیائے بیگاہ ئے

ستک ءِ آبریشماں دل ء ماپوش
مان کن شارء رنگاں دنیاءِ

نیکی ءِ روچ در نئیت شہرء
تو کئی سنگتی ءِ رندائے

حسرت ءِ ملگواریں تو زردء
"چمءِ ہوشام رنگے دریائے"

☆☆

Scanned by CamScanner

باقی ارمان

مہرءِ بویے آتار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا
میلاں دل ءِ پلگار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا

اے شہرءِ دمکانی تہادیرانت کہ دل بیگواہ کنگ
جندءَ اوں زاناں گار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا

وہدے گشاں کہ سرگراں پہ چیز کے دوچ ءَ چداں
دل سد براں بیچار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا

مارا کشیت ماہ ءِ طلب آلال ءِ ارواح ءِ طلب
مئے واہگاں امبار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا

آ پیشی ایں مردم نئے باقیؔ تو مرچاں بے وڑئے
زاناں ترا بے سار کنت جی سی ءِ شہرءِ ہوا

☆☆☆

قدیر عابد

دل ءَ را تئی زہیراں ساز پرماتگ
گم ءَ درد ءِ تیاب ءِ گواز پرماتگ

نہ کرزاں بالو ءِ لنٹ ءِ گلاباں
کہ بے نازیں جنکے ناز پرماتگ

تئی بیگواہی ءِ حال ءَ سدپ سُٹ
منا دک ءَ دراں شوہاز پرماتگ

زمستانیں شپ ءِ سردیں حیال ءَ
منا گرمیں گل ءِ امباز پرماتگ

منا شُومیں دل ءَ عابدؔ جہان ءَ
گناہ ءِ راہ ءَ چے چے، باز پرماتگ

☆☆☆

غفور شاد

مست ءَ آہوگیں تئی چم کہ نازءَ کاینت
چو گشئے ہلک ءِ شرابیاں نمازءَ کاینت

تئی بچکند کہ گشئے ترمپاں کپاں ڈکال ءَ
تئی توار فیعکؔ ءِ الحاناں گوں سازءَ کاینت

زندگی مہلبیں زہیرانی گلیں آتارے
درد و شبوباں منی وہدے شوہازءَ کاینت

منی باطن چو منی ظاہر ءِ ڈول ءَ پدر
(او) منی گشتن اوں ترا گندگا رازءَ کاینت

ماہیگاں باریں کجا بستگ مسیت آپ ءِ تہا
سنگ کئی لوگ ءَ بگش باریں نمازءَ کاینت

☆☆☆

برکت علی سجاد

جہہ جنگ گنجیں زہیراں کیگدءَ من یات کناں
ہاترا تئی سرشپاں لنجیں دتا حیرلت کناں

تو بلوٹ ءَ گڈسری سوگات ءَ پلیں لڈیاں
واہگ ءَ تئی سرجمیں عمرے ترا بخشات کناں

یکبرے بیائے اگاں کرام ءَ کہیں لڈگان
سد برءَ کل ءَ زریناں ءَ ترا در ہبات کناں

پلیں ڈیل رنجیک بیت باندا کہ ورنائی گوزیت
مرچی تئی گراں گوہریں مہر ءِ زرءَ ماندات کناں

گوں وتی دستاں شہار مس قدحاں تنگے گراں
گیشتریں ہوراں ترہیناں کے وتا من شات کناں

بیا سرءَ اریکن منی سجاد ءِ اجگیں زانسراں
اے جہان ءِ کلیں وشیاں ترا ارادات کناں

☆☆

سلیم ہمراز

دراہیں دنیا گشئے شک ءَ کپتگ
چونیں دردے منی جک ءَ کپتگ

آزمان ارس نہ ریچیت پرچا؟
گلزمین حسک ءَ کڑک ءَ کپتگ

نابزانتی ءَ پرندوشی منی
سر پدا مہکج ءِ ڈک ءَ کپتگ

وشی چمن چہ ازل گستا انت
ایوکا گم منی حق ءَ کپتگ

بیا در ءَ دمک اہیتکاں بے تو
بے ترا ہلک ءِ چڑکہ کپتگ

چمن استالے سلیم آزمان ءِ
ہتمی دوشی تبک ءَ کپتگ

☆☆

دوست جان دانش

زندگی داں ترا من دچار کپتگاں
شیشگ ءَ پرشتگاں بے توار کپتگاں

بلکیں دوشی ترا چیتگ داب ءَ گمان
ترانگ ءَ من تئی بے شمار کپتگاں

تو چو پل ءِ وڑا بوہ کہ آتار اتگ
من چو رازءَ دل ءِ آشکار کپتگاں

دیدگانی تہا یا دل ءَ جاگہ یے
کائے بیا بیا کہ من پہ ودار کپتگاں

من ہما قسمت ءِ کوریں آدینک ءِ چم
بے چراگیں شپ ءَ چو تہار کپتگاں

دراہیں دنیا منی میت ءَ پانگیں
تو اوں گندئے منا بیا بچار کپتگاں

☆☆

مجید عاجز

ہلک مرگ ءَ اوں چک ءُ پد نہ بیت
چ کنئے ناسرپدے سرپد نہ بیت

دتا پروش ءَ منی دست ءَ دیئے
ں گڑا دنیا ءِ نیت بد نہ بیت

نا درامد انچو چہ جند ءِ گس ءَ
ات ءِ دست ءَ گار چو کاگد نہ بیت

ں گم ءِ ناپاکیں چماں چار اتگ
فر تھنائی ءِ ملپد نہ بیت

ں ہمک بدواہ ءِ چم ءِ کنٹگاں
ں ءِ آسر بگندئے بد نہ بیت

کہ زند ءِ مشکلاں دزگٹ بئے
منا ہچی ترا چہ پد نہ بیت

جز ءَ پیسر زمانگ حال کنت
ں تئی پھوگاہ ءِ راہ ءَ در نہ بیت

☆☆☆

نسیم اکرم

شپ ءَ راہ بام، سہب ءَ شام گون انت
گم ءَ را وشی ءِ پیغام گون انت

بچکاں رنگیں رنگیں پلی دست ءَ
جنکاں مہرانی دام گون انت

کپودر بانزلاں گوں بالاں برز ءَ
ہر ءَ داں زندگی پالام گون انت

تئی قدح اوں سرّ بیچ ، دیدگانی
منا ہم قرنے ءِ ہوشام گون انت

نسیم! من سرپداں تئی چپ ءُ راست ءَ
ترا اے شاعری پہ نام گون انت

☆☆☆

راشد معراج

دوشی من چچو گریتگ وتی بان ءِ اندرءَ
انگت بدے تو داگ منی جان ءِ اندرءَ

مارانہ سوچیت دوزہ ءِ آس ءُ گم ءِ زراب
انچیں من چیزے دیستگ تئی بروان ءِ اندرءَ

ارزانی ءَ تو مہر ءِ منی زند ءِ مشکلاں
تو کہ منا بچارئے منا بوان ءَ اندرءَ

اللہ بزانت مرچی منی حال چون بیت
تو کہ گمیگ ءَ نھنگ ءَ حیران ءِ اندرءَ

راشد کجا تو زہیر ءِ چراگاناں روک کنئے
آسے دگہ چو روکیں منی جان ءِ اندرءَ

☆☆☆

Scanned by CamScanner

سلیم ثابت

آس شائتگ چمن ہر کسی دیدگاں
مہر گنداں مس بس چہ تئی دیدگاں

چو ترا دیدگاں سہہ بوتی دوست ترا نت
آزہانی بلے سروری دیدگاں

من کجا وشیں دل شاعرے بوتگاں
باز دیستگ منی بزگی دیدگاں

چماں نز کاں ترا بلکیں وابے بئیت
مئے وَ عادت کتگ آگہی دیدگاں

سرزمین ءِ تکے برتہ زیرآپ کتگ
انچو گورتگ سلیم باریں کئی دیدگاں

☆☆

حفیظ رؤف

وابیں بھت ءَ چے چے واہگ پرماتگ
پاد شپادءَ لوگ ءِ درآہگ پرماتگ

وہدے نیاد ءِ بام ءَ بے تو سرکش ات
ستک ءَ نزوریں ارس کماہگ پرماتگ

سینگ ترئینت پاداں گشئے زمزلیے مان
عشق ءَ مرید ہم سنگ ءِ جاہگ پرماتگ

زند ءَ زہگ ءِ پیا گپتگ دست بلے
گڈی روچاں چتو آہگ پرماتگ

اوستاں گیشیں زاناں حفیظ ءِ ستگ آ
دزگہاراں نوں دروگ ءَ گلاہگ پرماتگ

☆☆

منصور حیات

گوں رنج ءُ غماں زرد ءِ ویران شپی پاساں
ویران شپی پاساں حیران شپی پاساں

تو دیدئے منی ساہ ئے چمن تو کدی کائے
چتو من کناں دلبر ارمان شپی پاساں

امباز کناں ہر شپ من ترانگاں دوزواہ ئے
من لال ءِ زہیراں گوں دیوان شپی پاساں

مئے واہگ ءِ پہو گاہ ءَ سنگارئے کدی باریں
چتو من بیاں ہر شپ قربان شپی پاساں

تو واہگ ئے منصور ئے باریں تو چیا دور ئے
تنی انگریں گیراں گوں بیران شپی پاساں

☆☆

عارف علیم

بزور جند ءَ منی واہگاں گوں دور بہ بر
منا گوں ترانے بکن ءُ منا گوں گپ ءُ حبر

بہ بیت دور ستر منزل ءَ پہ راہی باں
دل ءِ اے واہگ انت گوں کنڈگاں کناں من سپر

مرگ اے تنگویں بچانی چہ ذہد ءَ پیسر
چتور کپ نہ بنت مکھیں ماتانی جگر

حیال ءِ راہسر اں ڈیک وارت تئی پلیں بدن
تئی زلف ءِ پاہو انت یا کہ منی کود کیں سر

گمانی سوک ءَ چہ عارف اے آزمان گریت
سرائے قبر ءِ گم ءِ کسہ ءَ گل کنت آسر

☆☆☆

ابراہیم حمزہ

نازرکیں ترانگانی سازاں کجا برئے
دل مہپراں گوں پیڈانت سازاں کجا برئے

تئی جند ءِ وت دیار ءَ نیکی ءِ نام نیست
گم ءِ بے سائیں ملا وازاں کجا برئے

من چو مرید ءَ چہ تو زرنگ پکیری یے
ٹہل ءَ ہزار گنجیں نازاں کجا برئے

گاراں زہیر ءُ ترانگ ءِ ہلک ءِ شوہاز گ ءَ
جند ءِ وتی گنوکیں شہازاں کجا برئے

او شہر ءِ بے تواریں حمزہ دل ءَ بزان
بس یکیں دردتی انت بازاں کجا برئے

☆☆☆

بشیر احمد قاضی

ہوئے من باتاں سرا راہ ءِ منی اوشتاتگ
چنڈیت منہاءَ گوے سبز پری اوشتاتگ

وہدے آ گندیت منا کیت انت وتی پلن ءِ دپ ءَ
لج کنت چاریت منا ہچ نہ گشیت اوشتاتگ

کس فراموش نہ بیت ٹیٹل ءِ نازاں چوشیں
رندیت ملکوراں کش ءَ لوگ ءِ وتی اوشتاتگ

ہچ نزاناں چو چیا پلے منا پیشداریت
دست ءَ گیمر تگ گشنئے باریں کدی اوشتاتگ

گوں دل ءِ حب ءَ کت ءَ دست بشیر قاضی توئے
پہ تئی نام ءِ سرا نام منی اوشتاتگ

☆☆☆

Scanned by CamScanner

عارف محمود

تئی دروشم ءِ حیال کہ سباہاں مئے شام کنت
گیمر تگیں اے دل پدا اومان جام کنت

یکرندے چہ تئی رگاں من واسے گپت
انگت ہما انت نمک منی شہد ءِ تام کنت

اے شاعرءَ توبل کہ حیالاں گوں جیڑ گیں
کدی زلفاں مدکشیت تئی، کدی رگاں بام کنت

دل چوں درنئیت چہ ثوابانی میتگ ءَ
آ، ماہ پری کہ دیما منی ایرجام کنت

بس یکبر ے دل بکش دل ءِ تک تنیگاں من
اے قول انت عارف ءِ کہ وتا تئی غلام کنت

ریاض یات

بے سد ءُ بے ساہاں پتو من نشتگاں
دیدگ منی تباہاں پتو من نشتگاں

گوں ترانگ ءُ زہیراں، دلبر تئی فقیراں
شعر ءُ غزل کماہاں پتو من نشتگاں

تو رپتگ ئے او سمل، تو ستک ئے او سمل
انگہ تئی غماہاں پتو من نشتگاں

تئی انتظار انت مارا، انگہ ودار انت مارا
چاراں تئی من راہاں پتو من نشتگاں

دوشی تئی گوں یات ءُ، نشتہ غزل کماتہ
سکہ پتو تباہاں پتو من نشتگاں

☆☆☆

سہیل صابر

گوں ترا دانکہ گپ ءُ تران نہ بیت
چوش سرجم مئے زندمان نہ بیت

ما کہ رہشون کتگ وتی کورے
گار چوں مہر ءِ کاروان نہ بیت

تو اگاں ہمسفر بہ بئے گوں من
زندگی ءِ سفر چو گران نہ بیت

گار بین منزل ءِ شہاز ءُ، داں
لاس جیگ ءِ تئی بلان نہ بیت

تو سہیل زند ءُ ہچ نئے سرپد
گوں تو کسہ غم ءِ بیان نہ بیت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

رؤف حیدر

گل ءِ داہانی قاصد سر نہ بوتگ
سباہ انت انگت ءَ واتر نہ بوتگ
نہ داتگ بانک ءِ ذات ءَ من معنا
چہ رنگ ءَ دلبر ءِ درور نہ بوتگ
وَدار ءَ تیوگیں تئی شپ شگوستگ
تئی نیت گوات ءِ زاناں شر نہ بوتگ
گمکیں دل نزاناں چونیں گپ یے
شپانی راز مئے پدّر نہ بوتگ
یک دروگیں قاصد ءَ گپ یے ٹھیتگ
ودار جاہ ءَ رؤف ءِ در نہ بوتگ

☆☆

مسلم اسماعیل

تئی دوست ءَ سنگت ءَ من تئی یار بیتگاں
پہ تئی شوہاز ءَ میتگ ءَ بازار بیتگاں
چونیں آ ہلکے ات کہ سر کپتگ ات منی
رنگراہاں سر جنان ءَ شتاں گار بیتگاں
بے چہرس ءَ بے شرلب ءَ باز ءَ نہ بیت ادا
درستیں نشاہاں من بلے بیزار بیتگاں
ہر وہد ءَ ہر دمان ءَ یاتیں منارا سبز
من تئی وفا ءَ مہر ءِ طلب گار بیتگاں
مسلم تو زرد ءِ ئلاں دارئے چہ پیم بکش
ہلک ءِ دراہیں کاڑ کہ سنگار بیتگاں

فضل شوہاز

پہ سمو گنوک ءَ مست توکلی انت
حدا بس حال ءَ دل ءِ مئے سہی انت
برے چاکراں من برے شے مریداں
گل ءَ پلیں ہانل منی زندگی انت
ترا بے وفائی ءِ آس ءَ اوں سوتکگ
پہ تو انگراں ہم مدام دل منی انت
بکند ہر کس ءَ شاد ءَ آبادیں مرچاں
چیا زرد تہنا منی بس غمی انت
کنگ قول لال ءَ فضل آہگ ءِ
کنگ قول ءِ پورا گڑا الّمی انت

☆☆

فراز کریم

بیا بیا کہ ترا دوشی واب ءَ من وتی دیستگ
ارمان ءَ زہیراں گوں من بازیں پتو گریتگ
لنکاناں تئی سہریں چکّ ات من دل ءِ سیر ءَ
برفیں تئی بدن نرمیں امبازاں وتی زرتگ
بخشات ترا رب ءَ اے حسن پری آنی
ناہکان مئے امروز ءِ رنگ ءَ تئی پشل کرتگ
رفتار کپوتانی اندام گلابانی
چماں گوں خماریں تو مئے دل چہ بُن ءَ سستگ
تو باریں کجا کائے یک رندے بکش مارا
گوں زہیر ءَ غماں گیشیں مرچی تو فراز کشتگ

Scanned by CamScanner

اشرف رضا

روچ کہ پلانی وشبواں پتو حیرات کنت
شپ کجا تئی مہپرانی ساہگ ءَ اوشتات کنت
زندءِ جنجالیں اپتکیں راہسر اں مئے سنگت بے
شاعریں ارواح ءَ سوچیت زیمراں درہبات کنت
دل گشئے انچوش ہدوناک انت چہ تئی بازیں غماں
روچ ءَ شپ مہرانی دل بُرّیں کلات ءَ یات کنت
نیست وتی جندءِ سا کئی دامن ءَ بنداں ترا
کئے ترارا واہگ ءَ مہرءِ ہوس ءَ دات کنت
سہب کہ پلانی منا نازرکی ءِ رازاں نہ دنت
دل کجا اجکیں دل ءِ طفلیں زہیراں دات کنت

☆

علی عاجز

دل طفلیں نا بزانتی ءِ بادگیرءَ دراتنگ
اے پل وتی وت دل ءَ انجیرءَ دراتنگ
بس انت منی امروزءَ تئی ڈیل ءِ دوئیں دانک
ہر ترمپ کہ ورنائی ءِ چو تیرءَ دراتنگ
دنیا ءَ نہ بیت پمن پہ شات شگان بے
ہر چیز پہ نصیب واہگ ءِ تقدیر ءَ دراتنگ
فرہادءِ دل ءَ چون بگش کوہے نہ بزّیت
شیریں چہ ہما زگریں دل ءِ شیرءَ دراتنگ
ہر سہب پہ امبازیت وتی ششتگیں نمب ءَ
یک آبلہ پادے چو گشئے بیرءَ دراتنگ
تئی عاجز ءِ امروز پہ بچکند رضا بیت
چکیت آ شپ ءِ ارساں گشئے ہیر ءَ دراتنگ

☆☆

منصور ملوّر

ہر سہب روچ ءِ تنک ءَ دگہ دابے ءَ سرپ ئے
پلانی سیاد ءَ وارث ئے پلاں گوں ہمدپ ئے
ہر روچ گنگیں زرد انت تئی نام ءَ ورد کنت
ہر روچ حیال ءِ رہسرءَ منا تو یے دپ کپ ئے
من کوہے آں تلاریں منا ہچ مرک نہ بیت
منا چہ وت گیش فکر انت وتی دہرءِ در دپ ءِ
ماں روچ ءِ ترندیں برانزاں منی ہچ نشانی نیست
شپ ءِ سیاہی ءَ بے زاہر توئے ماہکان شپ ئے
بچار حال یے تئی اے منصور شپ ءِ قدح نوشی ءِ
برے پاد کائے اوشت ئے برے تمر ئے کپ ئے

☆

آصف حسرت

نہ سگاں من دل ءِ چوشیں درد ءَ دوراں تو پرچا نیائے
پتو چمے کور کت، پتو چم مئے کوراں تو پرچا نیائے
دل ءِ دلبرئے تو مئے زردءِ نوان ءَ مئے واہگ شپانی
اے دوداں جہان ءِ کروجاں من زوراں تو پرچا نیائے
نزاناں مئے قسمت کہ ماہے دو روچ انت یا سالے یا قرنے
کہ بے تو اپتک اے مئے زیدءِ کہوراں تو پرچا نیائے
نہ میراں، نہ غالب، نہ مومن، نہ درداں، نہ شادءِ عطایاں
نہ قاضی، زبیراں، نہ بسمل، ظہوراں تو پرچا نیائے
چو کیفاں شراب ءِ کہ ساز مئے گلاس کت ہے ہاتر ادوست
نہ زیراں کہ آصف من آپ ءِ طہوراں تو پرچا نیائے

Scanned by CamScanner

مرادشاکر

تئی یاذیں شاعری مئے تئی نیاد انت شاعری مئے
تئی واہگ ءِ بہشت ءَ آباد انت شاعری مئے
بے تو نہ کوش کشتیت بے تو نہ لبز کاینت
تئی مہرءِ دنانی کہ سیاد انت شاعری مئے
دنیا ءِ منا ترسیں نیکہ اے قلم لرزیت
تئی دیدگانی پیا آزاد انت شاعری مئے
درد ءِ گمانی مرچی نیمون انت اے دل ءَ را
راہ دئے وتی زہیراں کہ شاد انت شاعری مئے
دوشی منا جنکاں داتگ دگہ مثالے
شاکر چو تئی پیا برباد انت شاعری مئے

☆☆

منیر دشتی

درد ءِ زہیر ءِ آسءَ تہنا جگر سچیت
دل گریت بے کساس ءَ تہنا جگر سچیت
ہو، بلبلانی حال ءَ کئے سہی بہ بیت ادا
پالانی بو ءِ باس ءَ تہنا جگر سچیت
من ایوکاں ءِ تہنا تئی ترانگ ءِ حیال
شپ ءِ ترانگانی پاس ءَ تہنا جگر سچیت
ارسانی چے میار انت پچاہ نیاراں چم
جندئے تئی شناس ءَ تہنا جگر سچیت
کیفانی ہوش گار انت تو اوں بزاں منیر
دیما کنئے گلاس ءَ تہنا جگر سچیت

رؤف فقیر

انگر ءِ آسانی تہا کپتگ
دل وتی پیا چو گشئے سنگ
سر نہ بیت پر نوں سرگوپءِ جندئے
باریں تئی ملگورے چہ پیم گوپتگ
بیا بدئے دادے اے فقیر ءَ تو
کہ تئی درگاہءِ دپءَ نشتگ
چہ وتی ہلک ءِ میتگ ءَ دوراں
سر منی دوریں ملکے ءَ کپتگ
پہ ترا روزل تئی رؤف باریں
چنت برا درد ءِ منجل ءَ گرستگ

☆☆

یونس پلان

واہگ ءِ پُلاں گمانی روک کتگ آتے شپ ءَ
بیا بہ نند دیما منی جیگ ءَ دیاں لاسے شپ ءَ
کسے ءَ توریت جتائی کسے دپ گوں کندگاں
چو گنوک ءَ سر جنان انت کسے ءِ ماہے شپ ءَ
مال ءِ دولت من نہ لوٹاں کمکے دستاں شہار
دنت انت دستاں منگلیکاں روت وہواسے شپ ءَ
کئے گوشیت دنیا پہ ہوسم کنت وتی رنگ ءَ بدل
سمل ءَ گوازینتگ گوں من سر پہ سر پاسے شپ ءَ
کوز ہیں دنیا ءَ کس اے درتگ پچاں جست نہ کنت
یونس ءَ گون انت چکزیت پنڈگ ءَ تاسے شپ ءَ

Scanned by CamScanner

امداد دیدار

بیا منا چہ درد ءِ رنجانی دوار ءَ در بکن
پہ بہشت ءَ واہگ ءُ مہر ءُ وفا ءِ سر بکن
تو منی گو ما وفا کن، من وفا گوں تو کناں
آ دگہ کلیں جہان ءِ قصہاں آسر بکن
تو سرون ءَ بیا منی سکرات ءِ وہد ءَ قولی آں
ساہ در نئیت بے ترا گپاں منی باور بکن
انچو من ایوک رواں ، انچو کہ ایوک اتکگاں
کیت منی گوشاں توارے بیا پدا واتر بکن
من نزاناں پرچے بے مہر منا دنیا گشیت
بیا سمین امداد ءِ زند ءَ جنت ءِ درور بکن

☆☆

عصا نظر

مرچی تئی مہرانی ساچان انت
دل شرابانی تاس ءِ مہمان انت
روچے دروشم ہزار دیما کیت
تئی بلے رنگ مارا چمان انت
تو کہ حانی گشئے وتارا دوست
شے مریدی اوں مرچاں ارزان انت
تہنا دیگ نیاں پتو نودریگ
اے منی سروں پتو قربان انت
باریں کئی ترانگ ءَ پدا کپنگ
تئی عصا مرچی نشگ حیران انت

حاصل ناشاد

یاتاں تئی لانک بستگ کاینت گوں خنجر ءَ
چماناں در گڑینیت دائم منی سرا
دوری ءِ آس روک انت دردیکیں سینگ ءَ
دنیا گشئے نہ وشیں ہانل نی بے ترا
دیگ شلیت چو ہور ءَ سر پر نہ بیت منی
چونیں اے بزگی یے بخشاتگ دلبر ءَ
انچو تو واریں زرد ءَ جاگہ کتگ منی
بس گندگا تو کائے چاراں من ہر گور ءَ
ناشاد ءَ وہدے زور انت تئی کچلیں حیال
آرام ءِ دل نہ نندیت دشت ءَ ناں گوادر ءَ

☆☆

عزت بشیر

دریکیں مہرنگ مہ بوتیں دریکیں
بلکن ءَ چو نہ بوتیں دریکیں
ما نزانت کہ عاقبت مئے ایش بیت
سر منی گوں تو مہ کپتیں دریکیں
تئی حمر سندی ءَ ساہ اوں در ہتگ
تئی ودار ءَ ما مہ نشتین دریکیں
پہ گلے اتک ءَ منی پرس ءِ سرا
دیدگاں ارسے شلیتیں دریکیں
زندگی چار روچ ءِ نیاد ءِ لذت انت
آ کدی گوں من مہ ستیں دریکیں

Scanned by CamScanner

صادق وفا

تئی یات مدام گلگیر کناں
ورنائی دینت نہ پیر کناں
دریں پلاں تئی مولد بی بی
دریں کبگاں تئی پد گیر کناں
تئی مردم کشیں دیدوکاں
آوار جن انت دزگیر کناں
میرانی میری، میران انت
دہقانے وتی من میر کناں
صادق نیادانی شر زاتاں
بے چاڑیں دل ءِ تاہیر کناں

☆☆

صابر ندیم

بیگاری ءِ اے وہد ءَ بیکار من مباتوں
اے دور ءَ عاشقی ءِ بے یار من مباتوں
نوں کئے بکنتیں سرپد اے میتگ ءِ بچکاں
جیگ ءَ وتی مہ لکھاں " دلدار من مباتوں "
ترا ہر کسے پہ نیموں گوانک دنت ءُ لوٹیت
یک رندے نیمگا مئے تو چار من مباتوں
وتا داگ دنتیں مرچاں ہر کس پہ ہاترے
داگے وتا اوں داتگ ، نوں سار من مباتوں
منا شہر ءَ زانتکاریں تہنا سواد ءَ تربیت
منی لنکلک ءَ بگر کہ گار من مباتوں

مقبول احمد

چماں تئی برمش دل ءِ توار نئیت
زندگی ءِ چہر گندگا مرچاں یار نئیت
بند گوں امیت ءَ حسکیں تاکاں
اے دہر ءَ کدی نوں بہار نئیت
کوش ءِ ہمراہی ءَ دوست مرچاں
زلف ءِ تئی وشبوہانی ہار نئیت
بیا گند دیوانگ ءَ نوں وتی
کپتگ رہسراں پہ ہوش ءُ سار نئیت
چونیں بے مہرے کہ دنت زبان ، بلے
شپ باں روچ پہ ودار ، نئیت

☆☆

مختار سخی

بیا کہ موسم ءَ ساچان کرتگ
پدا مرچی دل ءَ اومان کرتگ
گل ءَ بالان ءُ سہڑیناں دل ءَ را
پہ آگیگ دلبر ءَ مئے ہان کرتگ
خماری ہچ نہ روتیں دیدگانی
گل ءَ مئے مشکل یے آسان کرتگ
رسینتگ قاصد ءَ مرچی کلوہے
بیا دوست ءَ پہ تو دیوان کرتگ
بہ لوٹ مرچی دل ءِ سیر ءَ سخی آں
پہ مختار ءَ چیا دل مان کرتگ

Scanned by CamScanner

شبیر حیدر

دردانگ ءِ تماہاں من اگاں دل ءَ بداراں
کئی دامن ءَ بہ بنداں من ھم وتی گماں زمانگ
واہگ منی ہمیش انت چو دل ءِ دیار ءَ
مہر ءِ وتی بہ بستیں سالونکی ءِ بشانگ
ہر شپ تئی ودار ءَ دل چو کپوت ءَ نالیت
نیلنت منا دمانے زپتیں زہیر ءَ ترانگ
وانین منا دمانے وتی مہر ءِ مکتب ءَ بیا
من دنیکت ءَ نزاناں بھت ءَ نصیب ءِ وانگ
منی نابزانتی ءَ اے درہیں گم سرا مئے داتنت
من کجا شمشتگ باریں وتی زند ءِ زانت ءَ زانگ
منا نوکیں نامے بستگ منی ہلک ءِ مرداں نوں
منا اے جنت دائم او شبیرؔ اے زمانگ

☆☆

امیر بخش واڈیلہ

زندگانی ترانگانی جاگاہ انت
درد واب انت ءَ دردے آگاہ انت
تو اکس مان نیارئے ہچ گپ ءَ
اے تئی راہ ءَ آ منی راہ انت
جی تئی مسکیں یات ءِ سر گواتے
روچ ءَ شپ دوست ءَ کس ءَ ہمراہ انت
تو امیر انچیں وش نصیبے ئے
ترا ہر ہند ءَ ڈیہہ ءَ جاگاہ انت

ظریف زدگ

سمبیت کیت گلیں دیدگانی بازار ءَ
آ بارت مارا وتی وشبوانی بازار ءَ
مدام شہمیت ءَ گار بیت پہ گوے نازی
پہ سیل ءَ در کپیت آ جمرانی بازار ءَ
پہ چنکے آپ ءَ دل ءِ زید تن ءِ باہوٹیں
بداتیں ترپے منا زندمانی بازار ءَ
داں زندگاں تئی یادانی وشبواں ماراں
تو نرم نرم بیا مہلبانی بازار ءَ

☆☆

ممتاز راہی

دل ءِ لگام ءَ دگہ نیمگے ءَ تاب بدئے
مہ گش کہ ساقی منا پلکے شراب بدئے
منا پہ شر انت ہے درد ءَ رنج ءَ بے وابی
نہ لوٹاں واب منا نیکہ وشیں واب بدئے
عزاب ءِ توکا بگندئے ریست آرامے
بدئے بدئے منی دلبر دگہ عذاب بدئے
مدام مکن تو منا را چو زندگیں لاش ءَ
دئے تو رب! اگاں زندے کامیاب بدئے
جوانی ءَ چو گشئے مثل ءِ عاجز انت راہیؔ
جوان ءَ چوشیں وتی دائما شباب بدئے

☆☆☆

نزیر احمد شاب

بیا گلیں مہر ءِ جمراں شنکین

مہلب ءُ مسکیں امبراں شنکین

تو گلگ دارئے پرچی ءَ مرچی

مئے غم ءُ رنج ءِ دپتراں شنکین

ہانل ءِ مہراں تو کدی زان ئے

دوستی ءُ مہر ءِ اُمبراں شنکین

تو نزیر پرچی نشگ ئے چارئے

انچی پلیں دلبراں شنکین

☆☆

عابد شیرانی

سمین ءُ سرگوات کدی نہ ماراں

مناں تئی یکیں حیال ءَ گاراں

مہ زر جوانی مہ گش غماں گوں

فقیر عشق ءَ تئی خماراں

جتائیانی حسابیں روچاں

چگل تو داتگ چنگ بہاراں

بکند تو درد ءِ سروز ءَ بازیں

مہ کنت سجدہ مہ سندیت تاراں

برو کہ مرچی گشیت انت گنجل

مناں تئی عابد زہیر واراں

منظور مراد

تہنا گوں دل ءِ حوناں تئی عکس ءَ چارگا اوں

پہ تو وفا ءِ ہارے دلبر شہارگا اوں

بیا تو بچار مارا ،ما موسم ءَ گوں گونیں

مرچی تئی من برمش ءَ پجہ نیارگا اوں

تیرے جنگ تو مارا چماں گوں قدحیناں

درداں وتیگاں مرچی من شر مارگا اوں

روچے بیا تو زیبل مئے کڈک ءُ گدان ءَ

من تئی شوہاز ءَ دراہیں بازار ءَ چارگا اوں

وشیں دمانے منظور وتی بے سائیں دوست ءِ

ملگوراں چارگا اوں زلفاں سارگا اوں

☆☆

دوست جان پیدارکی

دیدگیں دیدگ ءِ پداں باریں

بل بجلن انگت ءَ اشاں چاریں

ستک ءَ دل مارا معاف بکن اللہ

بے کساں ما کہ تئی گناہگاریں

تو مناں انچو دیدگاں دوست ئے

ما کہ تئی نام ءَ شہادت ءَ کاریں

گر میا روچے پمنا کیگد!

وت وتی درداں ما دل ءِ ماریں

جت مناں دہر ءَ اے شگان دوست جان

گوں ترا ہانل پرچی ءَ زاریں

Scanned by CamScanner

چیزے راست: شمارا باور بیت؟

رجانک: عباس علی زیم

☆ بل گیٹس، ہیلن والٹن ءُ وارن بفٹ دنیاءِ سے سیر تریں مردم انت، ایشانی کرا82ارب پونڈ است۔ آ چہ دنیاءِ 48 غریبیں ملکاں چہ سیر تر انت۔

☆ یک اسٹیلتھ بمبار جہازے ءِ جوڑ کنگا ہمنچو زرحرچ بیت کہ چراہاں دنیاءِ20 غریبیں ملکانی وام دیگ بنت۔

☆ دنیاءِ ہر یک چکّے ءِ بنداتی وانینگ ءِ ہاترا 4 ارب پونڈ ءُ چہ کم حرچ بیت بلے حیرانیءِ گپ ایش انت کہ یورپ ءُ ہر سال ہپت نیم ارب پونڈ آئس کریم ءِ ورگ ءِ سرا حرچ کنگ بیت۔

☆ دنیاءِ غریبیں مردمانی بنداتی جان سلامتی ءُ ورگ ءِ ہاترا 8 ارب پونڈ حرچ بیت بلے ہر سال یورپ ءُ امریکہ ءُ کچک ءُ پشوانی ورگ ءِ ہاترا 11 ارب پونڈ حرچ کنت۔

☆ بل گیٹس ءِ سیاٹل ءِ 32ارب ملیون پونڈ ءِ لوگ ءِ کنوری ءِ یک ٹائل یے ءِ بہا450 پونڈ یا کساس 40ہزار کلدار انت کہ آیوگنڈا ءِ یک کسانیں بازارے ءِ 82مردمانی ہپتگے ءِ پگار ءُ چہ گیش انت۔

☆ ہر سال دنیاءِ فوجیانی سرا ہمنچو زرحرچ کنگ بیت کہ آ چہ دنیاءِ45 درسد غریبیں مردمانی کمائی ءُ چہ گیش انت۔

روتاک ''ڈان'' ءِ منت ءُ

کارچ انت کہ لگ انت ماں دل ءُ

ورنائیں شاعر واجہ ارشاد پرواز ءِ لوگبانک ڈاکٹر میمونہ، سے ماہی ''چیدگ'' تربت ءِ شونکار، شاعر ءُ لبزانکی جہد کار واجہ نصیر احمد فقیر، کلاسیکل شاعر ملا ابا بگر کلمتی ءِ بیرانی ءِ سرا ادارہ چمگ غم جتیں کہولانی دردءُ غماں ہوار واجہ حداءِ درگاہ ءُ دعا کنت کہ حدا مرزیاں وتی رحمتانی ساہگاں جاگہ ءُ پشپداں اے گرانیں غمانی سگ ءِ ہائی ءُ توفیق ءُ بدنت۔

Scanned by CamScanner

گوہر قیمتی تراش ءِ منت ءَ درفشان نہ بیت

گدارے گوں عطاءَ

Scanned by CamScanner

عطا شادؔ ءِ ازم ءِ لہتیں تل وتوک

غنی پرواز

عطا شاد یک سرجمیں زرے۔ آئی ءِ بابت ءَ ہمنچو گپ بوت کنت کہ چہ اگپ ءَ نبشتہاں بازیں کتاب ہم جوڑ بیت۔ من اے گونڈیں دیوان ءَ آئی ءِ ازم ءِ بس لہتیں تل وتوک پدر کنگ لوٹاں۔

اولی ھبر ہمیش انت کہ آ ایوکا شاعرے نہ بوتگ۔ بلکیں چہ شاعری ءَ ابید کسمانک نویس، ٹشہ نویس، زبانزانت، حوالکار، اداکار، کمپیئر، براڈکاسٹر ءُ دگہ بازیں چیزے ہم بوتگ۔ ءُ وتی ہر پڑ ءَ سوبمند ہم بوتگ۔

دومی ھبر ہمیش انت کہ آ بلوچی ءُ اردو دوئیں زبانانی مزنیں شاعرے بوتگ۔ بلوچی ءِ انچیں مزنیں شاعرے کہ کس چہ آئی ءِ مزنی ءَ انکار کت نہ کنت۔ ءُ اردو ءِ انچیں مزنیں شاعرے کہ آئی ءِ مزنی فیض، فراز، منیر نیازی، مجتبیٰ حسین، امجد اسلام امجد ءُ ڈاکٹر فرمان فتح پوری ءِ ڈولیں اردو ءِ مزنیں شاعر ءُ لبزانتاں ہم من اتگ۔

سیمی ھبر ہمیش انت کہ آئی ءِ زند ءِ مستریں کمال آئی ءِ بلوچی شاعری انت۔ آئی ءَ وت ہم ہے گشتگ کہ منی اردو شاعری منی بلوچی شاعری ءِ پارسنگ ہم نہ بیت۔ آئی ءَ ماں بلوچی شاعری ءِ تہا بازیں بنیاتی ءُ انقلابی تجربہ کتگ۔ اے تجربہانی تو کا زبانی تجربہ، بن گپی تجربہ، شکلی تجربہ، تکنیکی تجربہ، اسٹائیلی تجربہ ءُ دگہ بے کسیں تجربہ اوار انت۔ ءُ ہے تجربہانی برکت ءَ، ءُ وتی جتا ءُ نوکتریں شاعری ءِ رنگ ءَ، آئی ءَ بلوچی شاعری چہ پیسری بازبازیں گیشتر دیم روی داتگ۔

چارمی ھبر ہمیش انت کہ آئی ءِ بلوچی شاعری انچو مزن انت کہ آئی ءِ دیما چہ رائی ءَ پیسری شاعرانی شاعری، ءُ چہ رائی ءَ رندی شاعرانی شاعری راست چپی لیب مالوم بنت۔ قاضی عبدالرحیم صابر، آدم حقانی، احمد علی میر، ءُ عیسیٰ انسان ءِ ڈولیں گونڈیں شاعراں بلکہ ہچ حساب ءَ نہ انت، بلوچی زبان ءِ مستریں شاعرانی ھال ھم ھمیش انت۔ چہ رائی ءَ پیسری شاعراں قول ءِ بازشر گدار ئیگ ءَ، بلوچی زبان ءِ مزن شاعر گل خان نصیر ءِ لہتیں مثال بگند ات:

پادا پادا ورنا پادا تاکے وپے مست نپادا

قدم قدم روان بہت دلیر و پہلوان بہت

ءُ چہ رائی ءَ رندی شاعراں قول ءِ بازانکار ئیگ ءَ، بلوچی زبان ءِ فیض احمد فیض۔ بشیر بیدار ءِ لہتیں مثال بگندت:

Scanned by CamScanner

وھدے سبا، بیگاہ بیت دل مولماں بیگواہ بیت
بلّے بشیرؔ نام ءُ دپ انت تئی ھاترا ھرچی روا

چرے دوئیناں رند، نوں عطا شاد ءِ لبّھتیں مثال بگندات:

کئے ماں ویران ءَ چراگے بالیت دل گنوکے، کہ شپ ءَ ڈوباریت
تو منی ساہگ ءَ سارتیں آپ ئے من مباں روچ ترا پیلاشیت
بیا منی واہگ ءِ گرمیں دوزہ کوٹہ ءَ آس مبیت دوزہ بیت
عہدانی بیگہہ ءَ کہ شپے گون روچ بیت تنکد وفاءِ بانک ءِ نیمون روچ بیت
زردءَ مہ جیڑ واھگ ءِ افارگ ءَ شموش بچکندگ ءِ گلاں پہ غم ءِ گوارگ ءَ شموش
فاضل ءِ شیرکنیں شعرانت تئی بالاد وبدن شاد ءِ شرنگیں حیالاں ترا گوناپ کتہ

گل خان نصیر ءُ بشیر بیدار ءِ ھوری ءَ بازیں شاعرے لبزانک ءُ شاعری ءَ، اظہار ءِ تچک ءُ سادگیں پیم لیکیت ۔ بلے ھلکیت ھمیش انت کہ تخلیقی لبزانک ءُ خاصیں سورت ءَ شاعری، کوھنیں دوراں پہ دل اظہار ءِ تچک ءُ سادگیں پیمے بوتگ کہ آئی ءِ تو کا ایو کا بیانی تکنیک کارمرز بوتگ ۔ بلے مروچیگیں دورءَ اظہار ءِ چپ وچوٹ ءُ ماں گیشّ اتگیں پیمے زانگ بیت کہ آئی ءِ تو کا رنگارنگیں نوک ءُ نوکتریں تکنیک، اظہاری تکنیک ءُ دگہ بازیں تکنیکے اوارانت ۔ پمیشا مروچیگیں دورءَ جوانیں گال ءُ لچہ ءِ پربندگ آسان نہ انت ۔ ءُ اگن ھنچو پہ دیم پربندگ بیت، گڑا بلکیں مانا ءُ مکسدے مان بیت ، بلے ازمکاری ءُ ڈولداری بازمشکل انت ۔ ءُ اے مشکل ءِ آساں کنگ ءِ واستا عطا شاد ءِ ڈولیں لیاقت لوٹیت ۔

پنچمی ھبر ھمیش انت کہ مزنیں مزنیں لبزانت ءُ شاعرانی ھم ھمک نبشتانک ءُ پربندزیات شرّ نہ بنت ۔ ھیمنگوے ءُ کرشن چندر ءِ بازیں آزمانکے ءُ ایذرا پاؤنڈ ءُ فراق گورکھپوری ءِ بازیں پربندے است کہ آھاں شرّ نہ انت ، بلے عطا شاد ءِ ھر پربندسک شرّ انت ۔ آئی ءَ میرزا غالب ءِ ڈول ءَ بازیں شاعری نہ کتگ ۔ بلے ھرچ شاعری یے کہ کتگ ، آدرست گچینی شاعری یے ۔ پمیشا وتی بے دروریں گالانی برکت ءَ ، مردم آئی ءَ پہ آسانی بلوچی زبان ءِ میرزا غالب گشت کنت ۔ بلے چہ گالاں ابید، آئی ءَ بے دروریں لچہ ھم پربستگ ، کہ آھانی توکا شپانک ، زھیرانی زارہ ، پلانی حشکیں پن ، زپتیں خمارانی زیمر ، روچ کجا درپشگ ءَ انت ، ساہ کندن ، وفاءِ نیادی ، اپالو ، تن آپ ، جنوزان ، ہوشام ، دل گریت وشپ ناریت ، آساپ ءِ چکاس ، نوکیں بیرک ، رژن ءِ آشوپ ءُ دگہ چیزے لچہ اوارانت ۔ اے لچہانی تہا ھنچو پکری ءُ ازمی برزی ، جہلی ءُ شائیگانی گندگ بیت کہ چہ ایشانی برکت ءَ آ گوں ٹی ایس ایلیٹ ءُ پابلونرودا ءَ ھم دیم پہ دیم کنگ بیت ۔

Scanned by CamScanner

آوتی ''ساہ کندن'' نامیں لچہءِ تہا یک جاگہے گشیت:

توچو بدل زرتیں زبان ءِ منت ءَ بے باورئے
من چوز میں جمبانی قہریں نیت ءَ پیداوراں
توپہ سگاراں کپتگیں کوٹ وکلاتان ءَ گلئے
من پہ پتی میراث و ماتیں گلزمین ءَ تلوساں
من آدم ءِ او بادگاں
مہرانی ھشیں وارثاں

کے دیمترا گشیت:

توپہ سرانی گڈگا زند ءِ حیالان ءَ کشئے؟!
پہ سندگ ءَ داشت کنئے پل ءَ چہ بوتالانی ءَ!!
مرک ءَ منی لوٹئے تہ اروا ہ ءَ بکش
کوش ءَ منی باڑائے، مہر ءِ واہگاں پاہو بدئے
بیگواہی ءَ زیرئے بکن رژن ءَ منیگ ءَ ایرجیگ
زانت ءَ بکن تیر ءِ نشان
من پہ مرگ گارنہ باں
مہراں، کہ آوارنہ باں
داں عاقبت اِستنت منی گامانی رند
داں زند بیت روک انت منی حونانی لیک
من مرتگاں، تو ہم مرئے
توزندگ ئے، من زندگاں

ششمی ھبر ھمیش انت کہ لس سورت ءَ وھدے مردم یک لبز انت ءَ شاعرے ءِ نبشتانک ءَ پر بنداں سر پدنہ بیت، گڑا مردم ءَ آوش ھم نہ بنت، بلے عطاشاد ءِ گال ءَ لچہ ازمی سورت ءَ ھنچو سوب مند، ڈولدار ءَ تامدار انت، کہ وانوکے تُرّی سر پدمہ بنت شر، بلے آھاں آسک وش بنت ءَ چہ اہانی وانگ ءَ گوشدارگ ءَ ھچ سیر نہ بنت۔ مثال ءَ ھبر ءَ:۔

Scanned by CamScanner

پہ دل کہ بام زرانت، دیدگاں پہ مہرنگ انت
ھما پہ نام میار انت، پہ گشتنءَ ننگ انت
شیرنگءَ شیر کتہ، بینگءَ نوکاپ کتہ
ترانگءِ ترمپےءَ عمر آسری زپتاپ کتہ

ءُ چپتی ءُ گڈی ھبر ھمیش انت کہ عطا شادءِ ازمءَ گوں آئیءِ ذاتی کردءَ اوار توار کن انت ءُ گشنت کہ آ یک شرابی یے بوتگءَ شرابی ئیں مردم شریں شاعرءُ لبزانت بوت نہ کنت۔ ھرچند کہ انسانی زندءَ ذاتی کردمزنیں ارزشتے داریت ءُ نشہ جوانیں چیزے نہ انت، ءُ منی جندءَ ذاتی کردءِ حقءَ، ءُ نشہءِ ھلاپءَ نبشتہ ءُ کار ھم کتگ۔ پدا ھم منی نزءَ اگن ذاتی کردءُ نشہ گوں ازمءَ اوار توار کنگ بہنت، گڑا گوں ازمکارءَ انساپ بوت نہ کنت۔ ءُ دنیاءِ بے ھساب مزنیں شاعرءُ لبزانتانی بستارءُ ارزشت اثر مند بنت۔ مثالءِ ھبرءَ چہ روایرشتی شاعرءُ لبزانتاں وَکسی بستارءُ ارزشت وتی اسلی رنگءَ پشت نہ کپنت، چیا کہ شراب نوشی آہانی دوددور بیدگانی یک بہرے زانگ بیت۔ چہ اہاں شیکسپیئر، برنارڈ شاءُ ھیمنگوےءِ ڈولیں شاعرءُ لبزانت ھم اوار انت۔ چہ اردو شاعرءُ لبزانتاں غالب، فراق، جوش، فیضءُ فرازءِ ڈولیں شاعرءُ لبزانتانی بستارءُ ارزشت ھم بازکم تر انت، چیا کہ ایشاں ھم شراب چو آپ ئیگءَ وارتگ۔ چہ یشاں ابید انگریزیءِ نامداریں شاعر کیٹس، سکاٹ لینڈءِ قومی شاعر برنز، اردوءِ نامی ئیں شاعر اسرارالحق مجاز، جگر مراد آبادی، اختر شیرانیءُ نریش کمار شاد، اردوءِ مزن نامیں آزمانک نویس سعادت حسن منٹوءِ بستارءُ ارزشت پہکا پہک نیست و نابود بنت، چیا کہ اے درستاں ھنچو پہ بے وڑیءُ گنوکی شراب نوشتگ کہ چمیشیءِ آسرءَ بیران بوتگ انت۔ ہمیشا وھدے جوانیں شرگدار، شرگداری کن انت، گڈا شاعرءُ لبزانتانی ازمءَ چہ اہانی ذاتی کردءُ شراب نوشیاں جتا کن انتءُ چارانت، تاکہ گوں آہاں انساپ کنگ بیتءُ گوں عطا شادءَ ھم، بائد انت، ھمے ڈول بیت، چیا کہ آ ذاتی کردءُ شراب نوشیءِ گنہ کار بلکیں بوتگ بلے ازمءُ لبزانکءِ گنہ کار ھچبر ءُ ھچ ڈولءَ نہ بوتگ۔ قولءِ عطا شادءِ جندئیگءَ:

دل آپاں من کہ تئی مہرءِ نظر بیت
گنہ گاراں گنہ گارءِ گزر بیت
عطا اے دل کہ راہ انت تہترینءِ
بہشتءِ منزلءَ لوٹیت کہ سر بیت

☆☆☆☆☆

تربت۔ ۸/فروری ۲۰۰۲

Scanned by CamScanner

"ناچءِ مرگ"

منظور بسمل

"چهر" انچیں لچے کہ منی دلءِ استعارہءِ ہزار معنائیں زندگی انت۔ مثالءِ ہبرءَ ناچءِ موتک انت۔۔ "چهر"ءِ ہر بہر ندارگءَ بدل کنت۔

ناچءِ مرگءَ موتک انت۔۔۔ ہے پاس انت کہ ناچءِ موتک چہ یکے دومیءَ سدنت۔۔۔
(روزرد انت۔۔۔ جنکےءِ مرگءَ موتک انت)

اے اریر رچیں بیگہ اوں نزانیں
کجام سیاہیں شپءِ تہاریں پُراں ہواروں بکنت
آچ اوں دلءَ بشانیت

ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت
کہ گوستگیں زندءِ ساعتانی، ہزار پاسانی
۔۔۔ وشیءِ تہلیانی ادیرہءَ تژہوک انت
اے اریرچیں بیگہ اوں نزانیں
اے اریر رچیں بیگہ اوں
کہ زیمیں دلءِ را دوریت
یاتانی ہچ نہ ہلوکیں چندی ئیں چہر۔
وہدءِ دریاءِ سینگءَ بود کنتءَ شنگیت
ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

حمر داں وشیءِ تہلیانی ادیرہءَ سر بیت، ساعتءِ بیرانیءَ سہرا کنت، چہر گونا بے بدل کنت۔۔۔ موتکءِ ناچ ہنا بیت۔۔۔

اریں جناز ہے ءِناچ ۔۔۔آس پادینکے ءِناچ ۔۔۔

ٹن ۔۔۔طلب ۔۔۔واب ۔۔۔امیت ۔۔۔

(حدا مرزی کئی ؟ چی اِنت ؟)

اے پاہوءِ دڑین ماں شپانی تہاریں پاساں
زَریت پہ حوناکیں بام
سہرا نہ کنت ہچ نام
زرد ھشکام،

ناچ ءُموتک یکیں کفن ءِ آدینک ءَ پُرشنت تہ وت درامدیں او مان ساہگیں بے چاڑی یے تالان بیت ۔۔۔

گلگ سرباریں دردے دل ءَ تا موراں پچیت ۔۔۔

مارشت ءِبزانزحون ءِگردش ءَگیش کنت ۔۔۔

چمگ بتلگیں بچکند ءِمثال ءَ ۔۔۔چودرد ءِکیف ءَ ۔۔۔چوناچ ءِموتک ءَ ۔۔۔

(پیرزالے ءِموتک انت ،آئی ءِ چک ماتیں جنک ءَ دنیا سفرکتگ ۔۔۔)

ادا منی لاڈکیں ہزار نازیں کاڑ
بہشتی ئیں دُتگ ءِ وڑا بیت چاڑءُ بیچاڑ
پہ ارسی ئیں چم
ءُ زیادہیں بے زبانیءُ بےوسیءُ بےکسّی ءِ زہیں غم،
منا کشیت کہ دعا کنیں پہ وتی ہزار نازیں کاڑءِ مرک ءَ

(دپ اوں پُرشات)

اَکس من بِکلّیں رئیں اے ڈیہہ ءَ،
اے گلزمین ءَ
ہزار داغ انت،
ہزار زیم انت، ہزار درد انت
کہ دُور ۔۔۔ آئیُوءِ تہہ ءِ دیدگانی روک ءَ

Scanned by CamScanner

آ شیر مچیں چوچک ءَ را گندیں

کہ گرز بندیت ءُ ہچ نہ گندیت

ابید شیرءِ بدل، وتی رنج کشّیں ماس ءِ ازل رسیں

جوجکانی پالاتگیں جلیں حون

حون بیت دل

ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

دردءِ سانگل کارستانی پچار ءَ کنت ۔۔۔ چہر بدل بیت ۔۔۔ ہمک درندارگ ۔۔۔ ہما آس کہ ہاک ءَ پوش اتگ ۔۔۔

ہماندارگ کہ دل ءَ دو بہر کنت ۔۔۔

پڑشتگیں اوست ءِ ناچ ۔۔۔

بے وابیں قرارءِ ناچ ۔۔۔

''من ءُ تو'' ءِ جیڑہ ءِ ہلاس کنوکیں ناچ ۔۔۔

(دومی ہبر کہ چہرءِ تہا چیر انت ۔۔۔ آ ہے جنک ءِ زندگی ءِ دومی تاک انت ۔۔۔ آئی ءِ اوست ءِ موتک انت)

کشّیں دل ءَ

کہ اگس، پہ انے بے وسی، پہ اے غم، پہ زندءِ اے بے وفائیں ساعت

کہ قبر بیت ماں پدا ہزار سالی گوستگیں زندءِ تہترین ءَ

ہچ نہ بیت، تئ

وہدءَ جاورانی حساب ءَ چہرپوشا کاں مٹائیت ۔۔۔

موتک ءَ ناچ ءُ تن طلب ءَ کم ءُ گیش کن انت ۔۔۔

آس پہار کنت ۔۔۔

(مجرہے، ناچ انت ۔۔۔ اے ناچ ءِ تہا یکے ءِ جتائی ءِ دردانی ناچ ہم ہوار انت ۔۔۔ یک ناچوے گون نہ انت،

پہ یکے ءَ اے مجرہ یکے ءِ موتک انت ۔۔۔ نشتہ زیکیں بیگاہ ءَ جیڑگ ءَ انت ۔۔۔)

تہ دوشی ئیں آ خمار چمیں، زباد مہپر

بہا بدن، لعل رکت

پاسے بدنت

اے ساعتءِ بکنت تیر
ماں گوستگیں زندءِ زیمءِ ٹپّاں
بکنت دگہ کادے
دنت دگہ زیم آزگی یے
دگہ شکون دیمی یے
کہ یاتانی ہچ نہ ھلوَکیں چندی ئیں چہر
وہدءِ دریاءِ سینگءِ بود کنتءِ شنگیت
اے ایر رچیں بیگہ اوں نزانیں
کجام سیاہیں شپءِ تہاریں پُراں ہواروں بکنت
آچ اوں دلءِ بہ شانیت
چہر زندگیءِ چہر چہرءِ گردین ایت
ہزار چہرءِ تہر بدل نت
گوش اشکتگیں
چم دیستگیں
سرا کپتگیں
ہزار داغ
ہزار زیم
ہزار درد

(ہے عطا شادءِ چہرءِ دروشے۔۔۔ہمیش انت شاعری۔۔۔)

☆☆☆

کیچ۔9/2/02

تو قہرءِ آسمان ئے

(در یکتیں من ءُ تو دوست بوتیناں بلے بوت نہ کنت)

عطا شادءِ لچہ

مجیب مجاہد

عطا شادءِ اے لچہءِ خیال ہر زور آورءُ چکپروش دیوکیں ہستیءِ بابتءَ کمیں باز راست بوت کنت۔ ہے رداءِ اے لچہءِ تہا مارا وتی اندرءِ زور اوریں طاقتءِ خیال ہم گندگ کیت، اے خیالءِ بابتءَ مارا اے لچہءِ تہا یک الوتے چماں کیت کہ ماں اے الوتءَ لچہ کارءَ وتی نادسترسیءُ کم لیکہیءِ حیال شعرءِ ہر بندءِ تہا سہرا کتگ، بلے ہے خیالءُ مارشتاناں یک انچیں وڑےءَ نز آورتگ کہ لچہءِ تہا سرجمءَ نادلکشی یا دلپروشی گندگ نئیت، ابید آئیءِ قہر شانیءَ نہ عطا شادءَ چہ آئیءِ زوراکیاں دگہ کسے میار بار کتگ ءُ نیکہ آئیءَ اے میانءَ ہے درداناں تہا جاہ دیگءِ اوپار بوتگ۔ انچو کہ باز لچہ کار، دنیا، راج، زبانءُ چاگردءِ سکیاں ایر برت نہ کنتءُ پرایشیءَ ہے ہاترا کہ راجدپتری ریکارڈءِ پدامنی رستگاری پدر بہ بیت۔ اے رنگیں لچہ کار Objective ٹائپ ایں موادانی تہا وتا گوامیل دنت، گوں وتی راجءُ زبانءَ ہے رنگءَ ناشکری برجاہ داریت کہ آئیءِ پیدا کرتگیں نکان تہنا راجدپتری حوالکاریءُ انچائیں نبشتگے درکیت۔ بلے عطا شاد نیکہ دلپروشیءُ ناشکریءِ باباں ٹکیتءُ ناں گوں وتی موادءَ بے وتی کنت، کم گیش لچہءِ تہا گوستگیں عہدءِ کتہ کاریانی شونءَ عطا شادءَ Subjective حوالہءَ یک زانداریں بستارے پیدا کتگ انچو کہ لچہءِ اے بندانت:

نیتءِ کشار سوچیں آسانی چمگ ئے تو

شپ ماپتائیں روچءِ شہمانی واجہ ئے تو

استارتوسیں ماہ ئے

یا کہ لچہءِ اے بند:

پہ مارگءَ چوحقءِ واہگ کشمیں زبان ئے

پہ ترانگ ءَ تو عمرئے

عہدانی زردءِ نقشیں یا تانی گپ ءُ تران ئے

پہ زانگ ءَ زیان ئے

چہ پیشاں کمیں بازوانوک حیال کرت کنت کہ عطا یک رنگیں نادلکشی ءِ میان ءَ سر بتگوانت، بلے گڈسرا اے کلیس نادلکشی ماں وتی کاملیں پیسہ ءِ سیمسراں کیت رسیت:

تو موسمانی قہریں مہرانی وازدارئے

پہ کیے ءَ ہزارئے

من مہرءِ گلزمین آں

من مہرءِ گلزمین آں

چونا باہم بندریں جیڑہ کہ یک ءَ ہوارءِ صورت گوں ماراں درپیش انت آ مردم ءِ کلی رنگ ءَ وتی پرشت پروشیں دروشم ءِ ڈیہ ریتگیں رنگ انت یا کہ اندری زور (شیطان) ءِ قدآوریں ڈیل، کہ ہر کردءُ ناکردءِ پداوتی ماندا شتگیں آس ءَ دگہ بارے دار پرداریت۔ ہر دوئیں رنگ ءَ اندری شیطان یا کہ تپاکی ءُ ناتپاکی ءِ دروشم ءَ ہرکس ءُ ناکس ءِ سراوتی اینواں درد یان انت ءَ ہما پدکرد (Reaction) کہ شاعر ءَ اے لچہ ءِ تہا پدرتگ ہر یکے اے درگت ءَ ہمے مارشتاں سرکے گپت کنت:

ہر پلوءَ پوزانت ءِ زہرءَ رگاں روان ئے

پہ دیدگاں چو تلک ئے

ماں گام پہ گام ءَ پہ مہردوزوا ہیں بنی آدم ءَ سرپان ئے

اگاں چہ تپاکی ءُ ناتپاکی بندریں انسانی بنگپانی تہا ہوار بوت کنت ءَ اندری حوالہ ءَ ہم۔ وہدیکہ اے رنگیں مارشت شعر کنگ بہ بنت تہ شاعر اے رنگیں دردءَ دوراں بازجلوہ ناک کت کنت انچو کہ عطا شاد ءَ کہت ءَ ارمان، بژن ءَ بش بش ءَ ایندگہ نازرکی گوں برابداری ءَ لچہی دروشم ءَ کماتگ۔ بندرءَ ناامیتی ءِ ماں امیتاں سرکشگ ءِ جوانیں ندارگے چہ پیشی ءَ ابید سرگال ءِ چہرءَ بریکلانی تہہ ءِ عطا ءِ گشتگیں گپ ہم برجاہ انت کہ:

دریگیں من ءُ تو دوست بوتیناں بلے بوت نہ کنت

☆ ☆ ☆

Scanned by CamScanner

جنوزان

عطا شاد

ھالو،ھلو، ھالوھلو
سازاں شلین ات زیملاں
گوں چاپ ءُ ڈہل ءُ ڈگر ءُ سرناءِ وش لہریں توار
پہ دسگہارکی دل ءَ
سیری جنوزان ءِ مبارکی دل ءَ

دل کوتلی پچی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

ھالوھلو، ھالوھلو
زرشان کن ات اے واہگاں
یکے من ءَ یکے تو ءَ (چندی دگہ شاری ءُ دابانی شلی، سنگین ءُ ڈزیں سومری)
چندی جنین زہگی سراں پہ سردری
دیآن ءِ دیا نیں درءَ
پہ پنڈگ ءُ نز آرتگ انت
(اے واہگاں)
چندی جنین زہگی سراں پہ سردری
سیری جنوزانانی سیاہیں عاقبت
پابارتگاں!

دل کوتلی پچی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

ھالوھلو، ھالوھلو
ساراں کن ات ماہیں جنک ءِ راپہ طوق ءُ ہانکاں
ھنی رجیں موردانگاں، بندی کن ات، پہ ... ءَ آ قوتانی میری چلواں
شاریں سری ءَ جنڈ کن ات
شیفیں متاچان ءَ پہ سیری اطلساں سائل کن ات
زمب ات پہ عاروس ءَ ھزاری کلہ ءَ
گیج ات سروان ءَ میر ءَ شیرازی لڑ ءَ
چمک

دل کوتلی پچی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

ھالوھلو، ھالوھلو
دانی! زریں ات ماڈیاں
کوت ءِ قلاتان ءَ پہ پاباریں دلانی دوپ ءُ مسک ءُ مبلباں
اروا و روت!
پہ ءُ فقیری آدءِ الاباں مہ لوٹ!
اروا و روت!
مست ءُ مریدی ہتکلیں زردانی افاراں مہ پُرس!
دل گارکنت!
عہدانی آماچاں مہ گند
کوتانی پدیانکاں مچار

دل گارکنت!
رنجیں دل ءِ
تلوس ماں سیری جیمہاں!!
دل کوتلی پچی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ
ھالوھلو، ھالوھلو
سازاں شلین ات زیملاں
گوں چاپ ءُ ڈہل ءُ ڈگر ءُ سرناءِ وش لہریں توار
پہ دسگہارکی دل ءَ
سیری جنوزان ءِ مبارکی دل ءَ

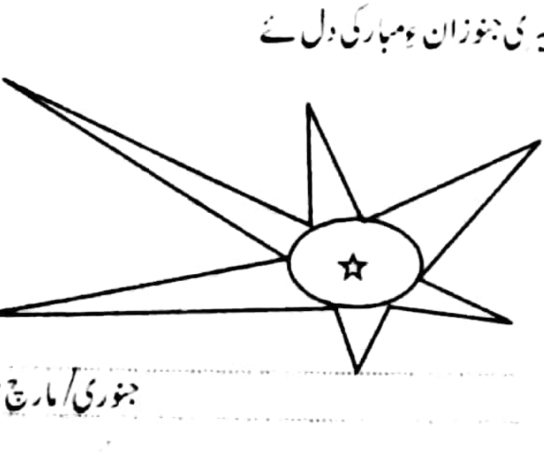

سید ہاشمیؔ

نازک

Scanned by CamScanner

پہ تئی جندءِ نامءَ

آواراں جن ءِ راج ئیگاں

بیراش تئی وتی آوار انت

بنگیجی چاپ	سال ۱۹۷۶
دانگ	۵۰۰
وشنویس	امام بخش بلوچ
سرتاکءِ گلکار	عبدالخالق بلوچ
چاپار	باب الاسلام پریس کراچی
بہا	۴ کلدار

شنگکار

ندکار چاپ شنگ، کراچی

کس بے جستءَ اے وانگیءَ یا ایشیءِ بھرے ماں بلوچیءَ یا کہ ماں دگہ زبانےءَ تر ینتءُ چاپءُ شنگ کرت نہ کنت۔

اولی بهر

پیشگال

موسمی تر ھوراں الم چو ھیمہ زدی
آ گسد گواریں کھر باشنزان انت دردی

شاہ مھز بیں شھلچہ کارءِ زردزرشانیں گالءِ گپتارانی تراپکنیں ترانگءِ ترانج کنیں ترھتالءِ کیگد کمارءِ سالونک سماریں مَنہءِ منگیریں ساہ سائیں ساچان، سچکانیں سسا، سرادسراچیں ساچو کہ بے زندیں زندمانءِ بےہیتیں ساہءِ بے ایشتمیں ارواہءِ، ءِ چو بنکشءِ بنگیءِ تانسری ابرمءِ ابدی، ھمبلءِ ھمبشکءِ، ماں زرد بودشتءِ ھرگوزندءِ گورامبازاں چوارواہ آتارءِ بودبکشیں نگرہ درنزیں بامءِ پچ پلّانءِ چوابد مانیں چاردھی ماہءِ تنگہ برانزیں ماھکانءِ، سسائءِ سماءِ شادھانیں مجلسءِ مراگاھانی مجی منگھیں منگیر انت۔

سال ۱۹۶۹ءَ ''زرباری ھند'' ءِ موسمی بشامانی ارگام پرگامءِ پڑامپرامیں رگاماں شھلچہ کارءِ ''موسمی ترھورانی'' گواچنیں زندداری پہ جوانی چوھپر نگیں گلکارءِ زرینت، زرتبیں زردءِ گھگریں گال سمنڈ چوگوات جتیں ملءِ چہ لوندءِ ترندیں سریءِ سینہ بندءِ ھرجنءِ گرءِ کشاں بے کمار ات کہ سیہ تپءِ گندہ نادراھیءِ پہ بےڈرچی گورجتءِ وش زیدیں چوپاٹیءِ گلباگیں ملبارکوہءِ بدرنگباگءِ جوھوءِ سالونک سماریں پدی زرءِ تیاب کرءِ پربستگیں لپھانی مگیمانی رودسراں چو ماتکوءِ شکیں تلارءِ دیمپان بوت۔ اے نادراھیءِ مستریں توجیلءِ درمان چہ جوانیں وردنءِ پھریز انتءِ بے وردنی بے زندیءِ بن پدءِ بن میل انت۔ نادراھیءِ پدکنگءِ رندگہ ھتّلے، دہ روچءِ چہ وردنءِ ''پھریز'' اتاں کہ بے گوشتن آسرئے تھتءِ پاریزی انت۔

ڈاکٹر سڑا سرءِ مسامانی پدءَ من مقتہ بازیں دست بنشتیں رمءِ لچھے گوں وت آورتگ ات بلے آمراگشءِ جند ''سرکن پرکنءِ ھپ کنءِ ھچ'' بوت۔ ھمے نادراھیءِ پادبندیں روچاں پہ دل ھڑینگ گوں ھمے رمءِ لچھاں دلگوش بوگءَ چمشانکےءِ ھاترءَ ایشانی پٹءِ چارءِ گلائیش بوتاں۔

ماں ''رم امبار'' ءَ یکے ھمے ''نازک'' ات۔ اے ہیست تا کدیمی آزمانک یاداستانے ات کہ سال ۱۹۵۸ یا ۱۹۵۹ءَ نبشتگ ات ءُ انوں ۱۹۶۹ ات۔ چہ دہ سالءِ دراجیں مدتءَ رندکہ من پدءَ یک چمے چارات، گوش ئے زاناں دلءَ یک نوکیں دوستی یے پہ ایشیءَ چست بوتءُ لوٹ اتوں کہ کمیں ایشیءَ دراج ترءُ مستر بکناں۔

ندوں دستءَ اتءُ ایشیءِ درءُ بھرءُ بھرگاں رددوم زیراں کت۔ رندءَ کہ پھک نبسوں کرت چاراں دانکہ بے مزہ انت۔ دلءَ، ماں بلوچی ندکاریءَ نوکیں کتکاری یےءَ اومنا کرتگ ات کہ وتی منءَ پہ آپسرے سربوتگ ات، بلے ''وتی من'' ''گوں'' ''وش منی'' ءَ گیش ترسیادی کتءُ بن ''جہانءِ سیادیءِ من'' انت۔

Scanned by CamScanner

چہ سالے کپے ءَ رند بلی ءَ ماں بے وتنانی بندر گسیس ءَ وتی تھتگی باد گیر ءِ پشیئیں کاپر ءِ چیر ءَ گوں کریم دشتی ءَ ھمزان اتاں کہ ''نازک'' ءِ ترانگ ءَ کپتاں۔ آ ورت ءُ کریم ءِ دیم ءَ اِیروں کرت۔

''اے ''نازک'' انت!''

''نازک؟'' کریم پہ بے سمائی شہر بند ءِ دروازگ ءِ نیمگ ءَ چارگ ءَ لگ ات۔ من آ ترانگ ءَ گیتک کہ ایشی ءِ بارہ ءَ من گوں آئی ءَ گپ جتگ ات۔ کریم ءَ گوشت کہ تو وت نے بوان ءُ من نے گوشداراں۔ کریم ءِ اے گپ ءَ من دل ءَ کمیں دگر بوتاں کہ وت نے بونتیں منی وانگ ءَ بارءِیں دلگوش دنت کہ نہ دنت۔

من ناالاجی ءَ پہ نادل کشی وانگ بنگیج کرت۔ بیگاہ ءِ بیل ات۔ ''نازک'' ءِ نیمے وانگ ءَ رند او سپان کرت ءُ چاہ ءُ چلیم ءَ رند پدءَ کار دست جت دانکہ تا سر برت۔

''کریم! چہ درستان ءُ ساری من ءَ ایشی جوش کہ اے چے یے؟''

''نا ولے!''

کریم ءَ اے پسو پہ نہ مھتلی دات۔

گوں کریم ءِ اے پسو ءَ منی ھما ''وتی منی'' الم بوت۔ بزاں انچوش کہ من ''وتی منی'' ءَ اے ''گدارے'' (ناولے) کرتگ ات۔ ءُ کریم اے رندءَ جوانیں زانتکاری یے ءِ واجہ انت۔

چہ ایشی ءَ رند کراچی گوں محمد بیگ ءَ گند ءُ نند ءَ نازک ءِ نام گرگ بوت ءُ آئی ءَ چارگ ءِ واھگ پدرا کرت۔ من پہ ھب ءُ واھگ دات کہ بوان ایت لے ءُ من ءَ انگت ھم الم ترءُ دلجم تر بلنت۔ ولے بیگ ءِ پسو ھما ات کہ کریم ءَ داتگ ات۔

آ وھدی کریم ءَ پہ نازک ءَ گونڈیں پیشگالے نبیسگ ءَ وتی واھگ ھرا کرتگ ات بلے کریم دور ماں دشت ءَ ات ءُ جن پہ کلوہ آ پس نہ بیت۔ من ھمے گپ گوں محمد بیگ ءَ جتگ ات انت۔ ایشی ءَ ھشلکیں واھگ ھرانہ کرت بلکیں پہ گواچنی پیشگال ءِ نیمے نبشتگ نے ھم کرت ءُ من ءَ دات۔ ءُ دگہ نیمے ءِ نبیسگ ءَ یک گشتے پد ءَ نازک ءَ سیاھگ پہ وانگ ءَ لوٹ ات نے۔

نازک ءِ سیاھگ وش نبیس منشی عبدالقادر ءَ پہ نبشتگ ءَ گون ات۔ دل ءَ ات کہ ھر وھد کہ منشی کتاب ءَ بیار یت بیگ ءَ نے دیاں بلے ''بلوچ ءُ بدیں روچ'' ءِ جتل زاناں گوں اے راج ءُ زبان ءَ ھمگرنچ انت۔ چوشکہ منشی ءَ کتاب سرجم کرت بلے رونبشتگانی راست کنگ ءَ کتاب ءِ سیاھگ نے ھم پدءَ زرت ءُ برت کہ چیتگ ءَ سرجم نے کنت۔ یک ھپتگے ءِ جاگہ ءَ چار ماہ پرگیں گوست ءُ منشی گوں کتاب ءَ بیگواہ ات۔ انگت دگہ ماھے ءَ تگ ءُ تاچ ءَ رند پہ واری یے چہرے مردءَ سیاھگ ءِ پد جت۔ بلے وھد یکہ نبشتگیں سیاھگ کہ چار ات دانکہ ''نہ کوشیگ انت نہ دوشیگ انت'' ھمیشکا من نازک دوبارگ بیگ ءَ دست ءَ ندات کہ پیشگال ءِ پشمندویں نیم ءَ نبشتگ بکنت۔

انوں کہ یک گشتے پدءَ لاگریں اوستے ءِ پد ءَ نازک ءَ چاپگ ءَ ارادہ کرت پیشگالی دوور بیدگ ءِ پد ءَ اے چاریں گال وت نبشت انت۔

نازک چہ مئے تیاب کرءِ گونڈ گونڈیں بنداں یک بندنے ءِ ھزار بومیں زندمان ءِ گوناب ءِ یک کسانیں برمشے، یک پٹلایے،

یک گدارے۔ اگاں وتی ھمے کچینی راستیں چھرءُ شبین ءُ الم کرت بکنت دیمترءُ گامے ءِ جنگ ھم الّمی بیت۔

تھنا اے گپ نہ انت کہ نازک منی نبشتگیں بنگیجی گدار (ناول) انت بلے اے ھم گوا چنی ءُ مدّ نی انت کہ بلوچی زبان ءِ دپترانی ھم اے بنگیجی گدار (ناول) انت۔

منی دل ءَ ات کہ اے گدارءَ انگت ھم مستر بکناں ءُ ایشی ءِ ھما پھنات کہ رواجی زیرگ بوتگ انت گیشتر پدر ءِ بکناں ءُ ھما کہ آیانی بارہ ءَ من ءَ بیگ ءَ گوشتگ ات کہ من چہ یک یک ندارے ءَ رندرمیتگ انت، آیاں ھم چوا یدگہ باچکاراں جوان تریں رنگے ءَ کارمرز بکناں، بلے چوش کنگ نہ بوت۔ زندمانی نہ دروہ ات اے تکست ءَ دگہ رندے سرجم کنگ ءِ جھد ءَ کناں۔

نی چاپ ثنگ ءِ بارہ ءَ دو گپ جناں۔ دنیگت کسان ءُ مزن، رم ءُ لچہ منی نہہ کتاب چاپ ءُ شنگ بوتگ ءُ اے منی دمی وانگی انت کہ شے دستان انت۔ من جھد کنگ ءَ یاں کہ چہ ایشی ءَ رند منی لچھانی کتاب ''سچکانیں سسا'' ءُ ''گسد گوار'' زوت شنگ بہ بنت۔

ابید چہ ایشاں بلوچی زبان ءُ ادب ءِ بارہ ءَ ماں اردو زبان ءَ نبشتگیں منی کتاب سرجم انت۔ اے کتاب وش نبیس (کاتب) ءَ ھم جریدگ کرتگ۔ چہ ۳۵۰ تا کدیم زیات انت ءُ ھرچ ءِ چمّنی جوازت ءَ گیش انت۔ یک ءُ دو واجکار ایشی ءِ چاپ ءِ اکدہ زور بوتگ انت دنیگت وتی زبان اش نہ موک اتگ۔

دگہ ھرچ کتابے کہ پہ چاپ جریدگ ءُ ایرانت کہ بے زری ایشانی دیمپان انت، آ ایش انت:

۱۔ سچکانیں سسا (لچہ) ۲۔ گسد گوار (لچہ) ۳۔ شھگوشتن ءِ شاھار (لچہ) ۴۔ شنکلیں شھجو (لچہ) ۵۔ چکاسنگ (رم) ۶۔ گے تالان کناں (رم) ۷۔ گاریں کلدار (رم) ۸۔ بے سرگال (رم) ۹۔ سستگیں دستونک (لچہ۔ دو ھمنچو مستر کنگ بوتگ) ۱۰۔ شھلچہ کار ۱۱۔ سید نمدی ۱۲۔ سید گنج (بلوچی ڈکشنری) ۱۳۔ زونگر ءِ دیرھل ۱۴۔ بلوچی دل پسندیں لچہ کاری ۱۵۔ بلوچی دربر ءُ دگہ دگہ

بلوچی بزانت بد ''سید گنج'' ءِ بارہ ءَ چے گوشت کناں۔ پرچا کہ نازک ءِ رنگیں سانیں وانگی یے ءُ چاپ پہن تالار، بزّ انت مرا سید گنج ءِ چاپ گ ءِ بارہ ءَ من ءَ لچہ کار ءِ ھما گال یات کاینت کہ آئی ءَ پہ گوھرام لاشاری ءَ نام گپت کرتگ ءُ پہ چاکر رند ءَ شستاتگ انت۔ اے ھم وھدات کہ چاکر ءُ لاشاریانی دیم ءَ ھما مستریں پروش وارتگ ات کہ چہ ھر چیز ءَ زبھر بوت ءُ نشت۔ لچہ کار ءَ گوشتگ ات

(چاکرا!) تو اگاں آزمان ءَ پدگ بندے — ھانیں میران ءَ پہ گدار کندے

چوشکہ من وتی جند ءُ وتی راج ءُ راجو بچ ءُ دلگریبیں ھنرگاراں گنداں وتی اے بے اوستیں زندمان ءَ سید گنج ءَ چاپ ءَ پہ لدار بکنداں۔ گپ ایش نہ انت کہ من پہ ایشی ءِ چاپ گ ءَ جھد نہ کرتگ ءُ پد ءَ گپ ایش ھم نہ انت کہ مرداں دوست نہ بیت۔ ھرچ مردے ءَ کہ گوں بلوچی زبان و ادب ءَ سیادی ھست آ اے سید گنج ءِ بارہ ءَ جوان زانتکار انت ءُ ھریک وانگ ءَ زانگ۔ لچہ کار ءُ ندکارے کہ من ءَ دوچار گپ انت آئی بنگیجی ھست ھمیش انت کہ'' بلوچی ڈکشنری ءَ کدی چاپ کن ئے'' ایشی ءِ جواب ءَ من چے دات کناں۔ البت منی ارادہ انت کہ من یک واندیں کتابے چاپ بکناں ءُ آئی ءِ تہ ءَ ھما سرجمیں مردمانی بارہ ءَ گپ بجناں کہ من آیانی گور ءَ پہ سید گنج یا دگہ بلوچی کتابانی چاپ گ ءَ رد ءُ شتگاں ءُ آیاں من ءَ چہ پسو داتگ۔ تاکہ چہ منی مرگ ءَ رند بلوچ راج من ءَ میار یگ کرت مکنت۔ درھبات ات۔

سید ھاشمی۔ کراچی، ۲۱/ مارچ ۱۹۷۶

Scanned by CamScanner

در۔۔ا

ھتگے روچ انت کہ گوات بازوش انت ءُ پہ دم کش ایت کہ پہ دریاءِ مردماں باز جوانیں متاگے کہ پہ ایشاں گمرئی ھم تاوان انت ءُ توپان ھم بیرانی۔ پہ ءِ دوے روچ انت کہ پہ ماں پہ سنگار پرکنگ ءُ آرگ ءَ انت۔

روچ ءِ وتی راہ ءِ بوت بہر جتگ ءُ گڈی بہر ءِ چو کہ اشتاپیں ربال ءِ پہ گشادی ءُ زیت کٹینگ ءِ جہد ءَ انت۔ سوچوکیں برانزانی آسنا کیں گرمی ءِ سر پہ ایرمادیں سارتی ءَ داتگ۔ بیگاہ ءِ ھونگیں ساھگ بانانی پشت ءُ ھمنچگ شہار گپتگ کہ اود ءِ نندگ ءُ جوان ءُ بزیں دیوان کنگ بیت۔

چہ تیاب ءِ کمیں برزماں تحریں ریکاں یک کوتنیں تپری بوجیگ گذ پانی سر ءِ چو کلات ءَ اوشتاتگ کہ اے بندن ءِ مردمانی گوں نیلوم ءِ شھشناہیں دریا ءِ ایشانی کوھنیں ءُ نوکیں دوتی ءُ منیوک انت۔ کے زانت بارئیں چنت تھلی ءُ وشیانی پرگیں سال اے دریا دوستاں ماں ھمے بوجیگ ءِ گوازینگ کہ جلّامو ئیں زرءِ برے پہ کھیب ءُ برے پہ نصیب چو گوانزک ءُ ھندول ءُ چندینگ ءُ شلیفتگ بلے تا مروچی اے تاکپیں بچانی پیشانی ءُ نوشی ءِ کرچکے ءُ نہ بستگ۔

سباہ ءِ بے اوستیں ساھگ ایشی ءِ رواریشت ءَ پہ ادارکے جلی ءُ مجلس بیت ءُ مردماں بے شون کنت۔ بلے بیگاہ ءِ دلجمیں ءُ دیرجلیں ساھگ دراجلشان ءَ وت ءَ پہ تیاب ءِ تریں ریکان ءُ پدءِ دریاءِ آپ ءَ رسین ایت کہ گوش ئے زاناں ھمے تھنگیں بوجیگ ءِ ارواہ انت کہ انگت ھم ماں دریاءِ گورماں شیگ ءَ بے تاتیر انت کہ پہ ھب ءُ واھگ دریاءِ آپ ءَ گورامبازایت ءُ وتی دل ءِ کمیں ترسین ایت۔

ایشی ءِ ساھگ بیگاہ ءَ چہ مستریں دیوال جاھاں یکے کہ دیوان کنوک ھم گوش ئے زاناں کہ ماں ھمیشی ءِ جند ءِ تہ ءَ داسی ءِ چیرءِ نشتگ ءُ وتی پاس ءِ پہ گپ ءُ تران ءُ داستان و دا کنگ ءَ انت۔ وشیں گوات سبک سبک ءَ شگ ءَ انت کہ ماں زراں وشیں مولمانی تران ءُ دنت۔

ارزنیں ریک کہ دریا ءِ گوات ءِ دم اتگ ءُ سارت کرتگ انت ایشانی زگیں پشت ءِ نندگ چہ پمبیں بوپ ءُ بالشتاں ھم بے تران کنت کہ مردین، جنین ءُ چپ ءُ چاپانک ھر کس چہ ایشی ءِ وت ءِ بے بہر نہ کنت۔ مرچی اے پہاھگ ءِ مردم گیشتر تران پرچا کہ آدینگ انت ءُ دوشی کس زرءِ نہ شتگ ءُ مرچی بزاں میدانی آزاتی ءِ روچ بوتگ۔

دریاءِ مردم ءِ کار چہ دو ءِ درنہ بیت۔ یا کہ ماھیگ کش ایت ءُ یا کہ ماں تپری بوجیگاں سپر جنت۔ اے گپ ءِ ھر کس منوک انت کہ چہ دنیاءِ نمدارترین ءُ جواں تریں کاراں یکے ھمیش انت۔ ھمے سپر جنگ ءُ تپری بوجیگانی برکت انت کہ مرچی مردم ماہ ءِ سر ءَ ایر کپتگ۔

ماں تپری بوجیگاں سپر جنگ ءُ میدکتہ کار بیت۔ ملک پہ ملک گرد ایت ءُ ھر ملک ءُ آئی ءِ مردمانی جاور ءِ زانتکار بیت۔ ہمیشکا ایشانی تہ ءِ لھتیں انچیں مردم در کیت کہ گوں ناواندگی ءَ انچیں گپ جن انت کہ گواشدارو ک بھمان ایت ءُ ھیران بیت۔

راتی نیمگ ءِ تگردی ھوٹل ءِ پاٹیانی سرءِ بازیں مردمے نشتگ ءُ چاہ ورگ ءُ گپ ءُ تران ءَ انت بلے چہ ایشاں کمیں یکرءِ دگہ لھتیں مردم

Scanned by CamScanner

انت کہ یک برزءُ گشادیں مردے ءِ چپ ءُ چاگردءَ نشتگ ءُ آئی ءِ گپاں للگ ءَ انت ۔ بیا کہ نزیک تر بروئیں !او!اے وَ ناھدا انا گمان انت ! کہ چانگودست ئِے رونت ءُ چینگودپ ۔ بزاں گوں دستاں وتی دیک ءَ ریسگ ءَ انت کہ زاناں زُ گے پہ بندگ ءَ رس اتگ ئِے ءُ چینگووتی رھبند ءِ پدءَ جرمن ءُ انگریزءِ اولی جنگ ءِ گپاں انچوش جنگ ءَ انت کہ گوش ئے زاناں وتی جندئِے ھم گون بیتگ ۔ ھمنچک ءَ چہ پشت ءَ کیے ءَ گوانکے جت ۔

''اے ناھدا!اے ناھدا انا گمان !''

ناھدا ءَ یکبرے چک جت ءُ چارات ، پدءَ وتی سرئے پہ نواھگ چنڈ ینت ءُ گوشت ئِے ۔

''اے سیہ دِی جت وَ مردم ءَ واژگ ءَ ھم نیل انت'' ۔

''اے ناھدا!اے ناھدا انا گمان !''

کوتکارءِ توار چہ ھوٹل ءِ تہ ءَ پیداک ات کہ ناھدا ءَ آئی ءِ گالوار ھم پجاہ آورت ۔

''اے ابدال راستی چونیں جنجالے،تو بچار ناھدا ءِ رشت ئِے پروشت'' ۔دگرے ءَ پہ زھر درائینت ۔

''ھوتو بچار مردم ءَ نیل ایت ، دمپسات دیم ءَ آژو بیت !'' ناگمان ءَ پہ دل پرُ دشی گوشت ۔

''اے ناھدا چاہ ورئے چاہ ؟''ابدال ءِ توار پدءَ ایشانی گورءُ چیرءَ گوست ۔

تراکہ چاہ دیگی انت گڑا بیارے جھندم بہ ئِے ، بے سیت'' ۔کیے ءَ آھستہ گوشت ءُ ناھدا ءَ پہ جاک گوشت ۔

''ھو!ھو'' ۔

ابدال ءَ چاہ زرت ءُ اتک ءُ ناھدا ءِ دیم ءَ ایرئِے کرت ءُ وت ھم نشت ءُ گپ گوشدارگ ءَ لگ ات ۔ یک ءُ دو مردم ءَ پہ نوشی یک یک چمے ابدال چارات بلے ناھدا ءَ بچکند گے جت ءُ چاھاں سُرکے گپت ءُ وتی گپ ئِے پدءَ سندودات ۔

''ائے کورمیداں ! یکیں روچ ءَ ھما یکیں روچ ءَ کھنئے یک سد بالیگراب ءَ چو بالی مدگ ءَ سھر بست ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔''

چہ ایشاں کمیں پشت سے جنین ءُ دو سے چک نشتگ انت ۔ چک گوں ریکاں لیب ءَ انت ۔ یک جنینے رگ ءِ بندگ ءَ انت ءُ دومی آئی ءَ چارگ ءَ انت ءُ یسی گوش ئے زاناں دیگا گوں وت اژاتگ کہ چے بکنت یا چہ بگوش ایت کہ آدگہ جنین ءَ پہ ارمانی درائینت ۔

''ماسی پاپی ءَ مارائرگ ءِ بندگے ھم پیش نہ داشت کہ چہ ھشکیں نندگ ءَ دستے سرینگ ات'' ۔

''دستے سرینگ ات کہ کلدار کٹ اتگ'' ۔یسی ءَ چست ءَ درائینت کہ گوش ئے زاناں پلے دست ئِے گپت ۔

پاپی ءَ وتی زانتکاریں چم گراں گراں ءَ چست کت انت سبکیں بچکند گے جت ئِے ۔ وتی دست ئِے داشت انت ۔ یکبرے وتی کرءَ گورئِے چارات کہ دگہ کس ءَ دلگوش نہ انت ۔ نی دیم ئِے پدءَ ترینت ءُ وش وش ءَ گوشت ئِے ۔

''تراورناوت پہ کارءَ نیل ایت ، منی مھبلک !''

''دئے دئے !باریں ماسی پاپی ، مارامپت ءَ بنام مکن ابا ۔۔۔ ''مھبک ءَ پہ گڑگ بلے میزان میزان ءَ گوشت ۔

''ماسی! ماسی پاپی! ماسی پاپی!! آانت آانت کہ پیداک انت!'' سیمی جنک ءَ اشتاپ اشتاپ ءُ پہ سکسکی گوشت۔

گوں ایشی ءِ چوش گوشگ ءَ مھبک انچوش گراَت کہ نزیک ات کہ پہ بے سمائی چست بہ بیت۔ بلے ماسی پاپی ءَ مردینی کند گے جت ءُ تزرپے ریکانی سرءَ پہ تُرندی دوورداتءُ دومی دست ءِ نینگ گوں رُگ ءَ ھم ایرِئے کت۔ گوں ھردوئیں دستاں مھبک ءِ کوپگ ئےِ گپت انت ءُ گوشت ئِے۔

''اوشوم! ترا چون انت؟ کجا روئے؟ تو بچار ترا اے گونڈ ویں ھچک ھم بڈایت، تو باریں وت ءَ چوش گنوک کنگ! مارا ابا بیزار انت! تئی ھیرءَ ھداوت بکنت''۔

''ھچک ترا دریا ءِ مرد ءِ شرجنگ! چوشیں بے نامیں جنک من وتی گیر ءَ نہ دیست ابا۔ واللہ! منی واللہ ماسی پاپی ھمو دءِ دل شت!''

مھبک ءَ پہ تسکیں ساھے ھیلتے پس بالا آورت ءُ گوشت۔

''وئے مھبک! اے ھچک وتی ھمساھگ انت ءُ تئی دلی دزگوھار انت''۔ پاپی ءَ درائینت۔

''واللہ ھچک دگہ برے گوں من چوشیں مشکرائی مکن۔ من ءَ واللہ ھچ تب نہ کنت''۔ مھبک انگت ھم پہ وت عیلگ ات۔

''شرانت! شرانت نی وتی کچیں دپاں بچ مکن ات۔ بچارات کہ مردین چک جنگ ءَ انت''۔ پاپی ءَ پہ سرپد کنگ گوشت۔

ھشکیں ءُ ارزنیں ریکانی دامن ءَ یدار ءُ راچن برز ءَ انت۔ دریا ءِ کمانیں تیاب ءَ اے انچوش پہ ردانت کہ گوش ئے زاناں پہ گروھتاچی ءَ سواراں وتی بور ءُ مھری ھمردءَ داشتگ انت ءُ پہ بنگیج ءِ پرمان ءَ مندوانت۔ لکھتیں بچک ھمے یدار ءُ راچنانی پشت ءَ تر ءُ پرترگ ءُ گریکو لیب ءَ انت۔ چپی نیمگ ءَ گواپارے کہ آئی ءِ سر ءَ ماھورتاپ ءَ انت۔

''بیاات کہ چوھلوا ءَ انت، بیاات کہ گرما گرم وش انت!'' زلیا ءَ یک گوانکے جت کہ گوش ئے زاناں گوشگ ءَ انت کہ اگاں کسے پشت کپت میار ئےِ وتیگ انت۔

آئی ءِ اے گوانک ءَ کارکت کہ یکبرے آئی ءِ منجل پد ءَ چوربوت۔ چہ شریں دمانے ءَ رندیک ورنایے ءُ آئی ءِ سنگت ءَ گوانک جت۔

''او ماسی زلیا! نیم کلدار ءِ ماٹ یک چکے ءَ بدے کہ کاریت''۔

''منی چک پنڈی! ھشت آنا ءِ نہ بنت، دگہ چار آنا ءِ پشت کپتگ ءُ بس''۔

''بس بس دیم اش مدے''۔ پد ءَ گوں وتی سنگت ءَ ئےِ گوشت ئےِ۔ بازار ءَ رویں کو پتاءُ چاہ وریں شر تر انت''۔

پنڈی ءُ آئی ءِ سنگت گلی پادآ تک ءُ دیم پہ بازار ءَ راہ گپت انت۔ آیانی کرءَ نشتگیں دگہ دوور نالڈی لیب ءَ ات انت کہ گوش ئے زاناں وتی زندمانی ءِ مستریں لیب ءَ گلائیش انت۔

جلّو! جلّو، بچک بیا اے رُگ ءَ بروتی ناکو ءَ بدے۔ اے شومیں جانشوے کہ ھروچ ئےِ دران انت۔ پیرچگ بلے انگت رُگ ءَ برگوں کوھاں اڑینان انت''۔

پیرمردے کہ کمیں پشت نشتگ ءُ رُگ ءِ سراچگ ءَ ات۔ چک ئےِ جت ءُ پد ءَ وتی کش ءَ نشتگیں بچکے ءَ گوشت ئےِ:

Scanned by CamScanner

''جلّو! منی پت بروتی ناکو شاهد وستٰ ءِ رُگ ءَ بیار''۔

''ناکو تی کا جایاں یکبرے وراں''۔ بچک ءَ پہ بے میاری درائینت۔

''بیا اباتئی کا جایاں داراں، بروجلدی رُگ ءَ بیار، گڑا بہ نندءُ بوراش''۔

بچک ءَ کا جاوتی کیتو ءَ جت انت ءُ دِرک ءَ شت ءُ کنیتاں ءَ رگ ئِے آورت ءُ ناکو ءِ دیم ءَ بوستگ ءَ دوَ رئِے دات۔ ناکو ءَ اینگرا آنگر کرت کہ بچارایت کہ باریں بازسرا چک لوٹ ایت کہ اناگہ ءَ گُوات۔

''مردم اڑے رگ ءَ چوش برایت ءُ پدءَ نوکیں رگ ماپہ لیکا ناهد انزنڈگ ءَ انت، کورمیدنا کہ رگ ءِ گوازگ ءَ زان انت ءُ نانکہ گیشینگ ءَ''۔

دریا ریچ ات۔ لہتیں ورنا تلک گوزی لیب ءَ ات انت کہ دگہ بازیں مردے آیانی تماشا ءَ چارگ ءَ ات انت۔ تلک گوزی باز رنگ ءَ لیب کنگ بیت ءُ باز جاگھاں، بلے اے بندن ءِ لیپے دگہ رنگیں کہ انچوش لیب ءِ کنگ ئِے وش انت ھمے رنگ آئی ءِ ندارگ کنگ۔

لہتیں بچک سَکّی لیب ءَ ات انت ءُ دگہ لہتیں کپّی ءِ ءُ آدگہ دو بچک ءَ ماھگیّی کارچ بریں ھڈ گون انت کہ ایشانی دپ چوزھم ءَ انت۔ ڈھنگ انت ءُ ترین زمین ءِ سرءَ یدار، بوجیگ ءُ ماھیگ ءُ دگہ بت کشگ ءَ انت۔

کمیں پشت دگہ لہتیں ورنا بازاری لیب ءَ انت کہ دوورنایاں آیانی نیمگ ءَ چک جت ءُ پہ تژن اش گوشت۔

''کورمیداں! اے وھدی نی بازاری ءِ وھد انت! بزاں مردوت ءَ پیش دارانت کہ ماچوشیں لیبی ایں، بلے بیا انت ناں! بیا انت انشی کالا ٹیمبک ءِ ریکاں اگاں یک لیپے بہ برانت''۔

لہتیں جنک مھرگی لیب ءَ انت ءُ دگہ لہتیں آپوچنگ ءَ انت کہ ایشانی دشمنی ءَ آپو ءَ کہ کلّ کن ئے ھپتمی روچ ءَ مھرگ بنت بلے بے ھمیش انت کہ کل کنگ ءِ وھد ءَ ھچ بچک آیاں مکند ایت ھپتمی روچ ءَ کہ مھرگ کل ءَ مان نہ بیت اے دل پروش نہ بنت ءُ ھما دمان ءَ یکے چست ءَ گوش ایت۔

''اے ھمے ماتّی نہ انت ماتّی اے مزنیں بھیایے۔ ھمے مئے زرءَ ھچگ ناں، آھمے دیوال ءِ پشت ءَ سڑک ئِے کتگ ہمیشا مھرگ نہ بچگ انت''۔

''من مرچی رواں آئی ءِ مات ءَ گوشاں''۔ دومی جنک ءَ درائینت۔

''آنکّ، اے آنکّ! ایشی ءِ مات ءِ لوگ ءَ مردٔ''۔

''پرچا جاتّی_؟''

''زی ناں ماتّی ءِ پت ءَ ایشی ءِ مات واللہ انچوش جنگ انچوش جنگ ناں.........''

''اے اے پرچا؟''

''ھمے یکّی داڑونہ انت؟ ھمیشانی لوگ ءُشتگ.....''

''مئے جان ءُ دور بامئے جان ءُ دور.......''

چہ دیر یک کلاھیں جینے ءُ گوانک جت: ''شرّک، اداماں شرّک بیاا ے چک ءُ بدارگوں کہ من رواں بازارءُ''۔
شرّک ءُ مھرگی لیب یلہ دات ءُ دِرک ءُ دیم پہ مات ءُ شت۔ چہ اے دگہ جنکاں مسترین ءُ مھرگ دست ءُ کت انت، کلّ ءِ ھراب کت انت ءُ گوشت ئِے:

''لیپولیپوتو سولیپولیپوتو سو''۔

دگہ دو کستریناں کوکار کت'' مئے مھرگاں، مئے مھرگاں آں آں آں!'' بلے دانکہ ایشاں سلکنت آشت۔ اے دوئیں جنک پدءُ ھمے کلانی پٹگ ءُ لگ ات انت کہ بلکیں دانگے پشت کپتگ۔ بلے ادءُ ھدا ءِ نام ات۔ پادآ تک انت ءُ دیم پہ تیاب ءُ شت انت، دست اش ششت انت، بلے وھدیکہ آ دگہ جنک اش دیست انت کہ آ پواں کلّ کن انت کہ دیم ءِ آ دینگ ءُ مھرگ بنت۔
کم کم ءُ روچ نی جھل رواں ات ءُ اے ندارگ کم تر ان ات۔ دانکہ روچ ءِ بڈگ ءِ وھد ءُ ابید چہ ھوٹل ءِ سرءُ نشتگیں ھما مرد ماں کہ ناھدا نا گمانّ ءِ جرمن ءِ جنگ ءِ داستان ءِ گوشدارگ ءُ ات انت، تیاب کرّ وَ ایتک بوت۔

<**><**><**><**><**>

در--۲

سرشپ ءُ گواتے ءُ سر کت کہ چہ ماہ ءِ گوش کنگ ءُ رند تر ندتر بوت ءُ ھر چنت کہ ماہ برزتر بیان بوت گوات ءُ پر کنان کت۔ نازکّ ءِ لوگواجہ ناھدا میرینّ کروسانی سیمی بانگ ءُ جانشواں گوانک جت۔ ایشانی بنگیجی گوانک وتیگیں مردمانی گوشاں نہ کپت۔ دومی گوانک ءُ نازک پچ دِرہ ات، پادآ تک ءُ وتی گندلانی سرءُ نشت۔ وتی گوش ئِے رُپت انت ءُ جانشوانی گالوارال لگگ ءُ لگ ات۔ چوش ئِے زانت کہ اے میرینّ ءِ جانشوانت بلے انگت ھم ھچ ئِے نہ گوشت پرچا کہ آئی ءِ دلگوش گوں گوات ءِ توارءُ ات کہ آیانی دیمشو دءِ دو لکتیں پلمنان شھپگ ءُ شیزارگ ءُ ات۔ دریاھیل ءُ پیداگ ات ہمیشکا گورمانی توارھم گیش بیان ات۔
چہ کمیں جل مجل ءُ رند جانشوانی سیمی گوانک ءُ نازکّ گوں وت دلگوش کت۔ آیانی پسوءُ گوانک ئِے پچ دات ءُ دیم ئِے پہ ناھدا میرینّ ءُ ترینت ءُ ناوِل ات ئِے، بلے وش وش ءُ۔ گوش ئے زاناں نہ لوٹ ایت کہ میرینّ پادبئیت، بلے آئی ءِ لوگواجہ لیٹ ات ءُ پادآ تک، جان کشان ءُ گوشت ئِے۔

''نازلّ! من آگاھاں! جانشواں چنت گوانک جتگ''۔

''جانشواں! ھوھو! یکے، اناں دو گوانک اش جتگ''۔ نازک ءُ پہ بھ ءُ بکڑی گوشت۔

نازل! چہ گپے! بلکیں انگت تئی دل واب انت؟ من وَ دوشی بے وھد ءُ وپتگاں ہمیشکا من ءُ بُست نہ بیتگ''۔ (پشکپتگیں دیم ءِ تاک ءُ)

Scanned by CamScanner

پلانی پیژگاہ ءِ ھوا

”مارا چمشانکی نمدیانی ودارانت ءُ مئے جہد ہنے بیت کہ اے بہرءَ ہما کاگدھوار کنگ بہ بنت کہ آہانی تہا تبصرہ ءُ چمشانک ءِ میل گیشتر بہ بیت۔ ہمیشکہ چمشانک وشاتک کنگ بنت، بلے اگاں ہچ مہ گواہیت گڑا مہر مستریں ”سکین“ انت“۔

Scanned by CamScanner

☆☆ ناصرآبادءِ سےَ ماہی چمگ ءِ شونکار   سبزءُ منور بات ئے!

مروچاں یک نوکیں حبرے دیما اتکگ کہ بلوچاں دست ءُ گپتگ ۔ آ اے حبر انت کہ بلوچ، بلوچاں بہرو بانگ کنگا انت ۔ چوشکہ تئ ناصرآبادءِ چمگ بےدو دانت ۔ خدا امان بدنت مردم مرتگیں مردمانی سالتاکاں کش انت تو زندگیں مردمانی سالتاکاں کشگ بنا کرتگ۔۔۔ءُ تو شعر وانگ ءِ جندءُ نزان ئے بلے تاک کش ئے ____ تئ چمگ ءِ درستیں شعرنانے نہ کرزانت تو نام کرتگ ءُ وتی چمگ ءِ تاک زوال کرتگ انت ۔ بےوسیں ہندانی ہچی ات مان نہ کرتگ ۔ تو بلوچی ءِ حذمت ءُ کنئے پہ حق ءُ دلی بکن نہ کہ پہ نام ءُ......بلوچی چہ بندرءُ بےوسیں زبان ات، برے یکے چست بیت کہ من بلوچی ءِ حقیں نمائندہ آں مااے گپ ءُ چہ 1956 ءُ گندگا ئیں بلوچی کوئٹہ وت بس انت اے دگہ اخبار، تاک، ماہتاک، سےَ ماہی پہ بلوچی ءُ حذمت بکن ات بغیر فرق درک ءُ ۔ بلوچاں وتی منزل ءِ کاروان ءِ ہمراہ بکن ات ۔ من عنایت اللہ قومی شمارا پہ برات داری گشاں کہ پہ خداءُ چارات بلوچی ءِ حق ءُ ادا کن ات، نہ کہ پہ زندگیناں نمبر بہ کش ات...کہ زندگیں مردمانی واستا چہ خودکشی ءُ کمتر نہ انت ۔

(عنایت اللہ قومی ۔ پنجگور ۔ (دیم گش)

☆☆ شونکار چمگ بلوچی

سلام ءُ دعاءُ رند چمگ اتک سربوت ۔ بازوش ءُ زیباءُ ڈولدار ات، چنتی نبشتانک ءُ شعر گیش، من نہ رستگوں تئی وہدءُ من بواناں..... بلے بازوش اتنت ءُ منی دل ءُ نشت انت......امیت کشوں کہ چمگ ہر وہدءُ مئے قوم ءِ (مردم ءِ) درنیام ءُ زندگ ءُ برجاہ بہ بیت ءُ انچوش من شمئے جہدءُ باسکاں دروت دیوں.....ءُ انچوش لوٹوں کہ بگوشوں کہ مارا یک بلوچی ریڈوانی ''ریڈیو بلوچی ایف ایم'' اشاک ہوم ءِ تو کا است انت ۔ بلوچی ءِ تو کا گپ بیت....من دسبندی کنوں کہ اے باروا وتی چمگ ءِ تو کا بہ لکھ ات...ءُ انچوش مارا بلوچی مواد (نبشتانک ءُ شعرءُ.....) مدت کن ات ۔ ڈس اے وڑ انت:

www.balochiradio.net

radiobalochi@hotmail.com

شمئے کستر مسعود

☆☆ دیدگیں سعیدءُ رفیق   دعا انت امروز ءِ سیاہیں گوات شمئے دیما مہ کشات

نیکیں سلام ءُ دروت! چمگ ءِ اکتوبر دسمبر ءِ نوکیں تاک دست کپت، وانگ ءُ تپاسگ ءُ پدہے مارات شمااے سےَ ماہی تاک ءِ نام چیا چمگ کتگ ۔ بازتو سیپ ءُ ستا ءِ محتاج نہ انت کہ شریں چیزے، بلے من گوں وتی نا بزانتی ءُ چمگ ءِ سرا چیزے گپ نبس اتگ ۔
سرتاک ءِ عکس ءِ نہ فہمگ ءِ سبب ءُ ہچ گشت نہ کناں، پُشت ءُ حانی ءُ شے مرید ءِ شعر کہ شاعر شئے شولان انت کوہنیں ترانگے دنت ءُ نوکیں پدریچ ءُ حانی ءُ شے مرید ءِ مہر و دوستی ءِ راستیں مثالے دنت، مولوی عبداللہ پیشنی ءِ شعراوں قابل ءِ تو سیپ انت کہ کوہنیں بلوچی ءِ   چمگ یے، نوکباہنداں باز متاثر کنت ءُ ردیف ءُ قافیہ ءِ ہمیں نڈیاں چہ مالا مال کنت، شونگال ءُ بلوچی لبزانک ءُ زنداوں جوانیں نبشتانکے ءِ بستارءُ داریت کہ شاعر ءُ ادیب یک نبشتہ کارے ءِ ذمہ داریاں زانت، مہمان شونگال ءُ واجہ مجیب مجاہد ءِ نبشتانک ''تخلیق انفارمیش ءُ بلوچی لبزانک'' تاں سریں دنیا ءِ ادب ءِ یک راستیں مثالے ۔ عبدالصبور بلوچ ءِ ''میر گل خان نصیر ءِ چاگردی سنج'' مارا سرپد کنت کہ بایدانت کہ گوسگیں شاعر ءُ ادیب

Scanned by CamScanner

ثموشگ مہ بنت تا کہ بلوچی زبان ءُ بلوچ مانیت آنمیران بہ بنت ۔ رحمٰن مراد ءَ وتی زانگ ءِ پداباز جوانیں چیزے نبشتہ کتگ ءُ تجربہ کتگ ءُ پیشدا شگ کہ سہریں رنگ بندر ءَ شوزانت، سید ہاشمی ءِ بابت ءَ نبشتانک پمیئے واستا گوہرقیمتی یے ءِ بستار ءَ داریت ۔ یاسین مجروح ءِ چمشانک جوانیں سکینے، اصغر دادرس ءِ شاعر، شعر، شراب، مبارک قاضی ءِ وشنام ءُ بنام کنگ ءِ پندلے زانگ نہ بیت؟ واجہ ءِ نیت چی انت ۔ آزمانکانی تہا یونس حسین ءِ اوشتاتگیں موسم منا بازوش بوت کہ منی پسندیدہیں آزمانکار انت ۔ مراد ساحر، منظور بسمل، گل محمد وفا ءِ غزل وتی توسیپ ءَ وت کنگا انت ۔ چمگ بلوچی زبان ءِ یک انچیں چمگے بہات کہ ہچ ڈکالے حسک مہ کنات ۔

شمئے کستر ماجد زہیر ۔ شاہی تمپ

☆☆ مڑاداریں شونکار دروت!

دراجیں مدتے ءَ گوں شما دلگوش نہ بیگ ءِ سبب موہ نہ رسگ ءُ اے دگہ زیادہیں دزگٹی بیتگ انت، دل لوٹیت کہ گوں شما ہر وہد ہمدل ءُ ہمراہ بہاں بلے فی الحال چوش کت نہ کناں ۔ انچو کہ شما کنگا ات ہمے ڈول ءَ ہرنوک دراؤکیں تاک ءِ تہا زبان ءِ مزن نامیں شاعرانی گالاں ہوار کن ات چوشکہ عطا شاد، سید ہاشمی، مراد ساحر، کریم دشتی ءُ ایدگہ ۔

اے وہدی شمئے کش اتگیں اکتوبر دسمبر ۲۰۰۱ ءِ تاک نوک گونگیں ءُ چوشیشگ ءَ ساپ ءُ ترپوکیں چمگ ءَ گوں من دل ءَ را سیراپ کنگاہاں ۔ سنکتاں! پہ ماتیں زبان ءِ ہاترا شمئے جہد ہچ رنگیں ستاہ ءِ محتاج نہ انت ۔ مئے دعا انت کہ نوں شما وتی بے کساسیں جہد ءُ کوشستاں چہ گل ءُ میٹ ءُ حاک ءُ ریک ءُ سنگ وڈلانی بار ءِ چیرا اے سارتیں چمگ ءَ رادروپ کتگ ءُ درگیتگ حداشمارا گیش ءَ چہ گیش ہائی بدنت تا شما اے چمگ ءِ کروگوراں بہ کوچ ات ءُ شائستہ ءُ پراہ بکن ات ءُ چپ چاگرد ءِ ہروڑیں رنگ ءُ بوہ، لذت ءُ شیرکنیاں بہ پول ات ءُ گورے چمگ ءَ گوں ہرکنڈ ءُ ہرسند ءِ تنیگانی ہوشامی ءَ بہ برات ۔

شمئے کستر جی دانش فرنٹیر کور، بلوچستان

☆☆ شونکار!

دروت، چمگ ءِ ہپتمی تاک اتک ءُ سربوت شمئے جہدانی توسیپ کنگا ماہ ءُ سال پدی بنت ۔ حانی شے مرید، حمل جیہند ءِ شعر لائق وانگ اتاں، یونس حسین ءِ اوشتاتگیں موسم شاعری ءِ تہا مراد ساحر، گل محمد وفا، منظور بسمل، عید محمد عید ءُ دوست جان دانش ءِ شعر باز جوان اتنت امیت کشاں آؤکیں وہد ءَ پہ منزل ءَ وتی گاماں تیزتر کن ات ۔

شمئے جہدانی ہمسفر شاہد شاکر، واجداد حسرت ۔ کنچتی دشت

☆☆ شونکار!

درہبات، بس ہمے گشگ لوٹاں کہ اے وَ بلوچی زبان ءِ وش بختی انت کہ آئی حذمت کنوک انگت ماں شہر ءُ کوچگاں ودی بوان انت دومی نیمگا نبشتہ کنوک ہم ءُ وانوک ہم بازستا ءُ ثناء ءِ لائق انت کہ آہاں وتی ماتی زبان داں انوگیں وہد ءَ چورہ ءُ بے وارث نہ کتگ شمئے جہد لک ستا کرزیت، شما ہر وہد ءَ گوں نوکیں جذبگ ءُ حب ءَ وتی گٹیں کاراں گشاد کنگ ءِ ہرپمیں کوشست بکن ات تنکہ اے باگیں دنیا ءَ بلوچی ءَ راکس چورہ ءُ بے وارث مہ گشیت ۔ اللہ ءِ میارات، گوں وشیں باندات ءُ امیتاں، نور غمگین ۔ پسنی

☆ ☆ شونکار، دروت!

تئ شپادپہ وہتری ءَ دل ءَ جیڑیت / چوکوہ ءَ برزانت تئ عہد ءِ ریکبار بیا

چمگ ءِ نوکیں تاک منی دست ءَ انت، سرتاک ءِ ناسرجمیں عکس کتاب ءِ براہ انت۔ مرید ءُ حانی، حمل جیہند ءِ شعراں چمگ ءِ زیبائی پدر کتگ اوشتاتگیں موسم، آزمانکانی تہا بے درورانت، منی دسبندی ہمیش انت کہ یونس حسین ءِ آزمانکاں ہچبر کزامہ کن ات۔ سچکان ءِ تہا میر گل خان نصیر ءِ جاگردی سنج ءِ وانگ ءَ پد مئے معلومداری گیشتر بوت۔

جنگ لبزانی بہ بیت یالشکرانی یک مثال

یاکہ: پارسائی حیال ءِ مستاگ انت

منظور بسمل ءُ گل محمد وفا ءِ غزل لک ءِ تہا یکے ءِ حساب ءَ انت۔ سچکان راست ءِ دیوان ءَ ''مہرنگ'' ع ش نسیم ءِ شاعری ءِ یک مثالے۔ میاں استمانی لبزانک ءِ بہر ءَ ایوجینی ایوتوشینکو ءُ پال ورلین باز جوان انت۔ گپ ایش انت کہ چمگ سراداں پادوتی مٹ وت انت، مواد یک چہ یک ءَ شرتر انت۔ منا امیت انت کہ سالتاک یک سالتاکے بیت۔

شمئے کاروان ءِ ہمسفر حمل امین توگلی دشت

☆ ☆ شونکار!

چمگ ءِ ششمی تاک دست کپت ونت ءُ دربرت دل گل ءُ شادان بوت۔ چمگ پہ وہدآ گیگ ءُ دست کپگا انت تنیگہ چوشیں سئے ماہی تاکے نیست کہ پہ وہد ءُ پاس دربئیت۔ اے خاص شمئے نیک نیتی ءِ کمال انت کہ چمگ ءَ پہ وہد ءُ پاس درکنگا ات، شمئے پلیں جہد بے مثال انت ءُ مئے چاریں دانکانی محتاج نہ انت۔ اینچو ءَ ماگشت کنیں کہ چمگ ایدگہ دراہیں تاکبنداں جتا انت، چمگ ءِ دوست دارگ لبزانک ءِ دوست دارگ انت ایشی ءِ ہمک تاک یک حیثیت یے داریت مئے دعا انت کہ چمگ دیمروی بکنت۔ بلے منی دریگیں دلرنجی یے است کہ شما جار پرینتگ ات کہ مانمیرانیں عطاشاد ءِ نام ءَ تاکے ندر کنیں معی دل ءَ ہم کش ات کہ پہ عطاشاد ءَ حیالے جوڑ بکناں ءُ پہ شما دیم بدیاں بلے منی واہگ پیلو بوت سانیٹ یے جوڑکت ءُ پہ شما دیم دات بازیں ودارے ءَ پد دل یکیم بوتوں دل ءَ ہل کت کہ بلوچی لبزانک ءَ ہمے سانیٹ ءَ دیم بدیاں چیزے مدت ءَ پد چھاپ بوت چریشی ءَ پد منی سنگتے ءَ پہ نابزانتی بلوچی ءَ دیم دات اودا ہم چھاپ بوت حالانکہ شمارا پیسر دست کپتگ ات بایدیں شما پیسرا چھاپ بکتیں ءُ منا اینچولا چارمہ کتیں بلے من دلرنج نیاں۔

شمئے مہرانی لوٹوک علی جان مہر کلانچی

دلپدردی

ڈاکٹر فضل خالق ءُ عبدالصبور بلوچ ءِ برات ماسٹر ابراہیم بلوچ ءِ ناگتیں بیرانی ءَ مارا سک دلپدرد کت۔ واجہ حدا ءِ درگاہ ءَ دعا انت کہ حدا مرزی ءَ جنت نصیب بکنت۔ غمانی شریک: عارف داد، یونس واہگ

Scanned by CamScanner